

BIJLAGEN Acta van de Generale Synode Kampen 2023.

Inhoudsopgave

Bijlage	Onderwerp	Blz.
A.	Concept agenda	2
B.	Overzicht ingekomen stukken	3
C.	Openingstoespraak en overdenking dr. Bas	6
D a.	Deputaten Commissie Financieel Beheer	9
D b.	Controle boeken CFB periode 2020-2022	16
D c.	Voorstel instructie deputaten CFB	19
D d.	Voorstel Reglement Studiefinanciering	24
D e.	Regeling emeritering en AOV GKN	43
E a.	Deputaten Buitenlandse kerken	47
E b.	Toespraak dr. V. E. d' Assonville (SERK)	62
E c.	Toespraak br. J. H. Terpstra (OPC)	64
E d.	Toespraak br. P. Witten (FRCA)	66
E e.	Toespraak dr. R.C. Janssen (CanRC)	69
E f.	Beantwoording door ds. J.R. Visser	73
F a.	Rapport Deputaten Eenheid gereformeerde belijders	75
F b.	Diversen m.b.t. rapport deputaten EGB	89
F c.	Aanvulling rapport deputaten Eenheid gereformeerde belijders	101
F d.	Besluiten ter voorbereiding gezamenlijke generale synode	103
F e.	Impressie verslag gezamenlijk overleg afgevaardigden GS Kampen 2023 GS Dalfsen 2024	110
G.	Rapport deputaten Begeleiding studenten	113
H a.	Regeling Examina en spreekconsent	137
H b.	Voorstel aanvulling regeling Examina	150
I a.	Steunverlenende kerk voor het RTS	152
I b.	Kascontrole commissie Heidelberg	165
J.	Deputaten artikel 49 Kerkorde	171
K.	Deputaat-scriba	172
L a.	Controle archief GKN	179
L b.	Rapport synodecommissie archiveren	185
M.	Rapport synodecommissie Zorg Seksueel Misbruik	186
N a.	Rapport deputaten Appellzaken regeling bemiddeling en time out	204
N b.	Appendix bij de Regeling Appellzaken van de GKN	208

BIJLAGE A. Concept agenda

Concept agenda

van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, Kampen 2023,
in eerste zitting bijeen te komen op zaterdag 4 november 2023 in de Bethelkerk, De Wittenhagen 28, 3843 GJ Harderwijk, aanvang 10.00 uur.

1. Opening namens de samenroepende kerk de Gereformeerde Kerk Kampen
2. Onderzoek van en rapport over de geloofsbriefen
3. Constituering van de vergadering en samenstellen van het moderamen
4. Instemming met de belijdenis
5. Vaststelling van de agenda
6. Ingekomen stukken
7. Voorstellen en instructies
8. Rapporten
 - a. deputaten Appelzaken
 - b. deputaten Begeleiding studenten
 - c. deputaten Buitenlandse kerken
 - d. deputaten Eenheid gereformeerde belijders
 - e. deputaten Commissie Financieel beheer
 - f. deputaten art 49 KO
 - g. deputaat-scriba
 - h. steunverlenende kerk voor het RTS
 - i. adresvoerende en archiefbewarende kerk
 - j. controlerende kerk archief, archiefbewarende kerk
 - k. controlerende kerk boeken, bescheiden en gelden quaestor deputaten CFB
 - l. controlerende kerk boeken, bescheiden en gelden steunverlenende kerk
9. Benoemingen
10. Persoonlijke rondvraag
11. Aanwijzen samenroepende kerk, vaststellen datum, tijd en plaats volgende synode
12. Procedure vaststellen Acta
13. Censuur naar art. 48 K.O.
14. Sluiting

BIJLAGE B. Overzicht ingekomen stukken

Overzicht ingekomen stukken

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, Kampen 2023

6. Ingekomen stukken

6.0. Diversen

- 6.0.1. 10 oktober 2023, D.J. Bolt, verzoek toestemming verslaglegging voor De Bazuin en EiW alsmede toegang tot de te behandelen publieke rapporten
- 6.0.2. 27 oktober 2023 Addy de Jong, redacteur Kerk Reformatorisch Dagblad, verzoek om als verslaggever aanwezig te mogen zijn bij de synode en er een kortverslag van te maken

6.1.(2.) Afgevaardigden / geloofsbriefen

- 6.1.1. 01 augustus 2023, Classis Noord juni 2023, namen afgevaardigden
- 6.1.2. 08 september 2023, Classis Zuid juni 2023 namen afgevaardigden
- 6.1.3. 06 oktober 2023, SERK geloofsbrief GS Kampen 2023
- 6.1.4. 30 oktober 2023, Classis Zuid oktober 2023 aanvulling namen afgevaardigden
- 6.1.5. 19 oktober 2023, Classis Noord, geloofsbrief GS Kampen 2023
- 6.1.6. 1 november 2023, Classis Zuid, geloofsbrief GS Kampen 2023
- 6.1.7. 22 november 2023, OPC, afgevaardigde naar GS Kampen 2023
- 6.1.8. 22 november 2023, CanRC, vertegenwoordiger naar GS Kampen 2023
- 6.1.9. 30 november 2023, SERK geloofsbrief GS Kampen 2023

6.2.(7.) Voorstellen en instructie

- 6.2.1. 07 september 2023, Deputaat-scriba, voorbereiding synode, voorstellen en aanbevelingen
- 6.2.2. 24 april 2023, Deputaten Buitenlandse kerken, aan samenroepende kerk inzake uitnodigen buitenlandse kerken
- 6.2.3. 21 juni 2023, Deputaten Buitenlandse kerken, graag behandelen als zaak van orde m.h.o. bezoek afvaardigingen kerken in het buitenland, datum, uitnodigen, faciliteiten
- 6.2.4. Juli 2023, Classis Noord 9 juni 2022, voorstel aanvulling regeling examina
- 6.2.5. 02 september 2023, Classis Noord juni 2023, voorstel deputaten Zorg Seksueel Misbruik in kerkelijke relaties
- 6.2.6. 02 september 2023, Classis Noord juni 2023, instructie interne vertrouwenspersoon
- 6.2.7. 02 september 2023, Classis Noord juni 2023, profielschets van de vertrouwenspersoon
- 6.2.8. 05 september 2023, Classis Zuid februari 2023, voorstel m.b.t. examina en spreekconsent kandidaten
- 6.2.9. 05 september 2023, Classis Zuid juni 2023, voorstellen inzake seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag
- 6.2.10. 08 december 2023, synodecommissie, voorstel ZSM

6.3.(8.a.) Appellzaken

- 6.3.1. 04 mei 2021, Br en zr. VW, reactie
- 6.3.2. 28 augustus 2023, Br. E.B, aankondiging bezwaarschrift
- 6.3.3. 07 september 2023, Br. E.B., bezwaarschrift met bijlagen
- 6.3.4. 10 november 2023, Br. E.B., herzien bezwaarschrift met bijlagen
- 6.3.5. 11 december 2023 Deputaten Appellzaken rapport
- 6.3.6. 03 november 2023, Deputaten Appellzaken voortgang advies m.b.t. bemiddeling e.d.

- 6.3.7. *04 januari 2024, deputaten Appelzaken, Rapport bemiddeling en time out*
- 6.3.8. *04 januari 2024, deputaten Appelzaken, GKN bemiddeling bij GS regeling appelzaken*
- 6.4.(8.b.) Begeleiding studenten**
- 6.4.1. *19 september 2023, deputaten begeleiding studenten, rapportage*
- 6.4.2. *19 september 2023, Deputaten begeleiding studenten, presentatie opzet Academie voor Gereformeerde Theologie (AvGT)*
- 6.5.(8.c.) Buitenlandse kerken**
- 6.5.1. *03 februari 2023, The Orthodox Presbyterian Church, uitnodiging bijwonen synode*
- 6.5.2. *03 februari 2023, Rules for Ecclesiastical Relationships of the Orthodox Presbyterian Church*
- 6.5.3. *27 april 2023, Deputaten Buitenlandse kerken, afschrift schrijven aan the Orthodox Presbyterian Churches*
- 6.5.4. *15 september 2023, Deputaten Buitenlandse kerken, Rapport*
- 6.6.(8.d.) Eenheid gereformeerde belijders**
- 6.6.1. *13 oktober 2021, Deputaten Eenheid gereformeerde belijders, rapport d.d. 20 september 2021*
- 6.6.2. *5 november 2021, Hersteld Gereformeerde Kerk Bunschoten-Spakenburg, instemming rapport deputaten ACOBB/EGB d.d. 20 september 2021*
- 6.6.3. *21 mei 2022, Generale Synode Lutten 2021/2022 DGK, besluit GS Lutten inzake GKN*
- 6.6.4. *27 juli 2023, Gereformeerde Kerk Dalfsen en Gereformeerde Kerk Kampen, opmerkingen en vragen over rapport deputaten EGB opgesteld samen met deputaten ACOBB*
- 6.6.5. *01 augustus 2023, Classis Noord juni 2023, verzoek inzake proces GKN-DGK*
- 6.6.6. *15 september 2023, Deputaten Eenheid gereformeerde belijders begeleidend schrijven aanvullende rapportage*
- 6.6.7. *15 september 2023, Deputaten eenheid gereformeerde belijders aanvulling rapport september 2023*
- 6.6.8. *22 september 2023, Br. J.F. de Leeuw, opmerkingen bij rapport ACOBB / EGB*
- 6.6.9. *30 oktober 2023, Hersteld Gereformeerde Kerk Bunschoten-Spakenburg, deel nemen aan te vormen kerkverband*
- 6.6.10. *23 november 2023, synodecommissie, voorstellen staat van vereniging*
- 6.6.11. *12 december 2023 HGK-BS verzoek toetreden kerkverband*
- 6.6.12. *12 december 2023 HGK-BS, brief GKN DGK*
- 6.6.13. *20 januari 2024, GS DGK Dalfsen 2024, concept besluiten eenheid DGK-GKN*
- 6.6.14. *20 januari 2024, GS DGK Dalfsen 2024, Persbericht en besluiten eenheid DGK-GKN*
- 6.6.15. *01 maart 2024, moderamina, GS Dalfsen 2024 en GS Kampen 2023 voorstellen voorbereiding gezamenlijk overleg 16 maart 2024*
- 6.7.(8.e./k.) Commissie Financieel Beheer**
- 6.7.1. *25 februari 2021, Deputaten Commissie Financieel Beheer, jaarcijfers 2020*
- 6.7.2. *16 april 2022, Deputaten Commissie Financieel Beheer, jaarcijfers 2021*
- 6.7.3. *04 maart 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, voorstel aangepaste instructie CFB*
- 6.7.4. *04 maart 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, regeling emeritering en AOV GKN*
- 6.7.5. *04 maart 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, voorstellen herindeling financieel beheer*

- 6.7.6. 09 september 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, verslag periode 2020-2023
- 6.7.7. 09 september 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, voorstellen nieuw Reglement financiële steun aan studenten
- 6.7.8. 12 september 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, verzoek inzake mailadressen voor deputaten
- 6.7.9. 21 november 2022, GK Zwolle e.o., verslag controle boeken en bescheiden 2020 en 2021
- 6.7.10. 22 september 2023 GK Zwolle e.o., verslag controle boeken en bescheiden 2022
- 6.7.11. 22 september 2023 GK Zwolle e.o., bevestiging controle boeken en bescheiden 2020-2022
- 6.7.12. 22 september 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, quorum 2024-2026
- 6.7.13. 22 september 2023, Deputaten Commissie Financieel Beheer, benoeming leden CFB
- 6.8.(8.f.) Deputaten Art. 49 KO
- 6.8.1. 22 september 2023, Deputaten artikel 49 Kerkorde, rapport
- 6.9.(8.g.) Deputaat scriba
- 6.9.1. 23 september 2023, Deputaat-scriba werkzaamheden GS 3 oktober 2020 – GS Kampen 2023,
- 6.9.2. 11 december 2023, Deputaat-scriba notitie voorbereiden volgende synode
- 6.10.(8.h./l.)RTS
- 6.10.1. 05 juli 2023, Gereformeerde Kerk Hardenberg, rapport steunverlenende kerk voor het RTS
- 6.10.2. 14 september 2023, Gereformeerde Kerk Enschede, kascontrole 2020, 2021, 2022
- 6.11.(8.i./j.)Adres en archief GKN
- 6.11.1. 20 september 2023. Gereformeerde Kerk Harderwijk, rapport controle archief GKN
- 6.11.2. 13 december 2023, synodecommissie, voorstel archiveren
- 6.12.(9.) Benoemingen
- 6.12.1. 16 juni 2023, dr. A. Bas, benoeming deputaat EGB
- 6.12.2. 20 september 2023, ds. R. van der Wolf, deputaat EGB
- 6.12.3. 21 september 2023, ds. E. Hoogedoorn, deputaat Appelzaken
- 6.12.4. 2 januari 2024, br. J. Hartog, inzake herbenoeming deputaat EGB
- 6.12.5. 4 januari 2024, ds. L. Heres, inzake herbenoeming deputaat EGB

Maart 2024

BIJLAGE C. Openingstoespraak en overdenking dr. A. Bas

Broeders en zusters!

Inleidend woord

Broeders en zusters, als je ziet wat er gebeurt. In de wereld, om ons heen. Je hoort van oorlogen en geruchten van oorlogen. Aardbevingen ook, en ander natuurgeweld. Dan hoor je de Here Jezus je als het ware toeroepen: 'zie, ik kom spoedig. Wees waakzaam'. En kan dat er ook zomaar toe leiden, dat je veel andere dingen gaat relativeren. Zoals een synode. En, toch. Ook dáárin, mag je de HERE bezig zien. Die het Evangelie van het Koninkrijk, laat prediken. En dan is deze dag, in zekere zin. Zelfs 'historisch'. Voor het eerst in de geschiedenis van ons kleine en jonge kerkverband, zijn het de classes die afgevaardigden naar de Generale Synode hebben gezonden. Voorheen waren het de kerken zelf, die dat deden.

Maar er is méér veranderd: voor het eerst in onze geschiedenis, zijn er drie jaar verstreken sinds de vorige Generale Synode gesloten werd. De termijn, die we ook in artikel 46 van onze Kerkorde vinden: 'De generale synode zal eens in de drie jaar worden gehouden, tenzij er dringende redenen zijn eerder bijeen te komen.' Juist nu, een véélzeggend slot! In de afgelopen drie jaar waren er onder ons namelijk, die vonden dat die dringende redenen er waren. En dus ook voorstelden, om eerder bijeen te komen. Maar zoals u weet, is dat er toen toch niet van gekomen. Volgens de afspraken die we daarover gemaakt hadden, dienden beide classes met een dergelijk verzoek in te stemmen. En dat, dat gebeurde niet. Met als gevolg, dat die Generale Synode er nu pas gekomen is. Nadat de in onze Kerkorde genoemde termijn van drie jaar verstreken was. Een feit, waar ieder van ons het zijne van denkt. Waar voor de één deze synode 'te laat' komt, komt die voor een ander 'precies op tijd'. Of nog stééds, 'te vroeg'. En ongetwijfeld, zal dat later ook te merken zijn.

Als de afgevaardigden zich (ook) zullen buigen over het punt, dat de aanleiding vormde voor alle discussie en onenigheid: het rapport van deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders. En hoewel de heftigste emoties er inmiddels allicht alweer vanaf zullen zijn, wordt de bespreking over dit punt door menigeen in het land toch met spanning tegemoet gezien. En ja, dat zal dus het nodige vragen. Van de broeders, die door hun classis naar deze meeste kerkelijke vergadering zijn afgevaardigd. Liefde, wijsheid en geduld. En om hen daarin van dienst te zijn, en toe te rusten. Wil ik, bij de opening van deze Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland. Met u overdenken, wat we lezen in Galaten 6:1-5.

- Lezen: Galaten 6:1-5

Overdenking

Op het eerste gezicht, roepen deze verzen zomaar vragen op. Bijvoorbeeld over die twee opdrachten, die regelrecht met elkaar in strijd lijken. 'Draag *elkaars* lasten', in vers 1. En: 'ieder zal zijn *eigen* pak dragen', in vers 5. Maar daarom is het belangrijk, om het gehéél van deze verzen in rekening te brengen. En daarbij te beginnen, bij het begin: vers 1. Een vers, dat ons leert wie we zijn: 'geestelijk'. Misschien weet u wel, dat in het 'Formulier voor de bevestiging van ouderlingen en diakenen' de HERE gedankt wordt, dat Hij de

gemeente broeders heeft geschonken 'die met zijn Geest vervuld' zijn. En zo bezien, bent júist u als afgevaardigden ook 'geestelijk'. Al zijn gewone gemeenteleden, het niet minder.

Maar wat betékent dat dan? Dat u nooit, iets verkeerd doet? Nu, Paulus weet wel beter! Hij heeft het in vers 1 immers over mensen, die 'onverhoeds tot overtreding komen'. En wat hij daarmee bedoelt, zal onder meer blijken. Als de synode, straks zal beginnen. En er ook zaken aan de orde zullen komen, die gevóelig liggen. De gemoederen danig in beweging brengen. Want in het vuur van de bespreking daarover, kun je zomaar uitglijden. En je 'misgaan'. Volgens artikel 48 van onze Kerkorde, heeft de preses dan 'censuur' over je te 'oefenen'. En Paulus zegt, in Galaten 6:1. Dat je dan 'terecht gebracht' moet worden, 'in een geest van zachtmoedigheid'. Zodat je je plek in het geheel weer in kunt nemen, en méé kunt doen. En dán klinkt het, in vers 2: 'draag *elkaars* lasten'. Dat wil zeggen: de zwakheden van je broeders. 'Een christen', schrijft Luther in zijn Galatencommentaar, 'moet dus brede schouders en sterke botten hebben, die het vlees kunnen dragen, dat wil zeggen: de zwakheid van de broeders'. Oftewel: als je wérkelijk 'geestelijk' bent, kun je het nodige verdragen.

Maar zonder, dat het daarbij blijft. Want die andere reformator, Johannes Calvijn. Schrijft in *zijn* Galatencommentaar, dat Paulus 'gebiedt de lasten te dragen, niet om het kwaad, waarmee de broeders bevangen zijn, door toegeving of veinzing te voeden, maar meer om hen daarvan te *ontlasten*, hetwelk geschiedt met vriendelijke en liefelijke vermaningen.' Zo helpen we elkaar verder, en samen de kerken verder. Maar, misschien nog wel belangrijker: zo vervullen we 'de wet van Christus'. Die ons in dit alles, is voorgegaan. Als de grote Lastdrager, die de breedste schouders en sterkste botten had van iedereen. Ons zo, 'ontlast' heeft. En tegelijk, als geen ander wist wat 'vriendelijke en liefelijke vermaningen' zijn.

En toch, kon Hij ook behoorlijk tekeergaan! De evangeliën, maken dat heel duidelijk. En dat brengt ons dan ook, bij het tweede gebod in de verzen die we lazen. Vers 5: 'ieder zal zijn *eigen* pak dragen'. Want hoezeer, de liefde ook opdracht is. En: hoeveel, we ook verdragen moeten. Oók, als we naar de synode zijn afgevaardigd. Daar zit ook, een grens aan. 'Op hen, die Christus loochenen', schrijft Luther ook nog. 'En niet alleen hun zonde niet erkennen, maar die ook nog verdedigen, verder ook op hen, die in de zonde volharden (ook zij loochenen ten dele Christus) heeft dit gebod, dat wij hun lasten moeten dragen, geen betrekking; hen moeten wij loslaten, opdat wij geen deelhebben aan hun boze werken.' En misschien, dat u dan zegt: 'maar zulke mensen, kom je op de synóde toch niet tegen?' Die Christus loochenen, of in zonde volharden?' Maar toch, zou ik er niet al te gerust op zijn. Ook in een vergadering van ambtsdragers, die 'geestelijk' zijn. *Heeft* de zonde zomaar een plek, en: *krijgt* de zonde zomaar een plek. Wat maakt, dat we waakzaam moeten zijn. Nu, en daar heeft dat *andere* gebod mee te maken. 'Ieder zal zijn *eigen* pak dragen.' Want daarmee wijst Paulus ons, op de dag van het oordeel. Als ieder van ons, *zelf* rekenschap zal moeten afleggen. Ook, van wat hij op deze synode heeft gezegd en gedaan. En daarom, broeders, is het van belang. Om steeds voor ogen te houden, welke last u meegekregen hebt.

Straks, zullen de geloofsbrieven worden onderzocht. En ik weet niet, of u die als afgevaardigden ook gelezen hebt. Maar daarin staat, dat u van uw classis 'last en volmacht' gekregen hebt. Om 'volgens het Woord van God (...) te helpen handelen en besluiten over

alle kerkelijke zaken' die hier aan de orde zullen komen. Dát is de last, die u meegekregen hebt.

En ik hoop en bid, dat u daar ook mee rékenen zult. Als de synode, straks zal beginnen. Door u steeds maar weer, af te vragen. Of *wat* u zegt, en: *hoe* u het zegt. Ook te rijmen is, met wat het Woord van de HERE u zegt en leert. En: zo, met wat de HERE Zelf. Die de Heer is, van zijn Kerk. Van u, als afgevaardigden. Zélf, ook vraagt. Met het oog, op de dag die komt.

Want 'het eigen pak', dat u eens. Op die dag van het oordeel, zult moeten 'dragen'. Is immers, dat u ook daar verantwoording over af zult moeten leggen. En ik beseft, dat klinkt misschien 'zwaar'. En: 'dreigend'. Maar is wel, de werkelijkheid waar we met elkaar voor staan. We hebben 'elkaars lasten' te dragen, maar even goed: elk, ons 'eigen pak' te dragen.

En zullen we, ter bemoediging. Zingen van de HERE onze God, die dit alles als geen ander heeft gedaan? En, ook: dat nog steeds doet? 'Hij schraagt wie valt, verleent de zwakken kracht. / Wie onder leed en moeiten gaan gebukt, / richt Hij weer op, hoe zwaar de last ook drukt'. Psalm 145 zingen we, vers 3,4 en 5. En direct daarna, zal ik u voorgaan in gebed.

BIJLAGE Da. Deputaten Commissie Financieel Beheer

Commissie Financieel Beheer | CFB
Renettengaarde 1
3181 PW Rozenburg
cfbgkn@gmail.com

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland,
bijeen te komen op 4 november 2023. p/a br. J. de Leeuw, deputaat-scriba.

Rozenburg, 9 september 2023

Betreft: verslag CFB periode 2020 - 2023

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

Conform lid 1 van art. 6 van de Instructie voor de CFB, luidende:

De CFB brengt steeds in de maand september van het jaar dat de generale synode vergadert aan de synode rapport uit van haar werkzaamheden in de periode vanaf de voorgaande synode en van de financiën.

stuur ik u als bijlage bij deze mail het verslag van de CFB over de periode 2021 - 2023.

Tevens ontvangt u de financiële rapportage met jaarcijfers.

De CFB zal zo mogelijk in afvaardiging aanwezig zijn in uw vergadering om eventuele vragen te beantwoorden.

Met broedergroet,

L. Roorda,

secretaris CFB

Bijlage
Verslag 2021 - 2023

Verslag van de CFB over de periode 2021 - 2023.

De Commissie Financieel Beheer (CFB) is door de GKN benoemd en heeft tot taak de gezamenlijke financiële en beheerszaken te behartigen.

Leden van de CFB zijn

br. C.G. Broeks, Geref. Kerk Zwijndrecht e.o. (voorzitter en quaestor 2),

nbroeks@cfbgkn.nl;

br. C.M. Blootens, Geref. Kerk Hardenberg (quaestor 1), cmb@cfbgkn.nl;

zr. A.M. Prins, Geref. Kerk Ede e.o. (tweede secretaris), gprins@cfbgkn.nl;

br. L. Roorda, Geref. Kerk Zwijndrecht e.o. (secretaris), cfbgkn@gmail.com.

Br. C. Tillema, Geref. Kerk Zwolle e.o., ctillema@cfbgkn.nl.

Werkwijze.

De CFB heeft in de periode van 2021 – 2023 zoveel mogelijk zaken per e-mail afgehandeld. Daarnaast heeft de CFB in deze periode vijf maal vergaderd. Twee maal via een videoverbinding vanwege de coronamaatregelen (9-2-2021 en 6-4-2021). Op 26-3-2022 was er een vergadering van de CFB en twee maal heeft de CFB vergaderd waarbij (voor een deel van de vergadering) afgevaardigden van de Commissies van Beheer (CvB's) van de GKN waren uitgenodigd (11-9-2021 en 24-9-2022). De status van deze vergaderingen met de CvB's is een informele raadpleging en gedachtewisseling en wordt positief gewaardeerd.

Hulpvragende kerken / classes.

In de periode 2021 – september 2023 is er bij de CFB geen verzoek om financiële steun van een hulpvragende classis binnengekomen.

Hulpvragende studenten.

- Voor het studiejaar 2020 – 2021 is aan twee theologiestudenten financiële steun verleend en voor het studiejaar 2022-2023 aan één student.
- De terug te vorderen lening van een oud-student wordt maandelijks voor het afgesproken deel terugbetaald.
- De CFB betaalt voor één predikant de aflossing aan het *Bureau Studiefinanciering TU* conform het besluit van uw voorganger:
De Generale Synode geeft aan de Commissie Financieel Beheer mandaat om bindend te handelen teneinde de maandelijkse aflossingsplicht van actief dienende predikanten binnen de GKN aan het Bureau Studiefinanciering TU over te nemen, zonder daarbij de studieschuld van de predikant bij het Bureau Studiefinanciering TU over te nemen.
- Geen financiële steun wordt verleend aan studenten die van overheidswege recht hebben op studiefinanciering. Korthedshalve wordt verwezen naar de notitie van de CFB uit 2021: *De Wet Studiefinanciering 2000 en de studiefinanciering door de Commissie Financieel Beheer (CFB) van de Gereformeerde Kerken Nederland*. Deze notitie is u toegezonden als bijlage bij US20230306 CFB aan GS voorstellen Reglement financiële steun studenten.

Regeling emeritering en AOV GKN.

De CFB heeft de *Regeling emeritering en AOV GKN* kritisch bekeken. Deze regeling was verouderd en er zijn inmiddels meer predikanten die actief dienen. De CFB heeft extern advies gevraagd conform art. 7 van de Instructie, luidende: *De CFB is gerechtigd voor de uitvoering van bepaalde taken externe personen in te schakelen.*

De nieuwe regeling is de Generale Synode toegezonden, zie US20230306 CFB aan GS Regeling emeritering en AOV GKN.

Overig.

De CFB ontvangt regelmatig vragen vanuit de kerken en de Commissies van Beheer over van alles en nog wat. Deze vragen worden beantwoord als ze naar uitwijzen van de *Instructie* binnen het takenveld van de CFB liggen. In andere gevallen wordt meestal op persoonlijke titel advies gegeven.

ANBI overzicht van de GKN, groepsbeschikking G 134 met RSIN-nummer: 8534 31 553.

naam	KVK nummer	adres		RSIN	
GKN	59342935	Stakenberg 94	Ede	853431553	groepshoofd
CFB	66623081	Renettengaarde 1	Rozenburg	856634967	
Assen/ Kornhorn	82006881	Provincialeweg 58	Kornhorn	824201656	
Dalfsen	08220702	van Ommenhof 9	Dalfsen	822092177	
Ede	65588150	Stakenberg 94	Ede	856174087	
Harderwijk	68424574	Beetsstraat 17	Harderwijk	857434949	
Kampen	08209886	Vloeddijk 38	Kampen	821459806	
Enschede	62082310	Thomas de Keyserstraat 20	Enschede	854638003	
Hardenberg	08212059	Saturnusstraat 17	Hardenberg	818639726	
Zuidhorn	75098156	Rijksstraatweg 34	Noordhorn	860141263	
Zuidoost Groningen	83550879	Semmelweisstraat 182	Groningen	862913901	
Zwolle	57245053	Belvédèrelaan 97	Zwolle	822883338	
Zwijndrecht	53291670	Prof. Waterinklaan 41	Dordrecht	850826354	

De CFB heeft regelmatig contact met de Belastingdienst (ANBI Expertisecentrum Team 2, Directie Midden- en Kleinbedrijf in Eindhoven) over de groepsbeschikking voor ANBI. Plaatselijke kerken kunnen zich zelf aanmelden voor de groepsbeschikking of aan de CFB vragen om dat te doen. Maar de CFB zal niet op eigen houtje een kerk aanmelden.

Exploitatierkening Commissie Financiën en Beheer GKN

Inkomsten	rekening 2020 (EUR)	rekening 2021 (EUR)	rekening 2022 (EUR)
Quota	61.550,00	78.780,00	83.340,00
Ontvangen rente	0,00	19,11	7,72
Giften	40,00	0,00	0,00
Totaal	<u>61.590,00</u>	<u>78.799,11</u>	<u>83.347,72</u>
Uitgaven	rekening 2020 (EUR)	rekening 2021 (EUR)	rekening 2022 (EUR)
Hulpvragende kerken - classes	0,00	0,00	0,00
Kosten aanvullend onderwijs	48.000,00	48.000,00	48.000,00
Onkosten aanvullend onderwijs	2.797,11	708,00	2.859,65
Deputaten Begeleiding Studenten	10.340,00	164,00	10.640,00
Onkosten Deputaten Begeleiding Studenten		26,79	39,33
Deputaatschap Eenheid Gereformeerde Belijders	303,13	574,82	408,18
Deputaten Buitenlandse kerken			2.850,08
Deputaten Commissie Financieel Beheer	1.650,53	638,32	2.338,21
Hulpbehoevende studenten	19.200,00	6.240,00	1.600,00
Terugbetaling studieschuld BSF		1.685,97	2.247,96
Classis Noord			0,00
Classis Zuid			628,12
Resultaat +/-	-20.700,77	20.761,21	11.736,19
Totaal	<u>61.590,00</u>	<u>78.799,11</u>	<u>83.347,72</u>

Toelichting.

Het quotum is door de Generale Synode van 3-10-2020 vastgesteld op € 60 per lid.

Kosten aanvullend onderwijs.

GS 20191102: *Verder heeft de synode besloten de GK Hardenberg e.o. en de GK Zwolle e.o. te verzoeken hun predikanten ieder voor 40% vrij te stellen van het werk in de gemeente i.v.m. hun belangrijke taak in het begeleiden van studenten en verzorgen van aanvullend onderwijs. De beide kerken ontvangen daarvoor ieder een vergoeding van € 24.000,00 per jaar. Dit bedrag is incl. het eerder afgesproken bedrag van € 5000,00 voor de begeleiding.*

Inmiddels is ds. J.R. Visser predikant van de Gereformeerde Kerk te Ede e.o.; de vergoeding wordt derhalve vanaf 2021 aan de kerk te Ede betaald.

Deze vergoeding kent geen einddatum maar zal in elk geval stoppen voor een predikant aan wie emeritaat wordt verleend. Deze vergoeding is niet geïndexeerd.

De CFB stelt aan de synode voor deze € 24.000 te indexeren per 1-1-2024.

Deputaten Begeleiding Studenten.

GS 20181006 en GS 20191102: *Verder heeft de synode besloten ds. A. Bas en ds. L. Heres voor de periode van 7 jaar te benoemen tot begeleiders van de studenten theologie. De kerken die deze predikanten daarvoor afstaan zullen ieder via de CFB een vergoeding van € 5000,- per jaar ontvangen. Dit bedrag moet jaarlijks worden geïndexeerd. Als peildatum is vast gesteld 1 december 2017. Het streven is dat de uitkering van de vergoeding aan de kerken steeds in de maand december plaatsvindt.*

Dit besluit bleek van meet af aan een bron van veel verwarring en onduidelijkheid. Onder meer bleek het verwarrend omdat het boekjaar niet hetzelfde was als het jaar van vergoeding. Bijvoorbeeld in december 2020 werd de vergoeding voor het jaar 2021 uitgekeerd. De CFB heeft besloten om ingaande 1 januari 2022 deze vergoedingen per maand aan de desbetreffende kerken over te maken. De CFB heeft dit besluit genomen krachtens haar bevoegdheid zoals verwoord in artikel 13 van haar *Instructie* (onvoorziene gevallen), luidende: *In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de CFB. De CFB zal deze beslissingen rapporteren aan de generale synode van de GKN.*

Deze vergoeding is – anders dan die voor aanvullend onderwijs – wel geïndexeerd. Het eerste jaar van deze vergoeding was 2019, deze vergoeding gaat door tot en met het jaar 2025.

Classes.

Op dit moment betaalt de CFB de rekeningen van de classes op verzoek van de quaestor van de classis.

Terugbetaling studieschuld BSF.

GS 20201003: *De Generale Synode geeft aan de Commissie Financieel Beheer mandaat om bindend te handelen teneinde de maandelijkse aflossingsplicht van actief dienende predikanten binnen de GKN aan het Bureau Studiefinanciering TU over te nemen, zonder daarbij de studieschuld van de predikant bij het Bureau Studiefinanciering TU over te nemen.*

Op dit moment is er een aflossingsverplichting van € 2.248 per jaar tot 31 maart 2036.

Onkosten deputaatschappen.

GS 20180317: Leden van synodale Commissies en Deputaatschappen kunnen kosten die zij hebben gemaakt voor de uitvoering van hun arbeid declareren bij de CFB.

Declaraties voor deze kosten kunnen worden gedaan onder overlegging van de daarop betrekking hebbende nota's of kwitanties.

Reiskosten per openbaar vervoer worden vergoed op basis van kosten voor 2e klas of **economy class**.

Reiskosten per auto worden vergoed op basis van de door de overheid vastgestelde belastingvrije kilometervergoeding.

Verblijfskosten in een hotel worden vergoed maximaal op basis van een middenklasse hotel.

Kosten verbonden aan het gebruik van de computer worden vergoed op basis van 10 cent per vel papier.

De quaestor 1 van de CFB toetst marginaal of de uitgaven gedaan zijn in overeenstemming met deze uitspraak. Bij geschil beslist de CFB.

De diverse deputaatschappen zullen zelf verslag doen van hun werkzaamheden en kunnen de daaruit voortkomende onkosten verantwoorden.

De onkosten van de CFB gespecificeerd:

Commissie Financieel Beheer	2020	2021	2022
	€	€	€
huur en onkosten vergader locatie CFB	40,00		173,62
Huur en onkosten GS 20201003	1139,19		
domein gknederland.nl			114,95
domein GereformeerdeKerkenNederland.nl		187,55	
domein gkn preken.nl			93,78
domein cfbgkn.nl	131,16	100,91	111,93
Lodewijk Assurantiën			1.452,00
snelstart	143,25	145,20	151,25
bankkosten	196,93	204,66	240,68
totaal	1.650,53	638,32	2.338,21

BIJLAGE Db. Controle boeken CFB periode 2020- 2022

Gereformeerde Kerk Zwolle en omstreken

Scriba: C.H. Aardappel
P.C. Hoofdstraat 22
8023 AK Zwolle
E-mail: scriba@gereformeerdekerkzwolle.nl

Zwolle, 22-09-2023

Aan: de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)
d.t.v. br. J.F. de Leeuw, deputaat-scriba

Onderwerp: Onderwerp: controle boeken CFB periode 2020-2022

Geachte broeders

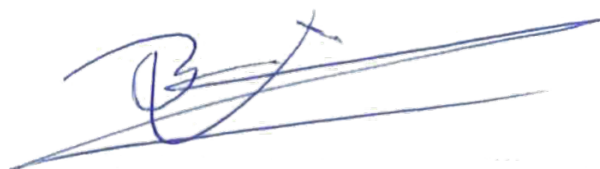
De Generale Synode van de GKN heeft op 3 oktober 2020 aan de GK Zwolle e.o. opdracht gegeven als controlerende kerk de boeken, bescheiden en gelden over de periode 2020-2022 bij de quaestor deputaten CFB te controleren.

Deze controles zijn namens de GK Zwolle e.o. uitgevoerd door twee terzake kundige gemeenteleden te weten br. J.A. Heida en br. H. Steenberg. Bijgaand treft u twee rapportages aan nl de controle over de boekjaren 2020-2021 en de controle over het boekjaar 2022.

Voor de gehele periode 2020-2022 blijkt uit deze controles dat de CFB administratie en de daarop gebaseerde overzichten van de balans en resultatenrekening op elkaar aan sluiten. De inkomsten en uitgaven zijn op een juiste wijze in de administratie verwerkt. Er zijn geen onjuistheden of onvolkomenheden geconstateerd.

De GK Zwolle e.o. kan u meedelen dat hiermee voldaan is aan uw opdracht om ten behoeve van de volgende synode, GS Kampen 2023, te rapporteren en draagt de verdere afhandeling aan u over.

Met hartelijke broedergroet,
namens de kerkenraad,

B. Veening, preses

C.H. Aardappel, scriba

CFB
T.a.v L. Roorda en M. Blootens
Email cfbgkn@gmail.com

Vollenhove, 21 oktober 2022

Betreft: beoordeling CFB administratie en verslag penningmeester
over het jaar 2020 en 2021.

Geachte broeders,

Op uw verzoek is door H. Steenberg en J.A. Heida de administratie beoordeeld en gecontroleerd van de CFB over het jaar 2020 en 2021. Deze controle heeft 20 oktober 2022 plaatsgevonden bij M. Blootens. Hiertoe werd ons de fysieke administratie, bestaande uit de bankafschriften en bijbehorende facturen/bonnen en declaraties ter hand gesteld.

Beperking controle.

Veel besluiten tot het doen van bepaalde uitgaven worden veelal genomen door de CFB. Deze besluiten worden vastgelegd in notulen en zouden bij de controle gebruikt kunnen worden als rechtvaardiging van bepaalde uitgaven. Bij de aangeleverde stukken waren geen concrete besluiten bijgevoegd, waarmee bepaalde uitgaven konden worden onderbouwd. Van de verschillende bank-/spaarrekeningen zijn de financiële jaaroverzichten verstrekt en kon hiervan het eindsaldo met de financiële administratie worden afgestemd.

Administratie.

De administratie wordt op een overzichtelijke wijze bijgehouden, waarbij onderliggende stukken zoals facturen, bonnen en declaraties telkens achter het bankafschrift zijn opgeborgen waarop de betaling/ontvangst heeft plaatsgevonden. Voor zover gecontroleerd, bleken de onderliggende stukken aanwezig te zijn en bleken deze ook alle betrekking te hebben op de CFB administratie.

Opmerkingen.

Spaarrekening.

Het saldo van de spaarrekeningen is verdeeld over twee verschillende banken en valt daarmee nagenoeg volledig onder de garantie van de Nederlandsche Bank. De eindsaldo's van de spaarrekeningen sluiten aan op de jaaroverzichten van de bank.

Conclusie.

Er kan worden gesteld dat de administratie en de daarop gebaseerde overzichten van de balans en resultatenrekening op elkaar aan sluiten. De inkomsten en uitgaven zijn op een juiste wijze in de administratie verwerkt. Er zijn geen onjuistheden of onvolkomenheden geconstateerd.

Met vriendelijke groeten,

H. Steenberg
J.A. Heida

CFB
T.a.v L. Roorda en M. Blootens
Email cfbgkn@gmail.com

Vollenhove, 22 september 2023

Betreft: beoordeling CFB administratie en verslag penningmeester
over het jaar 2022.

Geachte broeders,

Op uw verzoek is door H. Steenbergen en J.A. Heida de administratie beoordeeld en gecontroleerd van de CFB over het jaar 2022. Deze controle heeft 21 september 2023 plaatsgevonden bij M. Blootens. Hiertoe werd ons de fysieke administratie, bestaande uit de bankafschriften en bijbehorende facturen/bonnen en declaraties ter hand gesteld.

Beperking controle.

Veel besluiten tot het doen van bepaalde uitgaven worden veelal genomen door de CFB. Deze besluiten worden vastgelegd in notulen en zouden bij de controle gebruikt kunnen worden als rechtvaardiging van bepaalde uitgaven. Bij de aangeleverde stukken waren geen concrete besluiten bijgevoegd, waarmee bepaalde uitgaven konden worden onderbouwd. Van de verschillende bank-/spaarrekeningen zijn de financiële jaaroverzichten verstrekt en kon hiervan het eindsaldo met de financiële administratie worden afgestemd.

Administratie.

De administratie wordt op een overzichtelijke wijze bijgehouden, waarbij onderliggende stukken zoals facturen, bonnen en declaraties telkens achter het bankafschrift zijn opgeborgen waarop de betaling/ontvangst heeft plaatsgevonden. Voor zover gecontroleerd, bleken de onderliggende stukken aanwezig te zijn en bleken deze ook alle betrekking te hebben op de CFB administratie.

Opmerkingen.

Spaarrekening.

Het saldo van de spaarrekeningen is verdeeld over twee verschillende banken en valt daarmee nagenoeg volledig onder de garantie van de Nederlandsche Bank. De eindsaldo's van de spaarrekeningen sluiten aan op de jaaroverzichten van de bank.

Conclusie.

Er kan worden gesteld dat de administratie en de daarop gebaseerde overzichten van de balans en resultatenrekening op elkaar aan sluiten. De inkomsten en uitgaven zijn op een juiste wijze in de administratie verwerkt.

Er zijn geen onjuistheden of onvolkomenheden geconstateerd.

Met vriendelijke groeten,

H. Steenbergen
J.A. Heida

BIJLAGE Dc. Voorstel instructie deputaten CFB

Commissie Financieel Beheer | CFB
Renettengaarde 1
3181 PW Rozenburg
cfbgkn@gmail.com

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland,
bijeen te komen op 4 november 2023.
p/a br. J. de Leeuw, deputaat-scriba.

Rozenburg, 4 maart 2023

Betreft: Instructie CFB

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

De Commissie Financieel Beheer stelt u een aangepaste *Instructie Deputaten Financieel Beheer* voor, als vervanging van de *Instructie* die is vastgesteld door de Generale Synode van Harderwijk op 3 oktober 2020.

De CFB verzoekt de synode te besluiten:

De Generale Synode stelt de *Instructie Deputaten Financieel Beheer* (versie 4-11-2023) vast.

Onder deze brief zijn de volgende items opgenomen:
op pag. 2 de voorgestelde aangepaste *Instructie*;
op pag. 5 een korte toelichting;
op pag. 6 ter vergelijking de huidige *Instructie* van 3 oktober 2020.

Met hartelijke broedergroet en zegenbede,
namens de CFB,

L. Roorda, secretaris

INSTRUCTIE DEPUTATEN COMMISSIE FINANCIËEL BEHEER

Artikel 1 *Begripsomschrijving*

1. Gereformeerde Kerken Nederland (GKN): het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland.
2. Commissie Financieel Beheer (CFB): het door de generale synode van de GKN benoemde deputaatschap die tot taak heeft de gezamenlijke financiële- en beheerszaken te behartigen.

Artikel 2 *Benoemingen*

1. De leden van de CFB worden door de generale synode benoemd, geïnstrueerd en ontslagen, behoudens het gestelde met betrekking tot de quaestores in art. 12 lid 1

Artikel 3 *Principe*

De leden van de CFB vertegenwoordigen naar art. 52 van de kerkorde de generale synode van de GKN, overeenkomstig de bepalingen van deze instructie.

Artikel 4 *Taakstelling*

1. De leden van de CFB regelen zelf hun arbeid. Zij kiezen uit hun midden een voorzitter en een secretaris.
2. De voorzitter en de secretaris zijn bevoegd voor de CFB te tekenen.
3. De leden van de CFB zijn verplicht, alles uit te voeren wat hun door of vanwege de generale synode wordt opgedragen.
- 4a. Zolang zij niet door of vanwege de generale synode zijn gedechargeerd, blijven zij voor al hun handelingen verantwoordelijk.
- 4b. Dechargering en controle van de financiën over het afgelopen kalenderjaar, door de kerk die daartoe door de generale synode is aangewezen, dient uiterlijk in het derde kwartaal van het volgende kalenderjaar plaatsgevonden te hebben. Anders geschiedt dechargering stilzwijgend.

Artikel 5 *Onkostenvergoedingen*

1. Al de kosten, verbonden aan de uitvoering van hun arbeid, kunnen de leden declareren bij de CFB onder overlegging van de daarop betrekking hebbende nota's of kwitanties.
Reiskosten per openbaar vervoer worden vergoed op basis van een 2e-klas treinkaartje. Reiskosten per auto worden vergoed op basis van de door de overheid vastgestelde belastingvrije kilometervergoeding.
Kosten verbonden aan het gebruik van de computer worden vergoed op basis van 10 cent per vel papier.
2. Degenen die van declareren afzien kunnen een verklaring van de kosten die men had mogen declareren verkrijgen ten behoeve van de belastingaangifte.
3. Arbeid, op lastgeving van de CFB door derden verricht, mag gehonoreerd worden.

Artikel 6 *Rapportage*

1. De CFB brengt steeds in de maand september van het jaar dat de generale synode vergadert aan de synode rapport uit van haar werkzaamheden in de periode vanaf de voorgaande synode en van de financiën. Deze rapportage bevat alle relevante zaken en ook de beslissingen die genomen zijn overeenkomstig art. 13 van deze *Instructie*.
2. De CFB stelt de generale synode in de maand september van het jaar dat de synode bijeenkomt een begroting voor de volgende drie kalenderjaren en voor het quotum per ziel voor.
3. De CFB rapporteert en doet rekening en verantwoording met overlegging van de desbetreffende boeken en bescheiden zo vaak en voor zover dit door de generale synode gevraagd wordt.

4. Zo vaak dit door of vanwege de generale synode gevraagd wordt, zullen zij alle boeken, waarden en bescheiden ter beschikking stellen aan wie de generale synode daarvoor aanwijst, terwijl zij daarbij alle gevraagde inlichtingen zoveel mogelijk zullen geven.

Artikel 7 *Externe expertise*

1. De CFB is gerechtigd voor de uitvoering van bepaalde taken externe personen in te schakelen.
2. De kosten voor deze inschakeling worden uit de kas van de CFB betaald. Deze kosten moeten uit de financiële reserve van de CFB betaald kunnen worden en mogen niet leiden tot vermindering van uitkering van op grond van deze instructie toegezegde steunbedragen en overige gelden.

Artikel 8 *Rechten en plichten*

1. De leden van de CFB zijn tot geheimhouding verplicht over alles wat hen bij de uitoefening van hun functie bekend is geworden en waaromtrent geheimhouding is opgelegd, dan wel waarvan het vertrouwelijk karakter redelijkerwijze kan worden vermoed.
2. De leden van de CFB zijn gerechtigd tot het doen van voordrachten voor (her)benoemingen van leden van de CFB. Bij (her)benoemingen dient rekening gehouden te worden met de continuïteit van de werkzaamheden.
3. De (leden van de) CFB is (zijn) gerechtigd de generale synode gevraagd en ongevraagd van advies te dienen.

Artikel 9 *Hulpvragende classes*

1. De CFB zal verzoeken om financiële steun van classes uit de GKN beoordelen, en overgaan tot steunverlening als en voor zover de CFB het verzoek gegrond en de steunverlening juist acht. De steunvragende classis zal daartoe aan de CFB alle door de CFB benodigde informatie en medewerking geven.
2. Bij het beoordelen van de financiële draagkracht van een classis neemt de CFB mede in overweging of voldoende aandacht wordt besteed aan de eigen inspanningsverplichting van die classis en de kerken van die classis. De CFB zal zo nodig handreikingen doen voor het berekenen van normbedragen; ook wordt door haar nagegaan of de steun uitsluitend wordt gebruikt voor de instandhouding van een predikantsplaats en niet (bijvoorbeeld) voor bijzondere projecten of het opbouwen van reserves.

Artikel 10 *Hulpvragende theologiestudenten*

De CFB zal, als dit nodig is, theologiestudenten financiële steun verlenen naar art. 19 van de kerkorde. De CFB is daarbij gebonden aan het *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*.

Artikel 11 *Financiën*

1. De CFB zal eens in de drie jaar op basis van de gelden die benodigd zijn voor de uitvoering van haar taken een quotum per ziel vaststellen, d.w.z. een omslag over alle leden van de GKN. De CFB is bevoegd om, met in achtneming van het gestelde in de leden 5 en 6 van dit artikel 10, tussentijdse verhogingen van maximaal 25% of verlagingen van het quotum door te voeren op basis van recente ontwikkelingen.

2. De inning van het quotum en het beheer van de gelden is opgedragen aan de CFB, die tevens zorgdraagt voor uitbetaling van de op grond van deze instructie toegekende steunbedragen en overige gelden.
3. De CFB zal geen betalingen verrichten, waartoe zij geen machtiging ontving.
4. De CFB voert een duidelijke en transparante administratie.
5. De CFB stelt vast welke financiële reserve gewenst is om ongewenste grote schommelingen in de quota te voorkomen. De CFB is gemachtigd om het quotumbedrag per ziel over de jaren heen te egaliseren door middel van het heffen van een lager dan wel hoger bedrag per ziel dan noodzakelijk is.
6. Alle gelden, die niet voor kasgeld nodig zijn, dienen te worden bewaard bij een solide bankinstelling.

Artikel 12 **Quaestores**

1. De CFB benoemt een quaestor 1 en een quaestor 2.
2. De quaestores zijn krachtens hun functie lid van de CFB in alle rechten en plichten, uitgezonderd stemrecht. Alleen indien de generale synode van de GKN de benoeming door de CFB, genoemd in lid 1, bevestigt, heeft een quaestor stemrecht. Een dergelijke bevestiging van de benoeming door de CFB is niet per se noodzakelijk voor een quaestor, in dat geval blijft de quaestor als lid van de CFB het stemrecht onthouden. De CFB en de generale synode van de GKN zijn bevoegd een quaestor te ontslaan.
3. De quaestor 1 is primair verantwoordelijk voor de financiële administratie.
4. De quaestor 1 betaalt aan de leden de gemaakte kosten (reis- en vergaderkosten etc.) na accordering door de voorzitter of de secretaris (accordering kan per mail geschieden). De quaestor 1 toetst marginaal of de uitgaven gedaan zijn in overeenstemming met art. 5 lid 1 van deze instructie. Bij geschil beslist de CFB.
5. De quaestor 1 betaalt op tijd alle steunbedragen en overige gelden die op grond van deze instructie zijn toegezegd.
6. In het eerste kwartaal van het kalenderjaar maakt de quaestor een overzicht van de begrote en werkelijke inkomsten en uitgaven van het afgelopen kalenderjaar.
7. De quaestor 1 legt voor het gevoerde beleid verantwoording af aan de CFB.
8. De quaestor 2 staat de quaestor 1 terzijde en verricht de werkzaamheden van quaestor 1 als quaestor 1 zijn werkzaamheden (tijdelijk) niet kan verrichten en de betalingen geen uitstel gedogen.
9. De quaestor 1 werkt zodanig transparant dat de quaestor 2 de werkzaamheden genoemd in lid 8 kan verrichten.

Artikel 13 **Onvoorzienne gevallen** In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de CFB. De CFB zal deze beslissingen rapporteren aan de generale synode van de GKN.

Aldus vastgesteld op 4 november 2023 door de Generale Synode van Kampen. Deze Instructie vervangt de Instructie van 3 oktober 2020.

Toelichting.

Algemeen.

De generale synode van 2020 overwoog *dat schriftelijk door de afgevaardigden ingediende op- en aanmerkingen, correcties en wijzigingen van redactionele en taalkundige aard op een later moment kunnen worden verwerkt...*¹

¹ Acta GS Harderwijk 2020, art. 46.

Ad art. 4 lid 4b.

Controle van de financiën acht de CFB van groot belang, zowel voor de kerken als voor de quaestor. Het blijkt dat controle van de financiën in uiterlijk het tweede kwartaal niet altijd haalbaar is. Daarom wordt voorgesteld deze controle uiterlijk in het derde kwartaal te doen plaatsvinden. In de huidige Instructie staat dat decharging eens in de driejaar plaats vindt door de generale synode. De CFB acht jaarlijkse decharging wenselijk, en stelt de formulering uit de Instructie van 1 oktober 2016 voor (met aanpassing van classis naar generale synode). Daarnaast blijkt dat het moeilijk is om een quaestor te vinden die slechts eens per drie jaar wordt gedechargeerd.

Ad art. 6 lid 1.

Er is eerder een fout in de redactie van dit artikel geslopen. Bedoeld is dat in de rapportage van de CFB aan de generale synode ook besluiten van de CFB ad Artikel 13 van deze Instructie (*Onvoorziene gevallen*) een plaats vinden.

Ad art. 9 oud.

Het oude Artikel 9 over hulpvragende kerken is geheel geschrapt. Nu er classes zijn, is financiële steun aan hulpvragende kerken geen primaire taak van de synode meer. De kerken spraken in 1893 uit: *Hulpbehoevende Kerken worden geholpen door hare Classis*.² De generale synode van 2020 sprak af dat de CFB in de overgangperiode de classes zou ondersteunen bij het beoordelen van steunaanvragen en het uitbetalen van toegekende steun.³ Deze afspraak zal wellicht nog wel wat langer gelden, maar zij is van tijdelijke aard en hoeft daarom geen plaats te hebben in de *Instructie*.

Toegevoegd is art. 9 over hulpvragende classes. Zie noot 2.

Ad art. 11.

De *Instructie* van 3 oktober spreekt in Art. 6.2 over een driejaarlijkse voorstelling van begroting en quotum, maar in (het oude) art. 11.1 van een tweejarige. Art. 10.1 wordt in dit voorstel in overeenstemming gebracht met art. 6.2 en gewijzigd naar drie jaar. Aan dit artikel 10.1 is toegevoegd dat de CFB bevoegd is tussentijds het voor 3 jaar vastgestelde quotum te wijzigen: een verhoging van maximaal 25% of een verlaging. Reden voor deze toevoeging is, dat het in 2020 vastgestelde quotum van € 60 tussentijds wel omlaag had gekund, gelet de uitgaven en het positieve saldo op de bankrekeningen.

¹ Acta GS Dordrecht 1893, art. 176. De uitspraak luidt volledig: *Hulpbehoevende Kerken worden geholpen door hare Classis. Hulpbehoevende Classes wenden zich om steun voor hare Kerken tot Deputaten harer Provinciale Synode; deze weder, bij onvermogen, tot de Algemene Deputaten ad hoc, van welke door elke Provinciale Synode, als daartoe door de Generale Synode gemachtigd, één benoemd wordt, en voor wie elke Provinciale Synode, desverlangende, een ander zenden kan. Vergelijk H. Bouma, [Bouma, H. \(1983v\) Art. 22 | kerkrecht.nl](#): 6. indien ook de kerken van de classis te samen niet in staat zouden zijn zulk een hulpbehoevende zusterkerk te helpen, dan zal de classis zich wenden tot de particuliere synode; ook de particuliere synode zou reeds bij voorbaat deputaten kunnen aanwijzen tot onderzoek en advies in zake eventuele aanvragen; mits ook hier de beslissing over het uitschrijven van een collecte aan de synode zelf blijft.*

³ Zie Acta GS Harderwijk 2020, art. 46.

BIJLAGE Dd. Voorstel Reglement Studiefinanciering

Commissie Financieel Beheer | CFB

Renettengaarde 1
3181 PW Rozenburg
cfbgkn@gmail.com

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland,
bijeen te komen op 4 november 2023.
p/a br. J. de Leeuw, deputaat-scriba.

Rozenburg, 9 september 2023

Betreft: voorstellen nieuw Reglement financiële steun aan studenten

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

In de Instructie van de Commissie Financieel Beheer staat de volgende bepaling:

De CFB zal, als dit nodig is, theologiestudenten financiële steun verlenen naar art. 19 van de kerkorde. De CFB is daarbij gebonden aan het *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*.

Dit *Reglement* is een bewerking en aanpassing van de regeling zoals die is vastgesteld door de Generale Synode van Leeuwarden 1990³. Deze aanpassing was nodig omdat de kerkelijke situatie in 2011 in het kerkverband van de Gereformeerde Kerken Nederland anders was dan in 1990.

Het *Reglement* wordt ervaren als erg uitgebreid en onvoldoende duidelijk. Terwijl helderheid van belang is, juist ook als het gaat om een regeling inzake financiën.

De CFB stelt derhalve een nieuw reglement voor en verzoekt de synode om dit reglement vast te stellen als vervanging van het huidige *Reglement*.

De CFB doet dit voorstel krachtens lid 3 van artikel 8 van de *Instructie Deputaten Commissie Financieel Beheer*, luidende:

De (leden van de) CFB is (zijn) gerechtigd de generale synode gevraagd en ongevraagd van advies te dienen.

De generale synode van Berkel en Rodenrijs 1996 sprak uit dat studenten alleen nog in bepaalde omstandigheden financiële steun vanuit de kerken kunnen ontvangen. Het *Reglement* kent daarom alleen financiële steun aan studenten toe *als dit nodig is*. Studenten die van overheidswege recht hebben op studiefinanciering, ontvangen van de CFB geen financiële steun. Hierover heeft de CFB in 2021 een notitie geschreven en aan de kerken toegezonden: *De Wet Studiefinanciering 2000 en de*

³ Acta GS Leeuwarden 1990, bijlage Vd, p.255-263.

studiefinanciering door de Commissie Financieel Beheer (CFB) van de Gereformeerde Kerken Nederland. Deze notitie wordt ter kennisneming als bijlage meegezonden.

De CFB stelt de synode voor het volgende uit te spreken.

De Generale Synode stelt het *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)* vast.

Onder deze brief zijn de volgende items opgenomen:

op pag. 3 het voorgestelde *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*;

op pag. 11 ter vergelijking het huidige *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*, laatstelijk herzien op 17 maart 2018 ;

op pag. 23 Notitie: *De Wet Studiefinanciering 2000 en de studiefinanciering door de Commissie Financieel Beheer (CFB) van de Gereformeerde Kerken Nederland.*

Met hartelijke broedergroet en zegenbede,
namens de CFB,

L. Roorda, secretaris

REGLEMENT betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN).

Artikel 1. Begripsomschrijving

1. Commissie Financieel Beheer (CFB): de door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland benoemde commissie die onder meer tot taak heeft financiële ondersteuning te bieden aan theologiestudenten.
2. Gereformeerde Kerken Nederland (GKN): het verband van Gereformeerde Kerken Nederland (GKN).
3. Student: hij die als student aan een Theologische Universiteit staat ingeschreven dan wel als cursist de vooropleiding aan deze universiteit volgt en belijdend lid is van een van de Gereformeerde Kerken Nederland.
4. Studietoestand: de periode van 1 september van het jaar tot en met 31 augustus van het daarop volgende jaar.
5. Wet studiefinanciering 2000 (WSF 2000): wet van 29 juni 2000, houdende intrekking van de Wet op de studiefinanciering en vervanging door de Wet studiefinanciering 2000 (Wet studiefinanciering 2000).

Artikel 2. Financiële steun

1. De CFB kan financiële steun verlenen aan studenten die staan ingeschreven aan een Theologische Universiteit en die het voornemen hebben predikant te worden van een kerk die behoort tot het kerkverband van de GKN.
2. Geen financiële steun zal worden verleend aan de student die over het desbetreffende studiejaar recht heeft op studiefinanciering van overheidswege zoals die is geregeld in de Wet studiefinanciering 2000.
3. Financiële steun kan aangevraagd worden voor collegegeld en/of boekengeld en/of computer of tablet en/of kosten voor levensonderhoud.
4. De CFB verleent de financiële steun per studiejaar (of een gedeelte daarvan). Financiële steun wordt als regel verleend gedurende ten hoogste zeven achtereenvolgende studie jaren (gerekend van het begin van de theologische studie; de vooropleiding wordt niet bij deze zeven studie jaren gerekend). Aan een student die na zijn master examen de studie aan een Theologische Universiteit voortzet kan de CFB gedurende nog eens twee jaren financiële steun verlenen. Aan een student aan de vooropleiding kan financiële steun worden verleend gedurende ten hoogste dertien maanden. De periode van steunverlening kan verlengd worden als de student aantoont dat de studie door ziekte of andere voor de CFB aanvaardbare bijzondere omstandigheden is vertraagd.
5. Voorafgaand aan een studiejaar dient een aanvraag om financiële steun te worden ingediend bij de CFB. Een aanvraag behoort vóór 15 maart van het jaar waarin het studiejaar aanvangt te worden ingediend. Daartoe behoort gebruik te worden gemaakt van het door de CFB vastgestelde aanvraagformulier.
6. De CFB verleent de financiële steun in de vorm van een renteloze lening die in maandelijkse termijnen aan de student worden uitbetaald. Het in de steun begrepen bedrag voor collegegeld wordt in zijn geheel bij de eerste termijn betaalbaar gesteld.
7. De CFB stelt jaarlijks vóór 15 maart het normbedrag van de boekentoeelage voor het komende studiejaar vast.

Artikel 3. Toekenning financiële steun

1. Bij de beoordeling van een aanvraag om financiële steun zal de commissie meewegen: - de financiële draagkracht van de student en van zijn eventuele echtgenote.
- de hoogte van het totale (gezins)vermogen per 1 januari van het jaar van aanvraag.
- de eventuele bijdrage van ouders.
2. De CFB is bevoegd om aan studentenbegeleiders en docenten informatie te vragen over de studievorderingen van de student.
3. De CFB stelt de student binnen 6 weken na ontvangst van de aanvraag in kennis van haar beslissing en op welke financiële steun hij op grond van dit reglement aanspraak kan maken. Een student kan schriftelijk en met redenen omkleed aan de CFB verzoeken om herziening van deze beslissing tot uiterlijk drie maanden na dagtekening van de beslissing. De student mag zijn verzoek tot herziening mondeling toelichten.
4. De CFB is bevoegd om hetzij vooraf, hetzij tijdens de steunverlening, hetzij na beëindiging van de steunverlening te bepalen dat de leningen geheel of ten dele moeten worden terugbetaald in overeenstemming met het bepaalde in artikel 5 van dit reglement.
5. De CFB is bevoegd aan de financiële steunverlening voorwaarden te verbinden die niet in dit reglement genoemd worden. Deze voorwaarden dienen in de in lid 3 genoemde beslissing vermeld te zijn.
6. Als in de loop van het studiejaar of na afloop van het studiejaar blijkt dat de financiële situatie van de student zodanig is veranderd als gevolg van bijvoorbeeld belastingteruggaven, (zorg)toeslagen en kindgebondenbudget dat dit consequenties heeft voor (de hoogte van) de steunverlening, dient eventueel teveel ontvangen steun direct te worden gerestitueerd of na overleg met en goedkeuring van de CFB te worden verrekend in een volgend studiejaar.

Artikel 4. Verplichtingen student

1. Een student die financiële steun vraagt of ontvangt is verplicht alle medewerking te verlenen aan de CFB. Hij dient alle noodzakelijk geachte gegevens op tijd te verstrekken of – als dat nog niet mogelijk is en wanneer de CFB daar mee instemt – door te geven zodra dat mogelijk is.
2. Een student die financiële steun ontvangt moet een overeenkomst met de CFB aangaan volgens het bij dit reglement behorende model.
3. In deze overeenkomst verklaart de student de ontvangen bedragen schuldig te zijn aan de CFB en die tijdig af te lossen behoudens kwijtschelding, een en ander in overeenstemming met de bepalingen van dit reglement.
4. Als in de loop van een studiejaar wijzigingen optreden in de persoonlijke omstandigheden, de woonsituatie of de inkomenspositie van de student of zijn eventuele echtgenote, behoort hij de wijzigingen direct aan de CFB door te geven.
5. Een student behoort ten aanzien van de bestemming van de hem toegekende boekentoelage jaarlijks uiterlijk op 31 augustus schriftelijk aan de CFB een overzicht te verstrekken van de door hem in het lopende studiejaar aangeschafte studieboeken.
6. Een student die financiële steun ontvangt behoort, als de CFB hem daarom verzoekt, haar tijdig en in voldoende mate informatie te verstrekken over de voortgang van zijn studie.
7. De student dient de CFB direct en schriftelijk in te lichten wanneer hij zijn studie in de theologie afbreekt of anderszins in omstandigheden komt te verkeren waardoor de toekenning en uitkering van renteloze leningen vervalt.

Artikel 5. Beëindiging verlenen financiële steun

1. De steunverlening aan een student wordt in dat geval beëindigd als de CFB meent dat zijn studie onvoldoende vorderingen vertoont. Eveneens als de CFB constateert dat de student tekort schiet in het verstrekken van de door de CFB aan hem gevraagde informatie.

2. De steunverlening aan een student wordt tevens beëindigd als:

- de student zijn studie aan een Theologische Universiteit afbreekt of daarvan wordt uitgesloten.
- de student geen lid (meer) is van een Gereformeerde Kerk in Nederland (GKN).
- de student niet langer voornemens is predikant te worden bij een Gereformeerde Kerk in Nederland (GKN).

3. De steunverlening wordt beëindigd als:

- a. de student nadat hij is afgestudeerd niet binnen drie weken zijn preparatoir examen heeft aangevraagd. De steunverlening wordt beëindigd als deze drie weken zijn verstreken. Van zijn aanvraag van het preparatoir examen behoort hij direct een afschrift te zenden aan de CFB.
- b. de student zich na zijn voltooide opleiding niet binnen de gebruikelijke tijd beroepbaar laat stellen of dan niet beroepbaar gesteld wordt binnen de GKN, behoudens de in artikel 2 lid 4 bedoelde voortgezette studie.
- c. de student nadat hij beroepbaar is gesteld binnen dertien weken na de datum van het met goed gevolg afgelegde preparatoir examen geen beroep van een kerk heeft ontvangen. De steunverlening wordt beëindigd als deze dertien weken zijn verstreken.
- d. de student nadat hij beroepbaar is gesteld binnen dertien weken na de datum van het met goed gevolg afgelegde preparatoir examen geen enkel op hem uitgebracht beroep heeft aanvaard. De steunverlening wordt beëindigd als deze dertien weken zijn verstreken.
- e. de student die zich na zijn beroepbaar stelling als lid onttrekt aan of wordt afgesneden van één van de kerken van de GKN of van een buitenlandse zusterkerk waartoe hij behoort.

4. Financiële steun zal worden verstrekt tot de student voor rekening van een kerk komt of uiterlijk drie weken na het laatste kerkelijk examen.

5. De CFB stelt een student die steun ontvangt zo spoedig mogelijk schriftelijk en geargumenteed in kennis van haar beslissing de financiële steunverlening te staken of te beëindigen.

Artikel 6. Terugbetalingen

1. Een student die renteloze leningen heeft ontvangen, behoort deze - naar gelang de CFB beslist geheel of ten dele - aan de CFB terug te betalen als de student nalaat te voldoen aan verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit dit reglement of uit nader met de student getroffen regelingen.

2. De terugbetalingsplicht geldt verder in alle gevallen waarin blijkt dat te hoge leningen zijn verstrekt, tot het bedrag van het te veel betaalde.

3. De CFB kan besluiten dat terugbetaling dient plaats te vinden in het in artikel 5 lid 1 beschreven geval.

4. Terugbetaling dient plaats te vinden in de in artikel 5 lid 2, 3a, 3b, 3d en 3e beschreven gevallen.

5. Terugbetaling dient plaats te vinden als de student predikant geworden is en zich als lid onttrekt aan één van de kerken van de GKN waartoe hij behoort, of wordt afgezet naar de artikelen 79 en 80 van de kerkorde of ophoudt predikant te zijn naar artikel 15 van de kerkorde.

6. Het verschuldigde bedrag is ineens opvorderbaar. Stuit aflossing ineens op bezwaren, dan kan de CFB op een met redenen omkleed verzoekschrift toestaan dat terugbetaling plaats vindt in een aantal door haar te bepalen termijnen en onder door haar te stellen voorwaarden.

De periode van terugbetaling omvat maximaal 15 jaar. Het bedrag dat jaarlijks moet worden terugbetaald wordt vastgesteld op basis van de financiële draagkracht van de schuldplichtige. De CFB kan op grond van onvermogen een resterend schuldbedrag oninbaar verklaren.

Artikel 7. Kwijtscheldingen

1. Renteloze leningen die niet moeten worden terugbetaald, worden door de CFB kwijtgescholden.

2. De kwijtschelding geschiedt in tien gelijke jaarlijkse achtereenvolgende termijnen, gerekend vanaf het tijdstip waarop de student is bevestigd als predikant in een Gereformeerde Kerk in Nederland of

is verbonden als medewerker in de dienst van de evangelieverkondiging aan een Gereformeerde Kerk in Nederland.

3. Kwijtschelding vindt ook plaats wanneer de student, kandidaat of predikant overlijdt of door langdurige invaliditeit niet in staat is zijn studie te voltooien of werkzaamheden als predikant te verrichten, dan wel uit dien hoofde als predikant met emeritaat is gegaan. De hierboven bedoelde invaliditeit dient te worden aangetoond door twee medische verklaringen, waarvan in ieder geval één door een door de CFB aan te wijzen onafhankelijk medisch expert.

Andere bijzondere omstandigheden kunnen de CFB eveneens aanleiding geven tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

4. Kwijtschelding in het onder artikel 5 lid 3c beschreven geval vindt plaats in tien gelijke jaarlijkse achtereenvolgende termijnen, vanaf twee jaar na de datum van het met goed gevolg afgelegde preparatoir examen.

5. Van elke kwijtschelding stelt de CFB de student, kandidaat of predikant of in voorkomende gevallen zijn nabestaanden, schriftelijk in kennis.

Artikel 8. Hardheidsclausule en onvoorziene gevallen

1. De CFB is bevoegd ten aanzien van een student of kandidaat tegemoet te komen aan een bijzondere situatie of aan onbillijkheden van overwegende aard die zich bij de toepassing van dit reglement voordoen, en daarbij af te wijken van de voorgaande bepalingen.

2. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de CFB.

Aldus vastgesteld door de Generale Synode Kampen 2023

AANVRAAGFORMULIER

Voor het studiejaar ...

Behorende bij het *REGLEMENT betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN).*

1. Gegevens student

Naam	
Adres	
Geboortedatum	
Email	
Telefoon	
Bankrekeningnummer	
Lid van de Gereformeerde Kerk te	
Inwonend bij ouders(s): ja / nee	
Gehuwd: ja / nee	
Indien gehuwd:	Naam echtgenote
	Huwelijksdatum
	Eventuele kinderen (naam en geboortedatum)
Recht op studiefinanciering krachtens de Wet studiefinanciering 2000: ja / nee	
Overige bijzonderheden	

2. Gegevens studie

Vooropleiding en diploma's ...

Huidige studie of vooropleiding aan de Theologische Universiteit te ...

Datum inschrijving aan de Theologische Universiteit ...

Bachelor 1^e studiejaar met goed gevolg doorlopen : ja⁴, op ... / nee, schatting op ...

Bachelor 3^e studiejaar met goed gevolg doorlopen : ja⁵, op ... / nee, schatting op ...

Master : ja⁶, op ... / nee, schatting op ...

Vermoedelijk afstuderen op ...

Bijzonderheden betreffende de studieduur ...

3. Aanvraag

Aanvraag voor studiejaar ...

Aanvraag betreft vooropleiding: ja / nee

Lening voor collegegeld: ja / nee € ...

Lening voor boekengeld: ja / nee € ...

Lening voor levensonderhoud: ja / nee € ... per maand

⁴ Bewijsstuk meesturen.

⁵ Bewijsstuk meesturen.

⁶ Bewijsstuk meesturen.

OVEREENKOMST betreffende het toekennen van en het aanvaarden van renteloze leningen voor een theologiestudent

Behorende bij het *REGLEMENT betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*.

De ondergetekenden:

Partij A. De Commissie Financieel Beheer (CFB)

Partij B. de student ...

adres postcode te,

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

1. aan de student zullen renteloze leningen worden verstrekt overeenkomstig de bepalingen van het *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*.
2. de student verklaart dergelijke renteloze leningen te aanvaarden en de uit dien hoofde ontvangen bedragen schuldig te zijn aan de CFB, behoudens kwijtschelding op grond van artikel 7 van het onder 1 genoemde reglement.
3. de student verklaart dat hij de verleende leningen zal terugbetalen aan de CFB indien zich een of meer gevallen voordoen als bedoeld in artikel 6 van het onder 1 genoemde reglement. Hij verklaart tevens dat hij deze terugbetalingen zal verrichten conform de bepalingen die in dit artikel 6 zijn genoemd.
4. de student verklaart dat hij alle medewerking zal verlenen om de CFB in staat te stellen het onder 1 genoemde reglement ten aanzien van hem uit te voeren en daartoe alle gegevens en bescheiden betreffende de financiële draagkracht van hem en zijn eventuele vrouw desgewenst aan de CFB te verstrekken of ter inzage te geven.
5. de student heeft kennis genomen van het *Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)*. Dit Reglement vormt één geheel met deze overeenkomst.
6. de student stemt in met dit reglement en de daarin gestelde voorwaarden.

Aldus overeengekomen en getekend op ...

Partij A

Partij B

Plaats

Plaats

Naam

Naam

Handtekening

Handtekening

NOTITIE**De Wet Studiefinanciering 2000 en de studiefinanciering door de Commissie Financieel Beheer (CFB) van de Gereformeerde Kerken Nederland.*****Materiaal***

[Wet studiefinanciering 2000](#)⁹

[Regeling studiefinanciering 2000](#)¹⁰

REGLEMENT betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

Studiefinanciering door de overheid

Theologiestudenten op een universiteit hebben tot hun 30e van overheidswege recht op studiefinanciering. Dit krijgen zij meestal voor de officiële duur van hun opleiding¹¹.

De [Wet studiefinanciering 2000](#) (WSF 2000) regelt de studiefinanciering.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs.

Algemene doelstelling WSF 2000

In mei 2014 is er een politiek akkoord gesloten over wijzigingen in de studiefinanciering. Door invoering van een studievoorschot in de vorm van een lening met een terugbetaalregeling tegen sociale voorwaarden voor alle studenten in het hoger onderwijs en een verhoging van de aanvullende beurs voor studenten van minder draagkrachtige ouders, maakt dit akkoord het mogelijk dat iedereen in Nederland die wil studeren, ook kan studeren. Het stelsel van studiefinanciering biedt studenten in het hoger onderwijs (...) de financiële mogelijkheden om in Nederland en daarbuiten onderwijs te kunnen volgen¹²¹³.

De leenmogelijkheden in de studiefinanciering stellen studerende in staat om hun eigen bijdrage tegen relatief gunstige voorwaarden via de rijksoverheid te financieren. Leenfaciliteiten kunnen worden gebruikt als alternatief voor of in combinatie met bijverdiensten. Hiermee kunnen studerende voorkomen dat bijverdiene ten koste van de studie gaat. Door het studievoorschot worden de leenmogelijkheden verruimd. Het terugbetalingssysteem van leningen is naar draagkracht. Wie gelet op zijn of haar inkomen niet kan terugbetalen, hoeft niet terug te betalen. Voor wie bewust leent, is de studielening hiermee een veilig instrument voor de financiering van onderwijs.

De Minister is verantwoordelijk voor de doeltreffende en doelmatige werking van het stelsel van studiefinanciering, zoals geregeld in de Wet studiefinanciering 2000.

De Minister financiert het stelsel, waarbij de financiële toegankelijkheid is gewaarborgd: er zijn geen onoverkomelijke financiële belemmeringen om te gaan studeren. Tegelijkertijd wordt recht gedaan aan het principe dat studeren ook een investering door de student zelf is. Tevens wordt recht gedaan aan de bijdrage die ouders daaraan kunnen leveren.

Enkele artikelen uit de [Wet studiefinanciering 2000](#)¹¹

⁹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011453/2020-09-01>.

¹⁰ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011595/2021-01-01>.

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/studiefinanciering/studiefinanciering-hbouniversiteit>.

¹² https://www.rijksbegroting.nl/2015/voorbereiding/begroting,kst199424_12.html.

¹³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011453/2020-09-01>.

Artikel 3.1. Studiefinanciering

2 Studiefinanciering bestaat voor een opleiding in het hoger onderwijs uit een basislening, een aanvullende beurs of aanvullende lening en collegegeldkrediet, en kan geheel of gedeeltelijk worden toegekend in de vorm van: a. een gift;
b. een prestatiebeurs; of
c. een lening.

Artikel 6.5a. Samenloop van terugbetaling

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de samenloop van de verplichting tot terugbetaling uit hoofde van deze wet en de Wet studiefinanciering BES met dien verstande dat de verplichting tot terugbetaling de laagst vastgestelde draagkracht van de debiteur niet mag overschrijden.

Artikel 6.7. Aflofase

1 De aflofase volgt op de aanloofase en beslaat behoudens toepassing van artikel 6.9, derde lid: 35 kalenderjaren voor de terugbetaling van een lening hoger onderwijs.
Deze periode wordt verlengd met het aantal maanden dat gebruik is gemaakt van de aflosvrije periode op grond van het tweede lid.

Artikel 6.10. Draagkracht debiteur uit inkomen op jaarbasis

- 1 Maatstaf voor de vaststelling van de draagkracht van de debiteur uit inkomen is het totaal van zijn toetsingsinkomen en dat van zijn partner in het peiljaar. Het aldus bepaalde inkomen is het draagkrachtinkomen.
- 2 Op het draagkrachtinkomen wordt in mindering gebracht de draagkrachtvrije voet. Deze voet is voor de terugbetaling van een lening beroepsonderwijs onderscheidenlijk een lening hoger onderwijs gelijk aan:
 - a. 120% onderscheidenlijk 143% van het belastbaar minimumloon voor een debiteur met partner;
 - b. 120% onderscheidenlijk 143% van het belastbaar minimumloon voor een debiteur die in het peiljaar een ouder zonder partner is als bedoeld in artikel 2, zesde lid, van de Wet op het kindgebonden budget; of
 - c. 84% onderscheidenlijk 100% van het belastbaar minimumloon voor overige debiteuren zonder partner.
- 3 De draagkracht van de debiteur uit inkomen is voor de terugbetaling van een lening beroepsonderwijs onderscheidenlijk een lening hoger onderwijs 12% onderscheidenlijk 4% van het inkomen boven de draagkrachtvrije voet.
- 4 Indien het bedrag van de draagkracht lager is dan het bedrag van de termijnbetaling betaalt de debiteur, in afwijking van dat artikel, het bedrag van zijn draagkracht.
- 5 Voor de toepassing van dit artikel, wordt indien het toetsingsinkomen in het peiljaar nog niet bekend is, door Onze Minister daarvoor in de plaats gesteld een bedrag dat het vast te stellen toetsingsinkomen benadert.
- 6 Het vierde lid is niet van toepassing indien het voor Onze Minister niet mogelijk is op grond van het vijfde lid bij benadering een bedrag vast te stellen.

Artikel 10a.7. Vaststelling draagkracht debiteur

- 1 Indien de debiteur niet in staat is de vastgestelde termijnbetaling te voldoen, kan hij gedurende de aflofase bij Onze Minister een aanvraag indienen om zijn draagkracht vast te stellen voor de resterende aflofase.
- 2 De draagkracht van de debiteur is zijn draagkracht uit inkomen.

- 3 Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot de in het eerste lid bedoelde aanvraag.
- 4 Indien het bedrag van de draagkracht hoger is dan het bedrag van de vastgestelde termijnbetaling, betaalt de debiteur het bedrag van de vastgestelde termijnbetaling.

Voorbeeld algemeen (rente niet meegenomen) schuld	€ 65.000
jaarlijkse aflossing gedurende 35 jaar	€ 1.857
maandelijkse aflossing gedurende 35 jaar	€ 155

Zie bijgevoegde Excel tabel met een rekenvoorbeeld naar de WSF 2000, Artikel 6.10.

Conclusie

De overheid stelt dat de *Wet studiefinanciering 2000* aan studenten de financiële mogelijkheid geeft universitair onderwijs te volgen. Er zijn geen onoverkomelijke financiële belemmeringen om te gaan studeren. Het stelsel van studiefinanciering faciliteert leningen tegen relatief gunstige voorwaarden en geeft studenten de mogelijkheid om bijverdiensten te genereren. Voor wie bewust leent, is de studielening een veilig instrument voor de financiering van onderwijs.

Terugbetalen van leningen is naar draagkracht. Wie gelet op zijn inkomen niet kan terugbetalen, hoeft niet terug te betalen.

Volgens de overheid is studeren met dit stelsel van studiefinanciering een investering door de student zelf, waaraan ouders een bijdrage kunnen leveren.

Reglement GKN

Binnen de GKN wordt door de CFB het *REGLEMENT betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten, die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)* gehanteerd. Dit *Reglement* is gebaseerd op de *Regeling betreffende de studiefinanciering voor studenten aan de Theologische Universiteit van de gereformeerde kerken in Nederland*, vastgesteld door de generale synoden van Leeuwarden 1990, Ommen 1993 en Berkel en Rodenrijs 1996.

Dit *Reglement* is opgesteld in 2011 ten tijde van het vorige stelsel van studiefinanciering door de overheid, en draagt daar de sporen van. Dat vorige overheidsstelsel was financieel ruimer dan het huidige.

Het *Reglement* gaat bij studiefinanciering uit van het primaat van studiefinanciering door de rijksoverheid.

Studenten die van overheidswege recht hebben op studiefinanciering ontvangen van de CFB geen financiële steun krachtens artikel 3 lid 2 van dit *Reglement*. Dat artikel luidt:

Geen financiële steun zal worden verleend aan de student die over het desbetreffende jaar in het kader van de Wet op de studiefinanciering gebruik maakt van een vorm van financiering waardoor hij in een ongewenste schuldverhouding ten opzichte van derden komt te staan.

Daarnaast voegt het *Reglement* zich naar de regelgeving van de overheid. Het *Reglement* kent een *overeenkomstige toepassing* van de wettelijke regeling van de overheid (artikel 4). De *Regeling studiefinanciering 2000* van de overheid is in 2015 gewijzigd, maar het *Reglement* van de CFB op dit punt niet.

Door de CFB wordt sinds 2015 systematisch artikel 4 lid 4 gehanteerd om in de geest van het *Reglement* steun te verlenen. Artikel 4 lid 4 luidt:

Indien de overeenkomstige toepassing van de rijksregeling vervat in de Wet op de Studiefinanciering volgens haar tot onaanvaardbare consequenties leidt handelt zij zoveel mogelijk naar de geest van dit reglement voor de studiefinanciering van theologiestudenten.

De artikelen 17 en 18 van het Reglement geven nog enige speelruimte.

Artikel 17

De CFB is bevoegd ten aanzien van een student of kandidaat tegemoet te komen aan een bijzondere situatie of aan onbillijkheden van overwegende aard die zich bij de toepassing van dit reglement voordoen, en daarbij af te wijken van de voorgaande bepalingen.

Artikel 18

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist de CFB.

Implicaties

Met de [Wet studiefinanciering 2000](#) kunnen beginnende predikanten de pastorie in gaan met een studieschuld aan de overheid van meer dan een halve ton. Dat kan resulteren in een maandelijkse terugbetalingsplicht van € 100 gedurende 35 jaar, zie bijgevoegde Excel tabel.

De vraag is of het traktement van deze predikanten hierop aangepast moet worden.

Of dat de diakonie deze terugbetaling voor haar rekening neemt.

Of dat er een landelijke regeling getroffen moet worden i.c. de terugbetaling geschiedt door de CFB.

In alle gevallen moet worden nagedacht over de gevolgen ten aanzien van de inkomstenbelasting.

Kerkorde artikel 19

De Kerkorde geeft in artikel 19 een bepaling over *Zorg voor studenten in de theologie*:

De kerken zullen ernaar streven, dat er studenten in de theologie zijn. Zij zullen, als dit nodig is, financiële steun verlenen.

Over het karakter van de financiële steun zegt dr. F.L. Bosch het volgende:

In het onderhouden van studenten oefenen de kerken geen barmhartigheid. Niet de hulpbehoevendheid van studenten beweegt hen daarbij, doch enkel de roeping tot instandhouding van de kerkdienst.¹⁴

Dr. H. Bouwman meent dat financiële steun aan studenten door de kerken *aanvullend* is. Daarom zijn volgens hem in 1905 de woorden '*als dit nodig is*' aan dit kerkordeartikel 19 toegevoegd.

De roeping der kerk, om te zorgen, dat er een voldoende aantal studenten is, is niet absoluut bindend in dien zin, dat niemand anders hulpbehoevende studenten mag steunen, maar de kerk moet in deze aanvullend werken, opdat de kerk niet ontbloot worde van goede dienaren, en ook begaafde en godzalige mensen in staat kunnen worden gesteld, zich voor de heilige

¹⁴ Bos, F.L. De orde der kerk toegelicht met kerkelijke besluiten uit vier eeuwen. 'sGravenhage. Uitgeverij Guido de Bres. 1950, p. 82.

bediening voor te bereiden. Daarom kan de kerk, indien de studenten in staat zijn voor zichzelf te zorgen of door anderen geholpen worden, dit met blijdschap goedkeuren. De kerken behoeven ook niet ten allen tijde veel moeite aan te wenden voor de opleiding van hulpbehoevende studenten, maar zij handelen in deze naar de bestaande behoefte. In overeenstemming hiermede heeft de synode van Utercht in 1905 bij de revisie der Kerkenordening in Art. 19 ingevoegd de woorden: "voor zooveel nodig".¹⁵

Door de eeuwen heen is bij de naleving van dit artikel uit de *Kerkorde* verschillend aangekeken tegen bekostiging door de overheid.¹⁶ Financiële steun aan theologiestudenten is in een ver verleden wel bij de overheid neergelegd. Later werd het een taak voor de kerken. In de 19^e eeuw werd door de overheid aan predikantszonen die theologie studeerden academiëgelden uitgekeerd, maar dat gold niet voor zonen van predikanten van de kerken der Afscheiding. De kerken uit de Afscheiding en Doleantie moesten het onderhoud van hulpbehoevende studenten zelf bekostigen. Jarenlang werd deze taak behartigd door de particuliere synodes met hun deputaten.

Door verschillende particuliere synoden is de bepaling gemaakt, dat de alumni later, indien zij er toe in staat zijn, de studiekosten moeten terug betalen.¹⁵

De generale synode van 1987 besloot om - in plaats van particuliere deputaten - generale deputaten te benoemen.¹⁷

De Generale Synode van 1981 meende dat het ten stelligste moest worden afgeraden om een Rijksstudietoelage te aanvaarden. Maar de generale synode van 1996 besloot het besluit uit 1981 vervallen te verklaren en sprak uit dat de studenten alleen nog in bepaalde omstandigheden financiële steun vanuit de kerken kunnen ontvangen.

... dat men in de eerstkomende vergadering van de Staten van Zeeland zowel schriftelijk als mondeling zal aanhouden om een zeker getal te noemen van door de classen te verkiezen studenten, als ook om toewijzing van onderhoud daarvoor, ten einde door dit middel den kerken een zaad bereid en in de gezonde leer onderhouden worde (Vlissingen 1581).

Dit is een zaak die niet op de overheid of op particulieren mag worden afgeschoven — gelijk vroeger helaas veelszins gebeurde — maar waar *de kerken zelf* voor verantwoordelijk zijn.¹⁸

Door de synode wordt als beginsel vastgesteld, dat de classen in eigen kring moeten werkzaam zijn, om jongelieden, aan wie de Heere blijkbaar die bijzondere gaven en begeerte schonk, welke goede verwachting geven, dat zij als dienaars des woords met vrucht in de kerken zullen kunnen arbeiden, zo zij minder bemiddeld zijn, tot de studie in staat te stellen. Zulke jongelingen zullen met advies der classe door een kerk of door meer kerken gezamenlijk van goede middelen moeten worden voorzien (Utrecht 1888).

Besluit:

¹⁵ H. Bouwman, *Gereformeerd kerkrecht*, deel I, Kampen 1928, p. 509.

¹⁶ Een historisch exposé over het onderhoud van hulpbehoevende studenten is te vinden in H. Bouwman, *Gereformeerd kerkrecht*, deel I, Kampen 1928, p. 505vv, deels overgenomen in het deputatenrapport dat diende op de G.S. Arnhem 1981, Acta p. 464vv. Ook Joh. Jansen, *Korte Verklaring van de Kerkenordening*, Kampen 1923, biedt een historisch overzicht bij de bespreking van art. 19 KO. Laatstgenoemde geeft ook een overzicht in de *Christelijke Encyclopaedie voor het Nederlandsche volk*, deel II, Kampen 1925, p. 661v. ¹⁵ Joh. Jansen, *Hulpbehoevende studenten*. In: *Christelijke Encyclopaedie voor het Nederlandsche volk*, deel II, Kampen 1925, p. 662.

¹⁷ Harmannij, K. Wegwijs in de kerkorde. Barneveld 1990. ISBN: 90-6015-837-7, p. 26.

¹⁸ Bos, F.L. De orde der kerk toegelicht met kerkelijke besluiten uit vier eeuwen. 'sGravenhage. Uitgeverij Guido de Bres. 1950, p.83.

1 uit te spreken dat, hoewel het aanvaarden van Rijksstudietoelagen in het algemeen niet absoluut onaanvaardbaar genoemd moet worden, aan studenten die zich voorbereiden op het ambt van dienaar des Woords en aan hun ouders, voogden of verzorgers ten stelligste moet worden afgeraden een Rijksstudietoelage te aanvaarden ter bekostiging van de studie; 2 bij de kerken, uit wier midden theologische studenten afkomstig zijn, en bij de senaat van de Theologische Hogeschool erop aan te dringen in deze diligent te zijn;

3 de kerken te verzoeken haar particulier-synodale deputaten ad artikel 19 K.O. niet toe te staan studenten naar de Overheid te verwijzen voor het verkrijgen van een Rijksstudietoelage (Arnhem 1981, art. 70).

De synode besluit:

- 1. voor de steunverlening naar art. 19 K.O. deputaten te benoemen in dier voege dat uit elk particulier ressort worden benoemd twee primi-deputaten en één secundus-deputaat; 2. de onderscheiden particuliere synoden te verzoeken in de toekomst daartoe tijdig een voordracht aan de generale synode in te zenden;*
- 3. deputaten-curatoren van de Theologische Universiteit te verzoeken aan de senaat op te dragen een waarnemer uit zijn midden aan te wijzen die de vergaderingen van de deputaten bijwoont en daarin een adviserende stem uitbrengt;*
- 4. het contact met de studenten te doen beoefenen door de deputaten van het ressort waaruit zij afkomstig zijn. (Spakenburg-Noord 1987, art. 68; Leeuwarden 1990, art. 60).*

De synode besluit: het besluit van de Generale Synode van Arnhem 1981, Acta art. 70 (besluit 1-3 en 5), vervallen te verklaren; uit te spreken dat:

a. de theologische studenten met ingang van het cursusjaar 1997/98 niet meer in aanmerking komen voor steun via deputaten ad art. 19 K.O. met dien verstande dat:

- 1. de extra boekentoelage gehandhaafd blijft;*
- 2. studenten die bijv. vanwege hun leeftijd en/of verandering van studie geen mogelijkheden hebben om gebruik te maken van de Wet op de studiefinanciering een beroep kunnen doen op de financiële ondersteuning ad art. 19 K.O. overeenkomstig de geldende regeling; 3. aan studenten die voor wat betreft de premie ziektekostenverzekering geen aanspraak kunnen maken op de studiefinanciering van de overheid krachtens de Wet op de studiefinanciering een extra vergoeding kan worden toegekend die aan een maximum wordt gebonden;*
- b. het gebruik maken van de Wet op de studiefinanciering niet bij voorbaat behoeft te leiden tot een ongewenste schuldverhouding tussen de a.s. predikanten en derden;*
- c. ingeval de Wet op de studiefinanciering zodanig verandert dat het naar het oordeel van deputaten niet langer verantwoord is van de wettelijke mogelijkheden gebruik te maken, deputaten in eigen verantwoordelijkheid handelend kunnen optreden, met verantwoording achteraf aan de generale synode; 2. deputaten op te dragen:*
 - a. de Regeling en Instructie aan te passen aan het hierboven sub 3.1.a vermelde besluiten zo nodig een overgangsregeling te ontwerpen;*
 - b. de volgende synode van advies te dienen inzake het al of niet aanvaarden van de rentedragende lening vanaf het vijfde studiejaar. (Berkel en Rodenrijs 1996, art. 32-3).*

Artikel 10 Hulpvragende theologiestudenten. De CFB zal, als dit nodig is, theologiestudenten financiële steun verlenen naar art. 19 van de kerkorde. De CFB is daarbij gebonden aan het Reglement betreffende de studiefinanciering voor theologiestudenten die lid zijn van één van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) (Instructie Deputaten Commissie Financieel Beheer).

Resume van de actuele stand van zaken

Theologiestudenten die recht hebben op studiefinanciering vanwege WSF 2000 ontvangen geen financiële steun door de kerken.

Financiële steun wordt alleen verleent *als dit nodig is*.

Ingeval de Wet op de studiefinanciering zodanig verandert dat het naar het oordeel van deputaten niet langer verantwoord is van de wettelijke mogelijkheden gebruik te maken, kunnen deputaten in eigen verantwoordelijkheid handelend kunnen optreden, met verantwoording achteraf aan de generale synode, GS Berkel en Rodenrijs 1996.

Andere kerkgenootschappen (raadpleging januari 2021)

GKv

Het Bureau Studiefinanciering heeft als doel financiële steun te verlenen aan studenten aan de Theologische Universiteit die voldoen aan de volgende voorwaarden:

b. dat ze bij aanvang van hun studie geen recht hebben op studiefinanciering vanwege WSF 2000 of vanwege een eerdere studie bij aanvang van hun studie reeds weten dat hun lopende rechten op studiefinanciering vanwege WSF 2000 onvoldoende zijn voor de gehele studieduur en daarmee zonder financiële bijdrage geen theologie kunnen gaan studeren. Uitgesloten van deze Regeling worden studenten die enkel vanwege studievertraging geen recht meer hebben op studiefinanciering vanwege WSF 2000.

Bron: <https://www.tukampen.nl/wp-content/uploads/2019/06/170613-Regeling-kerkelijkstudiefinanciering.pdf>

NGK

Geen bepalingen over recht op studiefinanciering vanwege [Wet studiefinanciering 2000](#). Bron: <https://drive.google.com/file/d/0B2wOzXyZzQzMVFUaTZLdGhOSkE/view>.

CGK

Studiefonds Deputaten Studiefonds kunnen financiële steun verlenen aan studenten die via het admittie-examen zijn toegelaten tot de studie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn én niet meer in aanmerking komen voor studiefinanciering ingevolge de Wet Studiefinanciering (WSF 2000).

Bron: <https://www.tua.nl/assets/admin/plugins/kcfinder/upload/files/regelingen-admissialestudenten.pdf>

Er bestaat geen recht op een bijdrage uit het studiefonds indien: 3.1.1. de student in aanmerking komt voor studiefinanciering ingevolge de "DUO regeling" of oude "WSF regeling". Bron:

<https://www.tua.nl/assets/admin/plugins/kcfinder/upload/files/Regeling%20studiefonds%202017-2018-2019.pdf>

Deputaten studiefonds kunnen financiële steun verlenen aan studenten die via het admittieexamen zijn toegelaten tot de studie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn en niet meer in aanmerking komen voor studiefinanciering ingevolge de regeling "Dienst Uitvoering

Onderwijs" (DUO) of oude regeling "Wet Studiefinanciering" (WSF). Bron:

<https://www.tua.nl/assets/admin/plugins/kcfinder/upload/files/Regeling%20studiefonds%202017-2018-2019%281%29.pdf>

PKN

De PKN heeft alleen een fonds voor studenten met studievertraging in bijzondere omstandigheden. Regeling Profileringsfonds Protestantse Theologische Universiteit:

1. Er is een fonds ingesteld voor financiële ondersteuning van de student die
 - a. aan de Protestantse Theologische Universiteit is ingeschreven voor een opleiding waarvoor aan hem nog geen graad verleend is en wettelijk collegegeld verschuldigd is,
 - b. in verband met de aanwezigheid van een bijzondere omstandigheid de opleiding niet of niet geheel volgt, en voor de opleiding aanspraak heeft of heeft gehad op prestatiebeurs dan wel een studievoorschot zoals bedoeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 5 van de Wet op de Studiefinanciering 2000, en
 - c. studievertraging heeft opgelopen of naar verwachting zal oplopen als gevolg van de bijzondere omstandigheden, of
 - d. is ingeschreven aan de Protestantse Theologische Universiteit voor een opleiding waarop het instellingsbestuur artikel 7.4a, achtste lid WHW heeft toegepast, of
 - e. is ingeschreven aan de Protestantse Theologische Universiteit voor een opleiding waaraan niet opnieuw accreditatie is verleend en waarvoor aan hem nog geen graad is verleend, en
 - f. die heeft voldaan aan de procedurevoorschriften die zijn opgenomen in deze regeling.

Bron: <https://www.pthu.nl/over-ptthu/organisatie/regelingen-en-rechtspositie/regelingprofielingsfonds-ptthu-190529.pdf>

DGK

De opleiding van de studenten als geheel is niet van overheidswege erkend of gesubsidieerd. De studenten zullen daarom geen door het rijk erkende diploma's kunnen behalen en geen studiefinanciering van het rijk ontvangen.

Bron: <https://www.dgkh.nl/opleiding/>

De behartiging van de financiële ondersteuning van de studenten aan de Opleiding is opgedragen aan deputaten ad art. 19 KO.

Bron: <https://gereformeerde-kerken-hersteld.nl/files/opleiding-tot-de-dienst-des-woordsstatuten.pdf>

Conclusie

Reguliere theologiestudenten die recht hebben op studiefinanciering vanwege WSF 2000 kunnen in geen enkel kerkgenootschap financiële steun ontvangen op grond van een kerkelijke regeling (voor de NGK is dat niet geheel duidelijk).

Kerkelijke steun én recht op studiefinanciering vanwege Wet Studiefinanciering 2000

De Kerkorde geeft in artikel 19 een bepaling over *Zorg voor studenten in de theologie*:

De kerken zullen ernaar streven, dat er studenten in de theologie zijn. Zij zullen, als dit nodig is, financiële steun verlenen.

Tot nu toe verlenen de kerken deze financiële steun pas als de student geen recht meer heeft op studiefinanciering vanwege de *Wet Studiefinanciering 2000*.

De vraag is of dat zo moet blijven. Is de Wet op de studiefinanciering zodanig verandert dat het niet langer verantwoord is van de wettelijke mogelijkheden gebruik te maken?

Argument voor wijziging:

Het is onwenselijk dat beginnende predikanten de pastorie in gaan met een enorme studieschuld aan de overheid en een langdurige terugbetalingsverplichting.

Argumenten tegen wijziging:

De overheid meent dat studenten het met financiering krachtens de huidige Wet op de studiefinanciering moeten kunnen rooien. Met deze wet is volgens de overheid de financiële toegankelijkheid gewaarborgd: er zijn geen onoverkomelijke financiële belemmeringen om te gaan studeren.

Overwegingen

1. De kerken en de CFB zitten niet op de stoel van de overheid, maar eren de overheid en erkennen de bevoegdheden van de overheid. Met NGB art. 36 belijden we:

Wij geloven dat onze goede God om de verdorvenheid van het menselijk geslacht geboden heeft, dat er koningen, vorsten en overheden zullen zijn. Hij wil namelijk dat de wereld geregeerd wordt door wetten en staatsregelingen, zodat de ongebondenheid van de mensen bedwongen wordt en alles in goede orde onder hen toegaat. Hiertoe heeft Hij de overheid het zwaard in handen gegeven tot bestraffing van de slechte en bescherming van de goede mensen(Rom. 13:4). Haar taak is niet alleen zorg te dragen voor de openbare orde en daarover te waken, maar ook de heilige dienst van de kerk te beschermen, en te bevorderen dat het koninkrijk van Jezus Christus komt en het Woord van het evangelie overal gepredikt wordt, zodat God door ieder geëerd en gediend wordt, zoals Hij in zijn Woord gebiedt. Verder is ieder, welke positie hij ook heeft, verplicht zich aan de overheid te onderwerpen, belasting te betalen, haar eer en eerbied te bewijzen, haar gehoorzaam te zijn in alles wat niet in strijd is met Gods Woord, en voor haar te bidden dat de Heer haar bestuurt op al haar wegen, zodat wij een stil en rustig leven mogen leiden in alle godsvrucht en waardigheid(1 Tim. 2:1, 2).

2. Ook bij andere studies bouwen studenten een studieschuld op.
3. Financieel wordt het voor studenten voordelig om theologie te studeren. Dat is een verkeerde motivatie om te staan naar het ambt van Dienaar des Woords.
4. Bij wijziging krijgen de kerken statistisch te maken met meer afhakende studenten, met alle gevolgen van dien.
5. Wijziging brengt voor de kerken op termijn extra kosten met zich mee. Want in de praktijk wordt een (renteloze) lening nooit voor 100% terugbetaald. Zie het rekenvoorbeeld in de Excel tabel. Voor terugbetaling aan de CFB geldt een *overeenkomstige toepassing*.
6. De kerken kunnen een regeling treffen om predikanten tegemoet te komen bij de terugbetaling van studieschulden aan de overheid.
7. Predikanten zullen niet tekort komen, gelet het bepaalde in de *Kerkorde* artikel 11 over het onderhoud van de predikanten:
De kerkenraad is verplicht namens de gemeente, die hij hierin vertegenwoordigt, haar predikanten naar behoren te onderhouden.
8. Het is naar het oordeel van de CFB verantwoord om ook na de wijziging uit 2015 van de Wet Studiefinanciering 2000 gebruik te maken.

Adviezen

1. Het *Reglement* van de GKN actualiseren.
2. Het principe handhaven dat geen steun verleend wordt aan theologiestudenten die recht hebben op studiefinanciering krachtens de *Wet Studiefinanciering 2000*, zolang het verantwoord is van de wettelijke mogelijkheden gebruik te maken.

Aan deze notitie kunnen geen rechten ontleend worden.

20210406

Bijlage: Excel tabel met een rekenvoorbeeld naar de WSF 2000, Artikel 6.10. (niet toegevoegd).

BIJLAGE De. Regeling emeritering en AOV GKN

Commissie Financieel Beheer | CFB
Renettengarde 1
3181 PW Rozenburg
cfbgkn@gmail.com

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland,
bijeen te komen op 4 november 2023.
p/a br. J. de Leeuw, deputaat-scriba.

Rozenburg, 4 maart 2023

Betreft: Regeling emeritering en AOV GKN

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

De Commissie Financieel Beheer heeft de kerken in het verleden gediend met een *Regeling emeritering en AOV GKN*.

De eerste versie van deze regeling dateerde van 31 mei 2013 en is in de GKN vergadering van 13 december 2013 als richtlijn aangenomen. Op 10 september 2016 is versie 2 van de *Regeling emeritering en AOV GKN* vastgesteld.

Deze regeling blijkt inmiddels niet meer up-to-date. Er is in Nederland veel gaande over de pensioenen en eind dit jaar wordt een wetswijziging verwacht. Dat kan voor de kerken gevolgen hebben voor de invulling van de naleving van artikel 13 van de *Kerkorde*, waarin een bepaling over het onderhoud van emeritus predikanten en van weduwen en wezen van predikanten is opgenomen. Het blijkt de CFB dat er in de kerken nog steeds behoefte is aan een dergelijke regeling.

De CFB heeft derhalve op 24 september 2022 een nieuwe regeling vastgesteld. Zie bijlage. Deze regeling is opgesteld na verkregen advies van de heer GL. ten Napel van Lodewijk Assurantiën, Rondweg 88, 8091 XK Wezep (www.lodewijkassurantiën.nl).

Voor alle duidelijkheid, deze regeling is geen dwingende regeling voor de plaatselijke kerken; de regeling is bedoeld als kaderdocument.

De CFB is niet bevoegd om specifieke producten te adviseren in het kader van oudedagsvoorzieningen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Voor concreet advies over deze producten dient de predikant zelf contact op te nemen met een erkend adviseur of met bijvoorbeeld Lodewijk Assurantiën.

Met hartelijke broedergroet en zegenbede,
namens de CFB,

L. Roorda, secretaris

Bijlage: Regeling Emeritering en AOV GKN v 24092022.

Regeling Emeritering, Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) en voorzieningen bij overlijden GKN.

De uitvoering van de bepaling van artikel 13 van de kerkorde inzake emeritering is vastgelegd in deze leidraad Regeling Emeritering en AOV GKN. Artikel 13 van de kerkorde luidt:

*Wanneer een predikant door ouderdom, ziekte of andere oorzaken niet meer in staat is zijn ambtswerk te verrichten, blijft hij rechtens dienaar des Woords.
De kerk die hij gediend heeft, zal hem op gepaste wijze onderhouden.
Deze verplichting geldt ook met betrekking tot weduwen en wezen van predikanten.*

1. De predikant betaalt zelf de kosten ten behoeve van zijn pensioenopbouw (inclusief opbouw ten behoeve van weduwe- en wezenuitkeringen) en AOV. De uitgaven ten behoeve van genoemde uitkeringen zijn voor de predikant fiscaal aftrekbaar. De predikant is zelf verantwoordelijk om, gezien zijn persoonlijke (gezins)situatie, een keuze te maken binnen de verschillende financiële en fiscale mogelijkheden.
2. De commissie adviseert de plaatselijke kerken om de predikant gelegenheid te geven om zelf een passende oudedagsvoorziening op te bouwen
De commissie adviseert predikanten om ieder jaar zoveel mogelijk gebruik te maken van opbouw van lijfrentekapitaal. Bepalend daarbij is de fiscale jaar- en reserveringsruimte en de eigen financiële ruimte gelet op het inkomen en de uitgaven. De opbouw vindt plaats via lijfrente-sparen of lijfrentebeleggen bij een bank. Van belang bij de keuze tussen sparen en beleggen is de leeftijd, de periode waarin kan worden opgebouwd, een eventueel opgebouwde voorziening bij de VSE en het risicoprofiel (zowel het risico dat men kan nemen en dat men wil nemen).
3. De commissie adviseert predikanten om een AOV af te sluiten, waarbij bij volledige arbeidsongeschiktheid tenminste 70% van het bruto traktement wordt uitgekeerd.
4. De predikant draagt verantwoordelijkheid voor het opgebouwde eindkapitaal zoals bedoeld in lid 2 van deze regeling, en het inzetten van dit kapitaal voor een verantwoorde vorm van aanvullende uitkeringen op de AOV.
Het opnemen en verbruiken van het kapitaal voor overlijden van de predikant is voor risico van de predikant.
De betreffende uitkeringen worden belast voor rekening van de predikant zelf.
- 5.1. De kerkenraad dient zelf de afspraken met de predikant over pensioenopbouw, AOV en eventuele voorzieningen bij overlijden te maken en vast te leggen.
De kerkenraad vergoedt de kosten ten behoeve van een pensioenopbouw, zoals onder in lid 2 van deze regeling bedoeld, en AOV voor minimaal 60%.
- 5.2. Als de predikant voor een verdergaande pensioenopbouw kiest, dan in artikel 2 bedoeld en/of voor een hogere AOV dan bedoeld in artikel 3 van deze regeling, komen de meerkosten volledig voor rekening van de predikant.
6. Wanneer een kerk een predikant beroept die dient bij een kerk die niet meedoet met deze regeling moet de laatstgenoemde kerk aantonen hoe zij voor haar deel zal voorzien in het onderhouden van de predikant naar artikel 13 van de kerkorde.

7. De kerken kunnen niet gehouden worden voor een aanvullende regeling te zorgen voor het deel dat in het geval een predikant door verblijf in het buitenland een pensioengat en een AOV – gat heeft opgebouwd, onverlet het gestelde in artikel 13 van de kerkorde.

8. Deze regeling is op 24 september 2022 vastgesteld door de Commissie Financieel Beheer en vervangt de regeling van 10 september 2016.

Disclaimer. De CFB is niet bevoegd om specifieke producten te adviseren in het kader van oudedagsvoorzieningen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Voor concreet advies over deze producten dient de predikant zelf contact op te nemen met een erkend adviseur.

Toelichting

In het algemeen: bovenstaande regeling zal tevens tot uitgangspunt worden genomen in geval van aanvraag financiële steun bij de CFB door een plaatselijke kerk.

Bovenstaande regeling is geen dwingende regeling voor de plaatselijke kerken; de regeling is bedoeld als kaderdocument.

De regeling vindt haar grondslag in artikel 13 van de Kerkorde. Dit betekent dat plaatselijke kerken verantwoordelijk zijn voor een goede voorziening ten behoeve van emeritaat en AOV van de predikant die die gemeente dient.

Ad. 1.

Er zijn verschillende manieren om voorzieningen ten behoeve van een pensioenuitkering, alsmede voor een eventuele weduwe- en wezenuitkering en AOV te treffen.

Een mogelijkheid is aansluiting te zoeken bij een pensioenfonds, bij voorbeeld Zorg en Welzijn. *) De CFB heeft ervan afgezien om deze mogelijkheid daadwerkelijk te onderzoeken, omdat

- a. De premie bij deelname aan een pensioenfonds in zijn algemeenheid vrij hoog ligt
- b. Wij de besluitvorming van de overheid rondom de wijzigingen van de pensioenwet en de aftrekbaarheid van lijfrente's af willen wachten voordat er een duidelijk afwijkend advies wordt geformuleerd.

Een andere mogelijkheid is een beleggingsverzekering. Deze verzekeringen hebben nog steeds een kostenstructuur die moeilijk te doorzien is en geven geen zekerheid voor opgebouwde uitkeringen. De financiële bijsluiters duiden de risico's van vrij tot zeer groot.

Een derde mogelijkheid is het banksparen (al dan niet met beleggingscomponent). Deze vorm geeft in de huidige omstandigheden een redelijke zekerheid voor de opbouw van het gewenste kapitaal. De financiële bijsluiters duiden de risico's van sparen als klein. De risico's van beleggen zijn groter, afhankelijk van het gekozen risicoprofiel.

Er kan overwogen worden om de opbouw bij twee banken te doen plaats vinden indien het opgebouwde kapitaal het bedrag van € 100.000,00 overschrijdt. Dit in verband met de nu geldende depositogarantie-regeling.

Daarnaast moet het financiële risico voor de nabestaanden wanneer de predikant zou komen te overlijden, goed geregeld worden.

Ad. 4

De CFB wijst er verder op dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de opbouwfase en de uitkeringsfase.

Het opbouwen van een kapitaal via banksparen verplicht de predikant niet om de uitkeringen ook bancair te laten plaats vinden. De predikant kan kiezen voor een levenslange lijfrente. Bij overlijden van de predikant en zijn echtgenote stopt de uitkering.

Indien de predikant kiest voor bancaire uitkeringen zal hij zich ervan bewust moeten zijn dat deze na maximaal 20 jaar stoppen. Dat vloeit voort uit het systeem van bancaire uitkeringen. Voor de periode daarna (- het zgn. 'lang-leven-risico' -) dient hij dan in beginsel zelf voorzieningen te treffen.

Ad. 5

In artikel 5 wordt een regeling beoogd waarbij de predikant zelf – per saldo - **) aan bedoelde kosten bijdraagt. Hierbij gaat de CFB ervan uit dat dit deel voor de predikant fiscaal aftrekbaar is. Bij de vaststelling van de bedoelde vergoeding zal de kerk echter rekening moeten houden met een fiscale verrekening van de aan te bieden vergoeding.

De kerk zal zelf afspraken met de predikant moeten maken over de opbouw en de maandelijkse inleg ten behoeve van het pensioen en de verantwoording hiervan.

Desgewenst dient de kerkenraad ook zelf afspraken te maken met de predikant over het restant van het opgebouwde kapitaal voor emeritering in geval zowel de predikant en zijn vrouw zijn overleden en eventuele kinderen niet meer te beschouwen als wezen in de zin van art. 13 van de kerkorde.

*) en **) er wordt in het jaar 2023 een wetswijziging in de pensioenwet verwacht. Dit kan van invloed zijn op de vraag of aansluiting bij een pensioenfonds relevant wordt en op het percentage 'eigen bijdrage'.

BIJLAGE Ea. Deputaten Buitenlandse kerken

Rapport van Deputaten Buitenlandse Kerken

Aan Synode GKN – Kampen 2023

I. Algemeen

A. Opdracht

INSTRUCTIE DEPUTATEN BUITENLANDSE KERKEN vastgesteld op 17 maart 2018, herzien 1 oktober 2018

Instructie

1. Contact onderhouden met de kerken in het buitenland, die met de Gereformeerde Kerken Nederland een zusterkerkrelatie hebben.
Zorgdragen dat de acta van de synode aan de zusterkerk gestuurd worden.
Van de ontwikkelingen in deze kerken verslag doen.
2. Contact onderhouden met de kerken waarmee we op weg willen naar de zusterkerkrelatie:
 - Free Reformed Churches of Australië
 - Canadian Reformed Churches
 - Die Vrye Gereformeerde kerken van Suid-AfrikaVan de ontwikkelingen in deze kerken verslag doen.
3. Open staan voor contact met kerken van gereformeerde belijdenis die contact zoeken. Het gaat er daarbij niet om dat wij over de hele wereld naar contacten gaan zoeken. Van belang is dat het om echt gereformeerde kerken gaat. Een andere overweging om eventueel tot een zusterkerkrelatie te komen is of we echt iets voor elkaar kunnen betekenen. Verslag doen van de contacten die er geweest zijn.
4. Contact zoeken met kerken van gereformeerde belijdenis via de International Conference of Reformed Churches (ICRC) door:
 - voor zover mogelijk is, als waarnemer aanwezig te zijn;
 - te streven naar toetreding als lidkerk.Verslag doen van de contacten die er geweest zijn.
5. Advies geven als broeders of zusters voor een langere tijd naar het buitenland gaan over kerken die in die landen bestaan.

B. Samenstelling

Heden kent het deputaatschap de volgende leden:

- Ds. A. de Jager
- Ds. A Jongeneel (voorzitter)
- Br. K. Stelma
- Ds. J.R. Visser

Br. A. Scheele was ook benoemd door de synode in 2020, maar hij heeft medio 2022 bedankt. Vanaf november 2022 heeft br. J.P.C. Vreugdenhil het deputaatschap ondersteund als secretaris.

C. Vergaderingen

Deputaten hebben vergaderd: tweemaal in 2021, tweemaal in 2022 en driemaal in 2023.

D. Diversen**II. Rapportage Werkzaamheden**

De rapportage volgt de opdrachten zoals genoemd in de instructie van deputaten.

A. Contact onderhouden met zusterkerken in het buitenland

De Selbständige Evangelische Reformatorische Kirche (SERK) is het enige buitenlandse kerkverband met wie wij een zusterkerkrelatie onderhouden. Afgesproken is dat vanuit de GKN kerkvisitatie wordt gebracht. De visitatie aan de gemeente in Hannover is gebracht, die aan Heidelberg staat gepland voor eind september. Rapporteren over deze visitaties is niet mogelijk voor de sluitingstermijn voor de synode, en zal hopelijk in oktober alsnog gedaan worden.

B. Contact met buitenlandse kerken – onderweg naar zusterkerkrelatie**1. Free Reformed Churches of Australia (FRCA)**

In maart 2023 hebben we als deputaten met die van de FRCA via video geconferenceerd in het kader van interkerkelijke relaties. Ondanks de enorme geografische afstand tussen beide kerkgenootschappen is er herkenning in gedeelde historische achtergrond en zijn er familierelaties. Beiden hebben vergelijkbare noden op het gebied van theologische training en er is verlangen naar een nader uit te werken wijze waarop een zusterkerkrelatie kan worden onderhouden. De relatie tussen GKN en DGK vormde een belangrijk bespreekpunt hoewel het samengaan of niet het geen breekpunt bleek te zijn voor FRCA in een zusterkerkrelatie met GKN. Ook het feit dat FRCA geen lid is van ICRC is besproken.

In het contact was ruimte voor het elkaar bevragen op de wijze waarop we als kerken de harten van onze kinderen winnen voor Jezus Christus en welke middelen daarvoor ons ter beschikking staan, zoals eigen scholen, zaterdagse bijscholing en thuisonderwijs. De rijkdom aan uitingen via digitale en schriftelijke media werd ook aangestipt als mogelijkheden om hartelijk op elkaar betrokken te zijn.

2. Canadian and American reformed Churches (CanRC)

De CanRC behoorden o.m. tot de kerken waarmee, volgens de instructie van de G.S. 3 okt. 2018, deputaten werd opgedragen contact te onderhouden als kerken 'waarmee we op weg willen naar de zusterkerkrelatie'. In dat kader besloot deze GS ook dat predikanten van die kerken kunnen voorgaan. We zijn niet naar de General Synod Guelph-Emmanuel (10 tot 23 Mei 2022) geweest omdat er geen dringende zaken waren. Per brief hebben wij groeten en zegewensen gedeeld. Dat is met dank per schrijven d.d. 3 aug. ontvangen

Deze Synode besloot

- Contact te onderhouden met de GKN
- Via dep. de ontwikkelingen te volgen in het bijzonder mbt de DGK
- Beschikbaar te zijn voor wederzijds overleg

Met dank werd genoteerd dat de GKN met serieuze inzet werkt aan de eenwording met de DGK. Voorts leek het hen wijs te wachten tot die eenwording, alvorens over te gaan tot een zusterkerkrelatie.

Ook besloot de CanRC Synode tot één deputaatschap voor kerkelijke relaties zowel voor binnen als voor buiten Noord-Amerika nl. the Committee on Ecumenical Relations. (CER)

Van hun besluit tot verdere profilering in de kerkelijke relaties hebben wij als deputaten dankbaar gebruik gemaakt, getuige onze voorstellen aan de synode.

Deputaten hebben aan de samenroepende kerk Kampen verzocht om de CanRC uit te nodigen een afgevaardigde te sturen aan de GKN synode november 2023.

3. Vrye Gereformeerde Kerken Suid-Africa (VGKSA)

De laatste jaren zijn er regelmatig contacten met de VGKSA geweest. Het is duidelijk dat de kerken in Zuid-Afrika volgens Gods Woord en de belijdenis van de kerk willen leven. De banden met deze kerken worden ook in de praktijk gezien. Leden die naar Nederland vertrekken worden op de GKN gewezen om daar lid te worden.

Het is een klein kerkverband met kerken waar Afrikaans, Engels en Sotho gesproken wordt in kerkdiensten. Een opvallende trek is dat in deze kerk er veel diaconaal werk is onder eigen leden. Voor de opleiding tot predikant wordt nu vooral gebruik gemaakt van de Theologische opleiding in Hamilton. Er zijn nog veel banden tussen een deel van deze kerken en Nederland. In de afgelopen jaren hebben predikanten in de VGKSA en de GKN bij elkaar voorgegaan in erediensten.

Vanaf 1 mei 2023 hebben deze kerken definitief gebroken met de GKV/NGK. Wij zijn samen lid van de ICRC. De afgevaardigden van de VGKSA hebben ook een actieve rol gespeeld om de GKN lid te laten worden van de ICRC.

C. Contact met andere gereformeerde kerken

1. Orthodox Presbyterian Churches (OPC)

Het contact met de OPC is zeer bemoedigend geweest. Hun opstelling kan bestempeld worden als zeer betrokken, hulpvaardig en bevlogen. Namens deputaten heeft br. J. Vreugdenhil de 88ste OPC General Assembly te St. Davids PA bezocht begin juni 2022. Daarnaast is er constructief met hen vergaderd via video conferencing. Hun betrokkenheid bij de aanvraag voor het lidmaatschap van de ICRC was zeer bepalend voor het welslagen daarvan. De OPC heeft onze kerken aangeboden 'corresponding relationship' (correspondentie) aan te gaan waarbij het de bedoeling is op afzienbare tijd op te schalen naar 'ecclesial fellowship' (zusterkerk relatie)¹⁹. Advies van deputaten aan synode is om hier positief op in te gaan.

2. Evangelical Presbyterian Churches in England and Wales (EPCEW)

Op 3 en 4 maart bezocht A. Jongeneel een Presbyterian Meeting in Stone, Staffordshire, Engeland. Een kerkelijke vergadering waarop de EPCEW alle buitenlandse zusterkerken uitnodigt om op de hoogte te blijven van Gods werk in de kerk wereldwijd en op te dragen in gebed. Het bezoek had een meer kennismakend karakter m.b.t. een eventuele kerkelijke relatie tussen EPCEW en GKN.

3. International Conference of Reformed Churches (ICRC)

Sinds februari 2020 hebben deputaten BBK besloten tijd, energie en kosten voornamelijk te steken in contact met buitenlandse kerken via EuCRC/ICRC en afzonderlijke buitenlandse kerkverbanden slechts te bezoeken als zich daar gunstige gelegenheden voor voordoen. Als klein kerkverband valt het immers niet binnen onze macht om op alle uitnodigingen in te gaan. De opdracht van de synode van 24 oktober 2020 om lidmaatschap van de ICRC te ambiëren was daarmee in lijn. Het deputaatschap heeft allereerst ondersteuning nagestreefd van de CGK en de EPCEW bij het aanvragen van lidmaatschap bij het Interim Committee van ICRC. Overleg met CGK deputaten leverde niet direct de benodigde ondersteuning op. Vervolgens is vruchtbaar contact gelegd met de OPC. Met 5 afgevaardigden daarvan is vruchtbaar elektronisch vergaderd op 11 februari 2022 na schriftelijke uitwisseling van gegevens van onze kerkgenootschappen en uitleg over de relatie met de DGK, mede aan de hand van een bij DGK opgevraagde Engelstalige presentatie zwart op wit over hun denominatie. Tijdens de conferentie te Namibië Windhoek bleek de benodigde steun onvoldoende schriftelijke materialisatie te hebben ondergaan maar heeft FRCA tot redding een tweede support letter verzorgd om deelname van GKN aan ICRC te sponsoren. Br. Vreugdenhil werd afgevaardigd naar deze conferentie, en heeft hen ook toegesproken. (Zie bijlage C voor de tekst van de toespraak). Met algemene stemmen werd het lidmaatschap van de ICRC verleend aan de GKN wat bitter contrasteerde met de royerung van de GKV in dezelfde bijeenkomst.

¹⁹ Voor het verschil tussen beide soorten relatie verwijzen we naar het voorstel in bijlage A.

4. Overige

Deputaten hebben informele contacten gehad met EPCCEE (Hongaarse kerk in Hongarije, Roemenië en West-Oekraïne), met Reformed Church in Latvia (Letland) en de Evangelisch Reformierte Kirche Westminster Bekenntnisses (ERKWB in Zwitserland, Oostenrijk en Zuid-Duitsland)

D. Adviseren binnen GKN

Enkele vragen zijn binnengekomen over kerken in het buitenland. Het gaat dan voornamelijk over gemeenteleden die op de plaats van bestemming iets willen weten over de kerken ter plaatse.

E. Overige activiteiten

In Canada, Zuid-Afrika, Australië en Verenigde Staten bestaan voornemens om in het najaar de synode van de GKN te bezoeken, en hebben dat soms ook bericht aan uw deputaten. Deputaten hebben de samenroepende kerk en de deputaat-scriba gevraagd om uitnodigingen te versturen en dit bezoek organisatorisch mogelijk te maken. Zij beschouwden dat als een zaak die buiten hun opdracht ging. In reactie daarop hebben deputaten een brief aan de synode gestuurd met het verzoek afgevaardigden van deze kerken uit te nodigen.

Deputaten achten het urgent dat deze brief door de synode met voorrang wordt behandeld. Voor de inhoud zie bijlage B.

III. Voorstellen aan synode

A. Voorstel voor differentiatie in kerkelijke relaties

Onze kerkorde (artikel 47) zegt: “Met kerken van gereformeerde belijdenis zal, zoveel mogelijk, kerkelijke gemeenschap geoefend worden”. Maar wat betekent dit nu we, onder andere via de ICRC, wereldwijd veel contacten hebben? Tot nu toe kende de GKN alleen het begrip ‘zusterkerk relatie’, wat inhoudt dat we van harte samenleven als kerken van Jezus Christus, naar Schrift en belijdenis. Dat we toezien op elkaar, elkaars synodes bezoeken en zo voort. Om daarin functioneel en dienstbaar te zijn stellen deputaten een geleding in de onderlinge contacten voor:

- a) Zusterkerkrelatie
- b) Correspondentie
- c) Bevriend contact

Zie voor verdere detaillering van ons voorstel Bijlage A.

B. Voorstel aangaan kerkelijke relaties

Wat betreft buitenlandse kerken waar we nu contact mee hebben stellen deputaten het volgende voor:

SERK: Bestaande zusterkerkrelatie handhaven.

FRCA: Wij bevelen aan dat er een officieel verzoek tot een zusterkerk relatie naar de FRCA gaat. Wij bevelen aan dat deze kerken ook uitgenodigd worden naar onze synode.

CanRC: Wij bevelen aan dat er een officieel verzoek tot een zusterkerk relatie naar de CanRA gaat. Wij bevelen aan dat deze kerken ook uitgenodigd worden naar onze synode. .

VGKSA: Wij bevelen aan dat er een officieel verzoek tot een zusterkerk relatie naar de VGKSA gaat die volgend jaar in haar synode samenkomt. Wij bevelen aan dat deze kerken ook uitgenodigd worden naar onze synode.

OPC: Advies van deputaten aan synode is om hun aanbod van corresponding relations te accepteren, en te melden dat wij in dankbaarheid voor hun geboden steun graag willen beginnen aan een correspondentie relatie.

C. Nieuw te benoemen deputaten

In de vacatures van De Jager en Scheele stellen deputaten aan de synode voor om te benoemen: J.P.C. Vreugdenhil (Apeldoorn) en ds. H. Drost (Grafhorst). Beiden broeders hebben ruimschoots ervaring met buitenlandse kerken en kerkelijke relaties. Daarnaast ook br. E. Haaksma (Harderwijk) Tevens verzoeken wij de synode om bij dit deputaatschap separaat een secretaris aan te stellen.

D. Opdracht voor deputaten

Wij adviseren de synode de bestaande opdracht aan deputaten grotendeels te handhaven, maar onderdeel 4 te wijzigen in:

4. Contact zoeken met kerken van gereformeerde belijdenis via de International Conference of Reformed Churches (ICRC) door, voor zover mogelijk, op conferenties aanwezig te zijn en verslag doen van de contacten die er geweest zijn.

E. Budget

De internationale kerkelijke relaties van de GKN zullen naar verwachting toenemen. Er is sprake van verdieping van reeds bestaande contacten. Er is een verheugende toename te zien en te verwachten in het onderlinge verkeer met gereformeerde kerken over de hele wereld. Immers, in de meeste landen vormt Covid19 niet langer de belemmeringen die we kort geleden nog hadden te betreuren. Ook het lidmaatschap van de ICRC sinds november 2022 zal bijdragen aan intensivering van communicatie en contact door deputaten. Om inhoud te geven aan de opdracht aan deputaten voor het onderhouden van contacten met gereformeerde kerken over de landsgrenzen is er financieel budget nodig, vooral voor bezoeken aan buitenlandse kerken en conferenties. Gezien de bedragen die gezien de inflatie voor reizen en verblijven tegenwoordig moeten worden neergeteld doet het deputaatschap de suggestie aan de hand voor de komende drie jaar het budget daarvoor afdoende te verruimen. Te denken valt aan een driejaarlijks bezoek aan de CanRC, de VGKSA, de FRCA en de OPC waar we warme banden mee hebben. Verder is het wenselijk twee maal enkele afgevaardigden te laten deelnemen aan de EuCRC en eenmaal enkele afgevaardigden te zenden naar ICRC. De relatie met de SERK vergt jaarlijks een reis van meerdere deelnemers ter visitatie van onze Duitse broeders. De lidmaatschapsbijdrage aan de ICRC is ongeveer € 400 per jaar. Meer dan de vergaderkosten van deputaten is het van belang middelen beschikbaar te hebben voor het gepast ontvangen en verzorgen van de buitenlandse gasten die we verwachten afgevaardigd te worden naar onze synode. Hoewel ruw geschat, lijkt het voor een termijn van drie jaar niet onverstandig rekening te houden met een bedrag van €20.000,-.

F. Voorstel van orde: uitnodigen buitenlandse afgevaardigden

Over dit onderwerp hebben wij de synode een afzonderlijke brief gestuurd, zie bijlage A.

IV. Bijlagen

A. Voorstel voor differentiatie in kerkelijke relaties

1. Aanleiding

Zoals er goede, bijbelse redenen zijn dat trouwe kerken binnen ons land onderling contacten onderhouden, zo zijn er ook goede redenen zulke contacten te onderhouden met kerken in het buitenland. Om praktische redenen zijn dat contacten op het niveau van kerkverband: ons Nederlandse kerkverband onderhoudt contacten met een soortgelijk kerkverband in het buitenland. De inhoud van deze contacten betreft vooral: onderlinge steun, onderling toezicht op leer en leven, uitwisseling van personen en predikanten d.m.v. attestaties en andere aanbevelingsbrieven²⁰.

In een verleden dat nog niet heel ver weg is, waren deze contacten beperkt tot niet meer dan een tiental kerken wereldwijd. Maar de laatste jaren is om een aantal redenen dit aantal flink toegenomen. Die redenen zijn o.a. de groei van de kerk in de wereld, en de toegenomen reis- en communicatiemogelijkheden. Alleen al door ons lidmaatschap van de ICRC hebben we contacten met bijna 36 kerkverbanden elders in de wereld.

Het probleem is de praktische onmogelijkheid om met al deze kerken een intensief contact te onderhouden. Zelfs als we de taalverschillen zouden negeren, dan nog is het niet te doen om metterdaad onderling toezicht te houden op leer en leven, acta uit te wisselen, elkaar regelmatig te bezoeken enzovoorts. Anderzijds is het ook niet reëel, en zeker niet broederlijk, om de intensieve contacten te beperken tot enkele buitenlandse groepen, en heel de rest te beschouwen als onbekend, en daarom met een beetje argwaan onbemind.

De GKN kennen al het begrip zusterkerk²¹. Daarnaast bestaat ook een synodebesluit dat privileges geeft aan enkele kerkverbanden waarmee we een relatie willen aangaan²². In contacten met buitenlandse kerken (OPC, CanRC) komen we een gelaagde vorm van zusterkerkrelaties tegen, waarbij zij drie verschillende niveaus onderscheiden²³. De CanRC hadden op hun laatste synode een uitgebreid rapport hierover, en onderstaand voorstel is vooral daarop gebaseerd²⁴. Om de genoemde redenen volgt daarom een voorstel voor verschillende niveaus van onderlinge contacten, en wat dat dan inhoudt. Hierbij beperken we ons tot contacten met kerken in het buitenland.

2. Voorstel

1. De GKN hanteren voor hun officiële contacten met trouwe christelijke kerken in het buitenland verschillende niveaus van intensiteit, namelijk in aflopende volgorde:
 - a. Zusterkerkrelatie
 - b. Correspondentie
 - c. Bevriend contact

²⁰ Zie voor motivering, regels en gronden, zoals die door synodes in de 20^e eeuw werden vastgesteld: <http://kerkrecht.nl/node/3169>

²¹ Zie Acta 2020, pag. 33v. voor een gedetailleerde invulling hiervan.

²² Acta maart 2018 artikel 17, pagina 18: "Predikanten van iedere buitenlandse kerk waarmee contacten zijn, gericht op het aangaan van een zusterkerkrelatie, uitgenodigd kunnen worden om voor te gaan in de Gereformeerde Kerken Nederland."

²³ Zie Rules for Ecclesiastical Relationships of the Orthodox Presbyterian Church <https://opc.org/relations/rules.pdf>

²⁴ Zie Ecumenical Relationships: CRCA/CCNA Report to GS 2022 2 on 3 Ecumenical Relationships: Why and How <https://canrc.org/documents/8897#page=15>. Er bestaat ook een minderheidsrapport: Why and How 2 Minority Report <https://canrc.org/documents/8899>. De verschillen hebben vooral te maken met de binnenlandse situatie in Canada; dat was ook de reden dat het rapport nog niet is geaccepteerd door de synode. (Met dank aan de Canadese deputaat dr. Jeff Temple die hierover informatie verstrekke.)

De invulling van deze verschillende relaties wordt hierna gegeven.

- a. Zusterkerk: dit is de meest nauwe relatie die we kennen met een buitenlandse kerk. De kern ervan is dat we elkaar herkennen als kerken van Christus, en wederzijds willen toezien op leer en leven.
De regels die hiervoor gelden, zijn:
 - i Tot het aangaan, resp. beëindigen van een zusterkerkrelatie wordt besloten door een generale synode. Een zusterkerkrelatie betekent voor de GKN verplichtingen naar de zusterkerk toe, en geeft hun voorrechten naar de GKN toe. De synode kan hierin variaties aanbrengen per zusterkerk, als de specifieke situatie daarom vraagt. Anderzijds verwachten wij dat de zusterkerk soortgelijke verplichtingen aanvaardt. Deze verplichtingen en voorrechten zijn:
 - ii Wij nodigen afgevaardigden van een zusterkerk uit voor onze synodes; anderzijds zenden wij afgevaardigden naar hun synodes, tenminste elke 2 – 3 jaar. Hun afgevaardigden hebben recht van spreken en advies op onze synodes, en recht op het bijwonen van besloten vergaderingen. In de tijd tussen synodes hopen afgevaardigden elkaar te ontmoeten en spreken bij andere gelegenheden, waaronder conferenties van ICRC.
 - iii Wij aanvaarden attestaties van de zusterkerken, en aanvaarden ook hun erkende voorgangers in de bediening van woord en sacramenten. We respecteren hun pastorale zorg en tucht.
 - iv Bij belangrijke onderwerpen, zoals inhoudelijke wijzigingen in belijdenissen, formuleren, kerkorde of liedboeken vragen we zusterkerken om advies.
 - v We wisselen de belangrijkste kerkelijke documenten uit: Acta van synodes, teksten van belijdenissen, formuleren, kerkorde en liedboeken.
 - vi We spreken met de zusterkerk af dat zij ons op soortgelijke manier behandelen, waarbij we respect hebben voor variaties in de manier waarop zij daaraan vormgeven²⁵.
- b. Correspondentierelatie: Dit is een minder vergaande relatie dan zusterkerk. We herkennen elkaar als trouwe kerken van Christus, maar het wederzijdse toezicht is veel minder intens. Dit soort contact kan zinvol zijn op weg naar een zusterkerkrelatie, maar ook van toepassing in situaties waarbij omstandigheden, bijvoorbeeld taalverschillen, een volledige zusterkerkrelatie belemmeren. De regels die hiervoor gelden, zijn:
 - i Tot het aangaan, resp. beëindigen van een correspondentierelatie wordt besloten door een generale synode.
Een correspondentierelatie betekent voor de GKN verplichtingen naar de zusterkerk toe, en geeft hun voorrechten naar de GKN toe. De synode kan hierin variaties aanbrengen per buitenlandse kerk, als de specifieke situatie daarom vraagt. Anderzijds verwachten wij dat de zusterkerk soortgelijke verplichtingen aanvaardt. Deze verplichtingen en voorrechten zijn:
 - ii Wij informeren corresponderende kerken over onze synodes; onze deputaten BK kunnen besluiten hen uit te nodigen op onze synodes of hun synodes te bezoeken, als daarvoor goede gronden bestaan.

²⁵ Bijvoorbeeld: De OPC laat het altijd aan de plaatselijke kerk over een attestatie wel of niet te aanvaarden, en zo gaan ze ook om met attestaties van zusterkerken.

- Hun afgevaardigden mogen onze synodes bijwonen als gast, ook indien ze niet expliciet waren uitgenodigd; zij mogen ook de synode toespreken. Onze synode kan besluiten deze afgevaardigden het recht te geven van spreken, adviseren en bijwonen van besloten vergaderingen. In de tijd tussen synodes hopen afgevaardigden elkaar te ontmoeten en spreken bij andere gelegenheden, waaronder conferenties van ICRC.
- Deputaten streven ernaar minstens eenmaal per 4 jaar contact te hebben.
- iii. Over het aanvaarden van attestaties van deze kerken, en aanvaarden van hun erkende voorgangers in de bediening van woord en sacramenten, beslist elke plaatselijke kerk. Deputaten BK zijn bereid hierin te adviseren, en zullen in de regel een positief advies geven.
- Uitgangspunt is dat wij hun pastorale zorg en tucht respecteren.
- N.B. Volgens een eerder besluit geldt voor CanRC, VGKSA en FRCA:
 “Predikanten van iedere buitenlandse kerk waarmee contacten zijn, gericht op het aangaan van een zusterkerkrelatie, uitgenodigd kunnen worden om voor te gaan in de Gereformeerde Kerken Nederland.” (Acta maart 2018 artikel 17, pagina 18). Dit besluit blijft gehandhaafd zolang we met deze kerken in gesprek zijn over het aangaan van een zusterkerkrelatie.
- iv. We wisselen enkele belangrijke kerkelijke documenten uit: Acta van synodes en teksten van belijdenissen.
- v. We spreken met de zusterkerk af dat zij ons op soortgelijke manier behandelen, waarbij we respect hebben voor variaties in de manier waarop zij daaraan vormgeven.
- c. Vriendschapsrelatie. Dit gaat nog minder ver dan correspondentie. Er zijn weinig of geen directe officiële contacten, maar wel indirecte contacten of persoonlijke contacten.
- i. Met alle leden van de ICRC buiten Nederland waarmee geen zusterkerk of correspondentie relatie bestaan, heeft de GKN een vriendschapsrelatie, tenzij de synode anders besluit.
- Daarnaast kan de synode besluiten ook andere kerken onder deze regeling te laten vallen.
- ii. Deputaten BK mogen, in uitzonderingsgevallen, kerken met een vriendschapsrelatie uitnodigen om afgevaardigden te sturen naar onze generale synode.
- Afgevaardigden van deze kerken worden welkom geheten op onze synodes, ook indien ze niet expliciet waren uitgenodigd. De synode besluit welke voorrechten ze hebben.
- iii. Over het aanvaarden van attestaties van deze kerken, en aanvaarden van hun erkende voorgangers in de bediening van woord en sacramenten, beslist elke plaatselijke kerk. Deputaten BK zijn bereid hierin te adviseren. Uitgangspunt is dat wij hun pastorale zorg en tucht respecteren.
- iv. Bij wijzigingen in onze belijdenisgeschriften, die verder gaan dan taalkundige aanpassingen, informeren wij deze kerken.

Samengevat in een overzicht:

		Zusterkerk	Correspondentie	Vriendschap
1	Uitnodigen afgevaardigden op synode	Altijd	Op advies van deputaten BK	Op advies van deputaten BK
2A	Afgevaardigden zijn welkom als adviseur en mogen synode toespreken.	x		
2B	Afgevaardigden mogen synode bijwonen en toespreken; spreekrecht alleen in bijzondere gevallen.		x	x
3	Frequentie van contact	Minimaal 1 per 2 jaar	Minimaal 1 per 4 jaar	-
4	Accepteren elkaars predikanten	x	Per geval beoordelen	Per geval beoordelen
5	Aanvaarden attestatie bij avondmaal	x	Ter beoordeling aan kerkenraad; deputaten adviseren in de regel positief	Ter beoordeling aan kerkenraad;
6	Aanvaarden attestatie bij verhuizing van lidmaatschap	x	Te beoordelen door kerkenraad; deputaten adviseren in de regel positief	Te beoordelen door kerkenraad;
7	Voorafgaande raadplegen bij belangrijke onderwerpen, zoals inhoudelijke wijzigingen in kerkorde of belijdenis	x		
		Zusterkerk	Correspondentie	Vriendschap
8	Respecteren van elkaars pastorale zorg en tucht	x	x	x
9	Uitwisselen Acta van de synodes	X	x	
10	Uitwisselen meest recente uitgave van belijdenissen en kerkorde	x	x	
11	Uitwisselen meest recente versie van formulieren en liederen	X		
12	Uitwisselen meest recente versie van psalm- en gezangboek	x		
13	Informereren over inhoudelijke wijzigingen van belijdenissen		x	x

3. Enkele overwegingen hierbij:

1. Bij een zusterkerkrelaties is het de bedoeling actief wederzijds toe te zien op leer en leven als kerken. Dit kost inspanning, en kan alleen voor een beperkt aantal relaties gedaan worden.
2. Wanneer geen zusterkerkrelatie bestaat, hoeven we niet ineens zo'n buitenlandse kerk met wantrouwen tegemoet treden. Maar we kunnen wel erkennen dat minder intensieve relaties mogelijk en wenselijk zijn.
3. T.a.v. de ICRC kunnen we constateren dat daarbinnen toezicht bestaat op leer en leven van de aangesloten kerken, ook al oefenen wij niet zelf dat toezicht uit.
4. T.a.v. de acceptatie van attestaties en predikanten uit kerkverbanden waarmee wel contacten worden onderhouden, maar geen toezicht is op het niveau van zusterkerkrelatie, wordt in het bovenstaande de verantwoordelijkheid gelegd op de plaats waar die nu ook is: bij de plaatselijke kerkenraden. Wel wordt toegevoegd het advies om in principe welwillend hier tegenover te staan.

4. Praktische regelingen

Hier volgen nog voorstellen voor praktische regelingen.

a) Aantal opeenvolgende termijnen voor deputaten

Wij bevelen aan dat de synode de zittingsduur van deputaten vaststelt op vier hernieuwbare termijnen van drie jaar voor een totaal van twaalf jaar.

Motivatie: Deze internationale contacten hebben baat bij persoonlijke bekendheid, daarom niet te vaak wisselen van deputaten.

b) Regelingen voor ontvangst buitenlandse gasten op generale synodes

Wij bevelen aan dat de synode de volgende regelingen aanvaardt voor het ontvangen van buitenlandse afgevaardigden en waarnemers op de generale synode:

i. Uitnodigingen:

Het is de verantwoordelijkheid van de roepende kerk, in samenwerking met deputaatscriba, om uitnodigingen te sturen naar alle kerken zusterkerken, en andere kerken op aanwijzing van deputaten buitenlandse kerken²⁶.

ii. b. Gastvrijheid:

Het is de verantwoordelijkheid van de roepende kerk, het vervoer van uitgenodigde afgevaardigden en officiële waarnemers tussen een intercitystation, de locatie van de synodevergaderingen en hun plaats van accommodatie te organiseren, en om onderdak en maaltijden te bieden aan alle uitgenodigde personen (en echtgenoten indien van toepassing) voor de duur van hun aanwezigheid op de synode. Kosten verbonden aan deze gastvrijheid worden betaald uit het algemeen fonds.

Deputaten BK zullen twee leden aanwijzen om de roepende kerk en synode te ondersteunen bij het ontvangen van afgevaardigden en officiële waarnemers van andere kerken, het uitleggen van procedures, ervoor zorgen dat afgevaardigden het materiaal hebben waar ze recht op hebben, enz., vooral omdat sommige afgevaardigden uit vreemde

²⁶ Volgens het bestaande huishoudelijk reglement van de synode worden zusterkerken uitgenodigd door deputaat-scriba; over andere categorieën is nog niets vastgelegd.

(kerkelijke) culturen zullen komen. Van deze twee leden wordt ook verwacht dat ze aanwezig zijn op de synode om te dienen als contact tussen de gasten en de bijeenroepende kerk en de synode. Kosten verbonden aan deze gastvrijheid worden betaald uit het algemeen fonds.

iii. e. Synodevergaderingen

We stellen voor dat de synode besluit voor de toekomst dat synodevergaderingen niet worden verspreid over meerdere zaterdagen, maar in een aaneengesloten reeks dagen worden belegd.

Dit maakt het mogelijk dat buitenlandse afgevaardigden metterdaad deze vergaderingen kunnen bijwonen en meemaken, en dat wij kunnen profiteren van hun adviezen.

Dit sluit aan bij de praktijk van veel buitenlandse kerken, die metterdaad gelegenheid geven dat onze afgevaardigden meedoen met hun synodewerk.

B. Voorstel van orde: uitnodigen buitenlandse afgevaardigden**Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)**

Deputaten Buitenlandse Kerken

secretaris: J.P.C. Vreugdenhil

Het Schip 206

7325 NL Apeldoorn – The Netherlands

Tel (+31)-557851701, e-mail secr-bk@gereformeerdekerkennederland.nl

Aan Synode GKN 2023

p/a deputaat-scriba J.F. de Leeuw

j.f.deleeuw@online.nl

Betreft: Agenda Generale Synode GKN 2023 – *graag met voorrang behandelen als een zaak van orde.*

Apeldoorn, 21 juni 2023

Geachte broeders,

Deputaten Buitenlandse Kerken hebben, in opdracht van eerdere synode, ernaar gestreefd te komen tot een zusterkerkrelatie met kerken in Canada, Zuid-Afrika en Australië. In onze rapportage aan u geven we daar uitgebreid aandacht aan. Met deze brief willen wij er bij u op aandringen vroegtijdig de planning van de synode zo in te richten dat wij hun afgevaardigden royaal kunnen verwelkomen.

Deputaten van de Canadian & American Reformed Churches (CanRC), de Vrije Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika (VGKSA) en Free Reformed Churches of Australia (FRCA) reageren positief op onze verzoeken tot een zusterkerkrelatie, en willen als nadere kennismaking graag onze synode bezoeken. Zoals een van hen schreef: “de aanwezigheid van afgevaardigden van andere kerken is meer dan een toespraakje van 5 minuten”. Zij willen graag meer leren kennen van de GKN, en bijwonen van inhoudelijke besprekingen op een synode draagt daaraan veel bij. Een agendapunt dat hun grote interesse heeft is de relatie met de DGK. Daarom doen wij als deputaten enkele verzoeken die erop gericht zijn de agenda zo in te richten dat afgevaardigden van buitenlandse kerken, zowel zusterkerken als beoogde zusterkerken, zich royaal welkom kunnen voelen en een vruchtbaar bezoek kunnen ervaren.

De samenroepende kerk berichtte ons over een voorgestelde agenda die zich uitstrekt over meerdere zaterdagen om de twee weken. Zo'n schema werkt niet goed voor buitenlandse gasten die uren moeten reizen. Zelfs voor onze enige officiële zusterkerk, SERK in Hannover en Heidelberg, is dit al een opgaf.

Om deze situatie te verbeteren verzoeken wij het volgende:

1. Zo spoedig mogelijk een datum vast te leggen waarop
 - buitenlandse afgevaardigden de synode kunnen toespreken,
 - en de betrekkingen met deze buitenlandse kerken worden besproken.

Dit betreft niet alleen CanRC, VGKSA en FRCA, maar ook de Orthodox Presbyterian Church in Noord-Amerika, die de GKN een ‘corresponding relationship’ heeft aangeboden.

Deze datum moet minstens drie weken tevoren bekend zijn, zodat onze buitenlandse gasten hun reis kunnen plannen en organiseren. Onze suggestie is 2 december, een datum die de samenroepende kerk al heeft gereserveerd.

2. Voor bovengenoemde datum ook de relatie met de DGK op de agenda te zetten.
3. Voor deze onderwerpen niet slechts een zaterdag te plannen, maar al eerder te beginnen. Het zou mooi zijn als de hele vrijdag kan worden vergaderd, maar het is ook een verbetering als al op vrijdagavond gestart kan worden. U kunt ook overwegen al donderdagavond te beginnen.
4. In overleg met Deputaten Buitenlandse Kerken rondom de synode-bijeenkomsten enkele andere, informele, ontmoetingen te organiseren waarop de buitenlandse bezoekers informele contacten kunnen hebben: met het moderamen, buitenlandse afgevaardigden onderling, met onze deputaten, mogelijk met bezoekers van DGK, enzovoorts.

Wellicht ten overvloede wijzen we u op enkele gewoonten die gelden bij dit soort internationale contacten tussen kerken:

- De ontvangende kerken zorgen voor ontvangst en verblijf; de bezoekende kerken betalen hun eigen reiskosten, meestal tot aan luchthaven of treinstation.
- Uitnodigen en verwelkomen van een buitenlandse afgevaardigde betekent dat deze ook de synode mag toespreken, maar impliceert niet automatisch spreek- en eventueel adviesrecht tijdens de besprekingen. Daarover kan de synode afzonderlijk besluiten.

In ons rapport met voorstellen aan de synode hebben we al enkele gedeelten opgenomen die bedoeld zijn om bij toekomstige synodes dit soepeler te kunnen regelen.

Wij hopen hiervoor een welwillend oor te vinden, zodat dit ook kan resulteren in een positief signaal naar onze overzeese broeders.

Met broedergroeten, namens deputaten buitenlandse kerken,

J.P.C. Vreugdenhil, secretaris

C. Toespraak tot de ICRC

Hieronder volgt de toespraak van br. Vreugdenhil tot de International Conference of Reformed Churches, gehouden in Windhoek, Namibië, oktober 2022²⁷.

Mr Moderator, dear brothers.

For starters, one of the men who asked me to be here, is Aalzen de Jager. He asked me urgently to greet you. He would have enjoyed to be here, but he could not because of some health issues. Now that I have the opportunity, I can say it here in public: greetings and blessing from Aalzen de Jager.

There is something painful to my task tonight. A few days ago you parted ways from the RCN, today I have to introduce a denomination from the same country with a similar name. There is pain in that, there is a lot of pain for those involved within The Netherlands. I am here to introduce to you the Gereformeerde Kerken Nederland (the Reformed Churches The Netherlands). In short, we call it the GKN.

The name is simple: Reformed Churches the Netherlands. That name reflects what we want and hope to be: no more and no less than Reformed churches. Grateful for the Lord who selected the church to be his bride. Grateful to the Lord, who gave his churches the Reformation, gave them Reformed

²⁷ De tekst is vergelijkbaar met zijn toespraak tot de OPC General Assemblée in juni 2022, en daarvan is een Nederlandse vertaling gepubliceerd in Weerklank van september 2022.

confessions, the three Forms of Unity. And, no less important in many circumstances, we try to have nothing extra or special added to those confessions.

About twenty years ago, the majority of our members, and all of our ministers, were a member of the so-called liberated churches, the GKv. Liberated because in the year 1944 we were set free from a super-scriptural binding with respect to a Kuijperian theology about baptism and assumed rebirth.

In the last decades an enormous shift occurred in the liberated churches. After last week decision, I will not go into details. Your decision focused on a clear point: women in office. But that turn of the GKv was preceded by other developments. Due to those developments in the GKv, concerned members of the GKv, including a few ministers, elders and deacons, left those churches already in 2003, and that is how the GKN started. Its formal organization was in 2009.

I want to tell you about one aspect of that big shift in the GKV, an aspect you will not find in the debates, neither in official decisions. As an elder in a GKN congregation I spoke with several people who left the GKv. When we asked for the motivation, the answer was seldom about hermeneutics, women in office, or the authority of the Bible. The big reason, most frequently mentioned, was that now in the GKN they received sermons with a rich content. They were longing for the richness of the gospel, and left the GKv because they experienced sermons that were too much human-centered.

Currently the GKN is only a small denomination, with about 1500 members in the whole country, with 11 congregations. Thank the Lord, there is a steady growth. The last 5 years the average grow was more than one congregation and one minister per year. Some congregations have two or even three meeting places, so every Sunday morning and – happily – every Sunday afternoon we have 17 worship services with 17 pulpits. These congregations are served by only seven ministers. About five retired ministers are still healthy enough to preach more or less frequently, but still there are more pulpits than ministers to fill them. In my own congregation in Apeldoorn, about half the services we have no minister to preach, and instead an existing sermon is read.

Many of us were used to the GKv as it was about 20 years ago: a big denomination with a lot of institutions, such as an own seminary, reformed schools, biblestudy organizations, magazines and so on. Now we are about 80 times smaller, and we have lost those institutions. We are struggling how to organize church life; how to use a church order that was designed for a bigger group of churches; and so on.

Part of the heritage from the GKv we still use with thankfulness. We use the form of the psalter, and the hymns as selected by the GKv 40 years ago. The same holds for the confessions, liturgical forms and church order.

It is a pity I have to tell you about the difficulties in the Netherlands, but I have to. There is a second denomination in the Netherlands, DGK, that could tell the same story about their roots in the GKv, their concerns and the new denomination that arose. And, to our shame, about the conflicts between them and us. We, reformed people in The Netherlands, have to be ashamed about the struggles, the harsh words and sometimes fierce condemnations between the two small groups of churches. By the grace and blessing of our Lord the last couple of years the two denominations have grown towards each other; we have recognized each other as churches that want to be faithful churches of Jesus Christ. On the table of both synods there is now the proposal to merge into a single reformed denomination. And yes, the committee of the other denomination is aware of our contacts with the ICRC, and they are happy with it – thank God for it.

We have contacts with other reformed churches in our country. Often personal contacts, sometimes informal contacts between committees. I told you about the DGK. A meeting is arranged next month with representatives of the CGK. There are also contacts with the HHK (the Restored Reformed Church, which is a group that split from the Dutch state church for principal reasons and wants to keep faithful to the confessions).

On the international level we have informal relations to churches from Dutch origin in Canada, SouthAfrica and Australia. Those churches have a similar view on the developments in the GKv; and there are many personal ties between them and us.

We have formally decided to enter into one international contact: in Germany with the Selbständige Evangelisch-Reformierte Kirche , also represented here. We even have an agreement that the Dutch churches have a yearly visitation over there in Germany.

Brothers, we live in a hostile world. Things are changing very fast in the Netherlands. It used to be a Christian nation, and we used to send out reformed theologians and reformed theology all over the world. That is changing very quickly. Postmodernism with all its entailments is becoming stronger and stronger, and it is contagious like covid-19. But our God is Lord over the whole world, and he has given us to each other for mutual support. I thank you for the fellowship I can enjoy here.

Mr. moderator, thank you.

BIJLAGE Eb. Toespraak dr. V. E. d'Assonville - SERK

Broeder voorzitter, broeders, zusters en ook broeders collega's uit het buitenland.

Ik spreek geen Nedelands, ik spreek aangepast Zuid-Afrikaans, met een Duitse invloed, want ik werk in de Duitse taalwereld. Dus mijn excuses wanneer het niet goed verstaanbaar is. Maar ik ben dankbaar voor de lezing van de Heilige Schrift, het Woord Gods van de kerk van onze Here Jezus Christus uit alle volken en talen.

Onlangs, een week of drie geleden, was ik in Italië, toen was het niet mogelijk om op deze wijze te communiceren, want daar was alles in Italiaans vertaald. Hier is het voor mij persoonlijk veel makkelijker. Ik vind de invloed van Latijn op Nederlands wel minder dan op Italiaans, maar ik voel mij thuis, ook hier bij de GKN.

De laatste keer was ik bij een synode in 2019. De groet van de gereformeerde kerken in Duitsland, de Selbstständig Evangelisch-Reformierte Kirchen Deutschlands, is een typisch Duitse groet. Het is door een collega van mij geschreven en het is gestuurd aan broeder De Leeuw en ook aan de voorzitter.

In de Duitse filosofie bezeichnen Thomas Hobbes die Naturzustand des Menschen als ein Krieg. Ik kan deze woorden niet goed vertalen. Maar dit is een poging om van onze kant, vanuit Duitsland, bij Psalm 133 te zeggen dat het goed is om als broeders, het Duits heeft een mooi woord Geschwister, broeders en ook zusters, in de waarheid samen te kunnen zijn. Ook hier bij uw generale synode. Ook met een verwijzing naar Johannes 17 vers 11, wat ook in uw geschiedenis volgens mij heel belangrijk is, het is ook het grafschrift van Klaas Schilder; in de eenheid van belijdenis en geloof.

Het is voor mij persoonlijk heel emotioneel om hier te kunnen zijn en ik wil als afsluiting en korte samenvatting van de groet verwijzen naar een publikatie dit jaar van het RTS in Heidelberg, Duitsland waar wij beginnen met professor Veenhofs mijns inziens heel belangrijke boek "Om de Una Catholica". Dat hoeft ik u niet verder uit te leggen. De meesten van u hebben dat waarschijnlijk ook geleerd. Het gaat niet slechts over de eenheid van de kerk van onze Here Jezus Christus, maar het gaat over de enigheid, het unieke. En er is denk ik wel een belangrijke uitspraak van wijlen professor Veenhof, als medestander met wijlen professor Schilder, hoe centraal ook in de kerk van Christus de eenheid van het ware geloof is, zoals ook uitgedrukt in de drie formulieren van eenheid.

Wij zijn in Duitsland veel kleiner als u; als u denkt dit klein is, dan moet u niet naar Duitsland komen. Wij bidden om de zegen van de Here op deze samenkomst. Ik heb ook colleges gegeven in Italië, waar ik ook onlangs was bij kleine gereformeerde kerken, maar daar zijn broeders en zusters van onze Here in hetzelfde geloof. En wij zijn vanuit Duitsland, het grote Duitland, een kleine kerk, dankbaar voor het kleine Nederland, maar een grote kerk van onze Here Jezus Christus in de ervaring van eensgezindheid in hetzelfde geloof.

Grußwort GKN-Synode (1.-2. Dezember 2023)

Liebe Brüder im Herrn Jesus Christus,
wir bedanken uns, für die Einladung zu dieser Synode.

Der Philosoph Thomas Hobbes bezeichnete den Naturzustand des Menschen als einen „Krieg aller gegen alle“ (bellum omnium contra omnes). Das ist auch aus christlicher Sicht der Normalzustand auf der gefallenen Erde: Streit, Krieg, Entzweiung und Parteiung (Gal 5,20). Einheit in der Welt besteht der Regel nach nur mit meinesgleichen (Luk 6,32f) gegen andere. Aber auch wir vergessen zu leicht, die Einheit, die Christus bereits unter uns hergestellt hat durch sein Opfer und seinen Geist. Und wir lassen es zu oft am demütigen Eifer für die geschwisterliche Liebe fehlen, der zum Beispiel den Apostel Paulus angetrieben hat (Eph 4,1-16).

Aber Gott liebt Eintracht, Frieden, Gemeinschaft und Harmonie. „Siehe, wie gut es ist, und wie angenehm, wenn Brüder einträchtig beisammen sind!“ (Ps 133,1) Gemeinschaft ist das Ziel Gottes mit seiner Schöpfung. Er hat sie sich nicht erst für die Schöpfung ausgedacht, sondern das ist Gott in seinem tiefsten Wesen: Der eine Gott ist die ewige Gemeinschaft von Vater, Sohn & Heiligem Geist. Christliche Eintracht existiert immer nur als ein Anteilhaben an der Gemeinschaft mit dem Vater, dem Sohn & dem Heiligen Geist.

Sie beginnt deshalb beim Bekenntnis zum dreieinigen Gott, seinem Heil und Königreich, dass Christus gegründet hat und der Heilige Geist jetzt unter uns erbaut. Sie wird verwirklicht durch Gebet; indem wir einstimmen in Jesu Bitte an seinen himmlischen Vater, dass seine Jünger „eins seien, gleichwie wir“ (Joh 17,11). Das gemeinsame Bekenntnis zur Wahrheit unserer Einheit in Christus, die der Geist herstellt, ist das einzige, bleibende Fundament für Einheit. Aber von da aus, muss Einheit gelebt werden. Wir sind aufgefordert, Einheit nicht nur als Lippenbekenntnis zu haben, sondern sie täglich zu leben: „Wandelt der Berufung würdig, mit der ihr berufen worden seid, in aller Demut und Sanftmut, und voller Geduld ertragt einander in Liebe und seid eifrig bemüht, die Einheit des Geistes zu bewahren durch das Band des Friedens!“ (Eph 4,1-3)

Wir danken Gott, wo er unseren beiden Kirchen in der Vergangenheit geholfen hat, christliche & kirchliche Einheit, die wir in Christus schon haben, zu leben,

- ... etwa indem wir füreinander beten,
- ... indem die GKN die theologische Ausbildung von Kirchendienern tatkräftig unterstützt,
- ... indem die GKN in der SERK Heidelberg und Hannover Visitationen durchgeführt hat
- ... und auch indem die SERK Deutschland an dieser Synode teilnimmt.

Wir beten für eine gesegnete Synode. Möge der Geist Gottes Sie, liebe Brüder, bei allen Beratungen leiten, Sie vor falschen Worten bewahren und eine herzliche Eintracht gewähren. Wir bitten den Stifter aller heiligen Gemeinschaft auch für die Gespräche zwischen DGK und GKN – mögen sie zu Gottes Ehre zur Einigung dieser beiden Kirchenverbände führen.

Mit brüderlichen Grüßen im Namen der SERK Deutschland

BIJLAGE Ec. Toespraak br. J.H. Terpstra - OPC

Aan: GKN Synode 2023

Van: Commissie Oecumeniciteit en Interkerkelijke Betrekkingen, Orthodoxe Presbyteriaanse Kerk

Geachte vaders en broeders van de GKN,

Uw vriendelijke uitnodiging aan de Orthodoxe Presbyteriaanse Kerk om u vandaag toe te spreken hebben wij met vreugde en nederigheid ontvangen. Wij danken u voor deze gelegenheid en voor de warmte van uw vriendschap en gemeenschap in Christus Jezus, in wie alle dingen samenkomen in de heerlijkheid van de eeuwige Vader.

De OPC begroet vanuit onze gezamenlijke verbondenheid in Christus. Wij herkennen u als medewerkers in de strijd voor orthodoxie in een wereld die ons voortdurend confronteert met vijandschap tegen de Heer en Zijn gezalfde. Samen delen we één hoop, één geloof, één Heer, één Heiland. Hem te kennen is kostbaar boven alles.

Wij hebben gehoord van de strijd te voeren hebt omdat u trouw blijft aan uw afkomst en u inspant om kerken te bouwen in Nederland. We prijzen u van harte voor uw standvastigheid. Wij bidden voor u om blijvende trouw en om groei in aantal en in genade.

Vergeleken met de gereformeerde kerken in Nederland en de mainline Presbyteriaanse kerken in de Verenigde Staten is de OPC zelf een jong kerkgenootschap, 90 jaar oud. We vragen de Heer dat Hij uw kerk en die van de OPC bewaart bij het Woord en hen ondersteunt met positieve groei en ijver om het evangelie te verkondigen.

De zichtbare kerk, dat is de kerk op aarde, heeft te maken met aanvallen van de wereld op haar poorten, op het gebied van seksualiteit, in de impact van social media activisme, in de polarisatie tussen leden van de kerk die leidt tot ongezonde conflicten. Dat is onontkoombaar in een gevallen wereld - maar we belijden met blijdschap dat Christus altijd zegeviert. De strijdende gaat overwinnend voorwaarts.

De OPC 2022-statistieken vermelden 32.720 personen (24.073 belijdende leden, 8.063 gedoopte kinderen), 301 kerken en 584 predikanten. OPC-kerken worden bediend door ongeveer 1.100 ouderlingen. Een gedetailleerd rapport is beschikbaar in de notulen van de 89e Algemene Vergadering 2023, online beschikbaar. De groei op jaarbasis, na verliezen door overplaatsingen en tuchtmaatregelen, was 1,14% in vergelijking met 2021.

In de kerk is de bediening van het Woord en de zorg voor leven en gedrag van de leden een zwaar en vreugdevol werk. Het planten van nieuwe kerken gaat door. Het is heerlijk om te zien dat de velden wit zijn om te oogsten. Laten we bidden dat de Heer meer arbeiders naar zijn wijngaard zal sturen, en meer werkers om te oogsten zodat de schuren van de Heer gevuld kunnen worden.

OPC-kerken zijn dun verspreid over Noord-Amerika. Een gemiddelde Presbytery omvat 23 kerken die verspreid zijn over een gebied dat 1280 km breed is en 1050 km van noord naar zuid. De regionale home missionary bezoekt afgelegen kerkplantwerkzaamheden en moet soms wel 5.000 km rijden in een reis van 5010 dagen.

Wij erkennen dat u, de GKN, vasthoudt aan de grondslag van de ware kerk; dat u zich inzet voor het behoud van de zuiverheid van leer, van het gebruik van de sacramenten en van de kerkelijke tucht, zoals uiteengezet in artikel 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. We bidden dat het werk van

deze synode trouw en vruchtbaar mag zijn tot de eeuwige glorie van de verrezen Koning.

Beste broeders, wees getroost in uw werk. In onze gebeden binnen de OPC danken wij de Heer voor uw werk, waardoor wij bemoedigd worden. Wij danken de Almachtige God voor uw ijver en vragen Hem uw werk steeds meer vrucht te laten dragen; als een krachtig bewijs dat Christus, de trouwe getuige en de eerstgeborene van de doden, de heerser der koningen op aarde is.

John H. Terpstra
Committee on Ecumenicity en InterChurch Relations
Orthodoxe Presbyteriaanse Kerk

BIJLAGE Ed. Toespraak br. P. Witten - FRCA

Geachte voorzitter en broeders afgevaardigden en broeders en zusters.

Het is een heel fijn moment, een speciaal moment, dat ik u vandaag de groeten mag overbrengen van de vrijgemaakte gereformeerde kerk van Australië, the Free Reformed Churches of Australia. Dit is de eerste begroeting en hopelijk de laatste. Wij hopen en bidden dat jullie samengaan met de DGK. Daar bidden wij voor, dat is het doel. Maar het is een fijn moment om u de groeten te brengen, heel mooi.

Dit begroetingsgesprek is het resultaat van ons synodebesluit dat wij u steunen in uw discussies. Misschien heeft u vragen, die proberen wij te beantwoorden. Wij hebben ook vragen en wij hopen dat we in discussies elkaar steun kunnen geven over het werk van de kerk. Hoe wij daarmee omgaan.

Ik ben ook ouderling van de kerkenraad van de Free Reformed Church of Albany. De kerkenraad van mijn kerk heeft mij gevraagd om u ook te groeten. Albany is een kleine stad; het ligt aan de kust van de Zuidelijke Oceaan, ongeveer 14.000 km van hier.

Misschien denkt u: dat is ver weg! Misschien denkt u: heel ver weg. Maar broeders, is het echt ver weg? Wij kenden jullie al in 2009. We hebben uw kerkelijke strijd gezien! Onze synodes hebben de kerken gevraagd voor jullie te bidden! En dat heb ik gedaan. En hier sta ik dan. Die is het werk van de Here. Wij kennen jullie. Dus 14.000 km is niet ver weg.

Het is koud in de kerk hier. Maar het is een warm welkom. Ik voel me hier thuis. Hartelijk bedankt.

De kerk van de Heer is katholiek, over de hele wereld. Wij houden van de kerk, en wat er gebeurd is in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt heeft ons veel verdriet gedaan! Ongelooflijk hoe dat gegaan is. Zo snel. Mijn vader en moeder waren lid van de vrijgemaakte kerk. Allemaal weg. Maar nu heb ik hoop.

Maar wie zijn wij?

Wij zijn de Free Reformed Churches of Australia, we hebben 5.000 leden. We hebben 18 gemeenten, waarvan 16 in West-Australië, en de meeste daarvan bevinden zich in de buurt van de stad Perth, 400 km ten noorden van Albany. En er zijn twee kerken in Tasmanië. En er is ook een kerkplanting in Carins, dat is in Queensland, in Oost-Australië.

Onze eerste kerk werd opgericht in 1951 in Armadale, in Perth. Misschien kennen jullie dat wel. Misschien weten jullie meer van ons dan ik denk.

Jarenlang noemden de inwoners van Australië ons de 'Dutch church', de Nederlandse kerk. Wij waren immigranten. We missen Holland ontzettend en dropjes zijn nog ons favoriete snoepje.

Maar dat is aan het veranderen. Onze kinderen zien zichzelf niet meer als immigranten.

Bijna alle predikanten zijn opgeleid aan het seminarie van onze zusterkerk in Canada, bij het Engelstalige Canadian Reformed Theological Seminary in Hamilton. Dat kennen jullie ook misschien wel.

De meeste van onze leden kunnen geen Nederlands meer lezen of spreken.

Onze kinderen gaan naar onze eigen christelijke scholen. Daar ben ik heel dankbaar voor. Ze leren de Nederlandse taal niet. Maar ze leren wel over de kerkgeschiedenis en dan komen ze wel in contact met de geschiedenis van Nederland.

Toen de Free Reformed Churches of Australia werden opgericht, was de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt onze moederkerk en onze zusterkerk. Maar ze is niet meer onze zusterkerk.

We hebben zusterkerkrelaties met de New-Zealand Reformed Church, de First Evangelical Reformed Church of Singapore, de Reformed Churches of South Africa, de Reformed Churches of Indonesia, de Kosin Reformed Church in Korea en, zoals u weet, de Canadian Reformed Churches in Canada.

Op de zendingsvelden zijn onze kerken druk bezig geweest met de kerk in Indonesië, Papoea-New-Guinea, de Filippijnen en ook in het Verre Oosten, China. Dat werk begon in 2005, is rijkelijk gezegend. Daar zijn we dankbaar voor.

Onze volgende synode, Deo Volente in juni 2024, zal de zusterkerkrelaties weer bespreken. En de beoordeling zal ook uw kerk omvatten, en ook de gesprekken die jullie hebben met de DGK. Het is onze hoop en ons gebed, dat zei ik misschien al, dat jullie twee kerkverbanden één kerkverband zullen worden. We kunnen geen zusterkerkrelaties onderhouden met twee kerkverbanden in Nederland die we beide zien als ware kerk van de Heren. Dat kunnen wij niet doen. Daarom is het ons gebed dat jullie een worden.

Onze synode is ook gevraagd om de richtlijnen voor kerkelijke relaties te herzien. Bij dit werk zoeken wij jullie steun jullie wijs advies.

Broeder Voorzitter, vier weken geleden heetten jullie ons op deze synode van harte welkom! Dank daarvoor! Dank u ook voor het sturen van uw blad Weerklank naar ons in Australië. Dat lezen wij met plezier. Dat is heel belangrijk voor ons. Want dan leren wij u kennen door uw blad.

Eerder in dit jaar hadden onze deputaten een ontmoeting met jullie deputaten via Zoom. Toen beseften we hoe klein de wereld eigenlijk is. We konden samen vrijuit spreken. We konden elkaar steunen via Zoom.

De Here heeft ons daarmee gezegend. Hij kan een zusterkerkrelatie over 14.000 kilometer afstand tot stand brengen. Dat is Zijn werk, niet ons werk.

Gedurende de afgelopen vier weken hebben mijn vrouw en ik veel bijbelgetrouwe, opbouwende preken gehoord. We hebben veel broeders en zusters ontmoet. We konden zelfs een bijbelstudieavond bijwonen, met de broeders en zusters van de GKN in Assen. Daar zijn we heel dankbaar voor. Maandagavond zaten we om 7 uur 's avonds met broeders en zusters in Assen en we bekeken wat de Here zegt in Johannes 4 en 5. Het was net alsof we thuis waren, er was geen verschil. Wij hebben ons werkelijk gezegend gevoeld om in uw kerken te zijn. We hebben ook een dienst meegemaakt in Drachten, dat was ook goed.

De geschiedenis van jullie land is geworteld in de kerkgeschiedenis. Dat hebben we in Delft gemerkt, in een museum en in de Grote Kerk. We hebben gezien dat Nederland een christelijk land was, een echt christelijk land. Jullie hebben nog politieke partijen die over christelijke zaken praten, jullie hebben kranten die kerknieuws hebben. Jullie hebben veel christelijke organisaties. Ik heb zelf meegemaakt, in Katwijk, 1800 mannen die psalmen zingen!

Zulke dingen gebeuren niet in Australië. Wij hebben geen Korte Verklaring. Wij hebben niet de lectuur die jullie hebben. Jullie zijn ontzettend rijk. Jullie hebben een heel goede, dierbare geschiedenis. Dat willen wij niet missen, we willen dat vasthouden.

Dat hebben we niet in Australië. Wij hebben een regering die niet de Here dient, die wetten maakt die niet goed zijn voor de kerk. We hebben verdeeldheid, we hebben misdaad. Maar dat hebben we ook hier in Nederland gezien. Het was niet allemaal mooi. De kerk in Zwolle is nu een boekwinkel met een café; die mooie kerk is geen kerk meer. Jammer.

Broeders, als het ene kerkverband tegen het andere kerkverband zegt: 'We hebben elkaar nodig!' dan is de reden voor deze behoefte heel duidelijk. Mogen wij trouw reageren op de oproep in deze zin, zoals de Bijbel daar over spreekt in Johannes 17:20.

Satan is blij als de kerk verdeeld is, als er strijd en twist is binnen de kerk. De kerk wordt aangevallen! Er blijven nog veel moeilijke discussies en beslissingen over. Het is geen makkelijk werk. Maar het is het werk dat wij moeten doen.

Toch zal de dag des Heren komen en Hij is overwinnaar.

Ik wil deze begroetingstoespraak graag eindigen met de woorden van Zacharia 3: 9,10. Ik vind dit een heel mooie tekst. Moge Hij u blijven sterken en Zijn wijsheid schenken!

“Ik zal de ongerechtigheid van dit land

op één dag wegnemen.

Op die dag, spreekt de HEERE van de legermachten,

zal ieder zijn naaste uitnodigen

onder de wijnstok en onder de vijgenboom

Ik dank u !

BIJLAGE Ee. Toespraak dr. R.C. Janssen - CanRC

Iemand uit Duitsland met een Afrikaans accent die in het Nederlands spreekt, ds. De Vries die in Australië opgegroeid is en uit Amerika komt en met zijn eigen accent, dan iemand die duidelijk uit Drenthe komt (ik ben zelf ook een Drent), en nu sta ik hier en moet u naar mijn Nederlands luisteren. In Nederland geboren, zeg ik altijd, in Australië getogen, in Canada afgestudeerd in de theologie, toen naar Kampen, tien jaar predikant geweest hier in Nederland binnen de GKv. Een aantal van u kent mij ook en ik ken u, we hebben samen gestudeerd. Samen met René bijvoorbeeld, ds. Van der Wolf. Hij stond op Urk, ik was in Nagele. En ds. Bas, samen in Kampen gestudeerd, we hadden het er vanochtend nog over. Met ds. Visser heb ik ooit een heel moeilijke begrafenis moeten doen van een vierjarig kindje.

Ik ben u niet onbekend. En ik sta hier nu namens de Canadian Reformed Churches.

Geachte broeders en zusters,

Ik sta hier ook met vreugde. De laatste keer dat ik werd afgevaardigd om in Nederland te zijn, was om de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt persoonlijk, dat moest in persoon, te informeren over het besluit van onze Generale Synode 2019 om onze zusterkerkrelatie te beëindigen. Dat gebeurde in januari van het jaar 2020. Dat was geen prettige plicht en het werd gedaan met een bezwaard hart. Gelukkig was er toen al gelegenheid om een aantal van uw afgevaardigden te ontmoeten, ook officieel DGK-afgevaardigden. Dat waren toen de opbeurende momenten.

Dat is inmiddels al bijna vier jaar geleden. Sindsdien is er veel gebeurd dat van belang is voor onze relatie. De vermaning van DGK richting de Liberated Reformed Church in Abbotsford, een kerk die de Canadian Reformed Churches een valse kerk noemt. De fusie van de GKv met de NGK; de weigering van verschillende kerken om daar niet aan mee te doen. Het zich onttrekken van individuen, waaronder predikanten, uit de GKv en de gefuseerde kerken. En dan de moeilijke en zorgvuldige pogingen om te streven naar de vereniging van uzelf, de GKN, met DGK. Het is langzamerhand de hoogste tijd voor de CanRC, zo noemen we onszelf, om face-to-face met u te spreken; temeer daar u in november 2018 al een zusterkerkrelatie met ons hebt aangevraagd en ook omdat het niet mogelijk was voor iemand uit uw midden om naar onze synode te komen in 2022.

Dus sta ik hier met vreugde in mijn hart.

De Canadian Reformed Churches, wie zijn wij. Na de Tweede Wereldoorlog verhuisden veel Nederlanders naar Canada, daaronder waren ook leden van de GKv. Deze immigranten zochten een kerkelijk onderkomen in de Christian Reformed Church, liepen daar tegen problemen aan, zochten toen onderdak bij de Protestant Reformed Churches (u kent ze misschien als de Hoeksema kerken), liepen daar ook tegen problemen aan, het ging beide keren om synode-uitspraken, leeruitspraken, en zo vormden ze in 1951 de Canadian Reformed Churches. De immigranten waren serieus bezig met hun integratie in de Canadese samenleving; ze wilden geen Nederlandse kerk in Canada zijn, maar een Canadese kerk. Door interne groei, immigratie en evangelisatie heeft de Heer de Canadian Reformed Churches gezegend.

Tegenwoordig bestaat het kerkverband uit 68 gevestigde kerken, 5 kerken in wording; op dit moment komt er ongeveer elk jaar een kerk bij. Een van die kerken in wording is een Mandarijn sprekende kerk, staat bekend als de China Canadian Reformed Church. Totaal ledental op 31 december 2022 was net iets onder de 20.000, waarvan bijna 12.000 belijdende leden. Er zijn twee regionale synodes, beide bestaan uit 4 classes. Begrijp dat de afstand (we hebben het steeds over afstand, dat krijg je als je in dat kleine kikkerlandje bent) tussen de meest oostelijke en de meest westelijke kerken in het kerkverband zo'n 4330 km is. Dat betekent dat Amsterdam dichterbij St. John is, dat is de meest oostelijke stad in Canada, dan de Kerk te Surrey en de kerk te! Dus

Amsterdam in dichter bij Canada dan twee kerken binnen Canada bij elkaar liggen. Of om een ander voorbeeld te geven, binnen mijn eigen classis, tijdens de coronatijd moest in op kerkvisitatie, we konden niet vliegen, dus het ging met de auto; dat was 12 uur rijden om van de meest noordelijke kerk binnen de eigen classis naar de meest zuidelijke kerk.

Wat het zendingswerk betreft, heeft de CanRC naast actieve lokale evangelisatie-arbeid, zendingsvelden in Brazilië, Mexico, Indonesië, Papoea-Nieuw-Guinea en in Oost-Azië; br. Witten noemde het al, in China, dat is een samenwerking tussen Australië en de Canadian Reformed; Papoea-Nieuw-Guinea trouwens ook, en daar zijn ook Nieuw-Zeelanders bij betrokken. Er bestaan spanningen in verband met de secularisatie; dat is vooral in de samenleving zo. Vanuit de Canadian Reformed Churches wordt daar veel weerstand tegen geboden als het gaat om bijvoorbeeld anti-abortusprotesten. Ook als de regering zich teveel bezig gaat houden met het kerkelijk leven bijvoorbeeld. Op een gegeven moment waren zes leden van het landelijke parlement lid van de Canadian Reformed Churches. We zijn als Canadian Reformed Churches behoorlijk ingeburgerd in de samenleving en betrokken bij het welzijn van de samenleving.

Wat de integratie betreft, zijn de afstammelingen van de eerste golf immigranten nu in hun vierde generatie. Broeder Witten zei het ook al, Nederlands spreken ze dan niet meer. Bovendien, naar gelang mensen verhuizen, ook naar de Verenigde Staten, zijn velen overgestapt van de Canadian Reformed Churches naar andere kerken binnen NAPARC, de North-American Presbyterian and Reformed Council, een continentaal oecumenisch gebeuren vergelijkbaar met de EuCRC (de European Conference of Reformed Churches) en ook met de ICRC wereldwijd. Tevens hebben de Canadian Reformed Churches leden van dergelijke kerken ontvangen. Door evangelisatie is er ook groei geweest. Vooral in de meer stedelijke regio's zijn de kerken etnisch minder Nederlands dan vroeger. Een voorbeeld van mijn eigen gemeente. Er gaat bijna geen jaar voorbij zonder dat ik de doop bedien aan een volwassene., dus volwassendoop komt veel voor bij ons; dat komt ook omdat er veel doopsgezinden om ons heen wonen. En mijn eigen gemeente wordt bediend door 3 diakenen, de een is derde generatie Nederlander, de tweede is eerste generatie Chinees en de derde is eerste generatie Syrisch, uit Aleppo. Die diversificatie betekent wel dat, in de ervaring van het algemene lidmaatschap, de band met Nederland niet meer zo hecht is als pakweg 30 jaar geleden. Maar gezien onze gemeenschappelijke belijdenissen en gemeenschappelijke praktijken, gezien ons gemeenschappelijk erfgoed, zouden we verbonden moeten zijn. We herkennen elkaar als zusters in het geloof, ik spreek nu van kerk tot kerk, vandaar dat ik het woord zuster gebruik, en dus moeten we dat erkennen. Herkenning is er: anders zou ik hier niet staan. Erkenning, in de formele zin van een zusterkerkrelatie, bestaat nog niet. Van uw kant bestaat die wel: u hebt in november 2018 een zusterkerkrelatie aangevraagd. De CanRC heeft nog niet positief gereageerd. En dat is niet omdat wij u niet vertrouwen. Dat komt omdat we ook in gesprek zijn met DGK, en liever niet een relatie met u aangaan terwijl we dat niet met DGK doen. Je zou kunnen zeggen, dus waarom niet een relatie aangaan met beide? Het probleem voor ons is dat DGK een zusterkerkrelatie heeft met een kerk in Canada die openlijk verklaart dat de wij valse kerken zijn, de Liberated Reformed Church in Abbotsford. Abbotsford was trouwens mijn eerste standplaats in Canada. Nu zult u weten dat DGK begin 2022 bij synodebesluit de Liberated Reformed Church heeft vermaand en haar leden heeft aangespoord om terug te keren naar de Canadian Reformed Churches. Ik heb er alle vertrouwen in dat, zodra DGK haar banden met de LRCA heeft verbroken, en zeker als GKN en DGK samengaan, de Canadian Reformed Churches graag en van ganser harte zal overgaan van herkenning naar formele erkenning, dat we zusterkerken zullen zijn, niet alleen in het geloof, maar ook in de praktijk zoveel als we dat kunnen.

Namens de CanRC wil ik ook mijn dankbaarheid uitspreken voor het feit dat u nu samen met ons lid bent van de ICRC. Zoals u wellicht weet, heeft de CanRC, samen met de OPC, een leidende rol gespeeld bij het beëindigen van het lidmaatschap van de GKv in de ICRC. In zekere zin gaat GKN in de schoenen staan van GKv. Wij danken u voor uw verzoek aan ons om u als leden te sponsoren en het spijt ons dat we dit niet hebben kunnen doen. Dat zouden we graag hebben gedaan, ware het niet dat er in onze kerken een synodebesluit was genomen dat we alleen onze eigen zusterkerken mogen

sponsors en dus hadden we geen mandaat, en u begrijpt wat dat betekent. Trouwens een klein puntje: in het deputatenrapport staat dat de FRCA het gedaan heeft, dat moet FRCNA zijn, dat waren de Christelijk Gereformeerden in Noord-Amerika en niet de Australische kerken, want die zijn geen lid van de ICRC.

Als het gaat om interkerkelijke relaties, staat u bij een mijlpaal. In uw rapport over interkerkelijke relaties merkt u op dat u op dit moment slechts één zusterkerkrelatie heeft, en dat met een federatie van slechts twee kerken over wie u een zekere mate van toezicht uitoefent door middel van kerkvisitatie. U bent op zoek naar relaties met de Canadian Reformed Churches, Free Reformed Churches Australia en Free Reformed Churches South-Africa. De OPC staat ook op uw radar. En het zou me niet verbazen als binnenkort ook de URCNA op uw radar staat: de United Reformed Churches in North-America, dat is het kerkverband waarmee de Canadian Reformed Churches willen samengaan. In Noord Amerika hebben de OPC, CanRC en URCNA een zeer en hartelijke relatie met elkaar. Uw rapport probeert te differentiëren in niveaus van relaties en u hebt goed, onafhankelijk gebruik gemaakt van de studie van ons deputaatschap. In alle eerlijkheid moet ik er wel op wijzen dat deputaten destijds een meerderheids- en een minderheidsrapport hebben ingediend, omdat meningen verschillen over de rechten en privileges die zouden horen bij de tweede en derde categorie van relaties, en hoe deze rechten en privileges precies moesten worden toegekend aan individuen en andere kerken. Dit verschil van inzicht, alsmede het feit dat deputaten hadden nagelaten om hierover overleg te plegen met onze zusterkerken, met name Australië, heeft ertoe geleid dat de synode in 2022 besloot het mandaat opnieuw aan het deputaatschap toe te vertrouwen. En dus, zoals u goed gebruik hebt gemaakt van ons werk, zo zullen wij nu dankbaar gebruik gaan maken van uw werk en we zullen goed kennismaken niet alleen van uw rapport, maar ook van het besluit dat genomen gaat worden.

Waarom noem ik dit? De reden waarom er in onze kerken bezorgdheid is over het voorstel, is dat in onze kerken iets van een vertrouwenskwesitie bestaat. Er zijn een paar kerken die zich vrijheden permitteren ten opzichte van de kerkorde waarvan velen vinden dat ze niet door de vingers gezien mogen worden. De realiteit dat een aantal van deze kerken geconcentreerd zijn in een bepaalde classis betekent dat ook deze classis niet door allen vertrouwd wordt. De CanRC als geheel weet niet goed hoe ze hier precies mee om moeten gaan. Ik begreep uit gesprekken gisteren dat het een beetje lijkt op waar de christelijk-gereformeerden hier in Nederland ook mee te maken hebben. Maar we doen ons best. Gelukkig gaat het bij ons niet om confessionele ontrouw, zoals in de jaren 1960 in de GKv, de buitenverbandzaak. De kwesties hebben voornamelijk te maken met zaken van eredienst zoals geregeld in de kerkorde, bijvoorbeeld het beperken van de liedkeuze tot een door de synode vastgestelde psalmberijming en gezangenkeuze, en het toelaten van gasten tot het Heilig Avondmaal. En u moet zich realiseren dat de kerken die meer ruimte nemen dan velen gepast en juist achten, waarschijnlijk binnen de grenzen van de kerkelijke praktijk zouden vallen als ze niet Canadian Reformed waren, maar United Reformed of Orthodox Presbyterian. Met andere woorden, het gaat om zaken waarvan de Canadian Reformed Churches in het verleden gesteld hebben dat ze tot de ondergeschikte punten van kerkorde en kerkelijke praktijk behoren. Dat maakt het dus lastig. Dat gezegd hebbend, de geschiedenis van de Vrijmaking, van de buitenverbandzaak, en meer recentelijk van het afglijden van de GKv, laten allemaal zien dat het niet naleven van de kerkorde snel kan leiden tot een mate van tolerantie die grote schade aanricht in een kerkverband. En op onze laatste synode hebben onze zusterkerken in Noord-Amerika, de United Reformed Churches, en onze zusterkerken in Australië, de Free Reformed Churches, ons in dit opzicht broederlijk gewaarschuwd. We willen u verzekeren dat we als Canadian Reformed Churches deze zaken ook aanpakken. We begeren uw gebeden terwijl we wijsheid zoeken te midden van deze realiteiten.

Broeders, ik heb een beetje uitvoerig gesproken. Ik heb dit gedaan met het oog op de heuglijke gelegenheid die we markeren nu iemand van de Canadian Reformed Churches u in het openbaar voor het eerst toespreekt. Ik heb dat ook gedaan met het oog op transparantie, want als we zusters willen zijn in de volle zin van het woord, erkennen we dat we verantwoording moeten afleggen aan elkaar en dat we ook verantwoordelijk zijn voor elkaar.

Want uiteindelijk is de kerk niet van ons. Het is de Zoon van God die Zijn kerk vergadert, verdedigt en bewaart. De kerk is van Christus, de kerk is *kuriakos*: van de Here.

De apostel Paulus schrijft in zijn brief aan de Efeziërs, en het is ook met deze woorden dat ik wil afsluiten:

Daarom buig ik mijn knieën voor de Vader, die de vader is van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde. Moge hij vanuit zijn rijke luister uw innerlijke wezen kracht en sterkte schenken door zijn Geest, zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en u geworteld en gegrondvest blijft in de liefde. Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.

Aan hem die door de kracht die in ons werkt bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij vragen of denken, aan hem komt de eer toe, in de kerk en in Christus Jezus, tot in alle generaties, tot in alle eeuwigheid. Amen.

Moge de Heer u zegenen als u in de synode bijeenkomt en als u uw weg voorwaarts smeedt, in gehoorzaamheid aan Gods wil, en zo Gods Koninkrijk bevorderd wordt en Gods Naam inderdaad alle heerlijkheid toekomt.

Dank voor uw aandacht.

BIJLAGE Ef. Beantwoording ds. J.R. Visser

Hartelijk dank voor al deze goede woorden. Ik wil proberen daar iets op te zeggen. In ieder geval heel dankbaar dat het zo is dat we allemaal geconcentreerd zijn op Christus en op zijn Woord, dat dat ook heel duidelijk naar voren komt.

Eerst dr. d' Assonville, hartelijk dank voor de goede woorden vanuit onze zusterkerk in Duitsland. Wij weten hoe klein u bent en wij vinden onszelf klein. Maar we mogen gelukkig een God en een Heer hebben die zo groot is, dat hij over ieder regeert, dat hij over alles regeert. Dat hij ook de SERK in al zijn kleinheid in zijn handen neemt en ons leert om gehoorzaam door zijn Geest te leven. Dat wensen wij u toe. We zijn dankbaar dat u vandaag en morgen in ons midden bent.

Broeder Terpstra, hartelijk dank voor uw woorden waarin u sterk benadrukt hebt, nadat u de gegevens de kerken hebt gegeven, dat u trouw en standvastiger wil zijn, trouw en standvastig aan het evangelie. Ik denk dat dat ook bij ons speelt, ook juist in de strijd, die ieder op zijn tijd, zoals we hier zitten, sommigen zijn al lang bij de GKN en anderen misschien nog maar een jaar of een paar jaar, allemaal gehad hebben om tegen de on-orthodoxie te strijden. Wij zijn ook heel blij als wij zien hoe u met relatief weinig mensen, al is het veel groter dan wij zijn, dat u zo actief bent om het evangelie te verkondigen. Zo actief om juist die boodschap van redding, die ieder nodig heeft in Christus, over de wereld en over uw eigen omgeving te brengen. Daar kunnen wij veel van leren. Ook denk ik, is het heel goed om dat contract met u te hebben, u wilt ook zelf graag dat contact. Je vastklampen aan de Here en zijn Woord, en dat altijd blijven doen. We zijn ook blij dat hier kerken bij elkaar zitten, die ook onderling heel veel contact hebben. Als wij ons daarin kunnen voegen en daarmee ook de kennis en de broederschap en het gebed met elkaar mogen delen, dan zal dat heel erg mooi zijn. Wij wensen u dan ook Gods zegen, en breng het ook over aan de kerken, voor alles wat u mag doen in Gods Koninkrijk.

Br. Witten, u spreekt van een historisch moment en u bent het ook die zegt, mensen wordt één met de DGK. Dat is één van de dingen die hij namens de kerken in Australië overbrengt. Misschien moet ik erbij vertellen dat gisteren de deputaten buitenlandse kerken, zowel van de DGK als van de GKN, een gezamenlijk informeel gesprek gehad hebben met de kerken zoals die hier zitten. Dat is heel goed gegaan. De deputaten van de DGK hebben laten weten dat ze geen moeite hebben met de relatie met OPC of met de ICRC. Ze hebben dat heel duidelijk laten weten. Ze zullen onze besluitvorming op geen manier in de weg staan. Dat is ook een heel belangrijk punt als het daarover. Ik weet een klein beetje hoe het daar in Australië gaat. Ik kom daar zo af en toe en ik ken ook de afstanden. Ik ken ook de afstanden in Zuid-Afrika, flinke afstanden als we van Pretoria naar Kaapstad reden. Ook uit eigen ervaring weet ik van hartelijkheid die daar is en het Woord van de Here zoals dat daar gebracht wordt. Ik denk dat er is heel weinig verschil als we erediensten meemaken bij u of dat we ze hier meemaken. Dat laat al zien en u zegt ook: wij hebben elkaar nodig. U zegt ook, het is niet zo dat we denken, jullie zijn ver weg, dus maar geen kerkelijk contact. Wij hebben elkaar nodig. En dat zullen we ook mee laten wegen. Wij wensen ook u als kerken de zegen van de Here en beloven de voorbede voor u als gemeentes.

Broeder Jansen, u verwoordt het en br. Witte heeft het ook al verwoord en eigenlijk ook de OPC, maar dan vanuit een wat andere achtergrond, hoeveel pijn het doet dat je de GKV achter je moet laten. En dan niet omdat wij sociologisch bij elkaar horen, maar omdat je ziet hoeveel afval daar is en je ziet mensen helemaal bij het evangelie wegraken. Al zeggen ze dat niet, maar het gebeurt al meer. Dat is de pijn die we ook in onze kerken heel duidelijk kennen. Hoeveel ouders zijn er niet die kinderen of kleinkinderen op een weg zien gaan in de GKV waar we ons, laat ik het heel voorzichtig

zeggen, heel veel zorgen over maken. We zijn heel blij met wat u ons te zeggen hebt. U dringt ook aan: spreek uit de erkenning van de DGK. U wijst ook op het uitdragen van het evangelie, de opdracht voor evangelisatie en dat er dan achtergronden bij elkaar komen die je nooit verwacht had. Dat kan volksgewijs zijn. Maar dat kan ook op een heel andere manier zijn. Daar zijn we dankbaar voor, daar kunnen wij ook van leren om niet in onze schulp te kruipen en niet bij onze eigen traditie alleen te willen blijven, maar bij het Woord. U spreekt nog over zorgen die er bij u zijn. Ik denk dat wij op een andere manier soms ook daar wat mee bezig zijn. Wij hebben ook kerken waar andere wat gezongen gezongen worden. Daar heeft u al over gesproken. Dat geeft altijd zo zijn eigen dingen en daar hebben we ook heel veel wijsheid voor nodig, ook straks in het samengaan met de DGK. Om daar in wijsheid mee om te gaan. Dingen niet zo groot te maken dat ze scheiding maken terwijl dat niet nodig is, maar samen een goede weg te gaan. Ook wij hebben uw gebed nodig. Wij zullen ook het gebed voor u laten opklinken. Laten we ook wat de opleiding betreft, die is natuurlijk in Hamilton, een goede opleiding, het zou mooi zijn als we ook daar in samenwerking dingen samen kunnen doen waar gebruik van gemaakt kan worden en dat dat contact vruchtbaar mag zijn.

Ik wil Gods zegen toebidden aan ieder en ik stel voor dat we met elkaar zingen, juist omdat we samen over de wereld de Here groot willen maken, Psalm 34: 1.

BIJLAGE Fa.deputaten Eenheid gereformeerde belijders

RAPPORT DEPUTATEN ACOBB/EGB

Deputaten EGB

Br. J. Hartog
Ds. L. Heres
Ds. A. Jongeneel
Ds. R. Visser
Ds. R. van der Wolf

Deputaten ACOBB

Ds. M. Dijkstra
Ds. E. Heres
Ds. C. Koster
Br. B. Lourens
Ds. S. de Marie
Ds. M.A. Sneep

20 september 2021

Inhoud

rapport deputaten ACoBB/EGB	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. Woord vooraf.....	76
2. Opdracht.....	76
2.1. Inleiding.....	76
2.2. Gereformeerde Kerken Nederland (GKN).....	77
2.3. De Gereformeerde Kerken (hersteld).....	77
3. Uitkomsten	78
3.1. Inleiding.....	78
3.2. Leespreken.....	79
3.3. Gezangen en liturgische formulieren.....	80
3.4. De huidige contacten met binnen- en buitenlandse kerken.....	81
3.5. Synodebesluiten 2003-2021	81
3.6. Vrouwenkiesrecht.....	82
3.7. Scheuringen en schorsingen.....	83
3.8. Terugblik en voorstellen tot besluitvorming	84
4. Bijlage	87

1. Woord vooraf

Het doel van dit aanvullend rapport is om de kerken op de hoogte te brengen van de laatste uitkomsten van de gesprekken die deputaten ACOBB en deputaten EGB namens hun eigen opdrachtgever hebben gevoerd. Zoals al eerder in verschillende persverklaringen naar buiten is gebracht, zijn deputaten de HEERE dankbaar voor de wijze waarop de gesprekken hebben plaatsgevonden. Beide deputaatschappen hebben in de afgelopen jaren in opdracht van en namens de kerken meerdere gesprekken met elkaar gevoerd. Mede door deze gesprekken is tussen de afvaardiging van beide kerkverbanden het vertrouwen in elkaar gegroeid en het verlangen toegenomen om daadwerkelijk samen één te zijn.

Wij zijn de HEERE dankbaar dat Hij gaf dat wij als wederzijdse deputaten, in een tijd van afval en geestelijk verval, elkaar mochten vinden bij de waarheid van Gods Woord. Wij hopen dit in het vervolg van dit rapport ook te onderbouwen, zodat ook kerkbreed het vertrouwen en het verlangen naar kerkelijke eenheid mag groeien. Een verlangen gewerkt door de Heilige Geest die ons door het Woord de woorden van de Heere Jezus op het hart bindt die tot Zijn Vader gebeden heeft, dat Zijn kinderen één zijn.

Dit aanvullend rapport bevat de gezamenlijke conclusies, voorstellen en aanbevelingen van beide deputaatschappen die zij aan hun eigen synodes doen. Beide deputaatschappen hopen dat met de inhoud van dit rapport de kerken adequaat geïnformeerd worden. Wij hebben ons werk mogen doen in het besef dat het met zonden bevuurd en gebrekkig was. Maar tegelijk in verwondering en dankbaarheid dat de HEERE ons toch nader tot elkaar heeft gebracht. Omdat wij ervaren hebben dat de HEERE ons tot hiertoe heeft geholpen, leggen wij ons rapport in vertrouwen in het midden van de kerken neer. Het is ons gebed of de HEERE het werk van deputaten wil zegenen. Zodat het dienstbaar mag zijn aan de opbouw van de kerken, de komst van Gods koninkrijk en zo tot verheerlijking van Gods Naam.

Deputaten zijn zich ervan bewust dat de kerkleden zelf niet aanwezig waren tijdens deze gesprekken en dat u het moest doen met de soms te summiere berichtgeving van deputaten. Wij bieden onze oprechte excuses aan voor zover wij daarin tekort zijn geschoten. Wij hopen dat dit aanvullend rapport voorziet in de informatie waar de kerken op wachten en die zij nodig heeft om tot weloverwogen besluiten te komen die in de ogen van de HEERE welbehaaglijk zijn.

2. Opdracht

2.1. Inleiding

Bijna drie jaar geleden heeft de synode van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) op 6 oktober 2018, De Gereformeerde Kerken (hersteld) (DGK) herkend als kerk van Christus staande op het fundament van apostelen en profeten. Op 6 juli 2019 nam de buitengewone generale synode Lutten van de Gereformeerde Kerken in Nederland van haar kant ook het besluit om de Gereformeerde Kerken

Nederland te herkennen als kerken van Christus, staande op het fundament van apostelen en profeten. Beide deputaatschappen kregen inhoudelijk dezelfde instructie mee. Namelijk om het gesprek voort te zetten en te bespreken hoe kerkelijke eenheid op een zorgvuldige manier gestalte kon worden gegeven. En in het gesprek alle onderwerpen aan de orde te

stellen die besproken moeten worden om te komen tot één kerkverband. Hierbij diende ook rekening te houden geworden met de moeiten en pijnpunten die er in plaatselijke kerken en bij broeders en zusters liggen. Volledigheidshalve volgen hierbij de instructies die aan beide deputaatschappen zijn meegegeven:

2.2. Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)¹

De Gereformeerde Kerken Nederland namen in haar landelijke vergadering van twee november 2019 het volgende besluit:

Besluit

De synode besluit aan deputaten Eenheid gereformeerde belijders opdracht te geven het gesprek met deputaten ACOBB van de DGK voort te zetten. De synode geeft daarvoor aan de deputaten de volgende instructie:

- a. In overleg met deputaten ACOBB van de DGK te bespreken hoe kerkelijke eenheid op een zorgvuldige manier gestalte kan worden gegeven.
- b. In het gesprek alle onderwerpen aan de orde te stellen die besproken moeten worden om te komen tot één kerkverband.
- c. In het gesprek rekening te houden met de moeiten en pijnpunten die er in plaatselijke kerken en bij broeders en zusters liggen.
- d. Aan de GS van oktober 2020 de bevindingen te rapporteren en de synode te dienen met advies hoe verder te gaan.

Gronden

- a. Alle gelovigen zijn geroepen de eenheid van de kerk te onderhouden (o.a. art. 28 NGB)
- b. Met de wederzijds uitgesproken herkenning zijn er geen fundamentele gronden die het samen gaan in één kerkverband in de weg staan en het voortzetten van de gesprekken tussen beide kerkverbanden verhinderen.
- c. In de gemeente van Christus behoort alles in goede orde te gebeuren. (o.a. art 1 Kerkorde)
- d. Naast veel wat overeenkomt zijn er inhoudelijk en organisatorisch ook zaken in de praktijk van beide kerkverbanden, die van elkaar verschillen. Over deze zaken zullen afspraken moeten worden gemaakt om te komen tot een samenleven in één kerkverband.
- e. In een aantal kerken in beide kerkverbanden liggen moeiten en pijnpunten vanwege ervaren aangedaan onrecht. Aan zeer dat er ligt en door broeders en zusters wordt megedragen mag niet voorbij worden gegaan.

2.3. De Gereformeerde Kerken (hersteld)²

De synode van de gereformeerde kerken (hersteld) nam in haar synodevergadering van 6 juni 2019 het besluit om de GKN te herkennen als kerken van Christus en besloten vervolgens:

¹ Acta GS GKN 2 november 2019 (geraadpleegd via website: gereformeerdekerkennederland.nl)

² Acta buitengewone synode 2019 (geraadpleegd via website: dgkh.nl).

Besluit

Aan deputaten ACOBB opdracht te geven het gesprek met de GKN voort te zetten; aan de deputaten de volgende instructie te geven, dit vervangt instructie 17 van de GS

Lansingerland:

- a. in overleg met deputaten van de GKN de route te bespreken waardoor kerkelijke vereniging in alle zorgvuldigheid zo haastig als mogelijk gestalte kan worden gegeven en daarbij ook te spreken over plaatselijke toenadering. Zodra er duidelijkheid is over deze route zullen de deputaten de plaatselijke kerken zo spoedig mogelijk informeren.
- b. In gesprek alle overige punten die kerkverbandelijke eenheid in de weg kunnen staan, aan de orde te stellen en zo mogelijk weg te nemen.
- c. de plaatselijke kerken zoveel mogelijk van de ontwikkelingen op de hoogte te brengen. En ook kunnen plaatselijke kerken zaken aanreiken aan deputaten ACOBB
- d. beschikbaar te zijn om advies en hulp te bieden aan de plaatselijke kerken in haar toenadering tot de kerken van de GKN, indien de plaatselijke kerken daarom vragen e. In geval van positieve bevindingen zonodig aan deputaten ad art. 49KO voor te leggen of er reden is om een buitengewone of vervroegde synode bij een te roepen met een termijn van 2 maanden voor het indienen van het rapport.

Gronden

1. Aangezien er in fundamenteel opzicht geen gronden zijn die het kerkelijk gescheiden zijn van beide kerkverbanden rechtvaardigen, dienen eventuele belemmeringen, vanwege de opdracht van Christus tot kerkelijke eenheid, zo spoedig mogelijk weggenomen te worden.
2. Het wegnemen van belemmeringen die plaatselijk de eenheid in de weg kunnen staan is primair een zaak van de plaatselijke gemeente.
3. Deputaten ACOBB komen, aangezien zij betrokken waren bij de kerkverbandelijke contacten, het meest in aanmerking om vraagbaak te zijn en waar nodig hulp te bieden.

3. Uitkomsten

3.1. Inleiding

Op basis van hun eigen instructie hebben beide deputaatschappen hun werk gedaan waarvan de uitkomsten in deze paragraaf beschreven worden. Vanaf de wederzijdse herkenning tot op de dag van het schrijven van het rapport hebben er acht gezamenlijke vergaderingen plaatsgevonden. Gedurende het proces richting wederzijdse *herkenning* is door beide synodes uitgesproken (zie hierboven) dat er geen fundamentele gronden zijn / of in fundamenteel opzicht geen gronden zijn³ die het kerkelijk gescheiden optrekken rechtvaardigen. Deze uitspraak kunnen wij ook na de bespreking van de bestaande verschillen bevestigingen.

In dat kader hebben wij al eerder gerefereerd aan een uitspraak van onze voorvaders op de christelijk gereformeerde synode van Amsterdam 1892: *“dat men geen kerkelijke vereniging mocht weigeren om redenen, waarom men een kerkelijke vereniging niet zou mogen verbreken.”*

³ Beide schrijfwijzen komen overeen met tekst volgens de synodes van respectievelijk de GKN en DGK.

Tegelijk zijn beide deputaatschappen overigens niet van mening dat de besproken punten onbelangrijk (kunnen) zijn/waren voor het kerkelijk samenleven. Hoewel verschillen in praktijk niet kerkscheidend zijn en geen belemmering zijn voor eenwording, kunnen ze wel het samengaan in één kerkverband in de weg staan, wanneer elkaars argumenten niet bekend/besproken zijn. Vandaar hebben deputaten ook uitgebreid en intensief over diverse zaken doorgesproken. Zaken/bepaalde praktijken zijn volgens deputaten niet kerkscheidend wanneer je ze niet rechtstreeks uit de Heilige Schrift of uit het verband van de Heilige Schrift kunt opmaken of dermate van minder gewicht zijn dat met een verschillende visie of praktijk de kenmerken van de kerk niet ter discussie staan.

Hieronder zullen we de onderwerpen die aan de orde geweest zijn bij langslopen. Hierbij hanteren wij telkens hetzelfde stramien:

1. Wat is de huidige praktijk binnen beide kerkverbanden?
2. Een korte weergave van de bespreking hierover binnen deputaten.
3. Een voorstel tot besluit hoe hiermee om te gaan.

Hierbij moet opgemerkt worden dat er naast de hierna te bespreken onderwerpen nog andere onderwerpen zijn die bij eventuele samensmelting van beide kerkverbanden aan de orde zullen komen omdat deze te maken hebben met de inrichting van het kerkelijk leven. Hierbij denken deputaten bijvoorbeeld aan de opleiding tot de dienst van het Woord, inrichting van classes etc.

3.2. Leespreken

3.2.1. De huidige praktijk binnen DGK

Door DGK is een besluit genomen m.b.t. welke preken binnen het kerkverband gelezen mogen worden.

Dit betreft preken van de huidige actieve en emeritus predikanten alsmede preken die:

- Gemaakt zijn door een predikant die voor 1-9-2003 een wettige roeping in de kerken had, en;
- Gemaakt zijn voor 1-9-2003 en;
- Door een plaatselijke kerkenraad zijn getoetst op schriftgetrouwheid en;
- Met positief advies door de KR aan deputaten zijn gezonden.

3.2.2. De huidige praktijk binnen GKN

Binnen de GKN hebben de kerken in gezamenlijkheid afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor de te lezen preken ligt bij de plaatselijke kerken. De kerken die aangesloten zijn bij het kerkverband van de GKN hebben ieder hun eigen regels als het om leespreken gaat. Alhoewel op dit moment vooral preken van predikanten in de GKN gelezen worden zijn er verschillen. Er worden preken gelezen die 60 jaar of meer geleden zijn gemaakt. Maar ook meer actuele preken die in de GKv of buitenlandse gereformeerde kerken zijn gehouden. Er zijn ook kerken die besloten hebben dat alleen preken van predikanten uit het eigen kerkverband gelezen worden (o.a. Assen/Kornhorn, Zuidhorn). Bij het uitzoeken van preken wordt door de kerken c.q. preeklezers geput uit diverse digitale voorraden. Op dit moment vooral uit de prekenpoule met preken van GKN predikanten en beeld en geluidsopnamen van in de GKN gehouden preken. Ook wordt er nog altijd gebruikgemaakt van DGK bestanden met goedgekeurde preken van een aantal GKv predikanten.

Naar aanleiding van een voorstel voor het in kaart brengen van beschikbare voorraden leespreken is door de GS van maart 2016 besloten:

Dat het in kaart brengen van beschikbare voorraden leespreken, alsmede het doen van voorstellen voor het aanvullen van die voorraden en het opzetten door de kerken van een gezamenlijke voorraad, geen taak is van de kerken gezamenlijk.

De gronden voor dit besluit zijn:

De kerkenraad is verantwoordelijk voor de bediening van het woord in de ere diensten (Kerkorde art. 10, 16, 21, 55, 65, 66 en 68).

In de jaarlijkse kerkvisitatie in alle kerken zullen visitatoren onderzoeken of de ambtsdragers ieder voor zich en gezamenlijk hun ambt trouw vervullen, zich houden aan de zuivere leer, de aangenomen orde in alles naleven en de opbouw van de gemeente zo goed ze kunnen met woord en daad bevorderen.

3.2.3. Korte weergave van de bespreking

De praktijk binnen de GKN is steeds meer dat er preken worden gelezen van predikanten die op dit moment lid zijn van de GKN. Ook binnen DGK worden steeds vaker preken gelezen van predikanten van het eigen kerkverband. Dit heeft vooral te maken met de actualiteit van de preken. De hoop is dat in de toekomst voldoende predikanten zullen zijn om het Woord te bedienen, zodat minder vaak een preek gelezen hoeft te worden. Beide deputaatschappen zijn het er over eens dat de primaire verantwoordelijkheid voor de Woordbediening rust bij de kerkenraad. De huidige praktijk binnen beide kerkverbanden is verschillend maar niet kerkscheidend.

3.2.4. Voorstel tot besluit

Voor het voorstel tot besluit zie 3.8.

3.3. Gezangen en liturgische formulieren

In 2019 is vanuit DGK en vanuit de GKN besloten tot het laten uitgeven van de Bijbel in de Herziene Statenvertaling in combinatie met het gereformeerd Kerkboek. Het Gereformeerd kerkboek is een geheel ongewijzigde herdruk van de uitgave 1986/1987.

3.3.1. De huidige praktijk binnen DGK

Binnen de DGK is afgesproken dat de kerken het Gereformeerd kerkboek (1986/87) gebruiken met de daarin opgenomen gezangen en formulieren.

3.3.2. De huidige praktijk binnen GKN

Binnen de GKN wordt door de kerken ook het Gereformeerd kerkboek (1986/87) gebruikt. Door de kerken van Kampen en Dalfts en wordt naast het Gereformeerd Kerkboek ook gebruik gemaakt van een door hen aan de Schrift getoetste selectie van enige liederen uit het liedboek en uit de bundel van 90 gezangen. Deze selectie is afkomstig uit de tijd dat de gemeente van Kampen behoorde bij het kerkverband van de gereformeerde kerken (vrijgemaakt). In de bijlage bij dit rapport is de selectie van deze gezangen opgenomen. Binnen het kerkverband van de GKN neemt de gemeente van Kampen/Dalfts en op dit gebied een uitzonderingspositie in die op synodaal niveau door de GKN is geijkt en is ingekaderd.

3.3.3. Korte weergave van de bespreking

De bovengenoemde uitzondering heeft te maken met de eigen historie van besluiten en kerkelijke praktijk die de gemeente van Kampen had op het moment dat zij toetrad tot het – toen nog - voorlopig kerkverband van de GKN. Een uitzondering die op kerkelijke vergaderingen ook binnen de GKN tot discussie heeft geleid. Maar waarvan de kerken uiteindelijk constateerden dat het huidige verschil in praktijk niet bevredigend is, maar tegelijk niet kerkscheidend mag zijn. Binnen de GKN als ook binnen de DGK zijn op synodaal niveau hierover afspraken gemaakt (conform art. 67 KO). Van zowel de kant van DGK als de GKN wordt genoemd dat deze uitzondering onbevredigend, maar niet kerkscheidend is. In beide kerkverbanden is er over het algemeen een grote mate van overeenstemming op het gebied van liturgie. Ook voor dit punt geldt dat de huidige situatie wat betreft beide deputaatschappen niet kerkscheidend is.

3.3.4. Voorstel tot besluit

Voor het voorstel tot besluit zie 3.8.

3.4. De huidige contacten met binnen- en buitenlandse kerken

3.4.1. de huidige praktijk binnen DGK

DGK heeft op dit moment één zusterkerkrelatie en wel met de LRCA. Er is een verzoek gedaan aan de kerken in Australië (FRCA) om te komen tot een zusterkerkrelatie. Verder is er op gemeenteniveau (kerk van Opeinde) informeel contact met een kerk (ERE) in de Oekraïne. In eigen land zijn er op dit moment geen gesprekken met andere kerken.

3.4.2. de huidige praktijk binnen GKN

De GKN heeft op dit moment een zusterkerkrelatie met de SERK (kerk in Duitsland). Er is tevens een verzoek tot een zusterkerkrelatie uitgegaan aan de FRCA, en de CanRC. Daarnaast is de GKN waarnemer van de EUCRC en leeft er de wens om lid te worden van de ICRC. In het eigen land is er een gesprek geweest met de afvaardiging van de CGK en is er in het verleden een gesprek geweest met een afvaardiging van de HHK. Deze gesprekken waren informerend van karakter en vinden in de regel één maal per jaar plaats.

3.4.3. korte weergave van de bespreking

Besproken is dat ten tijde van de vereniging in 1892 beide kerken hun eigen Buitenlandse zusterkerkrelaties meebrachten. Waarbij afgesproken werd om deze contacten na de vereniging in gezamenlijkheid te bearbeiten. Deze werkwijze zien beide deputaatschappen ook voor zich bij vereniging van de kerkverbanden DGK en GKN.

3.4.4. Voorstel tot besluit

Voor het voorstel tot besluit zie 3.8.

3.5. Synodebesluiten 2003-2021

3.5.1. de huidige praktijk binnen DGK

DGK hebben alle synodebesluiten van de GKv vanaf 1993 tot aan 2002 bestudeerd en verschillende daarvan af moeten wijzen. Er is in DGK dus een doorgaande lijn vanuit het verleden v.w.b. synodale uitspraken. Uiteraard hebben de kerken na 2003 hun eigen kerkelijke jurisprudentie waaronder de toetsing van de synodale besluiten tussen 1993-2002.

3.5.2. de huidige praktijk binnen GKN.

Omdat de voorgeschiedenis van verschillende GKN gemeenten binnen het kerkverband van de GKN verschillend is, zijn ook de besluiten vanuit het verleden die gemeenten voor vast en bondig houden verschillend. Er is dus niet sprake van een gezamenlijke voorgangster (synode). De GKN heeft hierover besloten om geen voorgangster aan te wijzen. In de praktijk van het kerkelijk leven betekent dit dat er kleine verschillen zijn tussen de verschillende gemeenten op het gebied van: het gebruik van liturgische formulieren bij openbare geloofsbelijdenis en huwelijksbevestiging, het zingen van een aantal gezangen, en de wijze waarop de zusters van de gemeente bij het verkiezen van ambtsdragers ingeschakeld worden.

Echter dit wordt niet als belemmering gezien om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven.

3.5.3. korte weergave van de bespreking

Hoe om te gaan met kerkelijke besluiten die van elkaar verschillen is van belang bij ineensmelting van beide kerkverbanden. Deputaten hebben zich allereerst en voornamelijk geconcentreerd op de vraag of de kerkelijke verschillen in praktijk die er tussen beide kerkverbanden bestaan 'kerkscheidend' zijn met het oog op 'erkenning'. Wanneer het gaat om eventueel vereniging is helder dat DGK gemeenten niet gebonden zijn aan besluiten genomen door de GKN en andersom dat de GKN kerken niet gebonden zijn aan de besluiten genomen door DGK synoden. Er zijn verschillende opties hoe hier mee om te gaan.

De eerste optie is om al de kerkelijke besluiten in de tijd tussen 2003 tot aan het moment van vereniging vervallen te verklaren. Echter wellicht zijn er besluiten genomen waar kerken zeer aan hechten en niet zonder zouden willen. Dit geldt bv. ook voor de beoordeling door DGK van de GKv besluiten van 1993/2003. Een andere optie is om zaken die in de ogen van de kerken niet ongeregeld kunnen blijven op tafel te leggen en ingezamenlijkheid hierover een besluit te nemen.

3.5.4. Voorstel tot besluit

Voor het voorstel tot besluit zie 3.8.

3.6. Vrouwenkiesrecht

3.6.1. De huidige praktijk binnen DGK

DGK hebben aan het begin van de vorming van haar kerkverband besloten om de besluiten van de GS Ommen 1993 en GS Berkel en Rodenrijs 1996 t.a.v. het vrouwenstemrecht, vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet meer gebonden zijn. Voorts, dat de kerken in dit opzicht handhaven het besluit van Groningen-Zuid 1978, artikel 287. Dit laatste besluit houdt in dat vrouwen binnen DGK geen stemrecht hebben.

3.6.2. De huidige praktijk binnen GKN

Bij de vorming van het kerkverband van de GKN hadden de toenmalige kerken die samenwerking binnen één verband zochten verschillende achtergronden. Een aantal kerken hadden zich gebonden aan het besluit omtrent vrouwenstemrecht zoals genomen op de GS Mariëenberg 2005. Andere gemeenten waren dat niet. De synode van GKN heeft toen afgesproken om de kleine verschillen die er op dat moment in de praktijk tussen de kerken waren, waaronder de wijze waarop de zusters van de gemeente bij het verkiezen van ambtsdragers ingeschakeld worden, geen belemmering vormen om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven. De wijze waarop zusters van de

gemeenten bij het verkiezen van ambtsdragers worden ingeschakeld is dus overgelaten aan de plaatselijke kerken.

3.6.3. Korte weergave van de bespreking

De belangrijkste vraag die een rol speelt bij de verkiezing van ambtsdragers is of het uitbrengen van een stem door een vrouw gelijkstaat aan het gezag uitoefenen over de man. Wie hier bevestigend op antwoordt, zal hoogstwaarschijnlijk tegen vrouwenstemrecht zijn. Wie hier ontkennend op antwoordt, zal waarschijnlijk voor zijn. In tegenstelling tot bijv. vrouw-ambt, waarbij de Schrift direct antwoord geeft, is dat bij het stemrecht voor vrouwen niet het geval. Gereformeerden in binnen- en buitenland komen hierbij tot verschillende conclusies. Maar het is goed mogelijk dat bij de totstandkoming van deze verschillende conclusies, door beiden het Bijbels onderwijs wordt onderschreven. En dat in de besluitvorming verankerd wordt dat de vrouw in de gemeente geen gezag mag uitoefenen over de man. Aan de orde komt onder andere de minderheids-meerderheidsrapporten die hebben gediend op de synode van 1978 Groningen-Zuid. Uit deze rapporten blijkt dat er ook toen in de kerken verschillend over werd gedacht, maar dat tegelijk in beide rapporten (met verschillende uitkomsten) de Schrift voluit is gehonoreerd, terwijl de één de ander niet beschuldigde van onschriftuurlijke exegetische van de Schrift.

In de bespreking komen diverse gedachten naar voren. O.a. dat het toekennen van stemrecht voor zusters in de gemeente in de tijd van de GKV tot stand is gekomen in een tijd van verdergaande emancipatie. Van beide kanten (DKG als GKN) wordt duidelijk dat ook in deze materie het de Schrift is die de doorslag geeft. De vraag echter is: komt vanuit de Schrift en dus met Goddelijk gezag naar ons toe dat zusters in de gemeente hun stem niet mogen uitbrengen bij de verkiezing van ambtsdragers? Met andere woorden: is het uitbrengen van een stem, spreken met gezag.

De besluiten van DGK en GKN laten zien dat hier verschillend over wordt gedacht. Terwijl uit de jurisprudentie en de gesprekken hierover blijkt dat zowel DGK als GKN de Schrift ook in deze materie voluit het laatste Woord willen geven. Hoewel het stemrecht voor vrouwen geen onbelangrijke kwestie is en ook binnen de kerken en gezien het verleden ook enige gevoeligheid met zich meedraagt, wordt van beide kanten opgemerkt dat het geen kerkscheidende zaak is die erkenning in de weg staat. Van belang wordt geacht om in de toekomst ook hierin gezamenlijk een weg te vinden.

Hierbij wordt opgemerkt dat ook hier vertrouwen in elkaar een belangrijke rol speelt (2 Thess. 3: 4). Want, ook in de huidige kerkelijke situatie, zowel binnen GKN als DGK, is er de mogelijkheid om een besluit over vrouwenstemrecht via de gebruikelijke kerkelijke weg aan de orde te stellen, zodat de kerken zich hierover gezamenlijk uit kunnen spreken.

3.6.4. Voorstel tot besluit

Voor het voorstel tot besluit zie 3.8.

3.7. Scheuringen en schorsingen

De meeste kerkenraden hebben geen plaatselijke moeiten die vragen om verdere bespreking of hulp van deputaten. Sommige kerkenraden hebben aangegeven dat ze wel graag de hulp en begeleiding van de deputaten willen gebruiken om scheuringen en schorsingen met daarbij komende moeiten, pijn, verdriet en beschadigingen plaatselijk

verder uit te spreken. In sommige situaties zijn de gesprekken al langere tijd gaande, op andere plekken staat het om praktische redenen nog in de startblokken en is er een eerste overleg geweest tussen deputaten en de betrokken kerkenraden.

Ook al is dit proces nog niet afgerond, toch menen deputaten, dat dit de landelijke erkenning en vereniging niet in de weg hoeft te staan. Wat dit betreft is allereerst nodig, dat we wederzijds en wederkerig onze gemeenschappelijke schuld en schaamte voor de HEERE en naar elkaar toe uitspreken. De grond om uit elkaar te gaan en van elkaar weg te groeien lag niet in een verschillend omgaan met Schrift en belijdenis. Dat nu te mogen constateren vervult ons allereerst van dankbaarheid over Christus' voortgaand kerk-vergaderend werk. Het brengt tegelijk ook tot het besef, dat we ons moeten verootmoedigen. Blijkbaar hebben we elkaar niet vast kunnen houden in die liefvolle verhouding die onze Heiland van ons vraagt.

Erkenning van elkaar als ware kerken van Christus betekent ook erkenning van elkaars ambten en van elkaars ambtsdragers. Met deze erkenning zijn de schorsingen van tafel, al zal daarmee de pijn en het verdriet uit het verleden uiteraard nog niet verdwenen zijn.

Maar deze uitgangspunten lijken ons wel de enige goede basis te vormen, om ook plaatselijk de gesprekken verder te voeren. Door elkaar als kerken en als ambtsdragers volledig en ruimhartig te erkennen kan je weer groeien in aanvaarding van elkaar, vertrouwen in elkaar en een veilige omgang met elkaar. Landelijke erkenning betekent dus ook niet dat er over plaatselijke moeiten, zorgen, pijn en verdriet niet meer gesproken hoeft te worden. Ook tijdens en na de vereniging (op bovenlokaal niveau), kan in alle rust, liefde en geduld plaatselijk met elkaar verder doorgesproken worden, waar dat nodig is.

3.8. Terugblik en voorstellen tot besluitvorming

3.8.1. Terugblik

In deze paragraaf willen wij gezamenlijk voorstellen doen voor de synodes van de GKN/DGK. De bovenstaande weergave van de bespreking lijkt misschien kort. En de onderstaande voorstellen richting onze beide synodes zijn mogelijk summier in uw ogen. Toch kijken de beide deputaten terug op een intensieve periode, waarin veel en grondig met elkaar is doorgesproken. Het lijkt ons goed om dit nog tot slot kort toelichten, voordat we de onderstaande voorstellen formuleren.

Na de wederzijdse herkenning in resp. 2018 en 2019 en de gesprekken die deputaten in opdracht van de kerken hebben gevoerd, zijn beide deputaatschappen de HEERE van harte dankbaar dat wij tot de conclusie mochten komen dat wij, ondanks verschillen in kerkelijke praktijk, bij elkaar de kenmerken van de ware kerk mochten opmerken. En dat daarom de kerken vrijmoedig over kunnen gaan tot het erkennen van elkaar als kerken van Christus, om langs die weg samen verder gestalte te geven aan ineensmelting/vereniging van beide kerkverbanden. In de gesprekken die deputaatschappen in opdracht van de kerken mochten voeren werd duidelijk dat beide kerkverbanden staan op het fundament van apostelen en profeten en in gehoorzaamheid aan Gods Woord en in gebondenheid aan belijdenis en de kerkorde. Deze conclusie en onze voorstellen zijn tot stand gekomen door inhoudelijk en uitgebreid gesprek. Want er is in de gezamenlijke geschiedenis die GKN en DGK (gedeeltelijk) samen deelden veel gebeurd: dankbare dingen, maar ook zijn er veel moeiten geweest die voor een belangrijk deel aanleiding is geweest dat twee kerkverbanden gescheiden

optrekken. Deze scheuringen met daarbij soms ook schorsingen hebben van weerskanten veel pijn, verdriet gegeven. Er zijn mensen en gemeenten beschadigd waarvan de kerkelijke wonden nog steeds niet geheeld zijn. Het heeft ook geleid tot wederzijds wantrouwen. Vragen als: wil DGK binden boven de Schrift? Of heerst er in de GKN een independentistische geest? Deze vragen zijn in alle eerlijkheid en vanuit het verlangen te komen tot een eenheid in waarheid, aan de orde geweest. Vragen die dan ook op de achtergrond bij het bespreken van de verschillende onderwerpen meespeelden en waar we in de besprekingen aandacht voor hebben gehad en elkaar ook op bevraagd hebben. Deze vragen en bespreking kun je niet formuleren in een verslag of in een conclusie, maar vraagt wel tijd om echt naar elkaar te luisteren, elkaar goede vragen te stellen en elkaar goed begrijpen. Als deputaten terugkijken op de besprekingen, dan heeft dat veel tijd gevraagd van de vergaderingen, wat zich niet direct vertaalt in uitgebreide verslagen. Maar wat wel als resultaat heeft dat we met dankbaarheid bij onszelf opmerken dat het vertrouwen in elkaar en het verlangen naar eenheid tussen beide kerkverbanden is gegroeid. Wij zien dat als een geschenk van de Heere, wat Hij op ons gebed wilde geven.

Op dit moment vinden er op plaatselijk niveau nog steeds gesprekken plaats tussen gemeenten van DGK en GKN. En dat is ook noodzakelijk en goed. De vrede van Jeruzalem wordt dáár gevonden waar het recht van de HEERE woont. En daarbij geldt ook dat niemand van ons wil dat wat er gebeurd is nog een keer gebeurt. Om in vertrouwen samen verder te gaan als gemeente, maar ook voor kerkleden persoonlijk die betrokken zijn geweest bij de conflicten uit het verleden is het belangrijk om de gesprekken waar dat nodig is ook plaatselijk te voeren en voort te zetten. Bij zo'n proces van eenwording kan het niet blijven bij een besluit dat op de synode wordt genomen en de kerken vervolgens 'alleen maar' ratificeren. Dit proces zal juist ook plaatselijk gedragen moeten worden met gevouwen handen en een luisterend oor. Zodat juist ook plaatselijk ruimte kan komen voor vergeving, verzoening, heling van wonden en verzachting van littekens, herstel van vertrouwen en vereniging. Vragen als: hoe had het anders gekund of zelfs gemoeten komen hierbij aan de orde.

Gedurende de gesprekken op landelijk niveau is het vertrouwen in elkaar verder gegroeid. Bij het bespreken van de verschillende onderwerpen bleek dat wij elkaar vonden bij de waarheid van Gods Woord en de gereformeerde belijdenis. En bleek steeds weer dat beide kerken niets liever willen dan de alleenheerschappij van Christus in de kerk. Hij is het Hoofd en niemand anders. En juist omdat Hij het Hoofd van de kerk is waaraan wij beiden gehoorzaam willen zijn, groeide het besef en het vertrouwen dat dan ook Zijn lichaam niet gedeeld en verscheurd mag zijn (Joh. 17: 20-21).

Deputaten beseffen dat zij bevoorrecht waren om deze gesprekken te voeren en beseffen daarmee ook dat u deze gesprekken niet heeft gevoerd. Wij hopen dat dit rapport bijdraagt en de kerken meeneemt naar een gezamenlijke toekomst van beide kerkverbanden die de beide deputaatschappen voor zich zien.

Daarom willen wij de kerken dienen met de volgende voorstellen tot besluitvorming.

3.8.2. Voorstellen tot besluitvorming

In deze paragraaf willen wij gezamenlijk voorstellen doen voor de synodes van de GKN/DGK. Deputaten stellen voor dat de beide synoden uitspreken:

Dat in ondergeschikte zaken die niet strijdig zijn met Gods Woord en de gereformeerde belijdenis, wederkerig de een de ander broederlijk draagt.**Gronden**

1. De DGK/GKN zijn te kennen als ware kerk van Christus aan de hand van de kenmerken: de onderhouding van de zuivere prediking van het Evangelie; de onderhouding van de zuivere bediening van de sacramenten; de oefening van de kerkelijke tucht;
2. De verschillen in de kerkelijke praktijk tussen beide kerkverbanden op het gebied van kerkregering (vrouwenstemrecht), en liturgie (formulieren- liederen en leespreken), rechtvaardigen niet om langer gescheiden op te trekken.

Aangezien wederzijdse erkenning van Godswege de plicht tot vereniging inhoudt, stellen deputaten voor dat er – naar analogie van de Vereniging van 1892 - eerst principebesluiten worden genomen op de afzonderlijke synoden van GKN en DGK die in dezelfde tijdsperiode bijeenkomen, waarbij er onderling afstemming is door het beiderzijds ter synode toelaten van elkaars afgevaardigden.

Daarbij is van belang dat op deze beide synoden het geheel aan besluiten (besluit 1-3) wordt afgerond, zodat erkenning en vereniging op elkaar aansluiten. Als er na onderlinge afstemming beiderzijds gelijklopende principebesluiten zijn genomen, kan - zoals besluit 3 beoogt – een aansluitende gezamenlijke synode deze besluiten bekrachtigen en in werking doen gaan.

Deputaten stellen voor dat beide synoden op bovengenoemde wijze het volgende besluiten:***Besluit 1:***

De synode van de xxxx bijeen op xxxx besluit om de DGK/GKN te erkennen als ware kerken van Christus die staan en bouwen op het fundament van apostelen en profeten.

Gronden:

1. De DGK/GKN zijn te kennen als ware kerk van Christus aan de hand van de kenmerken van art. 29 NGB: de onderhouding van de zuivere prediking van het Evangelie; de onderhouding van de zuivere bediening van de sacramenten; de oefening van de kerkelijke tucht;
2. De gesprekken in de afgelopen jaren tussen wederzijdse deputaten hebben dit bevestigd.
3. De verschillen in praktijk die er tussen beide kerkverbanden zijn rechtvaardigen niet om langer gescheiden op te trekken.

Besluit 2:

De synode van de xxx bijeen op xxx besluit dat erkenning van DGK/GKN inhoudt:

- 1. Erkenning van elkaars ambten en ambtsdragers**
- 2. Openstelling van de kansels voor elkaars dienaren van het Woord**
- 3. Aanvaarding van elkaars attestaties**

Besluit 3:

De synode besluit om, zodra wederzijdse erkenning van DGK en GKN als ware kerken heeft plaatsgevonden, in onderling overleg zo spoedig mogelijk een gezamenlijke synode te beleggen, die tot taak heeft om vereniging van beide kerkverbanden tot stand te brengen.

Op deze gezamenlijke synode zullen de volgende zaken aan de orde komen:

1. Het inrichten van één kerkverband met zijn mindere en meerdere vergaderingen
2. Het opstellen van richtlijnen voor plaatselijke vereniging. Het tijdstip en de wijze van ineensmelting van twee gemeenten op dezelfde plaats wordt overgelaten aan het oordeel van de betreffende kerkenraden en classis.⁴
3. Het instellen van een of meerdere deputaatschappen die *na vereniging* de daaropvolgende synode zullen dienen met voorstellen.

Hierbij dient aandacht te zijn voor de volgende zaken:

- a. de omgang met leespreken,
- b. de omgang met het zingen van gezangen en liturgische formulieren die binnen beide kerkverbanden worden gebruikt (e.e.a. naar o.a. art. 54, 59, 67, 70, 78 en 82 van de KO),
- c. de omgang met de besluiten van de gereformeerde kerken tussen 1993 en 2021 die gebruikt kunnen worden (hierbij kan eventueel gebruik gemaakt worden van eerdere beoordeling van de besluiten (1993-2003) die gediend hebben binnen de DGK),
- d. de omgang met het vrouwenkiesrecht binnen het nieuwe kerkverband (hierbij neemt het studiedeputaatschap haar uitgangspunt in de heilige Schrift en betreft zij in haar adviezen de minder- en meerderheidsrapporten die hebben gediend op de synode van Groningen 1978; de besluiten van Ommen 1993, Berkel 1996, en DGK Mariënberg 2005/2006 over vrouwenstemrecht en de GKN synode van 2016).
- e. Het afstemmen van de contacten met binnenlandse kerken
- f. Het afstemmen van de contacten met buitenlandse kerken
- g. Het komen tot een gezamenlijke opleiding tot de dienst des Woords

Grond bij besluit 3

1. Het is de opdracht van de HEERE dat Zijn kinderen die één zijn in geloof ook daadwerkelijk samen één lichaam vormen (1. Kor. 12 en Ef. 4).
2. De eenheid van de kerken ligt niet in eenvormigheid, maar eenheid in het kerkelijk samenleven dient wel de vrede in de kerken (art. 32 NGB en art. 67 KO).

⁴ Zie voor iets dergelijks de acta CGK synode Leeuwarden 1891.

4. Bijlage

Getoetste en vrijgegeven liederen binnen de gemeente Kampen/Dalfsen GKN:

14 De Heer is mijn Herder
26 Daar is uit 's werlds duistre wolken
78 Laat me in U blijven, groeien, bloeien
95 Nu bidden wij met ootmoed en ontzag
107 Wie zich hovaardig heffen
124 Nu daagt het in het oosten
213 Lof zij God in de hoogste troon
215 Christus, onze Heer, verrees
262 'Op, waakt op!' zo klinkt het luide
293 Wat de toekomst brengen moge
296 Ik kom met haast, roept Jezus' stem
300(minus vers 5) Eens als de bazuinen klinken
316 Blijf bij ons, Jezus, onze Heer
328 Here Jezus om uw woord
367 Wij bidden u Gods zegen toe
392 Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt
397 O God die droeg ons voorgeslacht
409 Laat ons de Heer lofzingen
423 Ach, blijf met uw genade
429 Wie maar de goede God laat zorgen
432 Wat God doet dat is welgedaan
434 Lof zij de Heer, de almachtige Koning der ere
442 Jezus, ga ons voor
444 Grote God wij loven U
456 Zegen ons, Algoede
457 Heilig, heilig, heilig
470 Wat vlied' of bezwijk, getrouw is mijn God
473(minus verzen 6-9) 'Neem mijn leven, laat het, Heer

Uit de 90 Gezangen:

52 Daar juicht een toon, daar klinkt een stem
56 U zij de glorie, opgestane Heer
79 Heer, ik kom tot U
81 Groot is uw trouw, o Heer, mijn God en Vader
83 'k Heb geloofd en daarom zing ik
84 Ik bouw op U, mijn schild en mijn Verlosser 86 Op bergen en in dalen 89 Vaste rots van mijn behoud.

En ook van twee formulieren uit het Gereformeerd Kerkboek 2008 te weten: a. Formulier voor de openbare belijdenis van het geloof b. Huwelijksformulier.

BIJLAGE F b. Diversen m.b.t. rapport deputaten EGB

Hersteld Gereformeerde Kerk
Bunschoten-Spakenburg
p/a H.H. Meinema
Noorderzate 8
3752 GB Bunschoten-Spakenburg

Aan:

Synode DGK
p/a scriba Ds. M. Dijkstra
Stedesingel 16
9408 HL Assen

Synode GKN
p/a scriba GKN Kampen (roepende kerk)
B.G. Koops
Koraal 48
8271 KA IJsselmuiden

Spakenburg, 5 november 2021

Geachte broeders,

Door de genade van de HEERE mogen wij sinds medio maart 2020 een zelfstandige kerkgemeenschap vormen. Wij hebben ons per brief d.d. 7 maart 2020 bij uw deputaten ACOBB, resp. EGB gepresenteerd. Daarin schreven wij:

We hebben ons genoodzaakt gezien om als zelfstandige gemeente verder te gaan om vast te houden aan de gereformeerde leer en levensovertuiging. Wij moesten afscheid nemen omdat wij ondubbelzinnig vast willen houden aan het Woord. Wij zijn geroepen om de stem van de Goede Herder te volgen (Joh. 10: 3). (...)

Hierdoor is er een breuk met de GKv en in het bijzonder met de GKv Spakenburg-Noord. Wij hebben dat niet gezocht, maar voelen ons in geweten verplicht om deze weg te gaan, in alle ootmoed en in besef van afhankelijkheid van onze God. Maar deze breuk is naar onze vaste overtuiging geen breuk met de kerk van Christus zoals de HERE die in ons land geleid heeft door Reformatie, Afscheiding en Vrijmaking heen. Wij willen geen nieuw kerkgenootschap vormen. We willen alles in het werk stellen om tot eenheid te komen met allen die Christus willen volgen en daadwerkelijk willen staan op het fundament dat Hij gelegd heeft, het

Woord van apostelen en profeten. Daarom zoeken wij contact met uw kerken die eerder om vergelijkbare redenen het kerkverband hebben verlaten.

Uw deputaten hebben ons vervolgens uitgenodigd in hun (gezamenlijke) kring. Ook ontvingen (en ontvangen) wij op ons verzoek steun vanuit uw kerken: uw predikanten kregen toestemming om in onze erediensten voor te gaan. Wij zijn door hen enorm geholpen. Ook leerden uw predikanten ons kennen en wij uw predikanten. Hun prediking wordt bij ons zeer gewaardeerd. Het heeft ons verlangen om tot eenheid met uw kerken te komen nog sterker gemaakt.

In onze gesprekken met uw deputaten hebben wij aangegeven uit te kijken naar de kerkelijke eenwording met uw beider kerkgemeenschappen. Wij gaven tevens aan niet te kunnen en willen kiezen tussen DGK en GKN. Dankbaar zijn wij voor de door uw uitgesproken wederzijdse herkenning als kerken van Christus (2018/2019) en voor het daarmee ingeslagen traject naar verdere eenwording. Met grote dankbaarheid en instemming namen wij kennis van het rapport van deputaten ACOBB/EGB (d.d.20 september 2021).

Wij hopen en bidden dat u op basis van dit rapport kunt besluiten tot kerkelijke eenwording, tot eer van de Naam van de HEERE. Het zal een baken zijn van hoop voor allen die willen vasthouden aan de waarheid van Gods Woord en de gereformeerde belijdenis. Dat zal tot grote zegen zijn niet alleen voor uzelf, maar ook voor velen die de Gereformeerde kerken (vrijgemaakt) hebben verlaten (of op het punt staan dat te doen). Mogen wij hen op uw hart binden? Wij verzoeken u dringend uw verantwoordelijkheid in dezen onder ogen te zien.

Wij dragen uw vergadering aan de HEERE op en bidden om wijsheid, geloofsmoed en standvastigheid om de weg van eenwording te gaan. We roepen in herinnering hoe de Heere Jezus zelf om deze eenheid gebeden heeft, *opdat zij allen één zullen zijn* (Joh. 17: 20 en 21).

Wij zijn broeders/zusters uit hetzelfde huis. Wij hebben een lange gemeenschappelijk geschiedenis, slechts de laatste periode daarvan trokken wij gescheiden op. De HEERE doet ons nu elkaar weer vinden. Wij willen graag met u verder trekken, achter de Goede Herder aan. Naar Zijn stem willen we luisteren en Hem gehoorzaam-zijn. Wij zien er naar uit om samen met u één verband te vormen van (hersteld) gereformeerde kerken in Nederland.

Met hartelijke broedergroet,

Namens de kerkenraad van de HGK-BS,

H.Sj. Wiersma
Predikant

H.H. Meinema
Scriba

Generale Synode Lutten 2021/22

De Gereformeerde Kerken in Nederland

Aan: De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)
p/a deputaat-scriba br. J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11
3851 XM Ermelo
info@gereformeerdekerkennederland.nl

Van: De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (DGK)
p/a M. Dijkstra, scriba 2
Stedesingel 16
9408HL Assen
0592-788671
predikant@mdijkstra.com

Datum: 21 mei 2022

Onderwerp: Besluit GS Lutten inzake de GKN

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

Graag laten we u via deze weg weten wat de Generale Synode van Lutten in haar zitting op 7 mei j.l. naar aanleiding van het gezamenlijke rapport van deputaten ACOBB en EGB heeft besloten met betrekking tot kerkelijke eenwording tussen DGK en GKN.

We zijn dankbaar en blij dat op de synode in een goede en positieve sfeer is gesproken over de inhoud van de rapportage en over de voorstellen die de deputaten ACOBB en EGB in hun gezamenlijke rapport hebben gedaan. De synode is dankbaar voor het werk dat in de afgelopen jaren onder Gods zegen gedaan mocht worden door de deputaten ACOBB en EGB en voor de (vele) constructieve gesprekken die er zijn geweest tussen de beide deputaatschappen.

Tijdens de vergadering kwam naar voren het hartelijke verlangen om in gehoorzaamheid aan het hoofd van de kerk, Jezus Christus, verder te gaan richting kerkelijke eenheid met de broeders en zusters van de GKN.

In lijn met het rapport van de gezamenlijke deputaten hecht de synode er aan om de vervolgstappen naar kerkverbandelijke eenheid gezamenlijk met de GKN te doen in een parallel traject van beide kerkverbanden en gelijktijdige synodes uitlopend op een gecombineerde synodevergadering van beide kerkverbanden. Helaas is het zo gelopen dat er van dit gezamenlijke vervolgtraject (nog) geen sprake kon zijn. Dat is dan ook de

reden dat de synode (nog) geen erkenning van de GKN heeft kunnen uitspreken. Maar het is het hartelijke verlangen en het vurig gebed van de synode dat via deze weg de wederzijdse erkenning toch zo spoedig als mogelijk kan worden uitgesproken en DGK en GKN kunnen verenigen!

We zien dit als onze oecumenische roeping, om in liefde tot Jezus Christus, in gehoorzaamheid aan het Woord en de wil van de Vader er alles aan te doen om toe te werken naar kerkelijke eenwording en zo als kerken en broeders en zusters gezamenlijk te mogen optrekken in die ene, heerlijke dienst aan onze Drie-enige God.

We wensen u veel wijsheid en krachten toe bij uw vergadering en besluitvorming. We hopen van harte dat er zo snel mogelijk een gezamenlijk vervolg mag komen richting kerkelijke eenwording. Want broeders, ons hart gaat naar u uit!

Met een hartelijke broedergroet,
namens de synode DGK Lutten,

ds. E. Heres, preses
ds. M.A. Sneep, assessor
ds. C. Koster, eerste scribe
ds. M. Dijkstra, tweede scribe

Bijlage

1. Besluiten inzake GKN

Bijlage 1

Uitspraak 1 t/m 3. De synode van DGK, bijeen op 7 mei 2022,

1. heeft met teleurstelling kennisgenomen van het feit dat het binnen de GKN niet haalbaar is gebleken om een buitengewone GS samen te roepen.
2. stemt in met de inhoudelijke lijn van het aanvullend rapport van deputaten ACOBB/EGB.
3. spreekt uit dat in ondergeschikte zaken die niet strijdig zijn met Gods Woord en de gereformeerde belijdenis, wederkerig de een de ander broederlijk draagt.

Gronden bij uitspraak 3

1. De DGK/GKN zijn te kennen als ware kerk van Christus aan de hand van de kenmerken: de onderhouding van de zuivere prediking van het Evangelie; de onderhouding van de zuivere bediening van de sacramenten; de oefening van de kerkelijke tucht;
2. De verschillen in de kerkelijke praktijk tussen beide kerkverbanden op het gebied van kerkregering (vrouwenstemrecht), en liturgie (formulieren- liederen en leespreken), rechtvaardigen niet om langer gescheiden op te trekken

Besluit 1. De synode van DGK, bijeen op 7 mei 2022, besluit een brief naar de GS van de GKN te sturen met daarin verwoord dat DGK de hartelijke wens heeft en de verplichting ziet jegens Jezus Christus, het hoofd van de kerk, om verder te werken aan kerkelijke eenheid met de GKN.

Gronden

1. DGK en GKN zijn te kennen als ware kerken van Christus aan de hand van de kenmerken van art. 29 NGB: De onderhouding van de zuivere prediking van het Evangelie; de onderhouding van de zuivere bediening van de sacramenten; de oefening van de kerkelijke tucht.
2. De gesprekken van de afgelopen jaren tussen wederzijdse deputaten hebben dit bevestigd.
3. De verschillen in praktijk die er tussen beide kerkverbanden zijn, rechtvaardigen niet om langer gescheiden op te trekken.

Besluit 2. De synode van DGK, bijeen op 7 mei 2022, besluit om deputaten ACOBB opdracht te geven de contacten met de deputaten van de GKN voort te zetten en op verzoek ook met de plaatselijke kerken.

Gronden

1. In de aanloop naar de komende synode van de GKN kunnen er zaken zijn die om toelichting of nadere bespreking vragen.
2. Het wegnemen van belemmeringen die plaatselijk de éénheid in de weg kunnen staan is primair een zaak van de plaatselijke kerken, maar de deputaten kunnen daarin begeleiden.
3. Deputaten ACOBB komen, aangezien zij betrokken zijn bij de kerkverbandelijke contacten, het meest in aanmerking om vraagbaak te zijn en waar nodig hulp te bieden.

Gereformeerde Kerk Dalfsen

p.a. br. A.J. de Leeuw, scriba
Korenstraat 8
7722 RP Dalfsen
Email: scriba@gereformeerdekerkdalfsen.nl

Gereformeerde Kerk Kampen

p.a. br. B.G. Koops, scriba
Koraal 48
8271 KA IJsselmuiden
Email: scriba@gknkampen.nl

Dalfsen / Kampen, juli 2023

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland

p.a. br. J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11
3851 XM Ermelo
Email: j.f.deleeuw@online.nl

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

In het rapport dat deputaten EGB, samen met deputaten ACOBB, hebben aangeboden aan uw vergadering, wordt gesteld dat de ‘de gemeente van Kampen / Dalfsen’ in liturgisch opzicht een uitzonderingspositie inneemt ‘die op synodaal niveau door de GKN is geijkt en ingekaderd’. Om verschillende redenen lijkt ons dit een onjuiste voorstelling van zaken.

Om te beginnen is het al onjuist om te spreken van ‘de *gemeente* van Kampen / Dalfsen’. Daardoor wordt namelijk de indruk gewekt alsof het om één gemeente zou gaan, terwijl er altijd sprake is geweest van twee zelfstandige gemeenten, die enkel als het om de dienst des Woords gaat op een gegeven moment de samenwerking met elkaar hebben gezocht.

Verder zijn er vragen te stellen bij de uitspraak, dat deze gemeenten in liturgisch opzicht ‘een uitzonderingspositie’ innemen binnen het verband van de GKN. Vooral, als deputaten verderop in hun rapport ten aanzien van het vrouwenkiesrecht concluderen, dat dat is ‘overgelaten aan de plaatselijke kerken’. Dit onderscheid doet geen recht aan de werkelijkheid.

Bij de vorming van het verband van de GKN is ten aanzien van beide zaken in één en hetzelfde besluit uitgesproken, dat de verschillen daaromtrent ‘geen belemmering zijn om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven.’ Als dus het vrouwenkiesrecht aan de gemeente is overgelaten, dan óók de gezangen en formulieren.

De kerkenraden van de Gereformeerde Kerken te Dalfsen en Kampen hechten eraan, om daar de vinger bij te leggen. Tevens willen zij van de gelegenheid gebruik maken om vragen te stellen bij de voorstellen die deputaten EGB uw vergadering doen ten aanzien van de manier, waarop in de contacten met de DGK met enkele verschillen moet worden omgegaan.

U de wijsheid van de HERE toe biddend bij uw werk,
met broedergroet,

A.J. de Leeuw, scriba Dalfsen

B.G. Koops, scriba Kampen

VRAGEN bij het RAPPORT van DEPUTATEN EGB

Voorgeschiedenis (1): verschillen

Bij de vorming van ons kerkverband is uitgesproken, dat de bestaande verschillen tussen de kerken niet kerkscheidend zijn. Dit werd nog bevestigd door het besluit dat de Generale Synode van Ede nam op 12 maart 2016:

‘De kleine verschillen die er momenteel in de praktijk tussen de kerken zijn, namelijk het gebruik van liturgische formulieren bij openbare geloofsbelijdenis en huwelijksbevestiging, het zingen van een aantal gezangen, en de wijze waarop de zusters van de gemeente bij het verkiezen van ambtsdragers ingeschakeld worden, zijn geen belemmering om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven’ (*Acta*, artikel 11).

Op deze uitspraak is het kerkverband nooit terug gekomen, waardoor ‘de kleine verschillen’ er nog altijd (mogen) zijn. Wel heeft inmiddels een groter aantal kerken dan destijds het geval was, ook de zusters der gemeente een stem gegeven bij de verkiezing van ambtsdragers.

Voorgeschiedenis (2): besluitvorming

Bij de vorming van ons kerkverband is niet met zoveel woorden uitgesproken welke besluiten van GKv-synodes er precies nog rechtskracht hebben in het nieuwe verband van de GKN. Misschien dat je het als volgt onder woorden zouden kunnen brengen: hoewel we ons verleden allerminst willen verloochenen, hebben we ons er tegelijk niet aan willen binden.

Wat dit betreft, zijn de DGK een andere weg gegaan. Bij de vorming van hun kerkverband hebben zij uitdrukkelijk uitgesproken om de besluitvorming van GKv-synodes tot en met 1990 ook in het nieuwe verband van de DGK voor vast en bondig te blijven houden. Over de besluiten die genomen zijn van 1993 tot en met 2003 hebben zij zich apart uitgesproken.

Deputatenrapport

Bij de intensivering van de contacten tussen DGK en GKN zijn ‘de kleine verschillen’ uit 2016 opnieuw ter sprake gebracht. Na bespreking ervan stellen deputaten EGB en ACOBB gezamenlijk voor, om daar de volgende uitspraak over te doen:

Dat in ondergeschikte zaken die niet strijdig zijn met Gods Woord en de gereformeerde belijdenis, wederkerig de een de ander broederlijk draagt.

Gronden

1. De DGK/GKN zijn te kennen als ware kerk van Christus aan de hand van de kernmerken: de onderhouding van de zuivere prediking van het Evangelie, de onderhouding van de zuivere bediening van de sacramenten; de oefening van de kerkelijke tucht;
2. De verschillen in de kerkelijke praktijk tussen beide kerkverbanden op het gebied van kerkregering (vrouwenstemrecht) en liturgie (formulieren- liederen en leespreken), rechtvaardigen niet om langer gescheiden op te trekken.

Dit voorstel verschilt niet wezenlijk van het besluit dat in 2016 is genomen door de Generale Synode van Ede. Echter, in hun rapport stellen deputaten EGB en ACOBB ook nog voor om de volgende uitspraak te doen:

De synode besluit om, zodra wederzijdse erkenning van DGK en GKN als ware kerken heeft plaatsgevonden, in onderling overleg zo spoedig mogelijk een gezamenlijke synode te beleggen, die tot taak heeft om vereniging van beide kerken tot stand te brengen.

Op deze gezamenlijke synode zullen de volgende zaken aan de orde komen:

1. Het inrichten van één kerkverband met zijn mindere en meerdere vergaderingen

2. Het opstellen van richtlijnen voor plaatselijke vereniging. Het tijdstip en de wijze van ineen-smelting van twee gemeenten op dezelfde plaats wordt overgelaten aan het oordeel van de betreffende kerkenraden en classis.
3. Het instellen van een of meerdere deputaatschappen die *na vereniging* de daaropvolgende synode zullen dienen met voorstellen.

Hierbij dient aandacht te zijn voor de volgende zaken:

- a. de omgang met leespreken,
- b. de omgang met het zingen van gezangen en liturgische formulieren die binnen beide kerkverbanden worden gebruikt (e.e.a. naar o.a. art. 54, 59, 67, 70, 78 en 82 van de KO).
- c. de omgang met de besluiten van de gereformeerde kerken tussen 1993 en 2021 die gebruikt kunnen worden (hierbij kan eventueel gebruik gemaakt worden van eerdere beoordeling van de besluiten (1993-2003) die gediend hebben binnen de DGK).
- d. de omgang met het vrouwenkiesrecht binnen het nieuwe kerkverband (hierbij neemt het studiedeputaatschap haar uitgangspunt in de heilige Schrift en betreft zij in haar adviezen de minder- en meerderheidsrapporten die hebben gediend op de synode van Groningen 1978; de besluiten van Ommen 1993, Berkel 1996, en DGK Mariënberg 2005/2006 over vrouwenstemrecht en de GKN synode van 2016).
- e. Het afstemmen van de contacten met binnenlandse kerken
- f. Het afstemmen van de contacten met buitenlandse kerken
- g. Het komen tot een gezamenlijke opleiding tot de dienst des Woords

Grond

1. Het is de opdracht van de HEERE dat Zijn kinderen die één zijn in geloof ook daadwerkelijk samen één lichaam vormen (1. Kor. 12 en Ef. 4).
2. De eenheid van de kerken ligt niet in eenvormigheid, maar eenheid in het kerkelijk samenleven dient wel de vrede in de kerken (art. 32 NGB en art. 67 KO).

Taxatie (1): verschillen

Als kerkenraden van de Gereformeerde Kerken te Dalfsen en Kampen zijn wij van mening, dat er spanning bestaat tussen de beide voorstellen die door deputaten in hun rapport worden gedaan. Immers, als de verschillen in kerkelijke praktijk het wérkelijk niet rechtvaardigen om langer gescheiden op te trekken (besluit 1, grond 2), kan dat niets anders betekenen als dat daarbij Schrift en belijdenis niet in geding zijn.

Maar als vervolgens wordt voorgesteld om na vereniging ‘de kleine verschillen’ opnieuw te bespreken, wordt sterk de indruk gewekt dat dat nog maar zeer de vraag is. Dat geldt met name het zogenaamde ‘vrouwenstemrecht’, omdat uitdrukkelijk bepaald wordt dat die zaak opnieuw vanuit de Schrift bekeken moet worden. Nogmaals: volgens ons is dat onmogelijk te rijmen, met het eerste voorstel.

Voor alle duidelijkheid: wij begrijpen heel goed, dat er duidelijkheid zal moeten komen over de vraag op welke manier er in het nieuw te vormen kerkverband met de bestaande verschillen moet worden omgegaan. Maar naar onze mening, is dat vooral een praktische en daarmee geen principiële vraag. Anders kun je niet uitspreken, dat de verschillen gescheiden optrekken niet rechtvaardigen.

Volgens ons brengt dit onvermijdelijk met zich mee, dat er ook in het nieuw te vormen kerkverband van dwang in bovengenoemde zaken geen sprake zal kunnen zijn. De vrijheid die er op dit moment is in het verband van de GKN zal er in het nieuwe kerkverband moeten blijven. Immers, *omdat* Schrift en belijdenis niet in geding zijn, zou er dan sprake zijn van een boven-schriftuurlijke binding.

Dit alles brengt ons tenslotte nog tot de overtuiging, dat het onnodig is om voor verschillen die reeds als ‘niet kerkscheidend’ zijn betiteld één of meer deputaatschappen in te stellen, die pas *na* de vereniging rapport uitbrengen aan de synode van het nieuwe kerkverband. Het moet mogelijk zijn en is ook wenselijk, om hier *voor* de vereniging al duidelijkheid over te scheppen.

Taxatie (2): besluitvorming

Als kerkenraden van de Gereformeerde Kerken te Dalfsen en Kampen zijn wij tevens van mening, dat er te vanzelfsprekend vanuit wordt gegaan, dat de besluiten die vóór 1993 door GKv-synodes genomen zijn, ook in het nieuw te vormen kerkverband voor vast en bondig gehouden zullen moeten worden. Immers, het voorstel van deputaten daarover betreft alleen de periode 1993 tot 2021.

Gezien het feit dat een aantal kerken binnen het verband van de GKN is voortgekomen uit kerken die nu tot het verband van de DGK behoren, is dat ergens te begrijpen. Want al meteen bij de vorming van het kerkverband van de DGK in 2003 is ervoor gekozen om de besluiten van vóór 1993 voor vast en bondig te houden. Toch hebben niet alle kerken binnen de GKN die achtergrond.

En wat nog belangrijker is: na de vereniging van DGK en GKN zal er sprake zijn van een *nieuw* kerkverband, en dient op zijn minst opnieuw de vraag onder ogen te worden gezien of het wenselijk is om besluiten die in het verleden door GKv-synodes genomen te zijn onverkort mee te nemen naar dit nieuwe kerkverband. Hebben we ons werkelijk zo te binden, aan wat ons verleden is en blijft?

Taxatie (3): grond

Als kerkenraden van de Gereformeerde Kerken te Dalfsen en Kampen zijn wij tenslotte van mening, dat de tweede grond onder besluit 3 dient te vervallen. Wij onderschrijven namelijk van harte de waarheid van wat in deze grond in de eerste plaats wordt gesteld: 'de eenheid van de kerken ligt niet in eenvormigheid'. Kerkelijke eenheid is *enkel* gelegen in overeenstemming over de leer van Christus.

Maar aan deze waarheid wordt afbreuk gedaan, als vervolgens wordt gesteld: 'maar eenheid in het kerkelijk samenleven dient wel de vrede in de kerken'. Want hoewel ook dit op zich waar is, heeft het als mogelijk (en: zeer schadelijk) neveneffect dat het de gedachte doet rijzen dat onze eenheid in elk geval ten dele ook gelegen is in overeenstemming over niet-fundamentele zaken.

Het beroep op artikel 32 NGB gaat hier volgens ons niet op, omdat dit artikel er naar eigen zeggen juist op gericht is om 'allen te doen blijven bij de gehoorzaamheid aan God'. Juist het streven naar eenheid in zaken die ons door de HERE in zijn heilig Woord niet uitdrukkelijk geboden of verboden zijn, doet afbreuk aan de eendracht en eenheid die artikel 32 NGB beoogt.

Ook het beroep artikel 67 KO gaat hier volgens ons niet op, omdat daarin onder meer bepaald wordt dat in de eredienst de gezangen gezongen zullen worden 'die de synode heeft goedgekeurd.' En in geen enkele gemeente, zelfs niet in de GKN-gemeenten van Dalfsen en Kampen, worden gezangen gezongen die *niet* door de synode zijn goedgekeurd.

Alternatief

Dit alles heeft ons ertoe gebracht, om u te dienen met het volgende alternatief voor de tekst van besluit 3:

De synode besluit om, zodra wederzijdse erkenning van DGK en GKN als ware kerken heeft plaatsgevonden, in onderling overleg zo spoedig mogelijk een gezamenlijke synode te beleggen, die tot taak heeft om vereniging van beide kerken tot stand te brengen.

Op deze gezamenlijke synode zullen de volgende zaken aan de orde komen:

1. Het inrichten van één kerkverband met zijn mindere en meerdere vergaderingen
2. Het opstellen van richtlijnen voor plaatselijke vereniging. Het tijdstip en de wijze van ineen-smelting van twee gemeenten op dezelfde plaats wordt overgelaten aan het oordeel van de betreffende kerkenraden en classis.
3. De omgang met leespreken
4. De omgang met het zingen van gezangen en liturgische formulieren die binnen beide kerkverbanden worden gebruikt (met als uitgangspunt, dat bestaande verschillen niet in strijd zijn met Schrift en belijdenis)

5. de omgang met het vrouwenkiesrecht binnen het nieuwe kerkverband (met als uitgangspunt, dat de bestaande verschillen niet in strijd zijn met Schrift en belijdenis)
6. Het instellen van een of meerdere deputaatschappen die na vereniging de daaropvolgende synode zullen dienen met voorstellen.

Hierbij dient aandacht te zijn voor de volgende zaken:

- a. de omgang met de besluiten van de gereformeerde kerken die gebruikt kunnen worden
- b. Het afstemmen van de contacten met binnenlandse kerken
- c. Het afstemmen van de contacten met buitenlandse kerken
- d. Het komen tot een gezamenlijke opleiding tot de dienst des Woords

Grond

Het is de opdracht van de HEERE dat Zijn kinderen die één zijn in geloof ook daadwerkelijk samen één lichaam vormen (1. Kor. 12 en Ef. 4).

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

Classis Noord Gereformeerde Kerken Nederland
p/a M.E. Lewis-Hoogendoorn
Vinkensteeg 6
8276 AS Zalk
gknclassisnoord@gmail.com

Generale Synode Gereformeerde Kerken Nederland
p/a J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11
3851XM Ermelo
Tel: 06 53672343
j.f.deleeuw@online.nl

Zalk, 1 augustus 2023

Betreft: verzoek inzake proces GKN – DGK

Eerwaarde broeders

De Classis-Noord van de GKN, bijeen op 08-06-2023, gehoord hebbende het verslag van de gesprekken die er, onder leiding van deputaten EGB en ACOBB, zijn gevoerd om toenadering te bewerkstelligen tussen de kerken van GK Hardenberg e.o. en DGK Lutten, legt de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen op 4 november 2023, met het oog op de erkenning en eenwording van de beide kerkverbanden GKN en DGK het volgende voor:

Constaterende dat:

1. De kerkenraad van Hardenberg de hulp van het kerkverband heeft ingeroepen om bij het proces van erkenning en eenwording tussen de beide kerkverbanden van DGK en GKN de eenwording ook plaatselijk daadwerkelijk gestalte te kunnen geven.

Overwegende dat:

1. Het appel van de GK Hardenberg e.o. op haar zusterkerken vanuit het bijbels gebod tot onderlinge liefde gehoord dient te worden en het tot de taak van de kerken behoort hun zusterkerken behulpzaam te zijn;
2. De eenwording tussen beide kerkverbanden van DGK en GKN ook lokaal gestalte dient te krijgen;
3. Eventuele moeiten met betrekking tot het verleden ook lokaal besproken en weggeruimd dienen te worden.

Verzoekt de Classis Noord de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland:

1. Bij de te verwachten erkenning en eenwording rekening te houden met de lokale moeiten, die er in de plaatselijke gesprekken tot eenwording zijn opgetreden;
2. Hulp en **raad** te bieden aan plaatselijke gemeenten, die met moeiten worstelen om tot bedoelde eenheid te komen;
3. Tijd en **rust** te geven om de onder 1. bedoelde moeiten bespreekbaar te maken om tot een uitweg te komen;
4. Bij de eventuele vorming van classes oog te hebben voor plaatselijke kerken, die in het proces van verzoening en eenwording nog een weg te gaan hebben en daar daadwerkelijk **ruimte** voor te geven met het oog op de vast te stellen classicale grenzen, tot de tijd, dat lokale moeiten zijn weggenomen;
5. Een synodale commissie te benoemen, die *zorgvuldig* kennisneemt van bestaande moeiten en de kerken bij en tijdens het proces naar eenwording tussen de beide kerkverbanden van DGK en GKN adviseert met het oog op de in de punten 2 tot en met 4 genoemde raad, rust en ruimte.

Met zustergroet,
M.E. Lewis-Hoogendoorn
deputaat-secretaris GKN Classis Noord

HERSTELD GEREFORMEERDE KERK

BUNSCHOTEN-SPAKENBURG

Hersteld Gereformeerde Kerk
Bunschoten-Spakenburg
p/a H.H. Meinema
Noorderzate 8
3752 GB Bunschoten-Spakenburg

Aan:

Synode Gereformeerde Kerken in Nederland
p/a deputaat scriba, br. J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11
3851 XM Ermelo

Synode Gereformeerde Kerken (hersteld)
p/a scriba DGK Dalfsen, br. J.C. Huige
Zwolsesweg 106
7707AL Balkbrug

Spakenburg, 30 oktober 2023

Geachte broeders,

Wij schreven u op 5 november 2021 een brief waarin wij ons diepe verlangen uitspraken tot kerkelijke eenheid met de Gereformeerde Kerken in Nederland en de kerken van De Gereformeerde Kerken (hersteld). Wij hadden met dankbaarheid kennisgenomen van het rapport van deputaten ACOBB/EGB (d.d.20 september 2021) en we spraken de hoop uit dat u op basis van dit rapport zult besluiten tot kerkelijke eenwording.

Inmiddels heeft de synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) (Lutten 2021/2022) instemmend gereageerd op dit rapport en spreken deputaten ACOBB/EGB (in hun 'Tussentijdse algemene informatie', d.d. 21 april 2023) het volgende uit: *In de aanloop naar de GS van GKN eind 2023 zijn wederzijdse deputaten hoopvol gestemd dat, zo de Heere wil, door Gods genade en onder Zijn zegen de kerkelijke vereniging van de beide kerkverbanden van DGK en GKN vorm mag krijgen.*

Deze ontwikkelingen stemmen ook ons bijzonder hoopvol. Zo de HEERE wil en onder Zijn Zegen zal kerkelijke eenheid tussen uw beider kerkverbanden binnen afzienbare tijd gestalte mogen krijgen. Een eenheid waarvoor wij in de HGK van Bunschoten-Spakenburg vaak en vurig bidden. Het is ons verlangen om bij uw hervonden eenheid aan te sluiten. We schreven daarover al in ons schrijven d.d. 5 november 2021:

Wij willen graag met u verder trekken, achter de Goede Herder aan. Naar Zijn stem willen we luisteren en Hem gehoorzaam zijn. Wij zien er naar uit om samen met u één verband te vormen van (hersteld) gereformeerde kerken in Nederland.

Wij verlangen altijd nog even vurig naar kerkelijke eenheid met u. Als God het geeft, is dat moment nu binnen handbereik. Wij bidden om wijsheid en Gods Zegen over uw beraadslagingen.

Wij willen graag vanaf het begin deel uitmaken van het kerkverband dat u samen zult vormen. Wij vragen u ons te ontvangen als gereformeerde kerk in uw midden.

Met hartelijke broedergroet,

Namens de kerkenraad van de Hersteld Gereformeerde Kerk
Bunschoten-Spakenburg,

BIJLAGE Fc. Aanvulling rapport

Rapport deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders (aanvulling)

1. Opdracht GS Harderwijk
2. Contacten CGK
3. Contacten HHK
4. Contacten GKv-gemeenten en -beziningsgroep
5. Overige contacten
6. Voorstellen

1. Opdracht GS Harderwijk

Aan GS Harderwijk werd door deputaten o.a. als volgt rapport uitgebracht:

GKv

Door deputaten EGB en ACOBB zijn contacten gelegd met de GKv's van Spakenburg-Noord, Urk, Capelle en Vroomshoop. E.e.a. overeenkomstig de generale opdracht van deputaten door de GS 1 oktober 2016. Dit contact heeft er toe geleid dat de hersteld gereformeerde kerk Bunschoten-Spakenburg ((HGKBS; voorheen Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) (voortgezet)) toenadering tot DGK en GKN heeft gezocht en middels een afvaardiging met de gezamenlijke deputaten heeft gesproken. Voor wat betreft de onderwerpen verwijzen wij naar bijlage 3. De hulpvraag aan het eind van de brief (cursivering deputaten) leggen wij graag aan u voor.

HHK

Het jaarlijkse gesprek met deputaten CIC van de Hersteld Hervormde Kerk heeft -ook al wegens Corona- niet plaats kunnen vinden.

CGK

Met de CGK is in het verleden een broederlijk gesprek gevoerd, maar gezien de onderlinge spanningen binnen dit kerkverband is het afwachten of en wat er hier voor ontwikkelingen zijn.

Behoudens enkele adviezen vanuit de vergadering t.a.v. de HGKBS (Acta art. 43) zijn er geen zaken besproken of instructies gegeven die kunnen worden gezien als aanvulling op de bestaande opdracht aan deputaten EGB contacten te leggen en te onderhouden met kerken en groepen van gereformeerd belijden. Deze opdracht is vermeld in bijlage H, blz 182 van de Acta GS Harderwijk.

2. Contacten CGK

Met deputaten eenheid van de CGK is op 9 november 2022 een gesprek gevoerd. Opnieuw wordt onderkend dat de CGK zich in een moeilijke situatie bevinden en dat het onduidelijk is waar de CGK in de toekomst voor staan. De officiële houding van CGK t.a.v. de GKN is dat er eerst moet worden uitgezocht waar wij (voor) staan alvorens hun synode een besluit tot verdergaand contact zal nemen. Deputaten Eenheid zelf kennen ons voldoende en twijfelen niet aan ons confessionele gehalte, maar als gezegd, vraagt de synode nader onderzoek en rapportage. Deputaten EGB stellen voor de gesprekken met de CGK samen met DGK voort te zetten.

3. Contacten HHK

De gesprekken met de HHK hebben zich sinds onze laatste GS geïntensiveerd. De belangrijkste reden is dat uit een bespreking op 10 oktober 2022 van twee preken over HC 23 (één van hen, één van ons), bleek dat er theologisch geen kerk-scheidende verschillen in de prediking bestaan. Dat geldt overigens niet voor de cultuur, de visie op de kerk, de kerkorde enzovoorts. De eerder

genoemde constatering (geen kerk-scheidende verschillen) maakt dat onze ontmoetingen niet langer vrijblijvend zijn en dat intensivering niet alleen logisch, maar ook een roeping is. Tijdens een ontmoeting op 25 april 2023 en de komende ontmoeting op DV 21 september 2023 is, respectievelijk zal, verder gesproken worden over de het functioneren van de kerkorde, liturgie, de identiteit van de kerk, de betekenis van de akte van afscheiding of wederkeer enzovoorts. Deputaten EGB stellen voor de gesprekken met de HHK samen met DGK voort te zetten, met dankbaarheid de herkenning van de zuivere prediking van het evangelie over te nemen, en als kerken ook studie te maken van de betekenis van genoemde akte van afscheiding of wederkeer.

4. Contacten GKv gemeenten en -bezzinningsgroep

Door deputaten EGB is samen met deputaten ACOBB (DGK) regelmatig formeel en informeel contact geweest met de kerkenraden van Capelle-Noord en Urk en met mensen uit de "bezzinningsgroep GKv". Hoewel de contacten op het persoonlijke vlak prima en hartelijk zijn, valt er weinig concreets te melden over verdere toenadering, eventuele erkenning of eenwording. Duidelijk is wel dat de beeldvorming rond DGK en GKN niet steeds even bevorderlijk is. Op DV 27 september zal er een ontmoeting zijn tussen deputaten ACOBB, EGB, genoemde kerken en de bezzinningsgroep.

5. Overige contacten

HGK-BS; de hersteld gereformeerde kerk Bunschoten-Spakenburg wil zich graag aansluiten zodra DGK en GKN elkaar erkend hebben en kerkelijke eenheid vorm geven.

Van de gereformeerde kerk Marienberg (de Ark) is een brief ontvangen waarin ze vragen om nadere kennismaking. Hiertegen bestaat geen bezwaar, maar dat willen deputaten niet los van DGK doen.

6. Voorstellen

- a. Gesprek met de CGK samen met DGK voortzetten
- b. Met dankbaarheid de herkenning van de zuivere prediking van het evangelie over te nemen. Gesprek met de HHK samen met DGK op basis van deze herkenning voortzetten. Onderzoeken of er kerk-scheidende verschillen bestaan tussen DGK-GKN en HHK en hierbij ook intern studie te maken van de betekenis van de akte van afscheiding of wederkeer
- c. Overige gesprekken met kerken of groepen van gereformeerd belijden samen met DGK voortzetten.
- d. Deputaten EGB opdracht geven om samen met deputaten ACOBB deze taken uit te voeren, de kerken daarbij zoveel mogelijk te informeren, en op basis van de gesprekken aan de eerstvolgende generale synode te rapporteren en voorstellen te doen voor het vervolg

Gronden voor de voorstellen:

1. Naar artikel 28 NGB zijn alle gelovigen geroepen de eenheid van de kerk te onderhouden.
2. De zuivere prediking van het evangelie is het eerste kenmerk waaraan de ware kerk herkend kan worden (art. 29 NGB)

September 2023,

J. Hartog

ds. L. Heres

ds. A. Jongeneel

ds. J.R. Visser

BIJLAGE Fd. Voorbereiding vereniging DGK GKN

Besluiten van GS Kampen 2023 (GKN) en GS Dalfsen 2024 (DGK) ter voorbereiding van de gezamenlijke buitengewone generale synode aangaande de vereniging van beide kerkverbanden.

Inleiding

Na de wederzijdse erkenning van de kerken van DGK en GKN en de besluiten zoals die respectievelijk op 2 december 2023 door de GS Kampen 2023 en op 20 januari 2024 door de GS Dalfsen 2024 zijn genomen, is op zaterdag 27 januari door de GS Kampen 2023 in aanwezigheid van en in overleg met een afvaardiging van het moderamen van de GS Dalfsen 2024, gesproken over de manier waarop de vereniging van beide kerkverbanden wordt vormgegeven. Besloten werd:

1. Dat de afgevaardigden van de beide synoden, GK Kampen 2023 en DGK Dalfsen 2024, samen in besloten zitting, overleggen over de beste manier om de vereniging van beide kerkverbanden vorm te geven.
2. Dat meteen na het overleg van beide synoden, de synoden afzonderlijk, hier over besluiten.
3. Dat de twee moderamina de vergadering voorbereiden. De vergadering zal over zes weken worden gehouden. Twee weken voor de vergadering informeren de moderamina de beide synoden over plaats, datum en agenda voor het overleg.

Uitvoering

Op 7 februari hebben de moderamina in Dalfsen vergaderd en een begin gemaakt met het voorbereiden van het overleg. Op 16 maart 2024 heeft het gezamenlijk overleg over de manier waarop de vereniging van de kerkverbanden wordt vormgegeven, in besloten zitting plaats gehad in de Bethelkerk in Harderwijk. In dit overleg is besloten wat voor de vereniging van beide kerkverbanden vastgelegd en overeengekomen zou moeten worden. Dit is in de besluiten terug te vinden als de punten a t/m j. Tevens zijn, met het oog op de inrichting van het verenigde kerkverband, opdrachten aan en instructies voor deputaatschappen opgesteld, om de kerken in een buitengewone gezamenlijke synode te dienen met voorstellen voor het samenvoegen van deputaatschappen. Dit is in de besluiten terug te vinden als de punten I t/m XI.

Nadat overeenstemming over deze punten was geconstateerd zijn deze punten (a t/m j en I t/m XI) door beide synoden unaniem aangenomen. De vergadering heeft met blijde verwondering mogen vaststellen dat het de Heere is Die eenheid heeft willen geven. Hem komt alle eer en dank toe dat we zover mochten komen. Looft de HEER met grote vreugde!

Gezamenlijke buitengewone synode

Met de nu genomen besluiten kunnen de voorbereidingen voor een gezamenlijke buitengewone synode, die tot taak krijgt de vereniging tot stand te brengen, van start gaan. De gezamenlijke deputaten en de moderamina wordt opgedragen hiervoor nu conceptbesluiten te gaan voorbereiden. Er wordt naar gestreefd om de gezamenlijke buitengewone synode te laten plaatsvinden op DV 5 oktober 2024. Deze buitengewone synode wordt samengeroepen voor het bespreken van voorstellen en nemen van besluiten voor de definitieve inrichting van het verenigde kerkverband, het instellen van dit kerkverband, het overdragen van verantwoordelijkheden, taken bevoegdheden, verplichtingen, gelden en goederen en het formeel beëindigen van de activiteiten van de huidige kerkverbanden.

Deze gezamenlijke buitengewone synode zal bestaan uit afgevaardigden van de huidige vier classes en wordt voorbereid door de moderamina van GS Kampen 2023 en GS Dalfsen 2024. De moderamina van de afzonderlijke buitengewone synoden vormen het moderamen van de gezamenlijke buitengewone synode.

Tijdens de buitengewone gezamenlijke synode is er ruimte voor het behandelen van eventuele bezwaren tegen besluiten van de GS Kampen 2023 of de GS Dalfsen 2024 door de afzonderlijke synoden.

Voorafgaande aan de buitengewone gezamenlijke synode zal er een publieke bid- en dankdienst worden georganiseerd. Daarin zullen de preses van de GS Kampen 2023 en de preses van de GS Dalfsen 2024 voorgaan.

BESLUITEN

In vervolg op de door de GS Kampen 2023 en de GS Dalfsen 2024 genomen besluiten inzake de wederzijdse erkenning en de vereniging van beide kerkverbanden is op 16 maart 2024 door GS Kampen 2023 en GS Dalfsen 2024 vastgelegd en overeengekomen:

- a. De kerken van De Gereformeerde Kerken (hersteld)(DGK) en de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) erkennen elkaar als ware kerken van Christus die staan en bouwen op het fundament van apostelen en profeten. De erkenning houdt in erkenning van elkaars ambten en ambtsdragers, openstelling van de kansels voor elkaars dienaren van het Woord en aanvaarding van elkaars attestaties. Om het één zijn in het kerkelijk samenleven vorm te geven besluiten de kerken tot vereniging van de kerkverbanden DGK en GKN.
- b. De kerken erkennen de Heilige Schrift als Gods Woord en willen daarnaar leven. De kerken aanvaarden de belijdenisgeschriften, de Drie Formulieren van Eenheid (de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels), zoals gehandhaafd in hun gezamenlijke geschiedenis. De kerken gebruiken voor haar kerkelijk samenleven de Kerkorde zoals deze door de Gereformeerde Kerken in Nederland in 1978 is vastgesteld. De kerken zullen zich er op toeleggen de bepalingen van deze Kerkorde na te leven zolang ze niet door de generale synode zijn veranderd.
- c. In de Erediensten, die verlopen volgens de orde van Middelburg 1933 of Kampen 1975, maken de kerken gebruik van de Herziene Statenvertaling en het Gereformeerd Kerkboek (1984/1985). Daarin zijn opgenomen de 150 berijmde Psalmen en 41 gezangen, de belijdenisgeschriften en liturgische formulieren.
- d. De verschillen die er op het moment van vereniging in de praktijk tussen de kerken zijn ten aanzien van het gebruik van preken in leesdiensten, liturgische formulieren bij openbare geloofsbelijdenis en huwelijksbevestiging¹, het zingen van een aantal gezangen¹, en de wijze waarop de zusters van de gemeente bij het verkieszen van ambtsdragers worden ingeschakeld, zijn niet kerkscheidend en zijn geen belemmering om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven. Wanneer kerken, die op één of meer hiervoor omschreven punten in de praktijk verschillen, besluiten tot samenvoegen, is het aan de betreffende kerkenraden te overleggen en besluiten hoe hier mee om te gaan.
¹ genoemd in bijlage I
- e. De kerken maken bij de vereniging een nieuwe start. Er is een commissie ingesteld die de gezamenlijke buitengewone synode met een voorstel zal dienen voor het wel of niet aanwijzen van een voorganger als het gaat om de rechtsgeldigheid dan wel de status van door kerkelijke vergaderingen genomen besluiten.
- f. Het na vereniging samenvoegen of herindelen van kerken is een zaak van de betreffende kerkenraden in overleg met de betreffende classis.
- g. Bij het toelaten van nieuwe leden hanteren de kerkenraden het principe van aansluiten bij de dichtstbijzijnde kerk.

- h.** Aan de moderamina van de GS Kampen 2023 en GS Dalfsen 2024 wordt opgedragen voorstellen voor besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode op DV 5 oktober 2024 voor te bereiden inzake:
- De naam van het verenigde kerkverband (eventueel incl. logo en motto). De kerken worden daarbij in de gelegenheid gesteld met ideeën te komen)
 - De classes indeling van het verenigde kerkverband.
 - Het Huishoudelijk Reglement met regelingen voor de Generale Synode van het verenigde kerkverband
 - Een MODEL Huishoudelijk Reglement met regelingen voor de classes van het verenigde kerkverband.
- i.** Aan de onderscheiden deputaatschappen van de DGK en GKN wordt per instructie opgedragen voorstellen voor besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode op DV 5 oktober 2024 voor te bereiden voor het samenvoegen van elkaar overlappende deputaatschappen (opdrachten I t/m IX). Het coördineren van deze activiteit wordt in handen gegeven van een nieuw in te stellen deputaatschap voorbereiding eenwording (opdracht X).
- j.** Nadat door de gezamenlijke buitengewone synode op 5 oktober 2024 door de afgevaardigden van beide kerkverbanden gelijklopende besluiten zijn genomen inzake de voorstellen voor de definitieve inrichting van het verenigde kerkverband, het instellen van dit kerkverband, het overdragen van verantwoordelijkheden, taken bevoegdheden, verplichtingen, gelden en goederen en het formeel beëindigen van de activiteiten van de huidige kerkverbanden, worden samenroepende kerken aangewezen voor het samenroepen van de classes in november 2024 en de Generale Synode in oktober 2025. Tevens wordt het moderamen gemachtigd de uit de genomen besluiten voortvloeiende formele en juridische handelingen te verrichten voor het kerkverband.

Opdrachten en instructies voor de deputaatschappen

DIENSTEN

- I.** Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan het DGK **Deputaatschap archief en documentatiecentrum en website (ADCW)** en aan de GKN **Deputaat-scriba** en de GKN **Commissie Archief** opgedragen in gezamenlijk overleg een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 voor het samenvoegen van het deputaatschap en de commissie.
- Rekening houdende met de huidige instructies, taken en verantwoordelijkheden, samenstelling, werkwijze, bezittingen, verplichtingen, voorzieningen en financiële middelen dient het voorstel te bestaan uit:
- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
 - de samenstelling, de instructie,
 - een omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden,
 - de werkwijze en waarborgen voor beheer, instandhouding en toegang tot documenten, archieven en vertrouwelijk archieven
 - samenvoegen websites en websitebeheer
 - de wijze waarop aangegane verplichtingen worden nagekomen
 - benodigde voorzieningen en financiële middelen
 - de wijze waarop de overdracht aan het samengevoegde deputaatschap plaats vindt
- Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

II. Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan het DGK **Deputaatschap Financieel Beheer (FB)** en aan de DGK **Quaestor** en aan GKN **Deputaten Commissie Financieel Beheer** en aan DGK **Deputaatschap ad art. 19 KO** en DGK **Steunfonds hulpbehoevende studenten (SHS)** opgedragen in gezamenlijk overleg een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 voor het samenvoegen van de deputaatschappen.

Rekening houdende met de huidige instructies, taken en verantwoordelijkheden, samenstelling, regelingen, werkwijze, bezittingen, verplichtingen, voorzieningen en financiële middelen dient het voorstel te bestaan uit:

- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
- de samenstelling en de instructie,
- een omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden, bevoegdheden en volmachten
- de regelingen, richtlijnen
- samenvoegen dan wel gescheiden houden van rekeningen
- opgebouwde vermogen, reserveringen, rechten van derden, afgesloten contracten
- de wijze waarop aangegane verplichtingen worden nagekomen
- benodigde voorzieningen, financiële middelen en beheer
- de wijze waarop de overdracht aan het samengevoegde deputaatschap plaats vindt

Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

OPLEIDING

III. Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan het DGK **Deputaatschap Opleiding tot de Dienst des Woords (ODDW)** en aan het DGK **College van Opleiding tot de Dienst des Woords (CvO)** en de **Opleiding tot de Dienst des Woords uitgaande van De Gereformeerde kerken in Nederlanden** en de DGK **Bibliotheek van de Gereformeerde Kerken in Nederland** en aan GKN-**deputaten Begeleiding studenten** en de **Academie voor Gereformeerde Theologie** opgedragen in gezamenlijk overleg een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 voor het samenvoegen van de deputaatschappen en instellingen.

Rekening houdende met de huidige instructies, taken en verantwoordelijkheden, samenstelling, regelingen, opleidingen, afspraken, verplichtingen, begeleiders en opleiders en financiering dient het voorstel te bestaan uit:

- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
- de samenstelling en instructie,
- een omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden,
- omschrijving van de opleiding
- invulling van en toezicht op de opleiding
- bemensing opleiding
- afspraken over de begeleiding van studenten
- afronden bestaande afspraken en verplichtingen
- benodigde voorzieningen en financiële middelen
- de wijze waarop de overdracht van taken en bevoegdheden aan het samengevoegde deputaatschap plaats vindt

Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

OVERIGE DEPUTAATSCHAPPEN

- IV.** DGK heeft geen Deputaatschap Appellzaken. De GKN kent ook generale deputaten Appellzaken. Daarvoor is in het Huishoudelijk Reglement van de GKN een Appelregeling opgenomen. Bij het maken van een voorstel voor het Huishoudelijk Reglement met regelingen voor de Generale Synode van het verenigde kerkverband en een Model Huishoudelijk Reglement met regelingen voor de classes van het verenigde kerkverband doen moderamina, in samenspraak met deputaten appellzaken GKN, voorstellen voor het afstemmen van de werkwijze en een Appelregeling.
- V.** Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan het DGK **Deputaatschap ad art. 49 KO** en aan GKN-**deputaten Art 49 KO** opgedragen gezamenlijk een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024, voor het samenvoegen van de deputaatschappen. Rekening houdende met de huidige samenstellingen, instructies en regelingen dient het voorstel te bestaan uit:
- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
 - de samenstelling, de instructie en werkwijze
- Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.
- VI.** Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan DGK **Deputaatschap voor Betrekkingen met Buitenlandse Kerken (BBK)** en GKN **Deputaten Buitenlandse kerken** opgedragen gezamenlijk een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024, voor het samenvoegen van hun deputaatschappen.
- Rekening houdende met de huidige samenstellingen, instructies, regelingen, opdrachten en contacten dient het voorstel te bestaan uit:
- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
 - de samenstelling, een instructie, regelingen en bevoegdheden,
 - relaties, lidmaatschappen
 - werkwijze en overzicht actuele opdrachten en contacten
 - afspraken over eventueel nog af te ronden opdrachten
 - financiële middelen
- Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voor bereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.
- VII.** Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan DGK **Deputaatschap voor Adresvoering en Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB)** en GKN-**deputaten Eenheid gereformeerde belijders** opgedragen gezamenlijk een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024, voor het samenvoegen van hun deputaatschappen.
- Rekening houdende met de huidige samenstellingen, instructies, opdrachten en contacten dient het voorstel te bestaan uit:
- een voorstel voor de naam voor het samengevoegde deputaatschap,
 - de samenstelling en een instructie
 - werkwijze en overzicht actuele opdrachten en contacten
 - afspraken over eventueel nog af te ronden opdrachten
- Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

VIII. Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan DGK **Deputaatschap Zending en Evangelisatie (ZE)**, en GKN **Steunverlenende kerk voor het RTS** opgedragen gezamenlijk een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024, voor het onderbrengen van de activiteiten in één deputaatschap.

Rekening houdende met de huidige samenstellingen, instructies, opdrachten en contacten dient het voorstel te bestaan uit:

- een voorstel voor de naam voor het deputaatschap,
- de samenstelling, instructies en regelingen
- werkwijze en overzicht activiteiten
- verplichtingen en financiële middelen

Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

IX. Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan DGK **Deputaatschap Zorg inzake Seksueel Misbruik in kerkelijke gezagsrelaties (ZSM)** en GKN **Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik** opgedragen gezamenlijk een voorstel voor te bereiden voor de besluitvorming door de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024, voor het onderbrengen van de activiteiten in één deputaatschap. Rekening houdende met de huidige samenstellingen, instructies en regelingen dient het voorstel te bestaan uit:

- een voorstel voor de naam voor het deputaatschap,
- de samenstelling, instructies en regelingen
- werkwijze en overzicht activiteiten
- verplichtingen en financiële middelen

Deputaten voorbereiding eenwording zijn verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming met andere deputaatschappen. Deputaten voorbereiding eenwording wordt daarvoor maandelijks geïnformeerd over de voortgang. Een definitief voorstel dient eind augustus 2024 ingediend te worden bij deputaten voorbereiding eenwording.

X. Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt een gezamenlijk DGK-GKN **deputaatschap voorbereiding eenwording** ingesteld. Het deputaatschap bestaat uit 4 deputaten benoemd door de GS Kampen 2023 en 4 deputaten benoemd door de GS Dalfsen 2024.

Het deputaatschap is verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming van de activiteiten van moderamina en deputaatschappen ter voor bereiding van de besluitvorming door de gezamenlijke synode d.d. 5 oktober 2024. Ze ziet erop toe dat de voorstellen tijdig naar de afgevaardigden worden verzonden. En laat het traject en de voorstellen om te komen tot de vereniging van de kerkverbanden en ontbinden van de bestaande kerkverbanden beoordelen op juridische aspecten door een jurist. Het deputaatschap legt verantwoording van haar werkzaamheden af aan de gezamenlijke synode op 5 oktober 2024.

XI. Er wordt een gezamenlijke **DGK GKN commissie** ingesteld, die plaatselijke kerkenraden, waar nodig en gewenst, hulp geeft in lokale moeiten ten aanzien van het verdergaan in een nieuw kerkverband waarin kerken van GKN en DGK een functionerend kerkverband vormen. De commissie bestaat uit vier personen, twee uit de DGK en twee uit de GKN.

OVERIGE

- Voor het inrichten van het verenigde kerkverband wordt aan **DGK Raad van Toezicht en Advies voor het familieblad De Bazuin** opgedragen de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 te dienen met een voorstel voor het ontkoppelen van het uitgeven van het familieblad De Bazuin en het DGK kerkverband wanneer dit nog niet ondervangen is in de huidige structuur.

Harderwijk, 16 maart 2024

Bijlage I: Gezangen en formulieren in gebruik bij enkele GKN gemeenten**Uit het liedboek:**

- 14 De Heer is mijn Herder
- 26 Daar is uit 's werelds duist're wolken
- 78 Laat me in U blijven, groeien, bloeien
- 95 Nu bidden wij met ootmoed en ontzag
- 107 Wie zich hovaardig heffen
- 124 Nu daagt het in het oosten
- 213 Lof zij God in de hoogste troon
- 215 Christus, onze Heer, verrees
- 262 'Op, waakt op!' zo klinkt het luide
- 293 Wat de toekomst brenge moge
- 296 Ik kom met haast, roept Jezus' stem
- 300 (minus vers 5) Eens als de bazuinen klinken
- 316 Blijf bij ons, Jezus, onze Heer
- 328 Here Jezus om Uw woord
- 367 Wij bidden u Gods zegen toe
- 392 Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt
- 397 O God die droeg ons voorgeslacht
- 409 Laat ons de Heer lofzingen
- 423 Ach, blijf met Uw genade
- 429 Wie maar de goede God laat zorgen
- 432 Wat God doet dat is welgedaan
- 434 Lof zij de Heer, de almachtige Koning der ere
- 442 Jezus, ga ons voor
- 444 Grote God wij loven U
- 456 Zegen ons, Algoede
- 457 Heilig, heilig, heilig
- 470 Wat vlied' of bezwijk, getrouw is mijn God
- 473 (minus verzen 6-9) Neem mijn leven, laat het, Heer,

Uit de 90 Gezangen:

- 52 Daar juicht een toon, daar klinkt een stem
- 56 U zij de glorie, opgestane Heer
- 79 Heer, ik kom tot U
- 81 Groot is Uw trouw, o Heer, mijn God en Vader
- 83 'k Heb geloofd en daarom zing ik
- 84 Ik bouw op U, mijn Schild en mijn Verlosser
- 86 Op bergen en in dalen
- 89 Vaste Rots van mijn behoud

Twee formulieren uit Gereformeerd Kerkboek 2008:

Formulier voor de openbare belijdenis van het geloof
Huwelijksformulier

BIJLAGE Fe. Impressie verslag gezamenlijk overleg

Impressie verslag gezamenlijk overleg afgevaardigden GS Kampen 2023 en GS Dalfsen 2024

Op zaterdag 16 maart 2024 verzamelen de afgevaardigden van de GS Dalfsen 2024 en de GS Kampen 2023 zich in de hal van de Bethelkerk in Harderwijk. De koffie staat klaar en de begroeting is hartelijk. Je proeft een zekere spanning en kan het van de gezichten lezen: nu is het dan toch echt zover. Een mijlpaal in de geschiedenis van DGK en GKN. Samen als voltalige synoden om tafel.

Over de vergaderopstelling is nagedacht. Voor alle afgevaardigden ligt een badge met naam, classis en kerkelijk gemeente en eventueel functie, gereed op de tafels. De beide moderamina nemen plaats aan de kop van de vergaderopstelling. De andere afgevaardigden gaan zitten aan de vleugels, tegenover elkaar. De adviseur van de DGK-synode krijgt een plaats toegewezen aan het eind. Ook is er een plekje gereserveerd voor de deputaat-scriba van de GKN, zodat hij hand en spandiensten kan verrichten.

Om even over tien opent ds. C. Koster, de preses van de GS Dalfsen 2024 de bijeenkomst. Hij leest Joh. 19:31-37 en houdt hierover een korte overdenking. Vervolgens laat hij zingen Gez. 32:1,2,3 en gaat hij voor in gebed. Daarna is het aan de preses van de GS Kampen 2023, ds. J. R. Visser om het overleg goed en ordelijk te laten verlopen. Hij legt uit hoe hij dat denkt te gaan doen. Als eerste krijgt ds. M.A. Sneep de gelegenheid om de stukken die zijn rondgestuurd toe te lichten. Deze stukken gaan over de manier waarop de vereniging van beide kerkverbanden wordt vormgegeven. O.a. voorstellen voor zaken die overeengekomen en vastgelegd moeten worden en voorstellen voor opdrachten en instructies aan de onderscheiden deputaatschappen.

Dan krijgen alle deelnemers de gelegenheid te vertellen hoe ze erin staan. Welke verwachting ze hebben, wat ze vinden van de stukken die zijn ontvangen en waar ze in het bijzonder aandacht voor willen vragen. Algemeen is er waardering voor de voorbereiding en de stukken die zijn ontvangen. Over het besloten karakter lopen de meningen wat uiteen. De één begrijpt het maar vindt het wel jammer. De andere keurt het af: de bespreking gaat toch heel het kerkvolk aan? Weer een ander is er wel blij om, want hij doet nog wel eens domme uitspraken. In deze ronde worden er al een aantal inhoudelijke vragen aangekondigd. En om niet te vergeten genoteerd: straks samen op de foto! In alles wat er wordt gezegd klinkt vooral veel dankbaarheid door.

Voor de eerste informatieve ronde kunnen de afgevaardigden zich opgeven. Na de eerste ronde is er overleg door de moderamina en is er tijd voor ontmoeting en koffie. Na de koffie wordt Psalm 34: 3 en 8 gezongen en het gesprek voortgezet. Ds. Sneep vertelt welke wijzigingen de moderamina in de voorstellen wil aanbrengen n.a.v. van de vragen en opmerkingen in de 1^e ronde. In de 2^e ronde worden deze besproken en is er alle gelegenheid voor het indienen en toelichten van amendementen. Inmiddels loopt het naar het middaguur. De moderamina gaan nog even in overleg en dan is het tijd om te genieten van een door het kostersteam van GK Harderwijk verzorgde lunch. Ds. Visser gaat voor in gebed en vraagt onze Vader in de Hemel om een zegen over de maaltijd. Het is mooi weer, dus samen naar buiten voor de afgesproken foto. Even allemaal dezelfde kant opkijken, de gespreksleider op zijn kenmerkende sandalen in het midden en de plaatjes zijn gereed. Wanneer alle afgevaardigden hun plaats weer ingenomen hebben aan de vergadertafel sluit ds. Helmus de maaltijd af met gebed.

In de 3^e ronde vindt de besluitvorming plaats. De wijzigingen en amendementen worden zo veel als mogelijk geprojecteerd, zodat het voor iedereen duidelijk is. Eerst komen de voorstellen voor wat vastgelegd moet worden aan de orde. Nadat overeenstemming over de afzonderlijke punten is bereikt en de definitieve teksten gereed zijn, is het tijd om te stemmen over het geheel van wat vastgelegd en overeengekomen moet worden voor de vereniging. Alle 24 afgevaardigden stemmen in met de definitieve tekst van het voorstel. Wat een vreugde en dankbaarheid! Ds. Visser laat staande Psalm 150 zingen, want er is alle reden om de HEERE te loven met grote vreugde!

Vervolgens worden de opdrachten en instructies voor de onderscheiden gezamenlijke deputaatschappen behandeld. Nadat ook hierbij overeenstemming is bereikt over de definitieve teksten, wordt er over het hele pakket gestemd. Dit zal gedaan worden door de synoden afzonderlijk. Alle afgevaardigden gaan ermee akkoord dat die stemming plaatsvindt in elkaars aanwezigheid. Eerst gaat de GS Dalfsen 2024 onder voorzitterschap van ds. Koster over tot stemming. Alle afgevaardigden stemmen in met de voorstellen. Vervolgens gaat de GS Kampen 2023 onder voorzitterschap van ds. Visser over tot stemming. En ook daar gaan alle handen omhoog. De voorstellen zijn unaniem door beide synoden aangenomen! Een bijzonder en emotioneel moment. De wederzijdse synodeafgevaardigden geven elkaar een stevige broederhand.

Om een beeld te geven van de belangrijkste punten van overleg, volgt hieronder een beknopte weergave zowel van de vragen als van de voorgestelde aanpassingen en wijzigingen van de voorstellen.

Gevraagd wordt naar het karakter van het gezamenlijk overleg en de gezamenlijke buitengewone synode. Zolang we nog twee kerkverbanden zijn is het overleg gezamenlijk en nemen de afzonderlijke synoden de (gelijkluidende) besluiten. De gezamenlijke buitengewone synode die in oktober 2024 de vereniging tot stand moet brengen bestaat uit een buitengewone DGK-synode met afgevaardigden van de DGK-classes en een buitengewone GKN-synode met afgevaardigden van de GKN-classes. Beiden wijzen ze een moderamen aan en de moderamina samen vormen het moderamen van de gezamenlijke buitengewone synode.

Gevraagd wordt waarom er al na een jaar in oktober 2025 een generale synode moet worden gehouden. Dit is om in de beginfase de mogelijkheid te hebben zaken nader af te stemmen en eventueel bij te stellen. Dit kan belangrijk zijn voor de classes en de samengevoegde deputaatschappen. Daarna kunnen de synoden weer eens in de drie jaar worden gehouden.

Er zijn wat bedenkingen tegen de voorgestelde datum van 5 oktober 2024 waarop de vereniging door een gezamenlijk buitengewone synode tot stand moet worden gebracht. Daarvoor moet in enkele maanden heel wat werk verzet worden. 5 oktober is de streefdatum. Misschien is eind augustus nog niet alles gereed om naar de afgevaardigden te sturen, dan kan er altijd nog wat na gezonden worden. Zo nodig wordt er een mandaat gegeven aan een deputaatschap voor een nadere uitwerking. In dit verband wordt gewezen op het belang van het deputaatschap dat alle voorbereidingen gaat coördineren.

Vragen worden er gesteld bij opsomming Afscheiding 1834, Doleantie 1886, Vereniging 1892 en vrijmaking 1944 als het gaat om het vasthouden aan en handhaven van de Drie Formuleren van Eenheid. Zouden latere vrijmakingen daar niet bij genoemd moeten worden? Is deze opsomming van

momenten uit onze kerkgeschiedenis wel nodig? Op voorstel van de moderamina wordt de tekst gewijzigd in: De kerken aanvaarden de belijdenisgeschriften, de Drie Formulieren van Eenheid (de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels), zoals gehandhaafd in hun gezamenlijke geschiedenis. Gevraagd wordt of de drie oecumenische geloofsbelijdenissen niet apart genoemd moeten worden. Dit is niet nodig want het aanvaarden daarvan is verwoord in art. 9 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Voorgesteld wordt voor de aanduiding van het Gereformeerd Kerkboek de jaartallen te gebruiken van de synode die de opdracht voor het uitgeven heeft gegeven, 1984/1985. Dit voorstel wordt overgenomen.

Uitvoerig wordt stilgestaan bij de voorgestelde tekst met betrekking tot de verschillen in de praktijk die er op het moment van vereniging zijn tussen de kerken. Eerder was al uitgesproken dat deze niet kerkscheidend zijn en geen belemmering vormen om elkaar als kerken van Christus te aanvaarden en kerkverbandelijk samen te leven. Maar hoe dan om te gaan wanneer kerken die op één of meer genoemde punten in de praktijk verschillen en besluiten tot samenvoegen? Of wanneer er in een kerk besloten wordt de praktijk aan te passen binnen de omschreven verschillen? Moet de classis daar dan ook een stem in hebben? En wat te doen wanneer iemand van mening is of tot de conclusie komt, dat er zaken zijn die tegen Schrift en belijdenis in gaan? Of hoe als classis te handelen wanneer een kerk zich wil aansluiten die in de praktijk op een bepaald punt verder verschilt? Na amendement is besloten wat aan de mindere vergaderingen is daar te laten en alleen op te nemen dat het aan de betreffende kerkenraden is bij een besluit tot samenvoegen te overleggen over hoe om te gaan met eventuele verschillen in de praktijk.

Een niet onbelangrijk punt van gesprek is het wel of niet aanwijzen van een voorganger als het gaat om de rechtsgeldigheid van door kerkelijke vergaderingen genomen besluiten. Is er of moet er een doorgaande synodale lijn zijn van synode uitspraken? Gaan we als kerken bij de vereniging een nieuwe start maken? Wat eerder in de kerkgeschiedenis is onderzocht, bestudeerd en uitgesproken is ook dan niet weg en kan in voorkomende situatie zeker gebruikt worden, maar het heeft niet automatisch rechtskracht. Geconcludeerd is dat hier verder over nagedacht en gestudeerd moet worden. De gevolgen voor het één of voor het ander zijn nog onvoldoende te overzien. Daarom is besloten een commissie bestaande uit 2 leden uit de DGK en 2 leden uit de GKN te benoemen die de gezamenlijke buitengewone synode op 5 oktober 2024 moet dienen met een voorstel voor het wel of niet aanwijzen van een voorganger.

Bij de voorstellen voor de opdrachten en instructies voor de onderscheiden deputaatschappen ging het o.a. over de vraag of het soms niet beter zou zijn meer dan één deputaatschap in te stellen of te handhaven. Wanneer de onderscheiden deputaatschappen, clustergewijs gaan praten en voorstellen voorbereiden voor het samenvoegen van deputaatschappen en activiteiten, dan hebben zij de vrijheid omdat voor te stellen. Ook is het aan die clusters om met voorstellen te komen over de samenstelling van de samengevoegde deputaatschappen. Welke personen voorgesteld worden om in een deputaatschap te benoemen, en hoeveel personen.

De moderamina gaan zich bezighouden met het opstellen van een Huishoudelijk Reglement voor de Generale Synode van het verenigde kerkverband en een Model Huishoudelijk Reglement voor de classes van het verenigde kerkverband. Ook zullen zij zich buigen over de classisindeling en de naam van het kerkverband van gereformeerde kerken. In de huishoudelijke reglementen zal ook het één en ander opgenomen moeten worden over deputaten Appelzaken en Appelregelingen. Moderamina zullen dat doen in overleg met de huidige generale deputaten Appelzaken van de GKN.

In de rondvraag wordt afgesproken dat de genomen besluiten zo spoedig mogelijk gepubliceerd zullen worden en dat er zaterdagavond nog een kort bericht gaat naar de kerken zodat daar in de kerkdiensten aandacht aangegeven kan worden.

Het gezamenlijk overleg wordt rond 15.00 uur afgesloten met het zingen van Gezang 35:1-3, waarna ds. Koster voorgaat in dankgebed.

Ermelo/Ten Boer, 20 maart 2024

BIJLAGE G. Rapport deputaten Begeleiding studenten

Geachte broeders,

In het nu volgende presenteren wij, als deputaten en docenten voor het begeleiden van de studenten Theologie binnen ons kerkverband de opzet van de Academie voor Gereformeerde Theologie (AvGT) zoals deze inmiddels vormgegeven is. We hopen, dat de opleiding onder de zegen van de Here met vrucht mag dienen, in de aanloop naar een mogelijke eenwording met onze broeders en zusters van de DGK, als een gezamenlijke opleiding binnen het toekomstige kerkverband.

Met broedergroet,

Dr A Bas

Ds L Heres

Br L Groeneveld

Br G Kolbeek

Ds R van der Wolf

Ds R Visser

I. Doelstelling

Grondslag

Naar haar belijdenis van HC Zondag 38 heeft de kerk in artikel 18 K.O. vastgelegd, dat zij zal zorgen voor het in stand houden van de dienst des Woords en van de scholen, door zich in te zetten voor de opleiding van aankomend predikanten. Ook voor de toekomst dient er zorggedragen te worden, dat de zeer blijde boodschap, die God wil laten verkondigen aan wie Hij wil en wanneer Hij wil, wordt uitgedragen (DL I,3). Op de kerk rust daarom de plicht om broeders tot de dienst des Woords te bekwamen de leer van de verlossing te onderwijzen en daarin voor te gaan. Zo wijzen zij de broeders en zusters op de weg de Heren.

Overweging

Hiervoor is een adequate opleiding nodig, om de Heilige Schrift uit te leggen en de zuivere *leer* tegen ketterijen en dwalingen te verdedigen (art. 18 K.O.). Het komt er daarbij sterk op aan dat aankomende predikanten zelfstandig gereformeerd leren denken, om de invloeden vanuit de wereld om ons heen goed te kunnen wegen en te beoordelen. Het ambt van predikant kent een tamelijk geïsoleerde en zelfstandige praktijk, waarin het onontbeerlijk is dat hij zijn weg als gereformeerd voorganger kan vinden in de theologische stromingen en bewegingen van vandaag. Het theologisch discours is als een labyrint dat veel gangen kent, die als dwaalweg halverwege doodlopen, maar vaak maar één geestelijk verantwoorde uitgang heeft. Het vraagt inzicht in de gereformeerde leer om deze weg steeds weer te bewaren en te vinden. Kennis is bovendien nodig om vanuit de gereformeerde leer antwoord te geven op de actuele vragen, die niet alleen de theologie en de leer, maar ook de *praktijk* van het christenleven van vandaag raken.

Daarnaast is er ook een grote *affectie* nodig met het eigen kerkzijn om niet vanuit een minder betrokken afstand de broeders en zusters als lid van het gereformeerde kerkverband voor te gaan. Het moet met een hart gebeuren, dat van liefde tot Christus en Zijn gemeente brandt.

Als we spreken over de opleiding van predikanten voor het kerkverband van de GKN/DGK dan zijn, tenslotte, niet alleen kennis van de theologie en het aanleren van noodzakelijke “skills” van belang. Zeker zo belangrijk is het bijbrengen van de liefde tot de *kerk* die Christus Zich door de eeuwen heen vergadert, en waar wij allen een levend lid van mogen zijn.

Kwaliteit

Over het bijbrengen van de juiste kennis kan nog gezegd worden dat zowel de aankomend predikant als ook de kerken het meest geholpen zijn, als de opleiding op een academisch niveau plaatsvindt. Dit, omdat dit een goed startpunt vormt voor het latere zelfstandig doordenken van geloofszaken in de pastorie. Het wetenschappelijk inzicht en denken is, met het oog op de geïsoleerde positie en de verantwoordelijkheid van het *ambt*, nodig om juiste keuzes te kunnen maken en leiding te kunnen geven. Dit is juist nodig vanwege de sterke invloeden van de tijdgeest die inwerken op de gemeente, niet in de laatste plaats op de jongeren die een puur seculier denkklimaat inademen. De opleiding zal de kandidaten juist ook daarom op dat niveau moeten bekwamen.

Het geeft aan een aankomend *student* bovendien een goede invulling om zijn verlangen naar, en zijn gaven voor theologische doordening ten behoeve van de dienst des Woords verder te ontwikkelen, als er een betrouwbare theologische opleiding op universitair en academisch niveau mogelijk is.

Ook voor de verdere ontwikkeling van de gereformeerde *theologie* als zodanig is het, tenslotte, belangrijk dat we vanuit het kerkverband geschoolde broeders hebben (en in de toekomst mogen krijgen) die daar op een passend niveau in voor kunnen gaan en een nieuwe generatie voorgangers kunnen opleiden.

Doelstelling

De doelstelling van het gezamenlijk overleg tussen deputaten DGK en GKN is, om vanuit en op grond van het bovenstaande, samen te komen tot een verantwoorde opzet, om de huidige en volgende studenten in de theologie een voor deze tijd en in de huidige omstandigheden passende opleiding aan te kunnen bieden waarin zij zich op hun toekomstige taak kunnen voorbereiden, in de setting en op het niveau, die hun en de kerken het meest dienstbaar zijn. Daarvoor zijn drie pijlers te formuleren:

1. Kerkelijke verantwoordelijkheid
2. Academische begaafdheid
3. Katholieke openheid

II. INRICHTING

Uitgangspunt

Vanuit de doelstelling voor de opleiding theologie binnen het kerkverband, zoals in het voorgaande geformuleerd, is ervoor gekozen om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de bestaande theologische opleiding aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn (TUA). Het is aan te bevelen dat beginnende studenten, die binnen het kerkverband staan naar het ambt van predikant zich vanaf het begin van de opleiding zowel aan de TUA laten inschrijven als aan de Academie voor Gereformeerde Theologie (AvTG). Zo wordt allereerst het gewenste wetenschappelijk onderwijs gecombineerd met het kerkelijk onderwijs.

Het versterkt vervolgens voor de student het gevoel dat in beide fases van de bachelor- en masterstudie ondersteuning wordt geboden vanuit het kerkverband.

Het laat ten derde duidelijk uitkomen dat de studie aan de TUA voorbereidend en vormend is met het oog op de vervulling van het ambt van dienaar des Woords binnen het kerkverband.

Ten vierde biedt het (jonge) aankomend theologen de mogelijkheid om in een veilige setting te discussiëren over verschillende onderwerpen.

Het verbindt tenslotte ook onderling de studenten binnen het kerkverband in de verschillende fases van hun studie als voorbereiding op een hechte samenwerking, wanneer zij als predikant binnen de kerken werkzaam mogen zijn.

1. Bachelor

1.1 Bachelor TUA

In de bachelor-fase biedt de AvGT *begeleiding* aan de studenten, met het oog op de vakken die gegeven worden tijdens de colleges aan de TUA. Gebaseerd op de beschikbare informatie die de TUA over deze fase geeft, kunnen de drie jaren van de bachelorsstudie, naast intensieve studie van de grondtalen, als volgt worden omschreven: in het eerste jaar maken studenten kennis met de theologie, door middel van inleidende colleges in de verschillende vakken en in het tweede jaar zijn de studenten bezig in de voorbereiding tot zelfstandig theologisch bezigzijn, om in het derde jaar zelfstandig theologisch-praktisch te leren werken. Er vindt dus verdiepend onderwijs plaats binnen de opleiding aan de TUA, afgesloten met een bachelors scriptie. De praktisch kerkelijke vakken maken geen substantieel deel uit van het programma.

1.2 Bachelor studenten

De studenten zullen bij aanvang van en tijdens hun studie hun eigen geloofsvragen ontwikkelen. Hierop wordt maar ten dele antwoord gegeven vanuit de opleiding in Apeldoorn, afhankelijk van de (overtuiging van de) vakdocent. De inmiddels opgedane ervaring leert, dat onze studenten zoeken naar richting, die hun gereformeerd geweten helpt groeien en de weg helpt vinden in de actualiteit binnen de theologische wetenschap. Het is met name deze lacune, die vanuit de AvGT in de bachelor-fase invulling moet krijgen.

Van de studenten binnen de kerken mag daarnaast verwacht worden, dat zij kennisnemen van de inhoud van de gereformeerde belijdenis, de *Historia Revelationis* en de identiteit van het eigen kerkverband. Daarnaast wordt van hen een actieve deelname gevraagd aan de begeleiding en blokweken, als genoemd in 1.4, als mede het bezoeken van studiedagen, als genoemd in 2.2.

1.3 Begeleiding AvGT

De begeleiding vanuit de AvGT richt zich allereerst op de vragen die studenten naar aanleiding van de inhoud van de verschillende colleges aan de TUA stellen. Dat vereist zorgvuldig, duurzaam en intensief contact tussen studenten en docenten aan de AvGT. Van deze docenten wordt daarom, naast betrokkenheid op de student en zijn leergang en kennis van de voor studenten verplichte literatuur, wetenschappelijk inzicht, praktijkervaring en een pastorale bekwaamheid verwacht. Bovendien wordt van hen gevraagd om studenten in hun stages catechese en pastoraat adequaat te begeleiden.

Daarnaast richt de begeleiding zich op het (waar nodig corrigerend) aanvullen van de kennis vanuit een gereformeerd kerkelijk perspectief. Met name de volgende vakken en aandachtsvelden vragen, met het oog op de ambtsvervulling en identiteit van het eigen kerkverband, in de bachelor-fase aandacht:

- *Historia Revelationis*: de Heilige Schrift als bron en norm
- Symboliek: parate kennis van de inhoud van de belijdenis
- Diakoniologie: inleiding in de ambtsleer en ambtspraktijk

1.4 Blokweken

Omdat de wens blijft bestaan, dat de begeleiding in de bachelorsfase aangevuld wordt met het doceren van bovengenoemde vakken, is het opnieuw instellen van de blokweken relevant.¹ Hierover is al in een eerder stadium contact gezocht met de TUA. De opleiding in Apeldoorn geeft aan

¹ In een blokweek zijn docenten en studenten tweemaal per jaar een midweek bij elkaar op een buitenverblijf, voor intensief contact en studiewerk

rekening te willen houden met de planning van de examina, als het rooster van deze blokweken in de maand mei voorafgaande aan het komende studiejaar met hen wordt gedeeld.

Docenten AvGT

Dit vraagt van docenten aan de AvGT dat zij, om in aanmerking te komen als docent / begeleider aan de AvGT, als universitair geschoolde theologen met een wetenschappelijke instelling, bekwaam zijn om gedifferentieerd te onderwijzen en in staat studenten uit alle jaargroepen te boeien in een gemeenschappelijk college-uur en praktijkervaring hebben als gemeente-predikant. Het vereist bovendien een benoeming door en (gedeeltelijke) vrijstelling binnen de kerken om de genoemde taken naar behoren te kunnen vervullen, naar analogie van art. 18 K.O.

2. Masterfase

2.1 Algemeen

Waar in de bachelor-fase studenten de vol4jdstudie aan de TUA volgen, wordt aanbevolen om, na het behalen van de bachelor, te kiezen voor de eenjarige masteropleiding in deel4jd aan de TUA. Deze master 'Gereformeerde Herbronning' sluit af met een masterscrip4e, verdiept het wetenschappelijk inzicht en geeft mogelijkheid om eventueel in een later stadium of levensfase te promoveren. Zo wordt tegemoetgekomen aan het bewaken van de eerdergenoemde kwaliteitseisen, genoemd onder de doelstelling.

Naast en gedurende de eenjarige masterstudie in deel4jd aan TUA, volgen studenten de kerkelijke opleiding aan de AvGT, gevolgd door een stageperiode. In de opleiding aan de AvGT is er met name aandacht voor de vakken, die studenten voorbereiden op het ambt van predikant binnen het kerkverband en de toekoms4ge gemeente waar zij beves4gd worden. De totale duur van de masterfase bedraagt 2 jaar (60 EC), aangevuld met een half jaar stage.

2.2 Masterstudenten AvGT

Van de studenten wordt verwacht dat zij de colleges, gegeven aan de AvGT met goed resultaat volgen, afgesloten door een tentamen of door de docent vast te stellen opdracht.

Zij houden voor de begeleiding van hun studie aan de TUA-contact met één van de docenten, verbonden aan de AvGT.

Daarnaast bezoeken zij de blokweken of een vooraf vastgesteld deel ervan en par4ciperen zij in de te houden studiedagen, waar ook predikanten in ac4eve dienst binnen het kerkverband worden uitgenodigd.

Aan de masterstudie binnen de AvGT kunnen alleen die studenten worden ingeschreven, die een bachelor studie theologie voltooid hebben.

Het (voorlopige) curriculum van de opleiding aan de AvGT wordt als bijlage 1 toegevoegd.

2.3 Docenten

Aan de docenten worden dezelfde eisen gesteld als in 1.5 aangegeven. In de uitbreiding van het aantal vakken in de masterfase vindt ook uitbreiding van het aantal docenten plaats, elk verantwoordelijk voor de invulling van colleges binnen hun eigen vakgebied.

Daarnaast houden zij regelmatig overleg met elkaar, gecoördineerd door het Backoffice Team van de AvGT (BOT). Resultaten van afgelegde tentamina geven zij aan het BOT door.

Docenten bezoeken bovendien de studiedagen en, desgewenst en desgevraagd, de blokweken of een gedeelte daarvan, waarin onderwijs wordt gegeven aan studenten in de bachelor-fase. Zij zijn aanwezig op de jaarlijkse opening van het academisch jaar en leveren regelmatig verantwoorde bijdragen aan de website van de AvGT ter publicatie.

BIJLAGE 1 - OVERZICHT STUDIEPROGRAMMA**EXEGESE OUDE TESTAMENT, MODULE 1 – L. Heres**

ONDERWERP EXEGESE		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
De student: - maakt nader kennis met en doet praktische ervaring op met het proces van de exegese van het OT; heeft inzicht in de principes van de exegese van het OT en de betekenis voor het geheel van de theologie; is in staat om (in samenwerking met andere studenten) een detailexegese van een perikoop te maken; - kan het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant vruchtbaar maken voor een preek.	BEKWAAMHEID IN HET EXEGETISEREN VAN EEN OT-TEKST *structuuranalyse *woordstudie *thematische verbanden *exegetische beslissingen nemen *lijnen naar de prediking PRESENTATIE *presenteren	<i>Aanbevolen literatuur</i> Brotzman, E.R. e.a., <i>Old Testament Textual Criticism</i> (Baker Publishing Group, 2016) Tov, E., 'Tekstgetuigen en tekstgeschiedenis van het Oude en Nieuwe Testament' in: <i>Bijbels Handboek Deel 1</i> (Kampen: Kok, 1999) Zwiep, A.W., <i>Tussen tekst en lezer. Een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek. Deel I De vroege kerk – Schleiermacher</i> (VU Uitgeverij, 2009) Zwiep, A.W., <i>Tussen tekst en lezer. Een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek. Deel II Van moderniteit naar postmoderniteit</i> (VU University Press, 2013) Gorman, M.J., <i>Elements of Biblical Exegesis. A Basic Guide for Students and Ministers</i> . Revised and Expanded Edition (Peabody: Baker Academic, 2009, 2010). Stuart, D., <i>Old Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors</i> (Louisville: Knox Press, 2013). - Lijst met aanbevolen commentaren - Verdere literatuurverwijzingen tijdens de colleges.

COLLEGES	OPDRACHTEN
WERKCOLLEGE (1,5 EC) *werkcolleges waarbij geoefend wordt met het exegetiseren van perikopen uit het OT en waarbij de resultaten ook worden gepresenteerd (de presentaties worden integraal besproken). De presentatie wordt zo mogelijk zowel door een andere studentgroep als door de docent beoordeeld (10 uur) *collegevoorbereiding incl. bijdrage aan presentatie (30 uur)	*presentatie exegese-opdrachten

EXEGESE OUDE TESTAMENT, MODULE 2 – L. Heres

ONDERWERP ZELFSTANDIG EXEGETISEREN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
De student: - maakt nader kennis met en doet praktische ervaring op met het proces van de exegese van het OT; heeft inzicht in de principes van de exegese van het OT en de betekenis voor het geheel van de theologie; is in staat om een detailexegese van een perikoop te maken.	BEKWAAMHEID IN HET EXEGETISEREN VAN EEN PERIKOOP UIT HET OT *onderzoeken *kritisch analyseren en synthetiseren *schrijven *argumenteren *praktische vaardigheden	<i>Literatuur</i> Lijst met aanbevolen commentaren Voor gebruik bibliografisch onderzoek: ATLA, ZID en de registers van de Elenchus of Biblica en OTA. Zie verder separate instructie voor scriptie exegese. <i>Aanbevolen literatuur</i> Brotzman, E.R. e.a., <i>Old Testament Textual Criticism</i> (Baker Publishing Group, 2016) Tov, E., 'Tekstgetuigen en tekstgeschiedenis van het Oude en Nieuwe Testament' in: <i>Bijbels Handboek Deel 1</i> (Kampen: Kok, 1999)

WERKVORM	OPDRACHTEN
SCRIPTIE (2,1 EC) *zelfstudie, incl. contactmomenten docent (60 uur)	*exegesescriptie De scriptie gaat over een perikoop naar eigen keuze, die in overleg met de docent wordt vastgesteld. De scriptie moet een omvang van 3.000 woorden hebben, inclusief voetnoten en literatuurvermelding (zie separate instructie voor scriptie exegese). Na eerste oriëntatie levert de student een opzet in bij de betreffende vakdocent. In overleg tussen docent en student wordt een vervolgtraject afgesproken, waarbij tenminste nog één contactmoment plaats zal vinden voor de voltooiing van het werkstuk.

EXEGESE NIEUWE TESTAMENT, MODULE 1 – J.R. Visser

ONDERWERP EXEGESE		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
<p>De student: - maakt nader kennis met en doet praktische ervaring op met het proces van de exegese van het NT; heeft inzicht in de principes van de exegese van het NT en de betekenis voor het geheel van de theologie; is in staat om (in samenwerking met andere studenten) een detailexegese van een perikoop te maken; - kan het verworven inzicht in de perikoop adequaat en relevant vruchtbaar maken voor een preek.</p>	<p>BEKWAAMHEID IN HET EXEGETISEREN VAN EEN NT-TEKST</p> <ul style="list-style-type: none"> *structuuranalyse *woordstudie *thematische verbanden *exegetische beslissingen nemen *lijnen naar de prediking <p>PRESENTATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> *presenteren 	<p><i>Aanbevolen literatuur</i></p> <p>Lijst met aanbevolen commentaren</p> <p>Bakker, H. Jezus KokBoekencentrum 2020 p. 19-152</p> <p>Bruggen J. van <i>Het lezen van de Bijbel</i> Kok 1981</p> <p>Carson D.A., <i>Exegetical Fallacies</i> Baker 1996</p> <p>Carson D.A., <i>An Introduction to the New Testament</i> Zondervan 2005 p. 23-133</p> <p>Wright, N.T./ Brid, M.F, <i>The New Testament in its World</i> Zondervan 2019 p. 38-170</p> <p>- Schreiner, T.R., <i>Interpreting the Pauline Epistles</i> Baker 2011 - Verdere literatuurverwijzingen tijdens de colleges.</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>WERKCOLLEGE (2 EC)</p> <p>*werkcolleges waarbij geoefend wordt met het exegetiseren van perikopen uit het NT en waarbij de resultaten ook worden gepresenteerd (de presentaties worden integraal besproken). De presentatie wordt zo mogelijk zowel door een andere studentgroep als door de docent beoordeeld</p> <p>(10 uur)</p> <p>*collegevoorbereiding incl. bijdrage aan presentatie (55 uur)</p>	<p>*presentatie exegese-opdrachten</p>

EXEGESE NIEUWE TESTAMENT, MODULE 2 – J.R. Visser

ONDERWERP: ZELFSTANDIG EXEGETISEREN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
De student: - maakt nader kennis met en doet praktische ervaring op met het proces van de exegese van het NT; heeft inzicht in de principes van de exegese van het NT en de betekenis voor het geheel van de theologie; is in staat om een detailexegese van een perikoop te maken.	BEKWAAMHEID IN HET EXEGETISEREN VAN EEN PERIKOOP UIT HET OT *onderzoeken *kritisch analyseren en synthetiseren *schrijven *argumenteren *praktische vaardigheden	<i>Literatuur</i> Lijst met aanbevolen commentaren Voor gebruik bibliografisch onderzoek: ATLA, ZID en de registers van de Elenchus of Biblica en OTA. Zie verder separate instructie voor scriptie exegese. <i>Aanbevolen literatuur</i> Bruggen J. van <i>Het lezen van de Bijbel</i> Kok 1981 Baum A. e.a. <i>Theologie van het Nieuwe Testament in twintig thema's</i> KokBoekencentrum 2019 Carson D.A., <i>Exegetical Fallacies</i> Baker 1996

WERKVORM	OPDRACHTEN
SCRIPTIE (3 EC) *zelfstudie, incl. contactmomenten docent (95 uur)	*exegesescriptie De scriptie gaat over een perikoop naar eigen keuze, die in overleg met de docent wordt vastgesteld. Om overlap van het gekozen genre te voorkomen, is ook overleg nodig met de docent Oude Testament. De scriptie moet een omvang van 3.600 woorden hebben, inclusief voetnoten en literatuurvermelding (zie separate instructie voor scriptie exegese). Na eerste oriëntatie levert de student een opzet in bij de betreffende vakdocent. In overleg tussen docent en student wordt een vervolgtraject afgesproken, waarbij tenminste nog één contactmoment plaats zal vinden voor de voltooiing van het werkstuk.

ETHIEK, MODULE 1 – J.R. Visser

ONDERWERP: ETHIEK 1		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
<p>De student: Het verwerven van kennis van een theologische manier van omgaan met ethische thema's;</p> <p>-Speciale aandacht voor het werken vanuit de Schrift in de ethiek. Hoe kom je vanuit de Schrift tot ethische standpunten.</p> <p>Het verwerven van inzicht in en vertrouwdheid met een theologische manier van omgaan met ethische thema's.</p>	<p>Colleges over het gebruik van de Schrift in de ethiek.</p> <p>De bespreking en enkele actuele thema's in de ethiek</p>	<p><i>Aanbevolen literatuur</i></p> <p>-Bavinck H., Gereformeerde Ethiek p. 54-80 Kokboekencentrum 2019 - Douma J. Grondslagen p. 13-122 Kok 1999 - Grudem W., Christian Ethics p 37-266 Crossway 2018 - Reader Ethiek Heyns, J.A., Theologische Ethiek 2/1 en 2/2 (Pretoria: N.G. Kerkboekhandel Transvaal, 1986-1989). Steensma D.J., Waarom trouwen? Groen 2020</p> <p>- Verdere literatuurverwijzingen tijdens de colleges.</p>
COLLEGES		OPDRACHTEN
<p>HOOR EN WERKCOLLEGE (4,5EC) Colleges 12 uur Vorbereiding colleges 20 uur</p>		<p>Mondeling tentamen Bestudering vanuit de literatuur van ongeveer 550 bladzijden die opgegeven worden in overleg</p>

EXEGESE ETHIEK, MODULE 2 – J.R. Visser

ONDERWERP: ETHIEK 2		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
<p>De student: - - Het verwerven van inzicht in en vertrouwdheid met een theologische manier van omgaan met ethische thema's.</p> <p>het op basis van de verworven kennis en vaardigheden zelfstandig een oordeel leren vormen.</p> <p>Het maken van een scriptie van 3000 woorden over een afgesproken ethische zaak</p>	<p>Colleges over actuele ethische thema's</p>	<p><i>Literatuur</i></p> <p>- Actuele literatuur rond 2 ethische thema's Hierbij literatuur vanuit verschillende achtergronden</p>
WERKVORM	OPDRACHTEN	
<p>HOOR EN BESPREKINGCOLLEGES. Colleges 12 uur Vorbereiding colleges 20 uur SCRIPTIE Totaal 4,5 EC</p>	<p>SCRIPTIE EN LITERATUURSTUDIE - Scriptie wordt na goedkeuring door docent besproken met docent en beoordeling wordt na bespreking vastgesteld. Tentamen over af te spreken stof van rond 250 pagina's</p>	

HOMILETIK, MODULE 1A R. van der Wolf

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de homiletiek. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	VERKONDIGING *wezen van de prediking *inhoud van de prediking *object van de prediking *subject van de prediking EREDIENST *plaats van de prediking	Immink, Over God gesproken Tim Keller, Preaching W. Kremer, Priesterlijke prediking Lloyd Jones, Preaching and Preachers John Stott, I believe in Preaching C. Trimp, De preek

COLLEGES	OPDRACHTEN
1. HOORCOLLEGE (0,2 EC) *hoofdlijnen geschiedenis (2 uur) *grondslagen prediking (2 uur)	*boekverslag *tentamen (1,3 EC) - keuze uit literatuurlijst
2. WERKCOLLEGE (1 EC) *boekverslag en bespreking (28 uur)	

HOMILETIK, MODULE 1B R. van der Wolf

ONDERWERP: VAN TEKST NAAR PREEK		
DOEL	INOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van preekmethodes en leert deze kritisch waarderen en zelfstandig toepassen in een concreet preekvoorstel.	1. PREEKVOORBEREIDING *van tekst naar preek 2. PREEK-ANALYSE 3. PREEKSCHETS *OT *NT 4. PREEKVOORSTEL	R. Bohren, Predigtlehre B. Chapell, Christ Centered Preaching S. Ferguson, From the Mouth of God F. Mildenerger, Kleine Predigtlehre P.S. Wilson, Preaching and Homiletical Theory T.G. Long, The Witness of Preaching

COLLEGES	OPDRACHTEN
1. HOORCOLLEGE (0,3 EC) *van tekst naar preek (4 uur) *preekmethode (2 uur)	*boekverslag (20 uur) *preekschets (18 uur) *preekvoorstel (16 uur) *tentamen (0,5 EC) - keuze uit literatuurlijst
2. WERKCOLLEGE (1,7 EC) *boekverslag *preekschets *preekvoorstel	

HOMILETIK, MODULE 2A R. van der Wolf

ONDERWERP: CATECHISMUSPREDIKING		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van de geschiedenis en ontwikkeling van de catechismusprediking, weet deze kritisch te beoordelen en toe te passen in concreet preekvoorstel.	1. GESCHIEDENIS & ONTWIKKELING 2. HANDBOEKEN 3. COMMENTAREN 4. METHODIEK	A. Baars, De eenvoudige Heidelberger A. Huijgens, Handboek HC W. Verboom, De theologie van de HC

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE (0,3 EC) *Heidelbergse Catechismus (2 uur) *Geschiedenis Catechismuspreek (2 uur) *preekmethode (2 uur) WERKCOLLEGE (1 EC) *preek-analyse (uit prekenbundel) *preekschets *preekvoorstel	*preek-analyse (8 uur) *preekschets (8 uur) *preekvoorstel (12 uur) *tentamen (1,2 EC) - kennis inhoud HC

HOMILETIK, MODULE 2B R. van der Wolf

ONDERWERP: VERDIEPING		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student verdiept zich in het vakgebied van de homiletiek en neemt kennis van methodes, weet deze kritisch te waarderen en toe te passen.	1. METHODIEK -heilshistorisch - -experientiaal/bevindelijk -christocentrisch -thematisch -etc 2. CONTEXTUALISATIE -plaats van de hoorder 3. EVALUATIE -preekbespreking	D. Buttrick, Moves and Structures H.M. Müller, Homiletik. Eine Evangelische Predigtlehre J.R. Beeke, Reformed Preaching J.H. Velema, De plaats van de hoorder M.K. Kater, Liever langer luisteren S. Greidanus, The Modern Reader and the Ancient Text C. Trimp, Heilsgeschiedenis en prediking

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE (0,3 EC) *preekmethodieken (4 uur) *contextualisatie (2 uur) *bijzondere diensten (1 uur) *preekbespreking (1 uur) WERKCOLLEGE (1 EC) *preek-analyse (2 uur) - preek naar keuze *preekvoorstel (18 uur)	*preekanalyse (8 uur) *preekvoorstel (18 uur) -O.T. / N.T. *boekverslag (20 uur) -keuze uit literatuur *tentamen (20 uur) -onderwerp naar keuze

POIMENIEK, MODULE 1A R. van der Wolf

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de poimeniek. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	<p>GRONDSLAGEN *wezen van het pastoraat *inhoud van het pastoraat *object van het pastoraat *subject van het pastoraat</p> <p>ONTWIKKELING *plaats van de prediking</p>	<p>Bukowski, P., De Bijbel ter sprake brengen Koole, D. & W.H. Velema (red.), Uit liefde tot Christus en Zijn gemeente Smit, J., Tot de kern komen Trimp, C., Communicatie en ambtelijke dienst Trimp, C., Madia Vita</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>1. HOORCOLLEGE (0,2 EC) *grondslagen pastoraat (2 uur) *ontwikkeling pastoraat (2 uur)</p> <p>2. WERKCOLLEGE (1 EC) *boekverslag en bespreking (28 uur)</p>	<p>*boekverslag *tentamen (1,3 EC) - keuze uit literatuurlijst</p>

POIMENIEK, MODULE 1B R. van der Wolf

ONDERWERP: RONDOM HET WOORD		
DOEL	INOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van methodiek en leert deze kritisch waarderen en zelfstandig toepassen tijdens het pastorale gesprek.	<p>1. Methodiek 2. Gespreksvaardigheid 3. Casuïstiek</p>	<p>Klein Kranenburg, E.S. Trialoog Kooi, M. van der & Kooi, Kees van der, Goed gereedschap is het halve werk Kooten, R. van, Dichter bij het einde Meulen, H.C. van der (red.), Liefdevol oog en open oor Schaap-Jonker, H., Handboek Pastoraat Owen, John, Communion with God Pfeifer, S., Psychische stoornissen en bijbelse zielzorg</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>1. HOORCOLLEGE (0,3 EC) *het pastorale gesprek (2 uur) *contextueel pastoraat (2 uur)</p> <p>2. WERKCOLLEGE (1,7 EC) *boekverslag *verbatim *casus verslag</p>	<p>*casus verslag mbv literatuur(20 uur) *stage (10 uur)</p> <p>*tentamen (1 EC) - keuze uit literatuurlijst</p>

POIMENIEK, MODULE 2A R. van der Wolf

ONDERWERP: TOEGEPAST PASTORAAT		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van diverse pastorale moeiten, weet deze in het licht van de Bijbel te beoordelen en weet richting te wijzen.	1. Methodiek 2. Casuïstiek	Dommelen, J.W.A., (red). Echtscheiding, een onmogelijke werkelijkheid Ganswijk, J.M. van (red.), Chronisch ziek zijn Ganzevoort, R.R. & J. Visser, Zorg voor het verhaal Horst, W. ter, Over troosten en verdriet Menken-Bekius, C. & Meulen, H.C. van der, Reflecteren kun je leren Osmer, R.R., Practical Theology Trimp, C., De dienst van de mondige kerk

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE (0,3 EC) *Casuïstiek (2 uur) *Methodiek (2 uur)	*casusverslag mbv literatuur (20 uur) *stage (10 uur)
WERKCOLLEGE (1 EC) *casus verslag mbv literatuur *verbatim *boekverslag	*tentamen (1,2 EC) - keuze literatuur

POIMENIEK, MODULE 2B R. van der Wolf

ONDERWERP: VERDIEPING		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student vermeerdert en verdiept kennis en vaardigheden	1. METHODIEK 2. CONTEXTUALISATIE -plaats van de hoorder 3. EVALUATIE -bespreking verbatim	Koole, D. & W.H. Velema (red.), Uit liefde tot Christus en Zijn gemeente Meulen, H.C. van der (red.), Liefdevol oog en open oor Owen, John, Communion with God Root, Andrew, Christopraxis

COLLEGES	OPDRACHTEN
WERKCOLLEGE (1 EC) *casusverslag - specialisatie *verbatim	* stage (20 uur) *casusverslag m.b.v. literatuur (20 uur) *tentamen (20 uur) -onderwerp naar keuze

MODULE KERKGESCHIEDENIS - A. Bas

ONDERWERP: HISTORIOGRAFIE		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
De student: confronteert zich met de praktijk in de hedendaagse kerkgeschiedschrijving weet daarin als gereformeerd theoloog positie te kiezen en dat ook vruchtbaar te maken	LEREN VAN DE GESCHIEDENIS Bijbelse uitgangspunten hedendaagse visies leren van de geschiedenis	<i>Literatuur:</i> Bas, A., 'Hermeneutiek van de kerkgeschiedenis', in: A. Bas e.a., <i>De Bijbel anders lezen? Nieuwe hermeneutiek in het licht van de Schrift</i> , Gereformeerde Studies 1 (Ermelo: Stichting gereformeerd maandblad 2018) 19-27. Boer, E.A. de, 'Tolken bij de tijd. Over het hermeneutische aspect van de kerkhistorie', in: A.L.Th. de Bruijne & J.M. Burger (red.), <i>Gereformeerde hermeneutiek vandaag. Theologische perspectieven</i> , TUbeziningsreeks 18 (Barneveld: De Vuurbaak 2017) 83-97. Frijhoff, W.Th.M., 'Lang leve de kerkgeschiedenis!?', in: <i>Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis</i> 17 (2014) 142-149. Kuiper, R., <i>Uitzien naar de zin. Inleiding tot een christelijke geschiedbeschouwing</i> (Leiden: Groen en Zoon 1996). Partes. Pol, F. van der, 'Kerkgeschiedenis', in: A.L.Th. de Bruijne (red.), <i>Gereformeerde theologie vandaag: oriëntatie en verantwoording</i> , TUbeziningsreeks 4 (Barneveld: De Vuurbaak 2004) 73-82.

COLLEGES	OPDRACHT
HOORCOLLEGES In hoorcolleges worden enkele aspecten van de opgegeven literatuur nader uitgewerkt. Aan de orde komen: <ol style="list-style-type: none"> (1) Bijbelse uitgangspunten (2) De religiehistorische benadering (3) Positiebepaling (4) Toepassing in de praktijk De student bereidt zich op de colleges voor, door telkens een deel van de opgegeven literatuur te bestuderen (1 EC).	De student laat blijken zich de stof eigen te hebben gemaakt, door een werkstuk te maken over een opgegeven bron. Daarin schetst hij context en inhoud van de bron, en geeft hij tevens aan hoe en wat we vandaag van deze bron kunnen leren.

LITURGIEK, MODULE 1A – R. van der Wolf

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de liturgiek. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	<p>1. GRONDSLAGEN</p> <p>*wezen van de liturgiek</p> <p>*inhoud van de liturgiek</p> <p>*object van de liturgiek</p> <p>*subject van de liturgiek</p> <p>2. ONTWIKKELING</p> <p>*plaats van de liturgiek</p>	<p>Capita Selecta uit</p> <p>Brienen, T., Calvijn en de kerkdienst</p> <p>Brienen, T., Oriëntatie in de liturgiek Kater, M.J., Een samenkomst om naar te verlangen</p> <p>Rongen, G. van, Met al de heiligen Trimp, C., Formulieren en gebeden</p> <p>Trimp, C., De gemeente en haar liturgie</p> <p>Velden, van der, M.J.G., Als wij samenkomen</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>1. HOORCOLLEGE (0,2 EC)</p> <p>*grondslagen liturgiek (2 uur)</p> <p>*ontwikkeling liturgiek (2 uur)</p>	<p>*boekverslag</p> <p>*tentamen (1,3 EC)</p> <p>- keuze uit literatuurlijst</p>

LITURGIEK, MODULE 2A – R. van der Wolf

ONDERWERP: TOEGEPASTE LITURGIEK		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Praktijk	*Liturgische vormgeving eredienst	<p>Capita Selecta uit</p> <p>Brienen, T., Calvijn en de kerkdienst</p> <p>Brienen, T., Oriëntatie in de liturgiek Kater, M.J., Een samenkomst om naar te verlangen</p> <p>Rongen, G. van, Met al de heiligen</p> <p>Trimp, C., Formulieren en gebeden</p> <p>Trimp, C., De gemeente en haar liturgie</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>1. HOORCOLLEGE (0,2 EC)</p> <p>*Liturgische opbouw en vormgeving (2 uur)</p>	<p>*uitwerken</p> <p>-eredienst (met verschillende bevestigingen)</p> <p>-HA</p> <p>-samenkomst begrafenissen</p>

DIAKONIEK, MODULE 1A – R. van der Wolf

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de diakonie. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	<p>GRONDSLAGEN</p> <p>*wezen van de diakonie *inhoud van de diakonie</p> <p>*object van de diakonie *subject van de diakonie</p> <p>ONTWIKKELING</p> <p>*plaats van de diakonie</p>	<p>Capita Selecta uit</p> <p>Assink, M., Diaconaat met perspectief</p> <p>Crijns, Hub (red.), Barmhartigheid en gerechtigheid</p> <p>Harinck, G, (red.) Diakonie in verleden en heden</p> <p>Kooij, A. (red.), Zaaïen op dankdag</p> <p>Noordegraaf, A., Oriëntatie in het diaconaat</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>1. HOORCOLLEGE (0,2 EC)</p> <p>*grondslagen diakonie (2 uur)</p> <p>*ontwikkeling diakonie (2 uur)</p>	<p>*boekverslag</p> <p>*tentamen (1,3 EC)</p> <p>- keuze uit literatuurlijst</p>

DIAKONIEK, MODULE 2A – R. van der Wolf

ONDERWERP: TOEGEPASTE DIAKONIEK		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Praktijk		<p>Capita Selecta uit</p> <p>Assink, M., Diaconaat met perspectief</p> <p>Crijns, Hub (red.), Barmhartigheid en gerechtigheid</p> <p>Harinck, G, (red.) Diakonie in verleden en heden</p> <p>Kooij, A. (red.), Zaaïen op dankdag</p> <p>Noordegraaf, A., Oriëntatie in het diaconaat</p>

COLLEGES	OPDRACHTEN
<p>WERKCOLLEGE (1 EC)</p> <p>*sociale kaart / witte vlekken-kaart lokale gemeente</p>	<p>*sociale kaart (20 uur)</p>

GEMEENTEOPBOUW, MODULE 1A *R. van der Wolf*

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de gemeenteopbouw. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	GRONDSLAGEN *wezen van de gemeenteopbouw *inhoud van de gemeenteopbouw *object van de gemeenteopbouw *subject van de gemeenteopbouw ONTWIKKELING	Beunder (red.), Postmodern Gereformeerd Campen, M.M. van, Gemeenteopbouw rondom het Woord Drost, H., Planten en groeien Knepper, J.A., Een geestelijk huis van levende stenen Noordegraaf, A., Creatura verbi Noordegraaf, A., Gods bouwwerk Versteeg, J.P., Kijk op de kerk

COLLEGES	OPDRACHTEN
1. HOORCOLLEGE (0,2 EC) *grondslagen gemeenteopbouw (2 uur) *ontwikkeling gemeenteopbouw (2 uur) 2. WERKCOLLEGE (1 EC) *boekverslag en bespreking (28 uur)	*boekverslag

GEMEENTEOPBOUW, MODULE 1B *R. van der Wolf*

ONDERWERP: RONDOM HET WOORD		
DOEL	INOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van maatschappelijke ontwikkelingen en leert deze te reflecteren op het gemeente zijn.	1. ONTWIKKELING 2. METHODIEK	Beek, A. van de, Tussen traditie en vervreemding Carson, D.A., Christ and Culture Revisited Carson, D.A., The intolerance of Tolerance Janse, C.S.L., De refozuil onder vuur Wells David F., The courage to be Protestant Wells, David F., No place for the truth

COLLEGES	OPDRACHTEN
1. HOORCOLLEGE (0,3 EC) *ontwikkeling (2 uur) *contextualisatie (2 uur) 2. WERKCOLLEGE (1,7 EC) *boekverslag *literatuurstudie	*boekverslag (20 uur) *tentamen (1 EC) - keuze uit literatuurlijst

GEMEENTEOPBOUW, MODULE 2A *R. van der Wolf*

ONDERWERP: BELEID		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van diverse beleidsstructuren, weet deze in het licht van de Bijbel te beoordelen en weet richting te wijzen.	1. Methodiek 2. Beleidsplan	Belcher, Jim, Deep Church Frost, Michael & Hirsch, Alan, The shaping of things to come Gemeenteopbouw (uitg. GSEV) Nicolls, Bruce, Contextualization Noordegraaf, A., Kerk en samenleving Weaver, R.G., en Farrell, J.D., Geef mensen de ruimte

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE (0,3 EC) *Contextualisatie (2 uur) *Modellen (2 uur)	*opzet beleidsplan - keuzeonderwerp (20 uur)
WERKCOLLEGE (1 EC) *opzet beleidsplan	*tentamen (1,2 EC) - keuze literatuur

GEMEENTEOPBOUW, MODULE 2B *R. van der Wolf*

ONDERWERP: PRAKTIJK		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student leert kennis toepassen in lokale gemeente	CONTEXTUALISATIE - plaats van de kerkenraad en gemeente STAGE -vergaderwerk	Borgdorff-Hendriks, J.C.P. (e.a.), Conflicthantering Vergadertechniek

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE *vergadertechniek (2 uur)	*profiel schets lokale gemeente * stage (30 uur)

EVANGELISTIEK, MODULE 1A – R. van der Wolf

ONDERWERP: GESCHIEDENIS & GRONDSLAGEN		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van geschiedenis en grondslagen van de evangelistiek. Hij neemt kennis van begrippen, van de ontwikkeling en de huidige stand van zaken en weet deze kritisch te waarderen.	GRONDSLAGEN *wezen van de evangelistiek *inhoud van de evangelistiek *object van de evangelistiek *subject van de evangelistiek ONTWIKKELING	Bouw, W.J., Evangelisatie. Wat verstaan we eronder? Drost, H., Zaaïen Harnack, A. von, Die Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten Noordegraaf, A., Vijf broden en twee vissen Swighem D., van, Het missionair karakter van de christelijke gemeente volgens de brieven van Paulus en Petrus Verkuyl, J., Inleiding in de Evangelistiek Syllabus

COLLEGES	OPDRACHTEN
1. HOORCOLLEGE (0,2 EC) *grondslagen evangelistiek (2 uur) *ontwikkeling evangelistiek (2 uur) 2. WERKCOLLEGE (1 EC) *boekverslag en bespreking (28 uur)	*boekverslag

EVANGELISTIEK, MODULE 2A – R. van der Wolf

ONDERWERP: RONDOM HET WOORD		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
Student neemt kennis van diverse methodes, weet deze in het licht van de Bijbel te beoordelen en weet richting te wijzen.	1. Methodiek 2. Beleidsplan	Bouw, W.J., Evangelisatie. Wat verstaan we eronder? Harnack, A. von, Die Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten Noordegraaf, A., Vijf broden en twee vissen Swighem D., van, Het missionair karakter van de christelijke gemeente volgens de brieven van Paulus en Petrus Verkuyl, J., Inleiding in de Evangelistiek Syllabus

COLLEGES	OPDRACHTEN
HOORCOLLEGE (0,3 EC) *Contextualisatie (2 uur) *Modellen (2 uur) WERKCOLLEGE (1 EC) *opzet beleidsplan	*opzet beleidsplan – etnografische kaart lokale gemeente (20 uur) *tentamen (1,2 EC) - keuze literatuur

MODULE KERKRECHT – A. Bas

ONDERWERP: KERKRECHT		
DOEL	INHOUD	LITERATUUR
De student: * neemt kennis van grondslagen, geschiedenis en inhoud van het gereformeerde kerkrecht; * weet dat ook vruchtbaar te maken in de kerkelijke praktijk	KERKRECHT * Bijbelse uitgangspunten * Historische ontwikkeling * Hedendaagse praktijk	<i>Literatuur:</i> Selderhuis, H.J. (red.), <i>Handboek Gereformeerd Kerkrecht</i> (Heerenveen: Groen 2019), 9-63, 209-215. Spijker, W. van 't & Drimmelen, L.C. van (red.), <i>Inleiding tot de studie van het kerkrecht</i> (Kampen: Kok z.j.), 86-103, 110120.

COLLEGES	OPDRACHT
<p>HOORCOLLEGES</p> <p>In hoorcolleges worden enkele aspecten van de opgegeven literatuur nader uitgewerkt.</p> <p>Aan de orde komen:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Bijbelse uitgangspunten (2) Historische ontwikkeling (3) Capita selecta <p>De student bereidt zich op de colleges voor, door telkens een deel van de opgegeven literatuur te bestuderen (1 EC).</p>	<p>De student laat blijken zijn kennis van het gereformeerd kerkrecht en de beschikbare literatuur vruchtbaar te kunnen maken in de kerkelijke praktijk door een werkstuk te schrijven over een concrete en hem opgegeven casus.</p> <p><i>Literatuur:</i> Bouwman, H., <i>Gereformeerd Kerkrecht</i> (Kampen: Kok 1928). Twee delen. Jansen, Joh., <i>Korte verklaring van de kerkenordening</i> (Kampen: Kok 1923). Rutgers, F.L., <i>Kerkelijke adviezen</i> (Kampen: Kok 1921). Twee delen. Selderhuis, H.J. (red.), <i>Handboek Gereformeerd Kerkrecht</i> (Heerenveen: Groen 2019).</p>

III Organisatie

3.1 Organisatiestructuur

3.1.1 Docenten, backoffice en deputaten

De organisatie van de opleiding bestaat uit de docenten en het *backoffice-team* (BOT). Op dit moment zijn er vier docenten, waarvan twee voor 40% en twee voor 8,33% van hun tijd door hun kerkenraden zijn vrijgesteld voor het docentschap. Tot hun taak behoren het persoonlijke mentoraat van de studenten, de inhoudelijke begeleiding in de bachelor-fase van de studie en het verzorgen van colleges in de eigen predikantsopleiding.

Behalve de vier vaste docenten wordt er gebruik gemaakt van gastdocenten. Daarvoor wordt vrijmoedig gebruik gemaakt van het aanbod en de expertise vanuit het *Reformatorisch Theologisch Seminar* (RTS) in Heidelberg.

Het *backoffice-team* (BOT) verzorgt de organisatorische en stoffelijke randvoorwaarden om studiedagen en open dagen te organiseren, zij verzorgen de planning van de verschillende colleges en de open dagen, zij beheren de website www.avgt.nl, waaronder de regelmatige plaatsing van populairwetenschappelijke artikelen, en ze faciliteren regelmatige besprekingsmomenten met de docenten.

Over de taak van *Deputaten Begeleiding studenten* wordt in een afzonderlijke paragraaf gesproken, omdat zij geen onderdeel zijn van de organisatiestructuur van de AvGT zelf, maar namens de generale synode toezicht houden.

3.1.2 Dagelijks bestuur

De vier docenten vormen samen het *college van docenten*. Bij dit college berust de verantwoordelijkheid voor en de zeggenschap over de dagelijkse leiding van de opleiding. Onder die verantwoordelijkheid vallen aanpassingen aan het curriculum, toewijzing van mentoren aan studenten, planning van studiedagen en open dagen en studieadviezen aan studenten.

Het *college van docenten* vergadert eens in de zes weken onder technisch voorzitterschap van een lid van het BOT. Behalve het dagelijks bestuur is het doel van deze vergaderingen de evaluatie van de colleges en van de voortgang van de studie van de individuele studenten, alsmede onderlinge bemoediging.

3.2 Toezicht

Het toezicht op de confessionele betrouwbaarheid van de opleiding en op het bestuur van de opleiding berust bij *Deputaten Begeleiding studenten*.

Zij voeren daartoe minimaal tweemaal per jaar een gesprek met het *college van docenten*. Ook voeren zij minimaal eens per jaar een gesprek met de kerkenraden van de docenten die voor 40% of meer van hun tijd zijn vrijgesteld voor het docentschap.

Deputaten Begeleiding studenten leggen steeds rekenschap af aan hun opdrachtgever: de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

3.3 Deputaten

3.3.1 Bezetting deputaatschap

Door de Generale Synode van Harderwijk (2020) zijn in het deputaatschap Begeleiding studenten benoemd: br. R. Groeneveld (samenroeper), br. H. Hutten, ds L. Heres en ds A. Bas. Sinds de synode van 2020 heeft br. Hutten te kennen gegeven vanwege persoonlijke omstandigheden niet langer de mogelijkheid te hebben om als deputaat te functioneren. Het deputaatschap heeft de vrijmoedigheid gehad om een vervanger voor hem te zoeken en heeft die gevonden in de persoon van br. G. Kolbeek.

3.3.2 Benoeming

Omdat het in de praktijk niet wenselijk blijkt om zowel docent aan de AvGT als lid van het deputaatschap Begeleiding studenten te zijn, hebben zowel ds L. Heres als ds A. Bas te kennen gegeven niet opnieuw als deputaat benoemd te willen. In het licht van de groeiende contacten met de DGK, lijkt het deputaten verstandig hen op termijn te vervangen door broeders dan wel zusters die nu nog behoren tot de DGK. Concreet betekent dit, dat we u vragen om de broeders Groeneveld en Kolbeek te herbenoemen

3.4 Vrienden van de AvGT

Voor een effect en daadkracht functioneren van de AvGT is het belangrijk dat er geput kan worden uit (financiële) middelen om opleidingsactiviteiten te organiseren. De bezoldiging van de docenten en een basisondersteuning vanuit de kerken worden in een volgend hoofdstuk besproken. Er zal echter ook rekening gehouden moeten worden met de draagkracht van de kerken. Ook zijn daarbovenop middelen nodig om de operationele slagkracht niet verloren te laten gaan. Te denken valt aan het kunnen uitnodigen van gastdocenten, huur van vergaderruimte, etc. Het is nodig dat daarvoor voorzieningen worden getroffen.

Het is de bedoeling dat er naast het dagelijks bestuur een orgaan in het leven geroepen zal worden dat nadere ondersteuning aan de AvGT mogelijk maakt. Hierbij moet gedacht worden aan de mogelijkheid voor particulieren om de AvGT financieel te ondersteunen. Te denken valt aan de oprichting van een *Stichting Vrienden van de AvGT*. De stichting zal een ANBI-keurmerk aanvragen zodat giften fiscaal aftrekbaar zijn.

IV Financiële onderbouwing

De vorige synode, bijeen in 2020 te Harderwijk heeft de jaarlijkse financiële bijdrage voor de begeleiding en opleiding van de studenten vastgesteld op € 24.000 voor de docenten met een 40% vrijstelling en € 5000 voor de docenten met een 8,33% vrijstelling. Deze bedragen zijn als compensatie overgemaakt aan de verschillende gemeenten van de docenten. Daarnaast is er een jaarlijkse vergoeding van maximaal € 7500 voor de 'out of pocket' kosten.

De ervaring leert dat de werkverdeling (40% opleiding 60% gemeentewerk) die in het verleden vastgesteld is kan zorgen voor spanningen. Dit omdat naast het begeleiden en lesgeven ook coördinatie vanuit de inhoud gewenst is. Zeker als er zich onverwachte zaken in de gemeente voordoen waarbij directe inzet van de predikant gevraagd wordt. De balans slaat snel door naar het reguliere gemeentewerk.

Ons voorstel is daarom om voor één van de docenten de verdeling om te draaien naar 60% opleiding en 40% prediking en catechisatie. Uiteraard zal dit in nauw overleg met de betrokken kerkenraad besproken moeten worden. Hierdoor ontstaat er ruimte om na te denken hoe een verdere uitbouw en eventuele integratie met de opleiding van de DGK tot stand kan worden gebracht. Daarnaast kan er ook werk gemaakt worden van het leggen van contacten met andere (buitenlandse) opleidingen waarmee we ons verwant voelen.

Natuurlijk hebben de deputaten oog voor de financiële druk die dit met zich mee kan brengen op het kerkverband als geheel. Daarnaast zijn er nogal wat factoren in de nabije toekomst die van invloed kunnen zijn op de begeleiding en opleiding van de studenten. Het komend jaar wordt beslissend voor de eenwording van het GKN- en het DGK-kerkverband. Er zijn gesprekken gevoerd met de deputaten van de DGK om te bezien hoe een gemeenschappelijke opleiding vorm zou kunnen worden gegeven. Er is een positieve grondhouding van beide kanten. Mogelijk dat er in de toekomst ook in de bachelorsfase naast de masterfase onderwijs gegeven moet worden in kerkelijke vakken. ds R. Visser zal zo de Here wil in 2024 met emeritaat gaan, wat mogelijk de bekostiging beïnvloedt.

Wij willen daarom voorstellen om voor de komende 3 jaren de huidige jaarlijks bijdrage van in totaal € 58.000 (2 x € 24.000 + 2 x € 5000) plus € 7500 te handhaven. Daarnaast willen wij voorstellen om een bedrag van € 12.500 per jaar te reserveren voor een eventuele groei in kosten door bovengenoemde ontwikkelingen. Om op dit bedrag aanspraak te kunnen maken zullen de deputaten een gespecificeerde begroting indienen bij de deputaten CVB.

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven zal er een start gemaakt worden met het zoeken naar 'derden gelden' via de stichting 'vrienden van de AvGT'. Ook daarmee zou de financiële uitbreiding die nu voorgesteld wordt bekostigd kunnen worden.

Doelstelling is, om boven de hiervoor geschreven geestelijke opdracht ook te komen tot een gezonde financiële break-even situatie voor de opleiding, waarbij de financiële druk op het kerkverband als geheel zo veel als mogelijk beperkt wordt.

Geve de Here Zijn zegen op ons werk.

Goes 19 september 2023

Bijlage 1: Voorgenomen besluiten

De generale synode besluit:

1. in te stemmen met de in het rapport geformuleerde doelstelling.
2. in te stemmen met de in het rapport geformuleerde inrichting van de eigen opleiding.
3. in te stemmen met de in het rapport geformuleerde organisatie van de eigen opleiding.
4. voor de komende jaren een jaarlijks totaalbedrag in de begroting te reserveren van € 65.500.
5. Voor de komende jaren een extra bedrag van € 12.500 te reserveren voor eventuele extra kosten i.v.m. toekomstige ontwikkelingen in overleg met de CFB.
6. br. L. Groeneveld en br. G. Kolbeek te (her)benoemen als deputaten.

BIJLAGE Ha. Regeling Examina en spreekconsent

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) Classis Zuid

deputaat-secretaris: J.T. van Tongeren

☒ Poolsterstraat 17, 7314 KE Apeldoorn, ☒ 055-3017407, ☒ jonathantvt@hotmail.com

Aan: de Generale synode Kampen 2023 van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op 04 november 2023

Betreft: **Voorstel m.b.t. examina en spreekconsent kandidaten**

Apeldoorn, 5 september 2023

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

De Classis Zuid van de Gereformeerde Kerken Nederland van 02 februari 2023 heeft na uitvoerige besprekingen bijgaand voorstel vastgesteld.

Deze Classis verzoekt u bijgaand voorstel aan te nemen en te laten effectueren binnen de classes van de Gereformeerde Kerken Nederland.

Het voorstel omvat de volgende onderdelen:

OVERWEGINGEN die aan het voorstel tot aanpassen van de regelingen ten grondslag liggen
VOORSTELLEN

1. *Spreekconsent*
2. *Beroepbaarstelling*
3. *Toelating tot het ambt van dienaar van het Woord*

Gewijzigde REGELING EXAMINA (voorstel)

Overwegingen vooraf

- I. *Het preparatoir examen*
- II. *Het peremptoir examen*

Gewijzigde REGELING SPREEKCONSENT (voorstel)

Hoogachtend en met broedergroet,

ds. A. Jongeneel, preses

br. M. Kolkman, scriba

Namens dezen,

J.T. van Tongeren, deputaat-secretaris

OVERWEGINGEN

A. In de vergadering van de kerken van het kerkverband Gereformeerde Kerken Nederland d.d. 9 maart 2012 is een regeling examina vastgesteld. Bij het opstellen en vaststellen van de regeling hebben de volgende uitgangspunten en overwegingen een rol gespeeld:

1. Principieel uitgangspunt:

De Gereformeerde Kerken hebben vanouds het als hun plicht gezien de toegang tot de bediening van Gods Woord in de kerken te bewaken.

Daarom hebben zij in de Kerkorde vastgelegd dat zowel bij een beroepbaarstelling van een kandidaat als bij een beroeping door een gemeente de kandidaat wordt geëxamineerd (art. 5 KO).

Zo hebben we met twee examina te maken.

Het eerste wordt wel aangeduid met het 'preparatoir (voorbereidend) examen', of ook 'Beroepbaarstellend Onderzoek' (BSO); het tweede met 'peremptoir (definitief of afsluitend) examen', of ook 'Toelatend Onderzoek' (TLO).

Het eerste examen onderzoekt of de kandidaat kan worden toegelaten om in de kerken ('op beroep') voor te gaan in de erediensten.

Het tweede examen onderzoekt of de kandidaat bekwaam geacht kan worden voor het ambt van dienaar van het Woord. Dit bredere examen richt zich op de onderscheiden taken die de dienaar van het Woord in de gemeente en in de kerken heeft te vervullen.

In art. 18 KO is afgesproken dat de kerken voor de opleiding tot deze dienst van het Woord een eigen theologische hogeschool/universiteit onderhouden. Dit bewijst eveneens dat de kerken de weg naar de kansel bewaken vanaf het moment van voorbereiding tot de uiteindelijke bediening van het Woord.

Het principe dat voor deze opleiding is gehuldigd in de Gereformeerde Kerken is steeds geweest: 'door de kerk voor de kerk'.

2. Ontbreken van een eigen Opleiding tot de Dienst van het Woord

In de huidige situatie missen de kerken een eigen kerkelijke opleiding tot de dienst van het Woord.

Dat vraagt extra bewaking van de theologische kandidaten die zijn afgestudeerd aan een academische opleiding van andere kerkgenootschappen. Het vraagt bovendien om alertheid op eventuele zwakheden in de gevolgde opleiding.

Belangrijke aandachtsvelden zijn onder meer: confessionele betrouwbaarheid als het gaat om Schriftgezag, bekwaamheid om Gods Woord uit te leggen, kennis van en omgaan met de gereformeerde leer naar de belijdenisgeschriften, kennis van de gereformeerde ethiek, van de kerkgeschiedenis alsook van het gereformeerd kerkrecht, inzicht in de ambtelijke aspecten van de taak van dienaar van het Woord.

3. Huidige situatie (dwz 2012) van het kerkverband van de Gereformeerde Kerken Nederland

Op dit moment is er naast de kerkenraad slechts één kerkelijke vergadering in het kerkverband, de synode van de GKN. Dat betekent dat examinatie alleen op deze vergadering kan plaatsvinden.

Het betekent ook dat beroepbaarstelling en daaropvolgende toelating tot het ambt van dienaar van het Woord door dezelfde vergadering geschiedt.

Omdat het hele kerkverband in deze vergadering is vertegenwoordigd, kan de vraag opkomen of het niet gerechtvaardigd is de weg naar de kansel in ons kerkverband via één examen te bewaken (en niet door twee zoals de gereformeerde kerkorde kent).

De synode is van oordeel dat het staan naar het ambt te onderscheiden is van het geroepen zijn (door beroep van een gemeente) tot het ambt. Eerst in het laatste geval gaat het om een (definitieve) toelating tot het ambt van dienaar van het Woord. Het eerste geeft toestemming om te 'staan naar het ambt'.

De synode acht het wijs om dit onderscheid geheel in de lijn van de kerkorde te verdisconteren in de handhaving van de beide examina en de onderscheiden invulling daarvan.

4. Exameneisen

In de Gereformeerde Kerken zijn in het verleden voor elk van beide examina door de generale synode regels afgesproken. De synode houdt in grote lijnen de regels aan die destijds zijn afgesproken voor het preparatoir en het peremptoir examen (GS Rotterdam/Delfshaven 1964/65 art. 105c en d).

Dit in onderscheid van de regels die later zijn vastgesteld voor het BSO en het TLO (GS Leusden 1999 art. 28).

Met name het feit dat de kerken momenteel niet beschikken over een eigen opleiding rechtvaardigt deze keus. In de eerstgenoemde examina bewaken de kerken veel meer de inhoud van de vereisten voor het ambt van dienaar van het Woord. Dit is in het BSO en het TLO voor een belangrijk deel overgelaten aan de theologische opleiding onder het motto van:

de kerken hoeven niet over te doen wat zij in haar opleiding al onderzocht hebben.

- B. Veel van de in 2012 benoemde uitgangspunten en overwegingen gelden nog onverkort. Toch zijn er een aantal zaken in de situatie van het kerkverband veranderd.
- Zo kent het kerkverband nu drie kerkelijke vergaderingen: kerkenraad, classis en synode en zijn er generale deputaten art. 49 KO aangesteld. De examens zijn daarmee van de landelijke vergadering via de synode naar de classes gegaan.
 - Bovendien is het in het kerkverband inmiddels mogelijk meer aandacht te besteden aan de begeleiding van studenten. Enkele predikanten zijn voor een deel van hun werk in de eigen gemeente vrijgesteld om studenten in de theologie te begeleiden, trainingen te geven en werkweken te organiseren. Opgeteld gaat het om één predikant voor 100 %. Vanuit de GKN kan daardoor ook aanvullend onderwijs worden aangeboden.
- C. De regeling examina is een aantal jaren door de kerkelijke vergaderingen gebruikt. In de loop van de tijd werden allerlei vragen gesteld bij het functioneren van de regeling. O.a.: zijn de examens niet te omvangrijk, ligt het zwaartepunt van de examens niet te veel aan het einde van het traject om toegelaten te worden tot het ambt van dienaar van het woord?
- D. Van afgestudeerde theologen mag verwacht worden dat ze academisch gevormd zijn en met begeleiding vanuit en met aanvullend onderwijs door de GKN op theologisch vlak geschikt zijn voor het ambt van dienaar van het Woord binnen de GKN. Te denken valt aan o.a. exegese en homiletiek (het maken van preken). Om te toetsen of dit ook werkelijk zo is, worden de kerkelijke examens door de kerken uitgevoerd.
- E. De huidige opleidingen aan de universiteiten zijn anders dan in 1964/65. Zo wordt er nu praktisch alleen schriftelijk geëxamineerd i.p.v. mondeling.
- F. Voor zowel de examenkandidaten als voor de classes is het veelal niet duidelijk waaraan de kandidaten moeten voldoen. Dit maakt het voor de kandidaat moeilijk om zich voor te bereiden

op de examens, voor de examinatoren om examenstof op te geven als ook voor de classes om te beoordelen of de kandidaat voldoende kennis en inzicht heeft om de kerken te dienen in het ambt.

- G. Het maken en houden van preken is een belangrijke en grote taak van iedere predikant. Het is ook een belangrijk onderdeel van de predikantsmasters aan de universiteiten. Het maken en houden van preken heeft naar we aannemen ook veel aandacht tijdens de stage(s) binnen de GKN. Het is om meerdere redenen goed als een student zich hierin meer wil bekwamen, dan dat daarvoor binnen de opleiding ruimte is. Om dit ordelijk en verantwoord te laten gebeuren, is de regeling 'Spreekconsent' vastgesteld. Echter, iedere predikant heeft zijn eigen manier van exegetiseren, preken maken en preken houden. Om die reden is het goed dat in deze periode elke preek van de student door twee of drie predikanten kritisch beoordeeld wordt.
- H. In het kerkverband van de GKN is veel aandacht voor het begeleiden van studenten theologie en het aanbieden van aanvullend onderwijs. Maar dat neemt niet weg dat de GKN voor de opleiding van haar predikanten afhankelijk blijft van opleiding theologie aan de TUA of gelijkwaardige universiteiten of seminaries in binnen- of buitenland. Om te borgen dat kandidaten over voldoende kennis en kwaliteiten beschikken om de kerken binnen de GKN te kunnen dienen in het ambt van dienaar van het Woord, is het nodig dat er eindtermen komen waar de kandidaten aan getoetst worden.
- I. Gelet op bovenstaande punten is het, voor de duidelijkheid en om te reageren op de vragen die er leven, na tien jaar nodig de regelingen 'I. Het preparatoir examen' en 'II. Het peremptoir examen', alsmede de regeling 'Spreekconsent', aan te passen aan de huidige situatie, inzichten en verhoudingen.

VOORSTELLEN

1. Spreekconsent

- 1.1. Na een positieve beoordeling van de student door de studiebegeleiders van de GKN kan deze broeder spreekconsent aanvragen. Dit dient te gebeuren bij de classis waar de kerk, waarvan de student lid is, deel van uitmaakt (*zie regeling Spreekconsent*).
- 1.2. De classis zal een gesprek hebben met de student over zijn motivatie en twee preekvoorstellen van de student beoordelen. Wanneer de classis tot een positief oordeel komt en instemming van generale deputaten art. 49 KO is verkregen, ontvangt de student spreekconsent voor een periode van 6 maanden.
- 1.3. Tijdens het **spreekconsent** van **6 maanden** worden de preken door een door de classis benoemde commissie, waarin minstens twee predikanten zitten, beoordeeld en worden zowel de preken als de beoordeling met de student besproken.

2. Beroepbaarstelling

- 2.1. De beroepbaarstelling door de classis omvat een onderzoek naar de motivatie, de bekwaamheid om Gods Woord te bedienen en een examen in de vakken: Kennis van de Heilige Schrift, Exegese Oude Testament, Exegese Nieuwe Testament, Gereformeerde dogmatiek, Symboliek, Ethiek, Ambtelijke vakken, Kerkgeschiedenis en Kerkrecht.
- 2.2. Ter voorbereiding van het onderzoek krijgt de student een opgave voor drie preekvoorstellen en van de stof die aan de orde zal komen tijdens het examen.
- 2.3. De preken zullen handelen over een Schriftplaats uit het Oude Testament, een Schriftplaats uit het Nieuwe Testament en een Catechismuszondag.

- 2.4. Voor elk van de drie preken levert de kandidaat schriftelijk een motivatie aan waarom voor de in de preek toegepaste exegese is gekozen. De vakken Kennis van de Heilige Schrift, Exegese Oude Testament en Exegese Nieuwe Testament worden geëxamineerd aan de hand van deze drie motivaties.
- 2.5. Voor elk vak stellen de examinatoren eindtermen op, die vooraf worden meegedeeld aan de kandidaat, de deputaten ad examina en de classis.
- 2.6. Wanneer alle vakken door de classis positief zijn beoordeeld, en de generale deputaten art. 49 KO met dit oordeel instemmen, volgt de beroepbaarstelling voor een periode van één jaar.

3. Toelating tot het ambt van dienaar van het Woord

- 3.1. Wanneer een beroep is uitgebracht en aangenomen, volgt de toelating door de classis waartoe de beroepende kerk behoort (*zie regeling peremptoir examen*).
- 3.2. De toelating door de classis omvat het beoordelen van drie preekvoorstellen en een examen in de vakken Exegese Oude Testament, Exegese Nieuwe Testament, Symboliek, Kerkrecht en Ambtelijke vakken.
- 3.3. De preken zullen handelen over een Schriftplaats uit het Oude Testament, een Schriftplaats uit het Nieuwe Testament en een Catechismuszondag.
- 3.4. Ter voorbereiding krijgt de kandidaat een opgave voor de preekvoorstellen en van de stof die tijdens het examen aan de orde zal komen.
- 3.5. Voor elk van de drie preken levert de kandidaat schriftelijk een motivatie aan waarom voor de in de preek toegepaste exegese is gekozen. De vakken Exegese Oude Testament en Exegese Nieuwe Testament worden geëxamineerd aan de hand van deze drie motivaties.
- 3.6. Voor elk vak stellen de examinatoren eindtermen op, die vooraf worden meegedeeld aan de kandidaat, de deputaten ad examina en de classis.
- 3.7. Wanneer alle vakken door de classis positief zijn beoordeeld, en de generale deputaten art. 49 KO met dit oordeel instemmen, is de toelating tot het ambt van dienaar van het Woord een feit.

VOORSTEL REGELING EXAMINA

Overwegingen vooraf

1. Principieel uitgangspunt:

De Gereformeerde Kerken hebben vanouds het als hun plicht gezien de toegang tot de bediening van Gods Woord in de kerken te bewaken.

Daarom hebben zij in de Kerkorde vastgelegd dat zowel bij een beroepbaarstelling van een kandidaat als bij een beroeping door een gemeente de kandidaat wordt geëxamineerd (art. 5 KO). Zo hebben we met twee examina te maken.

Het eerste wordt wel aangeduid met het 'preparatoir (voorbereidend) examen', of ook 'Beroepbaarstellend Onderzoek' (BSO); het tweede met 'peremptoir (definitief of afsluitend) examen', of ook 'Toelatend Onderzoek' (TLO).

Het eerste examen onderzoekt of de kandidaat kan worden toegelaten om in de kerken ('op beroep') voor te gaan in de erediensten.

Het tweede examen onderzoekt of de kandidaat bekwaam geacht kan worden voor het ambt van dienaar van het Woord. Dit bredere examen richt zich op de onderscheiden taken die de dienaar van het Woord in de gemeente en in de kerken heeft te vervullen.

In art. 18 KO is afgesproken dat de kerken voor de opleiding tot deze dienst van het Woord een eigen theologische hogeschool/universiteit onderhouden. Dit bewijst eveneens dat de kerken de weg naar de kansel bewaken vanaf het moment van voorbereiding tot de uiteindelijke bediening van het Woord.

Het principe dat voor deze opleiding is gehuldigd in de Gereformeerde Kerken is steeds geweest: 'door de kerk voor de kerk'.

2. Ontbreken van een eigen Opleiding tot de Dienst van het Woord

In de huidige situatie missen de kerken een eigen kerkelijke opleiding tot de dienst van het Woord. Dat vraagt extra bewaking van de theologische kandidaten die zijn afgestudeerd aan een academische opleiding van andere kerkgenootschappen. Het vraagt bovendien om alertheid op eventuele zwakheden in de gevolgde opleiding.

Belangrijke aandachtsvelden zijn onder meer: confessionele betrouwbaarheid als het gaat om Schriftgezag, bekwaamheid om Gods Woord uit te leggen, kennis van en omgaan met de gereformeerde leer naar de belijdenisgeschriften, kennis van de gereformeerde ethiek, van de kerkgeschiedenis alsook van het gereformeerd kerkrecht, inzicht in de ambtelijke aspecten van de taak van dienaar van het Woord.

3. Huidige situatie van het kerkverband van de Gereformeerde Kerken Nederland

Op dit moment zijn er naast de kerkenraad twee kerkelijke vergaderingen in het kerkverband, de classes en de generale synode. Dat betekent dat examinatie in de vergaderingen van de classes kan plaatsvinden. Zowel de beroepbaarstelling als de daaropvolgende toelating tot het ambt van dienaar van het Woord, afhankelijk van woonplaats en de classis waartoe de beroepende kerk behoort, geschiedt door dezelfde of een andere vergadering.

De kerken zijn van oordeel dat het staan naar het ambt te onderscheiden is van het geroepen zijn (door beroep van een gemeente) tot het ambt. Eerst in het laatste geval gaat het om een (definitieve) toelating tot het ambt van dienaar van het Woord. Het eerste geeft toestemming om te 'staan naar het ambt'.

De kerken achten het wijs om dit onderscheid geheel in de lijn van de kerkorde te verdisconteren in de handhaving van de beide examina en de onderscheiden invulling daarvan.

4. Exameneisen

In de Gereformeerde Kerken zijn in het verleden voor elk van beide examina door de generale synode regels afgesproken. De kerken houden in grote lijnen de regels aan die destijds zijn afgesproken voor het preparatoir en het peremptoir examen (GS Rotterdam-Delfshaven 1964/65 art. 105c en d). Dit in onderscheid van de regels die later zijn vastgesteld voor het BSO en het TLO (GS Leusden 1999 art. 28).

Met name het feit dat de kerken momenteel niet beschikken over een eigen opleiding rechtvaardigt deze keus. In de eerstgenoemde examina bewaken de kerken veel meer de inhoud van de vereisten voor het ambt van dienaar van het Woord. Dit is in het BSO en het TLO voor een belangrijk deel overgelaten aan de theologische opleiding onder het motto van: de kerken hoeven niet over te doen wat zij in haar opleiding al onderzocht hebben.

1. Het preparatoir examen

Voor de beroepbaarstelling van een kandidaat is door de generale synode de volgende procedure vastgesteld:

1. Aanvraag

Het toelatingsexamen behoort door de kandidaat, in overleg met de deputaten ad examina van de classis, te worden aangevraagd bij de classis waarvan de kerk waarvan de kandidaat lid is deel uitmaakt.

2. Onderzoek vereiste stukken voor de kandidaat

De kandidaat dient vooraf de volgende stukken te overleggen:

- a. het bewijs dat de theologische opleiding met goed gevolg is afgelegd;
- b. een goede attestatie van de kerk of de kerken waartoe de kandidaat de laatste twee jaar heeft behoord. Deze attestatie behoort een beargumenteerde verklaring te geven omtrent de vraag of de kandidaat voldoet aan de voorschriften die de Schrift bevat ten aanzien van de leer en de levenswandel van hen die staan naar het ambt van dienaar van het Woord (o.a. 1 Tim. 3:1-7; Tit. 1:7-9);
- c. een motivatiebrief.

Een daartoe door de classis ingestelde commissie onderzoekt vooraf de vereiste stukken, voert een motivatiegesprek met de kandidaat en doet hiervan verslag aan de vergadering die daartoe in comité gaat.

Nadat de classis hierover tot een positief oordeel is gekomen, zal het examen worden afgenomen. Het examen zal plaatsvinden ten overstaan van de classis en de daartoe door de generale synode aangewezen deputaten.

3. Bekwaamheid om Gods Woord te bedienen

De kandidaat levert twee weken voor het examen bij de deputaten ad examina drie preekvoorstellen in. Deze preekvoorstellen handelen over een Schriftplaats uit het Oude Testament, een Schriftplaats uit het Nieuwe Testament en een Catechismuszondag. De betreffende Schriftplaatsen en Catechismuszondag zijn hem zes weken voor het examen opgegeven door de deputaten. Tegelijk levert hij schriftelijk een motivatie/verantwoording aan waarom voor de in de preek toegepaste exegese is gekozen.

Deputaten dragen er zorg voor dat de afgevaardigden deze drie preekvoorstellen met de daarbij behorende motivatie/verantwoording van de toegepaste exegese tijdig van te voren krijgen toegestuurd.

De kandidaat spreekt het preekvoorstel uit dat daartoe is aangewezen door deputaten ad examina. Daarna bespreekt de vergadering de drie preekvoorstellen. Deputaten ad examina geven een schriftelijk vastgelegde beoordeling van de preekvoorstellen.

De bekwaamheid tot de Woordbediening stelt de vergadering vast aan de hand van de volgende criteria:

- a. is de exegetische verantwoord;
- b. wordt de boodschap van de tekst concreet naar de gemeente toegebracht;
- c. is het preekvoorstel in overeenstemming met de gereformeerde leer;
- d. is het preekvoorstel een ordelijk en begrijpelijk betoog.

Na positief oordeel over de preekvoorstellen zal het examen worden voortgezet.

4. Voortgezette examinatie

Vervolgens wordt de kandidaat geëxamineerd in de volgende vakken gedurende de daarbij aangegeven tijd:

- a. kennis van de Heilige Schrift: 10 minuten
- b. exegetische Oude Testament: 15 minuten
- c. exegetische Nieuwe Testament: 15 minuten
- d. kennis van de Gereformeerde dogmatiek: 15 minuten
- e. kennis van de Symboliek: 10 minuten
- f. kennis van de Ethiek: 15 minuten
- g. kennis van de Ambtelijke vakken: 15 minuten
- h. kennis van de Kerkgeschiedenis: 15 minuten
- i. kennis van het Kerkrecht: 15 minuten

De vakken Kennis van de Heilige Schrift, Exegetische Oude Testament en Exegetische Nieuwe Testament worden geëxamineerd aan de hand van de hoofdstukken waarover de preken zijn gegaan en over de drie motivaties/verantwoordingen voor exegetische die bij de preken zijn aangeleverd. De examenstof voor deze vakken wordt zes weken voor het examen door de examinatoren opgegeven, evenals de daarbij behorende eindtermen.

Na de examinatie in ieder vak door de examinerator krijgen de andere leden van de vergadering 5 minuten gelegenheid om nadere vragen te stellen.

5. Beoordeling

De beoordeling van het examen vindt in comité plaats, in afwezigheid van de kandidaat.

6. Beroepbaarstelling

Wanneer alle vakken door de classis positief zijn beoordeeld, en de generale deputaten art. 49 KO met dit oordeel instemmen, zal de kandidaat, door ondertekening van het ondertekeningsformulier voor het preparatoir examen (zie bijlage 2), beloven dat hij niets zal leren wat niet overeenstemt met de Drie Formulieren van Eenheid van de Gereformeerde Kerken Nederland.

De vergadering verklaart hem daarna beroepbaar en verleent hem het recht om gedurende één jaar te staan naar het ambt van dienaar van het Woord. Hiervan ontvangt de kandidaat van de classis een akte (zie bijlage 1).

II. Het peremptoir examen

Voor de toelating van een kandidaat tot het ambt van dienaar van het Woord is door de generale synode de volgende procedure vastgesteld:

1. Aanvraag

Het toelatingsexamen behoort door de kandidaat, in overleg met de deputaten ad examina van de classis, te worden aangevraagd bij de classis waartoe de kerk die een beroep heeft uitgebracht behoort.

2. Onderzoek vereiste stukken voor de kandidaat

De kandidaat dient vooraf de volgende stukken te overleggen:

- a. de beroepsbrief;
- b. de verklaring dat het beroep is aangenomen;
- c. de akte van beroepbaar-verklaring van de classis die het preparatoir examen heeft afgenomen;
- d. een goede attestatie van de kerk of de kerken waartoe de kandidaat sinds het preparatoir examen behoorde. Deze attestatie behoort een beargumenteerde verklaring te geven omtrent de vraag of de kandidaat voldoet aan de voorschriften die de Schrift stelt aan dienaren van het Woord (o.a. 1 Tim. 3:1-7; Tit. 1:7-9);
- e. een verklaring van de beroepende kerk inzake de goedkeuring van het beroep door de gemeente.

Nadat deze stukken door de vergadering in orde zijn bevonden kan het examen plaatsvinden.

Het examen zal plaatsvinden ten overstaan van de classis en de daartoe door de generale synode aangewezen deputaten.

3. Bekwaamheid om Gods Woord te bedienen

De kandidaat levert twee weken voor het examen bij de deputaten ad examina drie preekvoorstellen in. Deze preekvoorstellen handelen over een Schriftplaats uit het Oude Testament, een Schriftplaats uit het Nieuwe Testament en een Catechismuszondag. De betreffende Schriftplaatsen en Catechismuszondag zijn hem zes weken voor het examen opgegeven door de deputaten. Tegelijk levert hij schriftelijk een motivatie/verantwoording aan waarom voor de in de preek toegepaste exegese is gekozen.

Deputaten dragen er zorg voor dat de afgevaardigden deze drie preekvoorstellen met de daarbij behorende motivatie/verantwoording van de toegepaste exegese tijdig van tevoren krijgen toegestuurd.

De kandidaat spreekt het preekvoorstel uit dat daartoe is aangewezen door deputaten ad examina. Daarna bespreekt de vergadering de drie preekvoorstellen. Deputaten ad examina geven een schriftelijk vastgelegde beoordeling van de preekvoorstellen.

De bekwaamheid tot de Woordbediening stelt de vergadering vast aan de hand van de volgende criteria:

- a. is de exegese verantwoord;
- b. wordt de boodschap van de tekst concreet naar de gemeente toegebracht;
- c. is het preekvoorstel in overeenstemming met de gereformeerde leer;
- d. is het preekvoorstel een ordelijk en begrijpelijk betoog.

Na positief oordeel over de preekvoorstellen zal het examen worden voortgezet.

4. Voortgezette examinatie

Vervolgens wordt de kandidaat geëxamineerd in de volgende vakken gedurende de daarbij aangegeven tijd:

- a. exegese Oude Testament: 20 minuten
- b. exegese Nieuwe Testament: 20 minuten
- c. kennis van de symboliek: 10 minuten
- d. kennis van de ambtelijke vakken: 15 minuten
- e. kennis van het kerkrecht: 15 minuten

De vakken Exegese Oude Testament en Exegese Nieuwe Testament worden geëxamineerd aan de hand van de hoofdstukken waarover de preken zijn gegaan en over de drie motivaties/verantwoordingen voor exegese die bij de preken zijn aangeleverd.

De examenstof voor deze vakken wordt zes weken voor het examen door de examinatoren opgegeven, evenals de daarbij behorende eindtermen.

Na de examinatie in ieder vak door de examinerator krijgen de andere leden van de vergadering 5 minuten gelegenheid om nadere vragen te stellen.

5. Beoordeling

De beoordeling van het examen vindt in comité plaats, in afwezigheid van de kandidaat.

6. Toelating tot het ambt van dienaar van het Woord

Wanneer alle vakken door de classis positief zijn beoordeeld, en de generale deputaten art. 49 KO met dit oordeel instemmen, zal de kandidaat met het ondertekeningsformulier voor predikanten de Drie Formulieren van Eenheid van de Gereformeerde Kerken Nederland ondertekenen (zie bijlage 3).

De vergadering verleent hem daarna een akte van toelating tot het ambt van dienaar van het Woord.

Bijlage 1. Akte met betrekking tot afgelegd preparatoir examen

De Classis..... van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen op te, heeft overeenkomstig de vastgestelde bepalingen voor het preparatoir examen onderzocht de heer en hem, nadat hij beloofd heeft bij zijn optreden voor de gemeenten niets te zullen leren dat niet overeenstemt met de Drie Formulieren van Eenheid van de Gereformeerde Kerken Nederland, toegelaten om gedurende een periode van één jaar te staan naar het ambt van dienaar van het Woord in de Gereformeerde Kerken Nederland.

Namens de Classis van de Gereformeerde Kerken Nederland,

Preses (h.t.):

scriba (h.t.):

assessor (h.t.):

Bijlage 2. Ondertekeningsformulier preparatoir examen

Ondergetekende,, verklaart hierbij voor het aangezicht van de Here oprecht en met een goed geweten, dat hij er hartelijk van overtuigd is, dat de leer van de Drie Formulieren van Eenheid – de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels – in alle delen geheel met Gods Woord overeenstemt.

Hij belooft daarom dat hij deze leer met toewijding zal onderwijzen en trouw verdedigen, zonder dat hij openlijk of anderszins, al of niet rechtstreeks, iets zal leren of publiceren wat daarmee in strijd is.

Deze ondertekening vond plaats tijdens het examen voor de Classis..... van de Gereformeerde Kerken Nederland op te

Bijlage 3. Ondertekeningsformulier voor predikanten

Wij ondergetekenden, dienaren van het Woord bij de Gereformeerde Kerken Nederland, verklaren hierbij voor het aangezicht van de Here, oprecht en met een goed geweten dat wij er hartelijk van overtuigd zijn dat de leer van de Drie Formulieren van Eenheid – de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels – in alle delen geheel met Gods Woord overeenstemt.

Wij beloven daarom dat wij deze leer met toewijding zullen onderwijzen en trouw verdedigen, zonder dat wij openlijk of anderszins, al of niet rechtstreeks, iets zullen leren of publiceren wat daarmee in strijd is. Verder beloven wij dat wij niet alleen elke dwaling, die in strijd is met deze leer, zullen afwijzen, maar die ook zullen weerleggen, bestrijden en helpen weren.

Voor het geval wij ooit een bedenking tegen deze leer of een afwijkende mening zouden krijgen, beloven wij dat wij die niet openlijk noch anderszins zullen uiteenzetten, leren of verdedigen, hetzij mondeling of schriftelijk, maar dat wij ons gevoelen in de kerkelijke weg aan de kerkelijke vergadering voor onderzoek zullen voorleggen.

Wij beloven dat wij daarbij bereid zullen zijn ons altijd gewillig aan het oordeel van deze kerkelijke vergadering te onderwerpen. Indien wij in strijd hiermee handelen, zullen wij als gevolg daarvan terstond geschorst worden.

Voor het geval de kerkenraad of de classis van de Gereformeerde Kerken om gegronde redenen, ter wille van de bewaring van de eenheid en zuiverheid in de leer, ooit een nadere verklaring zou eisen van ons gevoelen omtrent enig deel van deze leer, beloven wij dat wij daartoe altijd bereid zullen zijn.

Indien wij deze belofte niet nakomen, zullen wij eveneens worden geschorst, onverminderd het recht van appel in geval van bezwaar. Gedurende de tijd van het appel zullen wij ons gedragen naar de uitspraak van de kerkenraad.

..... (plaats) (datum)

.....(handtekening) (naam)

VOORSTEL REGELING SPREEKCONSENT

Voor het verlenen van spreekconsent aan studenten in de theologie heeft de generale synode de volgende regeling vastgesteld:

1. Studenten die voldoende studie jaren in de theologie hebben gevolgd, kunnen consent tot het spreken van een stichtelijk woord in de gemeente aanvragen bij de classis waartoe de kerk waarvan zij lid zijn behoort.
2. Bij deze aanvraag dient de student *de volgende stukken* te overleggen:
 - a. een duidelijk overzicht van de vorderingen van zijn studie;
 - b. een advies van de studiebegeleider van de opleiding die hij volgt;
 - c. een positief advies van de persoonlijke begeleider die door deputaten van de generale synode van de GKN aan de student is toegewezen;
 - d. een advies van de aan de student als mentor toegewezen begeleider;
 - e. een goede attestatie van leer en leven, afgegeven door de kerkenraad van de gemeente waarvan hij belijdend lid is.
3. De classis stelt na kennisneming van deze stukken een *onderzoek* in conform *de volgende regeling*:
 - a. de classis voert een gesprek met de student over zijn motivatie. Dit gesprek duurt 20 minuten en is met eventueel 10 minuten te verlengen;
 - b. de student levert twee weken voor het examen bij de deputaat-secretaris twee preekvoorstellen in. Deze preekvoorstellen handelen over een Schriftplaats uit het Oude Testament en een Schriftplaats uit het Nieuwe Testament. De betreffende Schriftplaatsen worden in overleg tussen mentor en student bepaald;
 - c. de student draagt een preekvoorstel op de vergadering voor als blijk van geschiktheid tot het spreken van een stichtelijk woord voor de gemeente; beide preekvoorstellen zullen de afgevaardigden tijdig van te voren worden toegestuurd;
 - d. de vergadering stelt een onderzoek in naar de kennis van de hoofdzaken van de gereformeerde geloofsleer; de duur van het gesprek wordt bepaald op een uur, eventueel met een kwartier te verlengen.
4. De beoordeling van het onderzoek vindt in comité plaats, in afwezigheid van de student.
5. Wanneer de classis tot een positief oordeel komt en de generale deputaten art. 49 KO met dit oordeel instemmen, zal de student, door ondertekening van het ondertekeningsformulier voor het spreekconsent (zie bijlage 1), beloven dat hij niets zal leren wat niet overeenstemt met de Drie Formulieren van Eenheid van de Gereformeerde Kerken Nederland.
6. Hierna verleent de vergadering de student het recht tot het spreken van een stichtelijk woord voor een periode van 6 maanden. Hiervan ontvangt de broeder van de classis een akte (zie bijlage 2).
7. De classis benoemt een begeleidingscommissie waarin minstens twee predikanten zitten. Deze commissie beoordeelt de preken en bespreekt zowel de preken als de beoordeling met de student.
8. Dit spreekconsent wordt voor de termijn van zes maanden verleend. Het kan voor dezelfde termijn nog eens worden verlengd als de evaluatie van de eerste termijn door de

begeleidingscommissie voor de vergadering voldoet en dit met positief advies van de begeleidingscommissie wordt ondersteund.

9. Het toezicht op en de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van het spreekconsent door de student ligt bij de classis. Eventuele ernstige klachten over de uitoefening van het spreekconsent dienen aan de classis kenbaar te worden gemaakt.

Korte verantwoording bij het voorstel van deze regeling

Bovengenoemd voorstel ligt in de lijn van de regeling destijds van de GKv – zie de Acta van GS 1959 en GS 1975.

In deze regeling spelen studiejaren alsook het advies van de eigen theologische opleiding van de kerken een rol. Het gemis daarvan wordt zoveel mogelijk opgevangen met 2abc van deze regeling. Het lijkt ons goed dat, afhankelijk van de studieopzet van de gevolgde opleiding, in een aantal basisvakken voldoende afrondingen hebben plaatsgevonden. Een verantwoorde vordering in de studie is vereist vanwege de grote verantwoordelijkheid van het voorgaan in de kerken. Deze zorgvuldigheid is steeds door de gereformeerde kerken bewaakt.

Het onderzoek naar de geloofsleer kan door de deputaten ad examina worden verricht. Dit hoeft niet nog weer eens apart in de regeling te worden opgenomen.

In tegenstelling tot bij de andere examina wordt er bij het onderzoek voor het spreekconsent geen schriftelijk rapport van deputaten over de geleverde preekvoorstellen gevraagd.

BIJLAGE 1

Ondertekeningsformulier voor studenten in de theologie met spreekconsent

Ondergetekende,,
verklaart hierbij voor het aangezicht van de Here oprecht en met een goed geweten, dat hij er hartelijk van overtuigd is dat de leer van de Drie Formulieren van Eenheid – de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels – in alle delen geheel met Gods Woord overeenstemmen.

Hij belooft daarom dat hij bij het spreken van een stichtelijk woord in de gemeenten deze leer met toewijding zal onderwijzen en trouw verdedigen, zonder dat hij openlijk of anderszins, al of niet rechtstreeks, iets zal leren of publiceren wat daarmee in strijd is.

Deze ondertekening vond plaats bij het verlenen van spreekconsent door de Classis..... van de Gereformeerde Kerken Nederland, gehouden op te

BIJLAGE 2

Akte van verlenen van spreekconsent

De Classis van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen op te, heeft overeenkomstig de synodale regeling voor het onderzoeken van een student met het oog op spreekconsent onderzocht broeder en hem, nadat hij heeft beloofd bij zijn optreden voor de gemeente niets te zullen leren dat niet overeenstemt met de Drie Formulieren van Eenheid van de Gereformeerde Kerken Nederland, toestemming gegeven om gedurende de periode van zes maanden en met inachtneming van de bepalingen van de regeling van de synode 2016 een stichtelijk woord te spreken in de kerken van het kerkverband.

Namens de Classis..... van de Gereformeerde Kerken Nederland

Preses (h.t.):

Scriba (h.t.):

Assessor (h.t.):

BIJLAGE Hb. Aanvulling regeling Examina

Classis Noord van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

p.a. A.H.J. Rook, e.t. scriba

Kwint 30

8265 SW Kampen

Email: ahj.rook@gknkampen.nl

Kampen, juli 2022

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

p.a. br. J.F. de Leeuw, deputaat-secretaris

Prinsesselaan 11

3851 XM Ermelo

Email: j.f.deleeuw@online.nl

Weleerwaarde en eerwaarde heren en broeders!

In haar vergadering van 9 juni 2022 heeft de Classis Noord het voorstel aanvaard, dat bij haar was ingediend door de kerk van Assen-Kornhorn en dat als bijlage bij dit schrijven is gevoegd. Derhalve is het nu de classis-Noord die uw vergadering dit voorstel doet.

Met broedergroet, namens de classis,

A.H.J. Rook, e.t. scriba

Bijlage: voorstel aanvulling Huishoudelijk Reglement

Gereformeerde Kerk Assen / Kornhorn
de vaste rots

GKN Assen-Kornhorn
 Scriba H. Vleesenbeek
 Windpeluw 6
 9422 ME Smilde

Aan: Classis Noord van Gereformeerde Kerken Nederland
 B.G. Koops, Scriba Kampen

Smilde, 11 mei 2022

Eerwaarde Broeders,

In het *Huishoudelijk Reglement* van de classes is in bijlage C een *Regeling Examina* opgenomen. Het bestaat uit een regeling voor het preparatoir (voorbereidend, met het doel om iemand beroepbaar te stellen) examen en één voor het peremptoir (beslissend, met het doel om een kandidaat toegang te verlenen tot het ambt) examen. Deze regelingen zijn op hoofdlijnen overgenomen van de praktijk uit de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Een groot verschil tussen de GKV en ons is dat wij geen eigen Opleiding tot de Dienst van het Woord kennen. Daarmee is in de regeling rekening gehouden. Nu is er inmiddels wel een eigen opleiding opgestart. Ds. Visser en ds. van der Wolf zijn daarin de hoofddocenten. Ds. Bas en ds. Heres vervullen daarin een iets bescheidener rol. Deze opleiding is bedoeld om een volledig academische studie aan bijvoorbeeld de Theologische Universiteit Apeldoorn aan te vullen. De gedachte is dat aankomende predikanten binnen de GKN de colleges voor deze opleiding hebben gevolgd.

Tot nu toe is het volgen van de eigen opleiding van de GKN nog redelijk vrijblijvend voor de studenten. Tegelijkertijd leven er wel grote zorgen over de theologische vorming die studenten ontvangen aan andere universiteiten. Dat geldt niet alleen voor de Theologische Universiteit Kampen, maar ook voor die in Apeldoorn. Op de laatstgehouden examens is die zorg ook telkens weer teruggekomen. Daarbij is het ook gewoon de verantwoordelijkheid van de kerken om toe te zien op de geestelijke vorming van onze aankomende predikanten.

Het lijkt ons daarom nodig om een reparatie te doen in de regelingen voor de klassicale examens. Wij doen daarvoor hieronder een voorstel. Omdat regelingen voor examina door een generale synode worden vastgesteld, lijkt het ons de aangewezen weg om de classis voor te stellen om dit verzoek aan de synode te doen.

Het voorstel is om bij de vereiste stukken voor het preparatoir examen toe te voegen dat er ook een getuigschrift van de eigen kerkelijke opleiding aanwezig moet zijn.

Het voorstel is concreet dat de classis aan de generale synode voorstelt om in bijlage C.1.2 van het *Huishoudelijk Reglement* toe te voegen:

d. een gemotiveerd getuigschrift van de eigen kerkelijke opleiding.

Met broedergroet,

Namens GK Assen- Kornhorn,

Preses Ds. L. Heres

Scriba Br. H. Vleesenbeek

Voorstel aanpassing huishoudelijk Reglement C.1.2 classis 9 juni 2022

BIJLAGE Ia. Steunverlenende kerk voor het RTS

REFORMATORISCH SEMINARIE HEIDELBERG

Rapport synode GKN-oktober 2023

Inhoud

Inleiding	153
Hoofdstuk 1 Opgestelde instructie	153
Hoofdstuk 2 Samenvatting vergaderingen	155
Hoofdstuk 3 Contact met RTS	156
Hoofdstuk 4 Nieuwsbrieven.....	157
Hoofdstuk 5 Financiën	157
Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen.....	158
Hoofdstuk 7 Advies.....	159
Bijlagen	160
RTS 2020/ 2021	160
RTS 2021/2022.....	162
RTS 2022/2023.....	164

Inleiding

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, d.d. 6 oktober 2018, heeft de Gereformeerde Kerk Hardenberg e.o. opgedragen om namens de GKN als steun verlenende kerk voor het Reformatorisch Theologisch Seminar in Heidelberg op te treden. De kerkenraad van de GKN Hardenberg e.o. heeft hiervoor een commissie samengesteld bestaande uit de volgende broeders:

Ds. R. van der Wolf

H.J. Baarlink

W.N. van Middelkoop

A.T. Bos

TOT DE TAKEN VAN DE STEUN VERLENENDE KERK BEHOREN:

1. Onderhouden van contacten met het RTS, de opleiding, de bestuursorganen en het curatorium;
2. Kennismaken van de activiteiten van het RTS en jaarlijks laten informeren over het onderwijs, de studenten en onderwijsgeevenden, de plannen en vorderingen, nevenactiviteiten en samenwerkingen, de financiële situatie en het toezicht op de activiteiten van het RTS;
3. Mee toezien op en beoordelen van begroting, jaarrekening en balans van het RTS;
4. Ten minste twee keer in het jaar de kerken met een nieuwsbrief informeren over de activiteiten en het reilen en zeilen van het RTS;
5. Signaleren en in overleg met GKN-deputaten Begeleiding studenten, beoordelen van mogelijkheden voor verdere samenwerking met het RTS bij het begeleiden en opleiden van studenten theologie en daartoe eventueel indienen van voorstellen bij de Generale Synode van de GKN;
6. Het uitvoeren van de financiële steun aan het RTS en het innen en beheren van de daarvoor benodigde gelden.

Hoofdstuk 1 Opgestelde instructie

INSTRUCTIE STEUNVERLENENDE KERK VOOR HET REFORMATORISCH THEOLOGISCHES SEMINAR (RTS) IN HEIDELBERG

Artikel 1. Opdracht

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, d.d. 6 oktober 2018, heeft de Gereformeerde Kerk Hardenberg e.o. opgedragen om namens de GKN als steun verlenende kerk voor het Reformatorisch Theologisch Seminar in Heidelberg op te treden.

Artikel 2. Taken

Tot de taken van de steun verlenende kerk behoren:

1. Onderhouden van contacten met het RTS, de opleiding, de bestuursorganen en het curatorium;
2. Kennismaken van de activiteiten van het RTS en jaarlijks laten informeren over het onderwijs, de studenten en onderwijsgeevenden, de plannen en vorderingen, nevenactiviteiten en samenwerkingen, de financiële situatie en het toezicht op de activiteiten van het RTS;
3. Mee toezien op en beoordelen van begroting, jaarrekening en balans van het RTS;

4. Ten minste twee keer in het jaar de kerken middels een nieuwsbrief informeren over de activiteiten en het reilen en zeilen van het RTS;
5. Signaleren en in overleg met GKN-deputaten Begeleiding studenten, beoordelen van mogelijkheden voor verdere samenwerking met het RTS bij het begeleiden en opleiden van studenten theologie en daartoe eventueel indienen van voorstellen bij de Generale Synode van de GKN;
6. Het uitvoeren van de financiële steun aan het RTS en het innen en beheren van de daarvoor benodigde gelden.

Artikel 3. Vertegenwoordiging

1. De steun verlenende kerk kan zich voor de uitvoering van de opgedragen werkzaamheden laten vertegenwoordigen door een door haar ingestelde commissie.
2. De steun verlenende kerk benoemt een penningmeester voor de financiële administratie, het beheer en uitvoeren van financiële transacties.

Artikel 4. Rapportage

1. De steun verlenende kerk doet, in de maand september van het jaar dat de synode bijeenkomst, aan de generale synode van de GKN schriftelijk verslag van de uitvoering van de in artikel 2 omschreven taken en de jaarrekeningen over de afgelopen twee jaren.
2. De steun verlenende kerk dient in de maand september bij de generale synode een begroting in voor de volgende twee jaar inclusief een voorstel voor het quotum. Het quotum wordt door de synode vastgesteld.
3. Het verslag en de begroting worden ingediend bij de deputaat-scriba.

Artikel 5. Financiën

1. De inkomsten voor de steunverlening worden gevormd door:
 - ☐ bijdragen van de kerken op basis van een door de GS vast te stellen quotum per ziel;
 - ☐ giften en schenkingen;
 - ☐ legaten;
 - ☐ opbrengsten bijzondere acties.
2. Uitgaande van het aantal leden op 1 oktober van het vorige jaar wordt het door de synode vastgestelde quotum door de steun verlenende kerk jaarlijks in 4 termijnen bij de kerken geïnd. De kerken dienen het quotum steeds bij vooruitbetaling, 2 weken voor aanvang van een nieuw kwartaal, te voldoen.
3. De steun verlenende kerk stelt jaarlijks op basis van de ontvangen gelden en de van het RTS ontvangen informatie, de hoogte van de aan het RTS te verlenen steun vast. Dit bedrag wordt in overleg met het RTS maandelijks uitgekeerd.
4. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.
5. De ontvangen gelden dienen te worden bewaard bij een solide bankinstelling.
6. De boeken van de penningmeester worden jaarlijks in de maand april door de daarvoor door de generale synode aangewezen kerk gecontroleerd.

Artikel 5 Overige zaken

In alle gevallen waarin deze instructie niet voorziet beslist de Generale Synode.

Aldus vastgesteld door de Generale Synode Gereformeerde Kerken Nederland, d.d. 23 maart 2019 en opnieuw vastgesteld door de GS Harderwijk d.d. 3 oktober 2020.

Hoofdstuk 2 Samenvatting vergaderingen

Vanaf de laatstgehouden synode in 2020 hebben we op de volgende avonden vergaderd. Per avond kunt u lezen wat er met elkaar die avond besproken is.

22 september 2020

Het contact met dr. Dassonville is de laatste tijd summier, dat heeft o.a. te maken met de Coronacrisis. Er is van verschillende kanten contact gezocht, maar tot op heden blijft het stil. Er is een hele periode geen contact geweest met één van de studenten. Het was de bedoeling om interviews met hen af te nemen en die in de kerkbladen te publiceren.

Meermalen is geprobeerd contact te krijgen, de reden daarvan is voor ons niet duidelijk. Het blijft wat mistig. Ook in de financiële boekhouding is geen inzicht. Dat geeft ons als commissie niet de vrijmoedigheid om de gemeente te vragen dit jaar opnieuw het quotum op €40,00 te stellen.

In Zuid-Afrika is hij beroepen door een andere gemeente binnen de Dopperkerk, die het project RTS van harte ondersteund, niet met giften, maar met gebeden.

Als commissie bidden we erom dat de contacten niet doodbloeden, maar mogen opbloeien, om gezamenlijk te werken aan een gereformeerd (Europees) Seminarie. Een samenwerking zou nog steeds heel zegenrijk kunnen werken en kunnen. We hebben de indruk dat, dat (nog) niet wederzijds is. We hebben een brief geschreven naar de Vorstand, daarin luiden we de noodklok. Als we de GKN kerken niet kunnen informeren zal draagvlak voor het RTS afnemen.

7 december 2021

Op deze avond hebben we samengesproken met prof. Maris. N.a.v. van onze 'brandbrief' is hij naar Hardenberg gekomen om tekst en uitleg te geven over de in de vorige vergadering benoemde zorgen.

Het is een goed en open gesprek geweest. De financiële cijfers hebben we besproken en dat gaf enige opluchting. Ze zijn bezig om de geldschieters uit de VS en Canada ook voor het volgende jaar aan zich te binden. Door de cijfers begint het vertrouwen in de zaak weer wat te groeien.

Er zijn inmiddels 4 studenten afgestudeerd en nog 6 actieve studenten. In 15 jaar zijn dat er dus in totaal 10.

Vragen die er rijzen zijn o.a. hoe studenten worden geworven, of er reclame wordt gemaakt etc.? Er is afgesproken dat er een contactpersoon vanuit de Vorstand en vanuit de GKN worden aangesteld om de communicatie onderling te bevorderen.

Het is heel fijn dat we deze stukken hebben gekregen. Het geeft rust dat er inzage is en we de bedragen kunnen verantwoorden.

30 november 2022

Gang van zaken RTS/Jaarverslag

Bij deze vergadering waren buiten de commissieleden ook prof. Dr. V. d'Assonville, prof. Dr. M.A. Maris en ds. H. Drost aanwezig.

Met het RTS gaat het goed. Op dit moment zijn er 6 studenten, allemaal in deeltijd. In de praktijk betekent dat zij naast de studie ook een baan hebben. Alle studenten wonen op een behoorlijke afstand van Heidelberg. Om die reden wordt in blokken college gegeven.

De opleiding wordt volledig in het Duits aangeboden. Het streven is om binnen 1 jaar opnieuw de mogelijkheid aan te bieden voltijds te studeren aan het RTS.

Prof. D'Assonville heeft het erg druk. Het werk bij de RTS, het geven van colleges in meerdere landen, het onderhouden van contacten etc. Vanwege die hoeveelheid werk

wordt er gekeken naar een extra medewerker die hem gaat ondersteunen. Er is een kandidaat om die plek op te vullen, een erkend theoloog in de Duitstalige wereld. Er wordt naar gekeken of dat financieel haalbaar is. Betekent wel dat er meer inkomsten moeten komen om die medewerker te kunnen betalen.

Begroting RTS/GKN

Br. van Middelkoop gaf uitleg bij de begroting en prognose voor het komende jaar. Dat was na uitleg voor iedereen weer duidelijk. De GKN is het komend jaar verantwoordelijk voor €60.000. Dat is een derde van de totale begroting. Voor volgend jaar is het nog niet duidelijk hoe het gat opgevuld gaat worden. In het verleden waren er geldschieters uit Canada en Amerika. Of daar opnieuw een gift vandaan komt is nog onduidelijk.

PR toekomstig

Op de huidige manier van werken is niet zoveel op aan te merken. Ds. Drost dacht dat er nog niet werd gecommuniceerd met de vrienden van het RTS. Dat is echter wel het geval. Elke nieuwsbrief wordt ook verstuurd naar het secretariaat van de VRTS.

Voor het vervolg van de PR-werkzaamheden is afgesproken dat ds. Drost en br. Bos contact houden over wat er met elkaar uitgewisseld kan worden om de informatie breder te delen.

Hoofdstuk 3 Contact met RTS

De contacten met het RTS en de communicatie van met name het afgelopen jaar zijn goed te noemen. Wat daarbij positief aan bijgedragen heeft is de samenwerking, de brugfunctie van ds. H. Drost. Brieven worden breder verspreid om daardoor een het draagvlak te vergroten en het bereik van het RTS te verbreden. Ook de artikelen die gedeeld worden door prof. Dr. D' Assonville dragen daarin bij. De interviews die hij heeft in verschillende landen worden gedeeld en vertaald naar het Nederlands om die te verspreiden binnen het kerkverband. Er is contact met de vrienden van het RTS. Wanneer zij een nieuwsartikel o.i.d. publiceren wordt de commissie altijd op de hoogte gebracht met de vraag om het ook binnen onze kerken te verspreiden.

De opening van het academisch jaar was een bijzondere dit jaar. We kijken samen dankbaar terug op de 10 jaar die er gewerkt mocht worden onder de zegen van de HERE. 10 jaar lang mocht er gedoceerd en gestudeerd worden op academisch niveau om te doordenken wat het wezen van de theologie is. Dat gebeurde in het klein, maar niettemin mag het er zijn en daar zijn we dankbaar voor. Ds. R van der Wolf was er als afgevaardigde en docent aanwezig om de felicitaties over te brengen.

Hieronder het aantal docenten die met regelmaat college verzorgen aan het seminarie. De vakken die zij de doceren zijn beschreven op de website <https://www.rtsonline.de/dozenten>

Prof. Dr. Hans (Johannes W.) Maris

Dr. theol. Victor E. d'Assonville

Prof. Dr. Gert Kwakkel

Dr. habil. Bernhard Kaiser

Pastor Drs. René van der Wolf

Pastor Drs. Rob Visser

Pastor Sebastian Heck

Yoshio Ozawa, M.Lit., M.Div., MA

Prof. Dr. Thomas Sören Hoffmann

Dr. Martin Emmrich

Hoofdstuk 4 Nieuwsbrieven

De synode heeft ons opgedragen twee keer per jaar een nieuwsbrief te verzorgen. zie hieronder:

Ten minste twee keer in het jaar de kerken middels een nieuwsbrief informeren over de activiteiten en het reilen en zeilen van het RTS;

Er wordt binnen de GKN nogal eens geroepen dat ze zo weinig horen van de RTS – Commissie Hardenberg. Wij hebben de indruk dat de nieuwsberichten door de scribenten niet altijd verspreid worden naar de plaatselijke kerkbladen.

Geven de scribenten dat allemaal wel door? Wij willen u vragen of alle stukken wel binnen de gemeente verspreid worden.

Hoofdstuk 5 Financiën

Als bijlage zijn toegevoegd de balansen van de jaren 20/21 + 21/22 + 22/23.

Verslag kascontrole commissie wordt verzorgd door de kascontrolecommissie Enschede.

Hoofdstuk 6 Ontwikkelingen

Er zijn het laatste jaar nogal wat ontwikkelingen geweest binnen het RTS en de PR daaromheen. Zoals al in andere hoofdstukken beschreven is het contact intensiever en meer frequent geworden. Er wordt informatie met elkaar gedeeld. Het gesprek dat wij als commissie op 7 december 2021 met prof. Maris hebben gehad is daarvoor de eerste aanzet geweest. Wat daarnaast geholpen heeft is de positie van ds. H. Drost als lid van de Vorstand. De brugfunctie die hij invult ontlast de commissie in die zin, dat er nu vanuit het RTS-informatie aangeleverd wordt. In plaats van dat het initiatief bij ons ligt komt die nu ook geregeld van de andere kant.

Er zijn contacten wereldwijd (Italië, Amerika, zuid Korea, Engeland, Zuid-Afrika). Onlangs had prof. d'Assonville een fijn gesprek met een seminarie in Newcastle. Eenwording is niet aan de orde, maar er is bijvoorbeeld wel geopperd of er mogelijkheden zijn om docenten met elkaar uit te wisselen. In Newcastle vertelde prof. d'Assonville waren ze verheugd te horen dat het RTS intensief samenwerkt met de GKN.

Prof. d'Assonville heeft het erg druk. Het werk bij de RTS, het geven van colleges in meerdere landen, het onderhouden van contacten etc. Vanwege die hoeveelheid werk wordt er gekeken naar een extra medewerker die hem gaat ondersteunen. Er is een kandidaat om die plek op te vullen, een erkend theoloog in de Duitstalige wereld. Of dat ook voortgang gaat hebben is afhankelijk van de financiële haalbaarheid. Er wordt naar gekeken of dat haalbaar is. Betekent wel dat er meer inkomsten moeten komen om die medewerker te kunnen betalen.

De opleiding wordt volledig in het Duits aangeboden. Er is nog geen mogelijkheid om de opleiding in het Engels aan te bieden. Dat heeft te maken met de bemensing, de studenten en de financiën. Voor een aantal landen zou het Engels meer mogelijkheden bieden dan de Duitse taal.

Op dit moment zijn er 6 studenten. Ze studeren allemaal in deeltijd. In de praktijk betekent dat zij naast de studie ook een baan hebben. Alle studenten wonen op een behoorlijke afstand van Heidelberg. Om die reden wordt in blokken college gegeven. Het streven is om binnen afzienbare tijd opnieuw de mogelijkheid aan te bieden voltijds te studeren aan het RTS.

Samenwerking AvGT

In de afgelopen jaren heeft drs. R. van der Wolf als gastdocent aan het RTS-colleges mogen geven in de gereformeerde ambtsleer en de diakonie. Beide colleges zijn samengevat in een Reader, die aan het RTS dienst mag doen. Op zijn beurt heeft dr. V. d'Assonville op één van de studiedagen aan de AvGT een cursus 'pastoraat bij Calvijn' mogen geven. De verhouding tussen beide opleidingen is goed. In de toekomst hopen we met elkaar deze samenwerking uit te mogen breiden, eventueel naar andere Europese landen en gereformeerde seminaria, zoals in Kiev en Riga.

Hoofstuk 7 Advies

Arjan Bos
Veldkers 17
7772 LV Hardenberg

GKN Synode 2023

Hardenberg 5 juli 2023

Betreft: Advies samenwerking Reformatoorsch Seminarium Heidelberg

Geliefde broeders,

In deze brief vindt u de aanbeveling van de commissie Heidelberg aangesteld door de synode van 2020 en samengesteld door de kerkenraad van de GKN Hardenberg e.o.

Onze aanbeveling is om het quotum van €60.000 te handhaven. Dat komt dus neer op €40,00 per ziel per jaar. De argumenten daarvoor vindt u o.a. in hoofdstuk 7: ontwikkelingen binnen het RTS.

Het belangrijkste argument daarvoor vindt u in dat hoofdstuk niet beschreven. De Here Jezus gebied in Matt 24:19 het onderwijs tot alle volken, het brengen en verspreiden van het goede nieuws. Dat is in de kern waar het seminarie voor wil staan. Goed, gedegen gereformeerd onderwijs te geven aan toekomstige evangelisten/predikanten om vooral in de Duitstalige wereld het blijde nieuws van verzoening en vergeving te brengen. Alleen al de grote aantal inwoners, 84 miljoen in 2022 maakt ons klein. Laten we hopen en ook bidden dat de Here het werk van het Seminarie wil zegenen.

Broeders, als commissie kunnen wij het in ons geweten niet voor elkaar krijgen hier geen positieve aanbeveling achter te laten. Er zijn veel punten van verbetering te noemen, er zijn een aantal zaken die in de toekomst anders moeten en daar wordt ook aan gewerkt. Maar we kunnen niet ontkennen dat er in de afgelopen jaren vier studenten zijn opgeleid tot kerkplanter, stadsevangelist of predikant die op een Schriftuurlijke wijze het evangelie willen brengen.

Tijdens de komende synode zouden wij bij bespreking van dit rapport graag aanwezig willen zien: dr. d'Assonville, ds. H Drost en indien gewenst een afvaardiging van de commissie Heidelberg.

Met hartelijke groet,

Arjan Bos
Handtekening

Bijlagen

RTS 2020/ 2021

RTS

Omschrijving	Werkelijk 2019 €	Werkelijk 2020 €	Begroting 2021 €
Ontvangsten			
giften	69.041	56.882	52.560
Totaal	69.041	56.882	52.560
Uitgaven			
RTS	51.850	48.000	52.560
bankkosten	170	195	200
overige kst.	0	295	300
Totaal	52.020	48.490	53.060
Resultaat	17.021	8.391	-500

* Quotum 2020 peildatum 1 okt. 2019 1200 x € 40, per ziel

** Quotum 2021 peildatum 1 okt. 2020 1314 x € 40, per ziel

RTS Balans per 31 december		Werkelijk 2019 €	Werkelijk 2020 €	Begroting 2021 €	Omschrijving	Werkelijk 2019 €	Werkelijk 2020 €	Begroting 2021 €
ACTIVA					PASSIVA			
Liquide middelen					Bestemmingsfonds			
Liquide middelen	18.491	23.882	20.382		RTS	9.491	17.882	17.382
					Schulden			
					Lening o/g Diaconie	9.000	6.000	3.000
Totaal	18.491	23.882	20.382		Totaal	18.491	23.882	20.382

RTS 2021/2022**RTS**

Omschrijving	Werkelijk <u>2020</u> €	Begroting <u>2021</u> €	Werkelijk <u>2021</u> €	Begroting <u>2022</u> €
Ontvangsten				
giften	56.882	52.560	58.513	55.560
Totaal	56.882	52.560	58.513	55.560
Uitgaven				
RTS	48.000	52.560	53.000	55.560
bankkosten	195	200	160	200
overige kst.	295	300	0	300
Totaal	48.490	53.060	53.160	56.060
Resultaat	8.391	-500	5.353	-500

* Quotum 2021 peildatum 1 okt. 2020

1314 x € 40, per ziel

** Quotum 2022 peildatum 1 okt. 2021

1389 x € 40, per ziel

RTS

Balans per 31 december

Omschrijving	Werkelijk Begroting		Werkelijk Begroting	
	2020 €	2021 €	2021 €	2022 €
ACTIVA				
Liquide middelen				
Liquide middelen	23.882	20.382	29.235	22.735
Totaal	23.882	20.382	29.235	22.735
Omschrijving	2020 €	2021 €	2021 €	2022 €
PASSIVA				
Bestemmingsfonds				
RTS	17.882	17.382	23.235	22.735
Schulden				
Lening o/g Diaconie	6.000	3.000	6.000	0
Totaal	23.882	20.382	29.235	22.735

RTS Balans per 31 december	Werkelijk Begroting		Werkelijk Begroting		Werkelijk Begroting	
	Omschrijving	2021 €	2022 €	2022 €	2022 €	2023 €
	ACTIVA					
	Liquide middelen					
	Liquide middelen	29.235	22.735	23.331	19.031	
	Totaal	29.235	22.735	23.331	19.031	
	PASSIVA					
	Bestemmingsfonds					
	RTS	23.235	22.735	23.331	19.031	
	Schulden					
	Lening o/g Diaconie	6.000	0	0	0	
	Totaal	29.235	22.735	23.331	19.031	

BIJLAGE Ib. Kascontrole Commissie Heidelberg

Gereformeerde Kerk Enschede e.o.

Thomas de Keyserstraat 20, 7545 BK, Enschede

Email: scriba@gkenschede.nl

Tel: 053 4337866 / +31 6 23882904

Kascontrole Commissie Heidelberg

Boekjaren: 2020, 2021 en 2022

Samenstelling, aanwezigheid en functie:

Ds. R. van der Wolf (voorzitter Commissie Heidelberg)

Br. W. van Middelkoop (penningmeester Commissie Heidelberg)

Br. G.J. Buffinga (lid kascontrolecommissie)

Br. H. Koster (lid kascontrolecommissie)

Inhoudsopgave

- Structuur kascontrole boekjaren 2020/2021/2022
- Voorgeschiedenis: ontstaan en belang
- Terugblik voorgaande boekjaar (2019)
- Samenvatting van antwoorden op vooraf gestelde vragen (kascontrole 2020 en 2021)
- Verslag kascontrole 2020 en 2021
- Aanbevelingen boekjaren 2020/2021
- Verslag kascontrole 2022
- Resultaten van de aanbevelingen n.a.v. vorige kascontrole
- Aanbevelingen boekjaar 2022
- Eindconclusie van de kascontrolecommissie

Structuur kascontrole boekjaren 2020/2021/2022

De kascontrole van de boekjaren 2020 en 2021 heeft plaatsgevonden in een vergadering op woensdag 16 februari 2022.

De kascontrole van het boekjaar 2022 heeft plaatsgevonden in een vergadering op dinsdag 4 juli 2023.

Voorgeschiedenis: ontstaan en belang

De GKN ondersteunt het RTS in het kader van zending. Aan het RTS worden stadsevangelisten opgeleid. De studenten zijn afkomstig uit alle windstreken.

Het RTS was noodlijdend en kon met behulp van een gift van GK Hardenberg (een legaat met de zending als bestemming en een lening van de diaconie) dringende schulden afbetalen. Vervolgens zijn de gemeenten van de GKN aangeschreven met de vraag of er een bijdrage geleverd kon worden (de lening van de diaconie moest immers ook worden terugbetaald, wat in 2022 is gedaan). Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een synodale bepaling van een afdracht per ziel, zodat er periodiek een financiële bijdrage kan worden geleverd aan het RTS. De steun verlenende kerk heeft de Commissie Heidelberg formeel opdracht gegeven dit ten uitvoer te brengen. De steun verlenende kerk heeft goed zicht op de financiële situatie van het RTS.

Ds. Van der Wolf en Dr. d'Assonville geven ook elkaars studenten les, elk op zijn eigen vakgebied. Ook denkt men na om in de toekomst nog meer te gaan samenwerken met meerdere kleine theologische opleidingen met Heidelberg als centraal punt. Het belang van samenwerken wordt hierdoor groter dan alleen de zendingsofdracht, de opleidingen kunnen hierdoor mogelijk gebruik maken van elkaar docenten. Ook kunnen studenten op andere plekken hun studie volgen.

Gereformeerde Kerk Enschede e.o.

Thomas de Keyserstraat 20, 7545 BK, Enschede

Email: scriba@gkenschede.nl

Tel: 053 4337866 / +31 6 23882904

Terugblik voorgaande boekjaar (2019)

Over het boekjaar 2019 heeft geen kascontrole plaatsgevonden.

Samenvatting van antwoorden op vooraf gestelde vragen (kascontrole 2020 en 2021)

- De Commissie Heidelberg heeft geen eigen ANBI-status. De commissie vormt met de kerk en diaconie van GK Hardenberg e.o. één entiteit, en valt derhalve onder de ANBI-groepsbeschikking van de GKN. Het financiële resultaat van de Commissie Heidelberg is op dit moment niet online terug te vinden.
- Er zijn alleen girale geldstromen, er is dus geen kasgeld aanwezig.
- Er wordt voor het doen van betalingen niet gewerkt met het 4-ogenprincipe. De penningmeester van de CvB van GK Hardenberg kan in geval van afwezigheid betalingen doen namens de commissie.
- De scriba's worden aangeschreven om het quotum over te maken naar gelang het ledenaantal op 1 oktober van het voorgaande jaar.

Baten komen voornamelijk per gemeente binnen, maar er zijn ook leden uit diverse gemeenten die hun bijdrage individueel overmaken. Dit is voornamelijk het geval bij de steunverlenende kerk zelf, maar ook bij GK Enschede (ex-wijkgemeente van GK Hardenberg) en andere gemeenten.
- De administratie wordt minimaal 7 jaar bewaard. Dit gebeurt zowel digitaal als op papier.
- Er moest in 2021 actie worden ondernomen om twee gemeenten ertoe te bewegen over te gaan tot betaling. Men is herinnerd aan de synodale afspraak en de betalingen hebben alsnog plaatsgevonden.
- De bijdragen komen zowel per kerk als per huishouden binnen. Vooral nog lijkt dit niet tot problemen cq. tekorten te leiden.
- Kerkenraden worden verantwoordelijk geacht om hun (nieuwe) leden informatie te verstrekken zodat men op de hoogte is van het bestaan van de Commissie Heidelberg en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het ondersteunen hiervan.
- De penningmeester van de Commissie Heidelberg vraagt het ledenaantal op bij de Commissie Financieel Beheer. Ook worden scriba's gevraagd het ledenaantal van hun gemeenten op te geven.
- Twee keer per jaar wordt een nieuwsbrief verstuurd.

Verslag kascontrole 2020 en 2021

Het quotum in 2020 en 2021 is gesteld op € 40,00 per ziel.

Het quotum wordt gehaald waardoor de commissie Heidelberg kan voldoen aan de toegezegde afdrachten.

Er wordt een "werkkapitaal" aangehouden in de vorm van een bestemmingsfonds, zodat aan begin van het nieuwe boekjaar de afgesproken gelden ook overgemaakt kunnen worden, ook al zouden er nog geen bijdragen vanuit de kerken zijn overgemaakt.

Er is in 2020 één declaratie gedaan voor een reiskostenvergoeding. In het jaar 2021 zijn er geen overige kosten. In beide jaren is er sprake van bankkosten. Er wordt structureel maandelijks een vastgesteld bedrag overgemaakt aan het RTS. Tegen het eind van het jaar wordt in een commissievergadering besloten of er een extra bedrag wordt overgemaakt. Dit is niet gedaan in 2020, wel in 2021.

De boekhouding en overzichten wordt op jaarbasis opgesteld. Er zijn geen onregelmatigheden aangetroffen.

Gereformeerde Kerk Enschede e.o.

Thomas de Keyserstraat 20, 7545 BK, Enschede

Email: scriba@gkenschede.nl

Tel: 053 4337866 / +31 6 23882904

Aanbevelingen boekjaren 2020/2021

Op basis van het gevoerde gesprek en de financiële stukken wil de kascontrolecommissie een aantal aanbevelingen doen.

- Publicatie financiële stukken RTS i.v.m. ANBI-status

Om te voldoen aan de voorwaarden van de ANBI-status, moeten bepaalde financiële stukken op de website (van GK Hardenberg) worden gepubliceerd. De stukken van zowel 2020 als 2021 zijn niet gepubliceerd (de stukken van de kerk wel, van RTS en diaconie niet). Wij adviseren daarom om het financiële resultaat online te publiceren.

Aangezien de Commissie Heidelberg geen eigen entiteit heeft, kunnen de financiële gegevens van Commissie Heidelberg worden ondergebracht bij de gegevens van de kerk of als separate resultatenrekening.

- Bestemmingsfonds

Het bestemmingsfonds (de algemene reserve) wordt gebruikt om de eerste drie maanden van het nieuwe jaar te overbruggen, mochten bijdragen later binnenkomen dan gewenst is. Het advies is om het bestemmingsfonds te verlagen naar maximaal 3 keer het over te maken maandbedrag.

Verslag kascontrole 2022

Het quotum is ook in 2022 gesteld op € 40,00 per ziel.

Het quotum wordt gehaald waardoor de commissie Heidelberg kan voldoen aan de toegezegde afdrachten.

In het jaar 2022 zijn er alleen bankkosten. Er zijn geen declaraties ingediend.

Er wordt structureel maandelijks een vastgesteld bedrag overgemaakt aan het RTS. Eind 2022 is er geen extra bedrag overgemaakt. De lening van de diaconie is afgelost.

De boekhouding en overzichten wordt op jaarbasis opgesteld.

Er zijn geen onregelmatigheden aangetroffen.

In deze vergadering werd tevens besproken dat in alle drie de boekjaren sprake is van een aantal kerken waar structureel sprake is van een lagere bijdrage dan het synodaal afgesproken bedrag per ziel. Zolang deze (lagere) bijdragen geen stagnerend beeld laat zien, wordt er geen actie ondernomen.

Daarentegen is het dankbaar om te kunnen vaststellen dat er ook kerken zijn die meer afdragen dan het quotum. Hierdoor heeft de commissie Heidelberg wel voldoende middelen om maandelijks een vast bedrag naar het RTS over te maken.

Resultaten van de aanbevelingen n.a.v. vorige kascontrole

Publicatie financiële stukken RTS i.v.m. ANBI-status

Het RTS wordt nu mede genoemd in de gepubliceerde stukken. Verdere aanscherping is gewenst. Dit staat beschreven in de nieuwe aanbevelingen.

Bestemmingsfonds

Er wordt in 2022 ook een "werkkapitaal" aangehouden in de vorm van een bestemmingsfonds, zodat aan begin van het nieuwe boekjaar de afgesproken gelden ook overgemaakt kunnen worden, ook al zouden er nog geen bijdragen vanuit de kerken zijn overgemaakt. Het werkkapitaal is naar aanleiding van de kascontrole 2020/2021 verlaagd in de richting van de genoemde richtlijn. De begroting 2023 laat hetzelfde beeld zien.

Gereformeerde Kerk Enschede e.o.

Thomas de Keyserstraat 20, 7545 BK, Enschede

Email: scriba@gkenschede.nl

Tel: 053 4337866 / +31 6 23882904

Aanbevelingen boekjaar 2022

Op basis van het gevoerde gesprek en de financiële stukken wil de kascontrolecommissie een aantal aanbevelingen doen.

- Publicatie financiële stukken RTS i.v.m. ANBI-status

a) Om te voldoen aan de voorwaarden van de ANBI-status, moeten bepaalde financiële stukken op de website (van GK Hardenberg) worden gepubliceerd. Dit is voor het boekjaar 2022 ook gedaan.

Waar het beter kan: de wijze van publicatie zoals de fiscus dit oplegt. Dat wordt als volgt omschreven: "Sinds 1 januari 2021 zijn grote ANBI's verplicht om voor de publicatie van de gegevens, gebruik te maken van standaardformulieren. Grote ANBI's zijn [onder meer] niet-fondsenwervende ANBI's als de totale lasten in het betreffende boekjaar meer bedragen dan € 100.000".

In verband met (het behouden van) de ANBI-status raden we met klem aan dit formulier te gebruiken.

b) Om toch separate (en daardoor transparante) cijfers te kunnen publiceren van kerk, diaconie en Commissie Heidelberg is het tevens aan te raden om deze stukken vormvrij te publiceren náást het verplichte formulier.

- Structuur nieuwsbrieven

Het versturen van nieuwsbrieven op basis van een vast ritme vergroot de transparantie en kan een positief effect hebben op de giftenstroom. Daarom is het belangrijk om hier blijvende aandacht voor te hebben en álle kerken binnen de GKN bij te betrekken. De kerken worden hierdoor in voldoende mate op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen én het belang van de commissie Heidelberg en het RTS.

- Ontwikkeling giftenstroom (toekomstbestendigheid)

Deze aanbeveling is afhankelijk van de uitvoerbaarheid en onder het voorbehoud van de behoefte bij de Generale Synode.

Het los van elkaar presenteren van giften van kerken en individuele gemeenteleden, in een document dat alleen bestemd is voor de Generale Synode, kan inzage geven in de wijze waarop de giftenstroom tot stand komt. Daarnaast zou de commissie Heidelberg kerken ertoe kunnen oproepen de giften zoveel mogelijk gestructureerd via de kerken te laten lopen. Kerken moeten vervolgens op hun beurt gemeenteleden oproepen om de giften zoveel mogelijk via de eigen kerk over te maken. Dit tezamen maakt dat de verantwoordelijkheid meer bij de kerken komt te liggen om daarmee de toekomstbestendigheid van de giftenstroom te bevorderen.

Het voorgaande zorgt bij de kerken voor een beter zicht op wie geen bijdrage levert, waarop de kerken gepaste actie kunnen ondernemen. Aanvullend daarop is het advies aan de commissie Heidelberg om te overwegen om de kerken aan te schrijven die structureel (veel) minder bijdragen dan het afgesproken quotum.

- Toepassen 4-ogenprincipe

We adviseren om met betrekking tot het beheer van de rekening en het doen van betalingen het 4-ogenprincipe te gaan toepassen. Dat wil zeggen dat een tweede persoon de betalingen mede accordeert, voordat een betaling ook echt kan worden gedaan. Na invoering is er geen sprake meer van solistisch handelen. Hiermee beschermt u het werk van de penningmeester en van de commissie. Het komt de zuiverheid van handelen en het afleggen van verantwoordelijkheid ten goede.

Gereformeerde Kerk Enschede e.o.

Thomas de Keyserstraat 20, 7545 BK, Enschede

Email: scriba@gkenschede.nl

Tel: 053 4337866 / +31 6 23882904

Eindconclusie van de kascontrolecommissie

Ondergetekenden, br. G.J. Buffinga en br. H. Koster (leden van GK Enschede, die namens de Synode van 2020 deze opdracht heeft gekregen) hebben de financiële administratie van de Commissie Heidelberg, onderdeel van de Gereformeerde Kerk Hardenberg e.o., over de boekjaren 2020, 2021 en 2022 en de staat van inkomsten en uitgaven gecontroleerd.

Zij hebben vastgesteld dat de administratie correct is uitgevoerd en dat de staten een juist inzicht geven in het gevoerde financiële beheer over bovengenoemde boekjaren en de financiële positie per 31 december in elk van deze jaren. Zij stellen voor de Commissie Heidelberg décharge te verlenen voor het gevoerde financiële beheer.

Enkele aanbevelingen zijn te vinden in het voorgaande verslag.

Enschede, 14 september 2023

De kerkenraad:

Ds. R. Douma
(preses)

M.W.J. Groeneveld
(scriba)

De kascontrole commissie:

Br. G.J. Buffinga

Br. H. Koster

BIJLAGE J. Deputaten artikel 49 Kerkorde

Deputaten ad artikel 49 Kerkorde

p.a. ds A. Bas, rapporteur

Dravik 1

8265 CG Kampen

Email: adr.bas@planet.nl

Kampen, september 2023

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland

p.a. br. J.F. de Leeuw, deputaat-scriba

Prinsesselaan 11

3851 XM Ermelo

Email: j.f.deleeuw@online.nl

Weleerwaarde en eerwaarde heren en broeders!

De Generale Synode van Harderwijk (2020) stelde classes in en benoemde deputaten om naar analogie van artikel 49 van de Kerkorde de classes bij te staan in alle gevallen waarbij de kerkorde dit voorschrijft en bij bijzondere moeilijkheden; alsmede toezicht te houden op het peremptoir examen van aanstaande predikanten. In de afgelopen drie jaar hebben zij hier invulling aan trachten te geven.

Daarbij is hun wel gebleken, dat het aantal van vier deputaten ontoereikend is. Omdat een deputaat niet als zodanig op kan treden in zijn eigen classis, is het enkele malen voorgekomen dat het kerkverband als gevolg van ziekte of verhindering slechts door één deputaat vertegenwoordigd is. Omdat dit onwenselijk is, verzoeken we u uit elke classis twee primi en één secundus-deputaat te benoemen.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de momenten en gelegenheden waarbij één of meer deputaten in opdracht van de Generale Synode het kerkverband vertegenwoordigd hebben. Mocht uw vergadering, naar artikel 49 van de Kerkorde, een nadere verantwoording hierover behoeven, dan verklaren wij daartoe van harte bereid te zijn. Wij wensen u Gods onmisbare zegen toe over uw besprekingen.

Met broedergroet,

A. Bas

A. Jongeneel

J.R. Visser

R. van der Wolf

Overzicht van het optreden van deputaten ad artikel 49 Kerkorde (2020-2023)

<i>Datum</i>	<i>Gelegenheid</i>	<i>Classis</i>	<i>Deputa(a)t(en)</i>
23-01-2021	Toelating ds H. Drost	Noord	Visser
06-03-2021	Peremptoir examen kandidaat P. Helmus	Noord	Jongeneel en Visser
08-06-2021	Toelating prof. F. van der Pol	Zuid	Bas
12-06-2021	Praeparatoir examen kandidaat R. Douma	Noord	Visser
12-06-2021	Toelating ds A.H. Dries	Noord	Visser
12-06-2021	Toelating ds F.J. Bijzet	Noord	Visser
22-01-2022	Peremptoir examen kandidaat R. Douma	Zuid	Van der Wolf
12-07-2022	Toelating ds H.J. Visser	Noord	Jongeneel

BIJLAGE K. Deputaat-scriba

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11, 3851 XM Ermelo
Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan de: Generale Synode Kampen 2023
p/a deputaat-scriba J.F. de Leeuw
j.f.deleeuw@online.nl

Betreft: **voorbereiding synode**

Ermelo, 7 september 2023

Geachte vergadering,

De Generale Synode d.d. 3 oktober 2020 heeft besloten de Gereformeerde Kerk Kampen aan te wijzen als samenroepende kerk voor de volgende Generale Synode die D.V. in november 2023 gehouden zal worden. Middels dit schrijven ontvangt u een verantwoording van de voorbereidende activiteiten met daarin begrepen enkele praktische voorstellen en aanbevelingen.

Datum

Op voorstel van de deputaat-scriba is door de Gereformeerde Kerk Kampen als samenroepende kerk besloten de aanvang van de synode vast te stellen op D.V. **zaterdag 4 november 2023**. De kerken en classes zijn daarover op 13 juli 2022 geïnformeerd.

Convocatie

Op 12 april 2023 is de convocatie voor de GS Kampen 2023 naar de classes, met een cc aan de kerken, verzonden. Daarin worden de classes verzocht zo mogelijk voor 1 september 2023 doch uiterlijk op 25 september zaken voor de agenda op te geven bij de deputaat-scriba. Tevens wordt aan de classes verzocht voor of uiterlijk op 25 september 2023 de namen en e-mailadressen door te geven van de afgevaardigden naar de synode.

Van de convocatie is op 11 april 2023 kennis gegeven aan alle deputaatschappen, commissies en kerken die in opdracht van de GS d.d. 3 oktober 2020 werkzaamheden uitvoeren. Aan deze deputaten, commissie en kerken is gevraagd rapporten en eventuele voorstellen, verslagen, voordrachten, verzoeken voor het uitnodigen van gasten, zo mogelijk voor 1 september 2023, doch uiterlijk op 25 september 2023, in te dienen bij de deputaat-scriba.

Locatie

Omdat er in Kampen geen passende locatie beschikbaar is, is op voorstel van de deputaat-scriba door de samenroepende kerk besloten via de koster van de GK Harderwijk e.o. afspraken te maken met de Bethelkerk in Harderwijk. Dit gebouw, waarvan GK Harderwijk e.o. voor de kerkdiensten en andere activiteiten medegebruiker is, is goed bereikbaar en beschikt over de nodige voorzieningen.

Synodezittingen

Het vaststellen van de synodeagenda, de volgorde en wijze van behandeling van de agendapunten, is een zaak van u als vergadering. Gelet op de te behandelen zaken en het feit dat na een frequentie van twee synodes in één jaar, het nu drie jaar geleden is dat de vorige synode is gehouden, alsmede gelet op de brede aandacht voor de contacten met de DGK en de verzoeken van deputaten Buitenlandse kerken, is er bij de voorbereidingen rekening gehouden dat uw vergadering meerdere zittingen nodig zal hebben om de agenda af te handelen.

Op voorhand zijn daarom in de maanden november en december van dit jaar 4 zaterdagen en 1 vrijdag in de Bethelkerk gereserveerd en als uitloop en eventueel als afsluiting, 1 zaterdag in de maand januari van volgend jaar. De zaterdagen 4 en 18 november, 2 en 16 december en 13 januari 2024 en ook vrijdag 1 december zijn vastgelegd.

Dagindeling synodezittingen en catering.

Voor de zaterdagen is uitgaan van een morgensessie van 9.30 tot 12.30 uur en een middagsessie van 13.30 tot 16.30 uur. Tussendoor zowel in de morgen als in de middag is er een moment voor koffie/thee, geserveerd in de vergaderzaal. Ook voor eventueel aanwezig publiek.

Van 12.30 tot 13.30 kan er gegeten worden waarbij uitgegaan wordt van een eenvoudig warm buffet te serveren in de hal van de kerk. Publiek dat mee wil eten moet zich vooraf aanmelden.

Voor de terugreis kunnen om 16.30 uur broodjes meegenomen worden. Wie daar gebruik van wil maken moet dit vooraf opgeven.

Wanneer er gebruik gemaakt wordt van de reservering op de vrijdag 1 december, vooraf gaande aan de zitting op 2 december, dan zou de dag indeling kunnen zijn: een morgensessie van 9.30 tot-12.30 uur, een middag sessie van 13.30-16.30 uur en een avond sessie van 18.30-20.30 uur. Van 17.00 tot 18.00 uur kan er dan een warm buffet worden geserveerd en tussen de middag een broodmaaltijd met iets warmes.

Vergaderruimte

De synode kan voor de plenaire besprekingen gebruikmaken van een gecombineerde zaal waarin in het ene gedeelte ruimte is voor een vergaderopstelling voor circa 16 personen en in het andere deel een stoelopstelling voor 15-20 belangstellenden.

Er vanuit gaande dat voor een goede voorbereiding van de bespreking en besluitvorming door uw vergadering commissies worden benoemd, zijn er 4 afzonderlijk ruimten beschikbaar voor de dagdelen dat er commissievergaderingen worden gepland.

Wanneer er meer gasten worden uitgenodigd dan er ruimte is in de vergaderzaal, of wanneer er meer belangstellenden zijn dan er ruimte is op de publiek tribune, kan uitgeweken worden naar de kerkzaal.

Technische voorzieningen

Voor het projecteren van voorstellen, amendementen e.d. kan tijdens de vergadering gebruik gemaakt worden van in de vergaderruimte aanwezige beeldschermen. Op de momenten dat er in de kerkzaal moet worden vergaderd kan gebruik gemaakt worden van de daar aanwezige beamer.

In de kerk staat een kopieerapparaat. Voor het vermenigvuldigen van documenten kan daar gebruik van worden gemaakt.

Ondersteuning

Voor het bedienen van de technische voorzieningen en het notuleren en gereed maken van de teksten voor de acta, zodat deze steeds van zitting tot zitting door uw vergadering kunnen worden vastgesteld, stellen wij uw vergadering voor br. Evert Haaksma, voor de duur van de synode, ter ondersteuning aan de deputaat-scriba toe te voegen.

De koster van de GK Harderwijk e.o. zr. Janny de Leeuw-Westra is bereid gevonden de catering tijdens de zittingsdagen te coördineren. Zij is verantwoordelijk voor de afstemming van het gebruik

van de zalen, de inrichting, de nevenruimten, de techniek, het parkeerterrein e.d., met de kosters van de Bethelkerk. Wij stellen uw vergadering voor dat het nodige overleg van uw vergadering met de koster van de GK Harderwijk e.o. loopt via de deputaat-scriba.

Uitnodigingen

Vooruitlopend op het vaststellen van de agenda en de momenten waarop zaken behandeld worden zijn deputaten, commissies en kerken die in opdracht van de GS d.d. 3 oktober 2020 werkzaamheden uitvoeren, geïnformeerd over de aanvang van de synode. Ook ontvangen zij vooraf bericht van de conceptagenda, aanvangstijd, vergaderlocatie en ter informatie een afschrift van deze brief.. Op het moment dat de agenda door uw vergadering is vastgesteld, incl. tijd en datum dat zaken behandeld worden, nodigt de deputaat scriba deputaten uit wanneer hun aanwezigheid wordt vereist.

Op voorstel van het moderamen kan de synode besluiten broeders uit het kerkverband uit nodigen om als adviseur aan de synode deel te nemen. Op het moment dat uw vergadering besluit broeders uit te nodigen om als adviseur aan de synode deel te nemen, zal de deputaat-scriba de uitnodigingen doen uitgaan

De SERK in Duistland waarmee een zusterkerkrelatie wordt onderhouden, zijn door de deputaat-scriba namens de samenroepende kerk uitgenodigd om een afvaardiging naar de synode te sturen.

Deputaten Buitenlandse kerken berichten in hun schrijven d.d. 21 juni 2023, dat de Canadian Reformed Churches, de Vrye Gereformeerde Kerken Suid-Africa, de Free Reformed Churches Australia, de Orthodox Presbyterian Church (USA) en de Evangelical Presbyterian Church of England and Wales, te kennen hebben gegeven de synode te willen bezoeken. Het is aan uw vergadering om te besluiten tot het wel of niet uitnodigen van één of meer van deze kerken. Bij het reserveren van de vergaderlocatie is rekening gehouden met de mogelijkheid van vergaderen op twee aaneengesloten dagen, vrijdag 1 december en zaterdag 2 december 2023. Wanneer uw vergadering in de eerste zitting op 4 november besluit in te gaan op het verzoek en aanbevelingen van deputaten Buitenlandse kerken, dan zijn de vergaderzaal en de kerkzaal op 1 en 2 december beschikbaar.

De steunverlenende kerk voor het RTS, GK Hardenberg e.o., zou graag zien dat dr. V. d'Assonville en ds. H. Drost bij de bespreking van het rapport van de steunverlenende kerk aanwezig zijn. Wanneer uw vergadering besluit deze broeders uit te nodigen zal de deputaat-scriba de uitnodigingen doen uitgaan

Concept agenda en bijbehorende stukken

In de eerste week van september 2023 is een voorlopige versie van de concept agenda met de daarbij behorende stukken naar de classes verzonden. In de eerste week van oktober 2023 wordt de definitieve versie verzonden.

De kerken ontvangen de concept agenda voor publicatie in de plaatselijke kerkbladen

Met broedergroet, namens de samenroepende kerk,
J.F. de Leeuw, deputaat-scriba

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw

Prinsesselaan 11, 3851 XM Ermelo

Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan de: Generale Synode Kampen 2023

p/a deputaat-scriba J.F. de Leeuw

j.f.deleeuw@online.nl

Betreft: werkzaamheden deputaat scriba GS okt. 2022 tot GS Kampen 2023

Ermelo, 23 september 2023

Geachte vergadering,

Met het instellen van classes is het Huishoudelijk Reglement Generale Synode gewijzigd vastgesteld. De instructie voor de deputaat-scriba is er op afgestemd. De afgelopen drie jaar is gebleken dat zowel het Huishoudelijk Reglement als de genoemde instructie werkbaar zijn. Enkele zaken vragen om *aanpassing* en of een *nadere invulling*. In deze verantwoording daarover een paar opmerkingen.

Acta

De punten, vaststellen Acta vorige synode, zaken uit de Acta van de vorige synode en onderzoek naar uitvoering van genomen besluiten staan niet meer op de concept agenda.

De acta van de GS 3 oktober 2020 is opgesteld door de deputaat-scriba. Daarin zijn op aanwijzing van het moderamen de door de synode genomen besluiten vastgelegd. Na goedkeuring door het moderamen is de acta op 24 mei 2021 naar de kerken gestuurd. De acta is publiek gemaakt via de GKN site. De vertrouwelijke acta is in beheer bij de deputaat-scriba en niet verspreid. *Nu de synode om de drie jaar wordt samen geroepen zou overwogen kunnen worden dat de synode van zitting naar zitting zelf de tekst van de Acta vaststelt.*

Uitgaande correspondentie

Ook staat het punt correspondentie uitgegane stukken niet meer op de concept agenda.

In bijlage A. vindt u een overzicht van de uitgaande correspondentie in de afgelopen periode. Alleen de stukken die relevant zijn. In de praktijk zijn er allerlei vragen en verzoeken om informatie die beantwoord worden. Intern van deputaten, kerken en gemeenteleden, o.a. over de GKN site, verslagen van kerkelijke vergaderingen, namen en adresgegevens of hoe zaken afgesproken en geregeld zijn.

Ook derden maken regelmatig gebruik van info@gereformeerdekerkennederland.nl. Notarissen zijn vaak op zoek naar het adres van de begunstigde kerk. Particulieren naar doopbewijzen, kerkelijke registers en waar ze moeten zijn om zich te laten uitschrijven.

GKN site

Op aanwijzing van de deputaat-scriba worden berichten, verslagen alsmede wijzigingen en aanvullingen door de webmaster op de site van de Gereformeerde Kerken Nederland geplaatst. De indruk is dat de site regelmatig wordt geraadpleegd. Maar niet altijd wordt gevonden wat men zoekt. Meerder verslagen van classis vergaderingen ontbreken. Informatie over de kerken, zoals contact en adresgegevens worden niet op de site vermeld. Daarvoor wordt verwezen naar de websites van de kerken. Dit wordt niet altijd begrepen. *Het is zeker het overwegen waard af te spreken een aantal standaardgegevens van de kerken op de site te plaatsen.* In de afgelopen periode heeft br. E. Haaksma uit Harderwijk de taak van webmaster van br. J. Wiegel overgenomen.

Benoemingen

De zittingsduur van de deputaten is bepaald op 3 jaar. Benoemingen en herbenoemingen zullen eens in de drie jaar plaatsvinden. De afgelopen periode is een vacature voor het deputaatschap Appelzaken niet in gevuld. Ook zijn een aantal deputaten tussentijds, om uiteenlopende redenen, teruggetreden als deputaat. Over het tussentijds invullen van vacatures is niets geregeld. *Een aanvulling van artikel 13 van het Huishoudelijk Reglement zou daarin kunnen voorzien.* In bijlage B vindt u een overzicht van de huidige samenstelling van de deputaatschappen met daarbij de namen van de door GS oktober 2020 benoemde deputaten

Deputaat-scriba

Door de GS van 3 oktober 2020 is bepaald dat de deputaat-scriba de werkzaamheden tot de GS van 2023 zal voortzetten en de samenroepende kerk ondersteunen bij de voorbereidingen van de synode. Het is aan de GS Kampen 2023 om te beslissen of dit deputaatschap kan vervallen. *Ter ondersteuning van de aan te wijzen samenroepende kerk zou een deputaatschap ter voorbereiding van de volgende synode in gesteld kunnen worden.* Welke beslissing er ook genomen wordt, het handhaven van een centraal adres is belangrijk.

Nazien boeken en bescheiden en archief.

In het huishoudelijk reglement artikel 13 is bepaald dat eens in de twee jaar *(dit zou gewijzigd moeten worden in drie jaar)* de synode een kerk aanwijst voor het jaarlijks nazien van de boeken en bescheiden van de quaestor van de CFB, een kerk voor het nazien van de boeken en bescheiden van de steun verlenende kerk en een kerk voor het nazien van het archief van de archief bewarende kerk. Het dechargeren door de synode gebeurt eens in de drie jaren.

Adres voerende kerk

De Gereformeerde Kerk Kampen is aangewezen als adres voerende en archief bewarende kerk van het kerkverband Gereformeerde Kerken Nederland. Sinds 31 oktober 2022 staat de huidige deputaat-scriba bij de K.v.K. geregistreerd als pseudo-ubo voor de Gereformeerde Kerken Nederland.

Termijnen

De tijd tussen het indienen van zaken voor de agenda van de synode, eind september, en het versturen naar de classes van conceptagenda met behorende stukken, eerste week oktober, is erg krap. *Eind september wijzigen in eerste week september zou beter zijn.*

Met broedergroet,
Johan de Leeuw, deputaat-scriba

Bijlage A

Overzicht correspondentie uitgegane stukken periode 3 oktober 2020 tot 4 november 2023

01. US 2020 10 05 moderamen, mails t.b.v. ondertekening Acte preparatoir examen
02. US 2020 10 05 P. Helmus mail t.b.v. ondertekenen ondertekeningsformulier
03. US 2020 11 24 br. en zr. V.W., met uitspraak
04. US 2020 11 24 GK Zwijndrecht e.o., met uitspraak
05. US 2020 11 26 Kortverslag GS GKN Harderwijk 3 oktober 2020
06. US 2020 11 27 Deputaten CFB, door GS van 3 oktober 2020 genomen besluiten
07. US 2020 11 27 ds. A. Bas, benoeming deputaat art 49 KO
08. US 2020 11 27 ds. A. de Jager, ontheffing deputaat Ad-examina
09. US 2020 11 27 ds. A. Jongeneel, benoeming deputaat art. 49 KO
10. US 2020 11 27.ds. A. Jongeneel, benoeming deputaat Buitenlandse kerken
11. US 2020 11 27.ds. A. Jongeneel, benoeming secr.deputaat Eenheid gereformeerde belijders
12. US 2020 11 27 ds. E. Hoogendoorn, herbenoeming deputaat Appelzaken
13. US 2020 11 27 ds. J.R. Visser, benoeming deputaat art 49 KO
14. US 2020 11 27 ds. J.R. Visser, benoeming deputaat Buitenlandse kerken
15. US 2020 11 27 ds. J.R. Visser ontheffing deputaat Ad-examina
16. US 2020 11 27 ds. L. Heres, consulent voor de GK Zuidhorn e.o.
17. US 2020 11 27 ds. R. van der Wolf, benoeming deputaat art. 49 KO
18. US 2020 11 27 ds. R. van der Wolf, benoeming deputaat Eenheid gereformeerde belijders
19. US 2020 11 27 ds. R. van der Wolf, consulent voor de GK Enschede e.o.
20. US 2020 11 27 G.H. Werkman, herbenoeming deputaat Appelzaken
21. US 2020 11 27 GK Enschede, aanwijzen consulent
22. US 2020 11 27 GK Enschede, nazien en controleren boeken steunverlenende kerk
23. US 2020 11 27 GK Harderwijk e.o., nazien GKN archief
24. US 2020 11 27 GK Zuidhorn, aanwijzen consulent
25. US 2020 11 27 GK Zwolle e.o., nazien en controleren boken CFB
26. US 2020 11 27 J.W. Meijer, benoeming deputaat Appelzaken
27. US 2020 11 27 L. Roorda, benoeming deputaat CFB
28. US 2020 11 27 C. Tillema, benoeming deputaat CFB
29. US 2020 11 27 J.F. Bos, ontheffing deputaat Ad-examina
30. US 2020 11 27 J.F. de Leeuw, benoeming deputaat scriba
31. US 2020 11 27 L. Buit, benoeming deputaat Appelzaken
32. US 2020 11 27 zr. D.R. Buist-Biewenga, benoeming deputaat Appelzaken
33. US 2021 05 24 Kerken, Classes, predikanten, SERK, Acta GS GKN Harderwijk 3 oktober 2020
34. US 2022 07 13 Classes, datum Generale Synode Kampen 2023, met cc aan kerken
35. US 2022 07 17 Deputaten Buitenlandse kerken i.v.m. afmelden br. Scheele als deputaat
36. US 2023 04 10 Classis , uitnodiging Generale Synode Kampen 2023, met cc aan kerken
37. US 2023 04 10 Deputaten en commissies, uitnodiging Generale Synode Kampen 2023
38. US 2023 05 24 Deputaten Buitenlandse kerken, inzake uitnodigen buitenlandse kerken
39. US 2023 09 07 Classis, voorlopig concept agenda met bijbehorende stukken
40. US 2023 09 07 Deputaten en commissie, voorlopig concept agenda
41. US 2023 09 07 SERK, uitnodiging Generale Synode Kampen 2023
42. US 2023 09 07 Kerken voorlopig versie concept agenda GS Kampen 2023
43. US 2023 09 30 Classis, concept agenda GS Kampen 2023 met bijbehorende stukken
44. US 2023 09 30 Deputaten en commissie, concept agenda GS Kampen 2023
45. US 2023 09 30 Kerken concept agenda GS Kampen 2023
46. US 2023 10 06 Primi afgevaardigden, vertrouwelijke stukken GS Kampen 2023

Bijlage B

Overzicht huidige samenstelling deputaatschappen met door GS oktober 2020 benoemde deputaten en voor controle aangewezen kerken.

deputaten Appelzaken

- vacature, contactpersoon (ds. E. Hoogendoorn is tussentijds teruggetreden)
- br. G.H. Werkman,
- zr. D.R. Buist-Biewenga,
- br. L. Buit en
- br. J.W. Meijer
- vacature (niet ingevuld door GS 3 oktober 2020)

deputaten Begeleiding studenten

- dr. L. Groeneveld, contactpersoon
- dr. L. Heres
- vacature, (br. H. Hutten is tussentijds teruggetreden)
- dr. A. Bas

deputaten Buitenlandse kerken

- ds. A. Jongeneel, voorzitter, contactpersoon EPCEW (Engeland)
- vacature, secretaris, contactpersoon FRCA (Australië) (br. A. Scheele is tussentijds terug getreden)
- ds. A. de Jager, contactpersoon CanRC (Canada)
- br. K.B. Stelma, contactpersoon OPC (Noord Amerika)
- ds. J.R. Visser, contactpersoon VGKSA Zuid Afrika)

deputaten Eenheid gereformeerde belijders

- br. J. Hartog, contactpersoon
- ds. A. Jongeneel. secretaris
- vacature (dr. A. Bas is tussentijds teruggetreden)
- ds. L. Heres
- ds. J.R. Visser
- vacature (ds. R. van der Wolf is tussentijds teruggetreden)

deputaten Commissie Financieel beheer

- br. L. Roorda, secretaries
- br. C.M. Blootens
- br. C.G. Broeks
- zr. A.M. Prins
- br. C. Tillema

deputaten art. 49 KO

- ds. J.R. Visser, contactpersoon
- dr. A. Bas
- ds. A. Jongeneel
- ds. R. van der Wolf

deputaat scriba

- br. J.F. de Leeuw

controleerende kerken

- GK Harderwijk e.o., controleerende kerk archief , archief bewarende kerk
- GK Zwolle e.o., controleerende kerk boeken, bescheiden quaestor deputaten CFB
- GK Enschede e.o. controleerende kerk boeken, bescheiden steun verlenende kerk

BIJLAGE La. Controle archief GKN

Rapport controle Generaal Archief van de Gereformeerde Kerken Nederland

Opdracht

De synode besluit:

- GK Harderwijk aan te wijzen voor het nazien van het GKN archief bij de archiefbewarende kerk ('Artikel 48. Benoemingen en ontheffingen' uit de Acta van de Generale Synode Harderwijk, 3 oktober 2020)

Vorbereiding op de uitvoering van de opdracht

Er zijn geen instructies (mee)gegeven, zoals bijvoorbeeld wat en hoe gecontroleerd moet worden. Ook is geen referentie meegegeven waaraan het archief moet voldoen.

In de acta van de Generale Synodes die op internet te vinden zijn (vanaf 12 maart 2016) zijn geen besluiten gevonden m.b.t. de doelstelling van het archiveren dan wel het archief. Ook zijn geen instructies te vinden m.b.t. de wijze van archiveren, het beheer ervan en de controle daarop. Wel is in de verschillende versies van het Huishoudelijk Reglement van de GS vastgelegd dat de deputaatscriba na afloop van de synode verschillende met name genoemde stukken in ordelijke staat moet aanleveren aan de adresvoerende kerk (zie bijlage 1).

Uitvoering

Omdat binnen de GKN geen algemene instructies te vinden zijn m.b.t. het archief in brede zin, is de website van het Archief en Documentatiecentrum (ADC) geraadpleegd. Ook geeft de archiefwet de nodige informatie. Daarnaast belicht de website van de PKN de nodige onderwerpen m.b.t. archiefbeheer.

Met deze informatie in het achterhoofd is 25 augustus 2023 naar de locatie gegaan waar het archief zich bevindt. Onder het kopje 'Bevindingen' hebben we de feitelijke waarnemingen vastgelegd. Daarnaast is met de beheerder van de locatie waar het archief zich bevindt gesproken. Dit gesprek ondersteunt de feitelijke waarnemingen.

Bevindingen

Algemeen:

Opslagcondities, situatie waar en hoe het archief zich bevindt.

- a. Op de zolder van een woonhuis is het archief in twee verhuisdozen opgeborgen. De dozen zijn gevuld met ordners/mappen waarin de stukken zich bevinden. Op de rug van elke map staat duidelijk vermeld van welke vergaderingen de stukken in die map zitten (zie bijlage 2). Per GS is een map gemaakt. Van de vergaderingen van 2009 t/m 2015 bevinden de stukken van meerdere vergaderingen in één map. De mappen zien er goed verzorgd uit.
- b. De mappen bevatten metalen delen. Veel stukken bevatten metalen nietjes. Ook zijn er papieren in plastichoezen.
- c. Er zijn alleen documenten op papier aangetroffen. Harde schijven, USB-sticks, SD-schijfjes of Cd-roms met informatie of documenten zijn niet aangetroffen.

Inhoud van de mappen.

- a. Elke map heeft dezelfde inhoudsopgave (onderdelen zijn gescheiden door tabbladen), maar de inhoud achter de tabbladen correspondeert niet altijd met de inhoudsopgave.
- b. Niet achter elk tabblad bevinden zich documenten.
- c. Stukken die betrekking hebben op de Generale Synodes van 2 november 2019, 29 februari 2020 en 3 oktober 2020 zijn niet aanwezig in het archief.

- d. Onder de huidige Instructie voor de Deputaat-Scriba staat "Vastgesteld 1 oktober 2016, aangevuld 17 maart 2018, gewijzigd en opnieuw vastgesteld door de GS Harderwijk, 3 oktober 2020." (Zie Acta-GS-3-oktober-2020 pag. 172). De versies van 1 oktober 2016 en 3 oktober 2020 zijn te vinden in de betreffende acta, maar de aanvullingen van 17 maart 2018 niet. Ook uit de acta van 17 maart 2018 is niet eenduidig te destilleren welke aanvullingen het betreffen.
- e. Er zijn stukken met markeringen en/of aantekeningen.
- f. Er zijn alleen conceptagenda's aangetroffen, niet de definitieve.
- g. Vertrouwelijke en niet-vertrouwelijke stukken zijn niet fysiek gescheiden. Beiden zitten per vergadering in eenzelfde map. Veelal zitten ze wel achter verschillende tabbladen, maar niet altijd.
- h. Acta en uitgegane stukken zijn veelal niet ondertekend.
- i. Op geen enkel stuk met paginanummering is het totale aantal pagina's van het document vermeld, waardoor niet duidelijk is of een document compleet is.
- j. Afgezien van de indeling van de tabbladen, die overigens voor elke map gelijk is, is er geen overzicht van wat per map aanwezig is (of moet zijn). Ook is er geen totaaloverzicht van alle aanwezige stukken.

Wat niet is aangetroffen.

- a. Het doel van het archief.
Hierdoor is onbekend waarom en wat gearchiveerd wordt.
- b. Een gedeelte in het archief met alle geldende instructies en regelingen.
Nu moet gezocht worden naar de regelingen en is het maar de vraag of de laatste versie is gevonden.
- c. Een besluit over wat gearchiveerd moet worden van deputaten, commissies, website, e.d..
Dit heeft alles te maken met het doel van het archief.
Voor geschiedschrijving, reconstructie van besluiten, informatievoorziening e.d. zijn niet alleen de rapporten van belang, maar ook de wijze waarop besluiten tot stand zijn gekomen en welke informatie voor een breed publiek toegankelijk is en is geweest, zoals wat op internet te vinden is.
- d. Een instructie met betrekking tot de indeling van het archief.
Er wordt vanuit gegaan dat iedereen zijn of haar taak naar beste weten en kunnen uitvoert. Het is echter de vraag of de huidige indeling wijs en handig is. Een archief is er niet alleen voor om stukken in te stoppen, maar ook om zaken erin terug te vinden.
Een ander punt dat opviel is dat alleen de conceptagenda's worden gearchiveerd (conform de instructie voor de deputaat-scriba). De definitieve agenda's, of vastgestelde agenda's, zijn niet aangetroffen, terwijl in elke vergadering het punt 'vaststellen agenda' voorkomt.
- e. Een instructie over hoe de stukken aangeleverd moeten worden, maar ook waaraan de stukken moeten voldoen.
De aangetroffen stukken voldoen veelal niet aan de meest basale regels voor archiveren. Metaal en plastic zijn niet toegestaan. Ook het totaal aantal pagina's van elk document moet aangegeven zijn om te zien of het hele document aanwezig is. Omdat het archief losbladig is, dient ook op iedere pagina aangegeven te zijn welk document het betreft.
- f. Een overzicht / index met alle stukken in het archief, zowel chronologisch als per onderwerp, maar ook van alle besluiten, ingekomen stukken en uitgegane stukken.
Nu is niet te zien of het archief compleet is. Ook is het opzoeken van bepaalde documenten of het zoeken naar alle documenten over één onderwerp een tijdrovende bezigheid.
- g. Een instructie voor de archiefbewarende kerk.
Onbekend is wat de taak van de archiefbewarende kerk is. Evenmin wat haar rechten en plichten zijn. Daarnaast is niets geregeld voor wat betreft voorzieningen en middelen die deze kerk ter beschikking heeft dan wel moet hebben.
- h. Een instructie voor de archivaris.

Op dit moment bestaat het 'werk' alleen uit het beschikbaar stellen van ruimte waarin het archief zich bevindt. Een archief met papieren documenten moet brandveilig zijn, een temperatuur hebben tussen de 16 en 18 graden Celsius en een Relatieve Vochtigheid tussen 50 en 55 procent. Heeft hij ook een taak bij het ter inzage geven of uitlenen van stukken? Op welke wijze moet hij een administratie bijhouden?

Indien het een digitaal archief wordt, dient het materiaal toekomstbestendig te blijven (zowel software als hardware zal over 100 jaar ongetwijfeld anders zijn dan wat nu gangbaar is) en dient er een back-up te zijn.

- i. Een instructie met betrekking tot de toegang c.q. inzagerecht tot de vertrouwelijke en de niet-vertrouwelijke stukken.
Onbekend is wie vertrouwelijke en niet-vertrouwelijke stukken mogen inzien en onder welke condities en voorwaarden.
- j. Een selectielijst waarin is aangegeven wat permanent bewaard moet blijven, wat een beperkte bewaartermijn heeft met daarbij het aantal jaren waarna het vernietigd mag worden.
Niet alles heeft eeuwigheidswaarde. Een archief groeit alleen. Door geen onnodige stukken te bewaren, blijft het archief beheersbaar.
- k. Afspraken over het waarborgen van de vertrouwelijkheid van gegevens.
De AVG vereist dat deze zijn vastgelegd.

Steekproef:

Vergadering kerkverband 20 september 2013 / 13 december 2013

- a. Notulen en comité-notulen zitten in dezelfde tab.
- b. Bezwaarschriften en appelschriften zitten achter eenzelfde tabblad.

GS 12 maart 2016

- a. De vertrouwelijke acta zijn niet ondertekend.

GS 1 oktober 2016

- a. De paginanummering van de acta met bijlagen klopt niet. Op geen enkel stuk met paginanummering is het totale aantal pagina's van het document vermeld, waardoor niet duidelijk is of een document compleet is.
- b. Er is alleen een concept van de acta aanwezig, die niet ondertekend is.
- c. Ook belangrijke uitgegane stukken bevatten geen ondertekening.
- d. Alle stukken zitten zonder onderlinge scheiding achter elkaar achter een tabblad.
- e. De emeriteringsakte van ds. Hoogendoorn is aanwezig, maar de daarbij horende stukken ontbreken.

GS 23 maart 2019

- a. Er zijn geen acta aanwezig, ook geen vertrouwelijke acta.

GS 22 juni 2019

- a. De index (= indeling in tabbladen) zit in een plastic insteekhoes.
- b. De presentielijst is aanwezig en volledig ingevuld en getekend.
- c. De geloofsbrieven, het door br. A. Jongeneel ondertekende ondertekeningsformulier preparatoir examen en de acte met betrekking tot afgelegd preparatoir examen bevinden zich allemaal achter het tabblad 'Presentielijst'.
- d. De conceptagenda is aanwezig.
- e. Achter het tabblad 'Ingekomen stukken/correspondentie' bevinden zich: Aanvraag examen kerken; Aanvraag examen Jongeneel + motivatie brief; Attestatie over Jongeneel van KR Kampen; Bul TUK; 2 preken.
- f. De preken hebben per preek een metalen nietje.
- g. Verder is de map leeg, met uitzondering van de volledige set tabbladen. Er zijn i.i.g. geen acta aanwezig, ook geen vertrouwelijke acta in deze map.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusie 1:

Doordat niet vastgelegd is welk doel het archiveren van stukken heeft - en in het verlengde daarvan ook geen eisen aan de inhoud van het archief, de taken van de archiefbewarende kerk en de taken van de archivaris/beheerder van het archief zijn vastgesteld - gebeurt alles naar eigen inzicht van betrokkenen.

Aanbeveling 1:

- a. Leg vast wat de doelstelling is van het archief / archiveren.
- b. Leg vast wat gearhiveerd moet worden:
 - i. vanaf wanneer (bijv. vanaf dat de GKv (gedwongen of vrijwillig) is verlaten en alles wat de aanleiding daartoe is geweest);
 - ii. welke stukken (zowel van GS als van deputaten, commissies, website e.d.);
 - iii. leg per categorie stukken vast wat de bewaartermijn is (altijd bewaren of vernietigen na een vastgesteld aantal jaren).
- c. Leg vast hoe het archief ingedeeld / opgebouwd moet worden.
- d. Leg een index/overzicht/inhoudsopgave aan en houd deze actueel.
- e. Maak een aparte categorie met alle geldende regelingen en instructies en houd deze actueel.
- f. Besluit wie inzage hebben in het archief, zowel voor de algemene stukken als de vertrouwelijke stukken.
- g. Beschrijf de taken van de archivaris/archiefbeheerder, de taken van de archiefbewarende kerk, de wijze waarop de stukken aangeleverd moeten worden en waaraan de stukken moeten voldoen.

Conclusie 2:

De stukken zijn allemaal op papier afgedrukt, terwijl ze oorspronkelijk allemaal digitaal zijn gemaakt en aangeleverd. Dit vraagt bij het archiveren naast veel fysieke ruimte ook veel beheerslast. Het is ook niet meer van deze tijd om fysieke archieven aan te leggen.

Aanbeveling 2:

- a. Besluit om een digitaal archief aan te leggen. Dit heeft de volgende voordelen:
 - i. Het neemt minder fysieke ruimte in;
 - ii. Het is gemakkelijk te kopiëren, waardoor het op twee verschillende plaatsen opgeslagen kan worden, waardoor het meer zekerheid heeft bij eventuele calamiteiten;
 - iii. Het zoeken naar onderwerpen gaat sneller.
- b. Benoem trefwoorden die gebruikt moeten worden bij en gekoppeld aan de onderscheiden stukken.

Conclusie 3:

De opslagcondities voldoen aan geen enkele voorwaarde. Hierbij zijn voornamelijk de richtlijnen van het ADC en de archiefwet als referentie gebruikt. Het archief is niet brandveilig; bevat metalen en plastic; bevindt zich niet in zuurvrije archiefdozen, het klimaat is niet beheerst (16-18 °C, 50-55% RV).

Aanbeveling 3:

Wanneer besloten wordt om het archief op papier te behouden:

- a. Faciliteer de archiefbewarende kerk met faciliteiten die aan de regels voor archiveren voldoen.

O.a.:

 - i. Sluit een contract af met bijv. een overheidsarchief;
 - ii. Betrek hierbij o.a. de kosten in relatie met de totale begroting van het kerkverband;
 - iii. Leg de bewaarcondities voor het archief vast en monitor deze.

Wanneer besloten wordt om het archief digitaal aan te leggen:

- a. Leg het archief offline vast, om calamiteiten als hacken, aanvallen, gijzelingen te voorkomen.
- b. Leg op twee plaatsen identieke archieven vast (zodat er een back-up is).
- c. Gebruik hardware en bestanden die toekomstbestendig zijn, maar migreer mee met de ontwikkelingen. (Het is aannemelijk dat hardware en bestandstypen over 100 jaar anders zullen zijn dan wat nu gebruikelijk is.)

Conclusie 4:

Er is geen rekening gehouden met wettelijke regelingen. Zo is niets vastgelegd over zaken die de AVG vereisen.

Aanbeveling 4:

- a. Leg vast wat het beleid is m.b.t. persoonsgegevens en vertaal dit in praktische regelingen.

Harderwijk, 20 september 2023

E. Haaksma

J.W. Meijer

Bijlage 1: Te verrichten werkzaamheden voor het archief van de GKN

Acta GS GKN 1 oktober 2016

Artikel 10. Instructie deputaat-scriba**Bijlage A. INSTRUCTIE VOOR DEPUTAAT-SCRIBA****4. Te verrichten werkzaamheden voor het archief van de GKN:**

Zo spoedig mogelijk na afloop van de synode gereedmaken van de relevante stukken voor archivering en het aanbieden van deze stukken aan de adresvoerende kerk. De adresvoerende kerk dient voor het archief in ordelijke staat te ontvangen:

- a. de concept-agenda's
- b. een afschrift van uitgegane stukken
- c. de ingekomen stukken
- d. de geloofsbrieven
- e. de presentielijsten
- f. een exemplaar van commissie- en deputatenrapporten
- g. met betrekking tot ontslag en emeritering: het daartoe strekkende verzoek, de daarmee verband houdende kerkenraadsverklaring en afschrift van de verleende akten
- h. alle overige stukken waarvan de synode tot opnemning in het archief besluit
- i. de vrijgegeven korte verslagen
- j. de vastgestelde en ondertekende acta
- k. de vastgestelde en ondertekende vertrouwelijke acta
- l. het huishoudelijk reglement, de regelingen en instructies

Acta GS GKN 3 oktober 2020

BIJLAGE IV

HUISHOUDELIJK REGLEMENT GENERALE SYNODE

Bijlage A. INSTRUCTIE VOOR DEPUTAAT-SCRIBA**4. Te verrichten werkzaamheden voor het archief van de GKN:**

Zo spoedig mogelijk na afloop van de synode gereedmaken van de relevante stukken voor archivering en het aanbieden van deze stukken aan de adresvoerende kerk. De adresvoerende kerk dient voor het archief in ordelijke staat te ontvangen:

- a. de conceptagenda's
- b. een afschrift van uitgegane stukken
- c. de ingekomen stukken
- d. de geloofsbrieven
- e. de presentielijsten
- f. een exemplaar van commissie- en deputatenrapporten
- g. alle overige stukken waarvan de synode tot opnemning in het archief besluit
- h. de vrijgegeven korte verslagen
- i. de vastgestelde en ondertekende (vertrouwelijke)acta
- j. het huishoudelijk reglement, de regelingen en instructies

Vastgesteld 1 oktober 2016, aangevuld 17 maart 2018, gewijzigd en opnieuw vastgesteld door de GS Harderwijk, 3 oktober 2020.

Bijlage 2: Rugtitels van de mappen

- Vergadering van de kerken van het kerkverband 17 sept. 28 mei 16 april 15 febr. 2010 26 nov. 25 aug 9 mei 2009
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 16 dec. 23 sept. 27 mei 25 febr. 28 jan. 2011
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 3 nov 28 sep. 29 juni 1 juni 31 april 9 maart 1012
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 13 dec. 2013 20 sept. 2013
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 31 mei 2013 22 maart 2013 18 jan. 2013
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 16 mei 1014 22 febr. 2014
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 20 sept. 2014 5 sept. 2014
- Vergadering van de kerken van het kerkverband 26 sept. 2015
- GS 12 maart 2016
- GS 1 oktober 2016
- GS 18 maart 2017
- GS 7 oktober 2017
- GS 17 maart 2018
- GS 18 mei 2018 GS 17 maart 2018
- GS 6 oktober 2018
- GS 22 juni 2019
- GS 23 maart 2019

BIJLAGE Lb. rapport synodecommissie archiveren

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

Rapport van de Synodecommissie Archiveren

Opdracht

Op 01 december 2023 heeft de generale Synode Kampen 2023 het volgende besluit genomen:

Afgesproken wordt dat br. E. Haaksma, br. J.F. de Leeuw en br. J.W. Meijer de vergadering dienen met een voorstel voor een instructie voor het op een verantwoorde en doelmatige manier archiveren, beheren, bewaken en instanthouden van het archief van de GKN.

Aanleiding

Rapport met bevindingen, conclusies en aanbevelingen nazien GKN-archief bij de archief bewarende kerk, de GK Kampen, door de GK Harderwijk e.o.

Overwegingen

Artikel 50 van de KO geeft alleen een opdracht: goed zorgen voor de archieven.

De commissie die het archief heeft nagezien heeft geconstateerd dat er binnen de GKN geen kaders en instructies zijn voor het archiveren, behoudens de lijst met stukken die de deputaat-scriba moet aanleveren bij de archiefbewarende kerk en dat de GK Kampen het archief moet beheren.

Voor het opstellen van instructies zijn allereerst kaders/criteria nodig waaraan het een en ander moet voldoen. Voor zowel het opstellen van kaders/criteria als voor het opstellen van instructies zal eerst deskundig advies ingewonnen moeten worden.

De huidige situatie bij de kerken, de classes en de synode is niet leidend, maar kan wel als informatiebron dienen voor het opstellen van kaders en instructies.

Voorstel

De GS Kampen 2023 besluit een commissie te benoemen met de opdracht de eerstvolgende synode te dienen met een voorstel voor het op een verantwoorde en doelmatige manier archiveren, beheren, bewaken en in stand houden van het archief van de GKN.

De commissie zal hierbij invulling geven aan tenminste alle punten die de commissie voor het nazien van het archief heeft genoemd, dan wel hier gemotiveerd niet aan voldoen.

Voor het aanvragen van advies is budget beschikbaar.

Daarnaast heeft de commissie de opdracht om het huidige archief veilig te stellen.

Harderwijk, 13 december 2023

E. Haaksma

J.F. de Leeuw

J.W. Meijer

BIJLAGE M rapport Zorg inzake Seksueel Misbruik

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

rapport synodecommissie

m.b.t. de voorstellen 'seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag' en 'gemeente-overstijgende vertrouwenspersonen'

Vorbereidingscommissie: ds. P. Helmus
br. J.W. Meijer
br. B. Veening

Datum: 8 december 2023

Opdracht synodecommissie

De Generale Synode Kampen 2023 van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk, heeft op 18 november j.l., naar aanleiding van de door de classis Noord en de classis Zuid ingezonden en geagendeerde voorstellen (6.2.5 / 6.2.6 / 6.2.7 / 6.2.9) inzake het onderwerp seksueel misbruik en vertrouwenspersonen, een synodecommissie benoemd. Deze commissie kreeg de opdracht om de bespreking op DV 16 december 2023 voor te bereiden en de ingediende voorstellen *samen te voegen tot één voorstel*.

Beoordeling voorstellen:

- Genoemde voorstellen hebben dezelfde aanleiding en dezelfde intentie. Dit behoeft geen uitleg, alleen een onderstreping van de noodzaak van de voorstellen.
- Beide classes stellen voor gemeente-overstijgende vertrouwenspersonen aan te stellen.
- Voorstel Classis Zuid begint bij het voorwerk, kort gezegd met de organisatie van alle betrokkenen bij meldingen. Voorstel Classis Noord begint bij het aanstellen van vertrouwenspersonen die later ingebed gaan worden in een professionele achtervang.
- Gelet op de voorstellen doen beide classes direct of indirect het *voorstel om aan te sluiten bij het 'Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties'*. Overigens participeert dit Meldpunt met vergelijkbare stichtingen in 'veiligkerk.nl'.
- Er is niets op tegen als kerkenraden zelf interne vertrouwenspersonen aanstellen vanuit en voor hun gemeenten, dat is alleen maar toe te juichen. Maar voor kleine kerken waar een ons-kentons-cultuur is, kan een 'onbekende buitenstaander' laagdrempeliger zijn voor de melder.
- Gelet op de grootte van de kerken, de classes en het kerkverband, en daarmee samenhangend ook het lage aantal potentiële kandidaten die voor de functie van vertrouwenspersoon in aanmerking komt, alsmede het in het vorige punt genoemde feit van kleine kerken binnen het kerkverband, is het praktischer om de vertrouwenspersonen voor het hele kerkverband aan te stellen, eventueel per classis.
- De 'synodecommissie' heeft meermaals contact gehad met Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (ZSM) van De Gereformeerde Kerken (hersteld) (DGK).

Op 2 december j.l. heeft de Generale Synode van de GKN besloten dat de kerkverbanden GKN en DGK, na en mét de wederzijdse erkenning van hun kerken als ware kerken van Christus, in staat van vereniging zijn. Gegeven het feit dat de DGK reeds een deputaatschap ZSM heeft, maar ook omdat de synodecommissie meermaals contact heeft gehad met Deputaten ZSM van de DGK, is het wellicht praktischer om een deputaatschap in te stellen die belast wordt met de werkzaamheden die genoemd zijn in het voorgestelde besluit 3 van de classis Zuid.

- Op 2 december 2023 heeft de Generale Synode een besluit genomen (besluit 3) om na en met wederzijdse erkenning **direct** betrokken deputaatschappen van DGK en GKN de opdracht te geven om gezamenlijk met voorstellen te komen die ter goedkeuring aan beide eerstvolgende synodes worden voorgelegd.
- De eerste uitwerking hiervan wordt zichtbaar in een bericht van deputaten ZSM DGK op 4 december j.l. (en vooruitlopend op de besluiten van de Generale Synode van DGK op DV 12 januari 2024): *“Heel graag zouden de leden van het deputaatschap ZSM in januari 2024 een afspraak willen maken met de leden van jullie commissie. Ook bij DGKH start de Generale Synode binnenkort. Wij zouden het gesprek met jullie over de zorg bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties graag willen noemen in ons totaalverslag.”*
- Ten aanzien van besluit 6 van de classis Zuid: na kerkelijke eenwording met DGK aansluiting te zoeken bij zijn deputaatschap Zorg inzake Seksueel Misbruik acht de synodecommissie, gelet op besluit 3, aanpassing gewenst en dit te vervangen met de als kader voor de vertrouwenspersoon door DGK gehanteerde Instructie interne vertrouwenspersoon en Profielschets van de vertrouwenspersoon.

Adviezen en voorstellen

De synodecommissie stelt voor:

De voorgestelde besluiten die door de classis Zuid zijn ingediend over te nemen met de volgende wijzigingen in besluit 3:

In plaats van een commissie een **deputaatschap** in te stellen, bestaande uit tenminste twee broeders en twee zusters uit de kerken van het kerkverband, die de volgende taken heeft:

- a. de aansluiting bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties te regelen;
- b. vier vertrouwenspersonen (**zo mogelijk twee vertrouwenspersonen per classis**), te weten twee broeders en twee zusters uit het eigen kerkverband, te zoeken en te benoemen, **dan wel als zodanig ter benoeming aan de respectievelijke classes voor te stellen**;
- c. informatie in te winnen en onderzoek te doen naar het instellen van een professioneel en ervaren deskundige als gemeentebegeleider.

En de vervanging van besluit 6 door een nieuw besluit 6:

Het ‘oude’ besluit 6 luidt:

Ten slotte besluit de synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op d.d., na kerkelijke eenwording met DGK aansluiting te zoeken bij zijn deputaatschap Zorg inzake Seksueel Misbruik dan wel in de voorbereiding op het nieuwe kerkverband een nieuw deputaatschap in te stellen.

Het nu voorgestelde besluit 6 luidt:

6. Bijgevoegde Instructie interne vertrouwenspersoon en Profielschets van de vertrouwenspersoon als kader voor de vertrouwenspersonen te hanteren.

Wat betreft de profielschets van de vertrouwenspersoon, alsook de instructie van de vertrouwenspersonen, adviseert de synodecommissie gebruik te maken van de informatie die op de site van meldpuntmisbruik.nl te vinden is en door deputaten ZSM DGK gehanteerd wordt.

Tenslotte

In de voorbereiding van dit voorstel is meermaals contact gelegd met Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (ZSM) van De Gereformeerde Kerken (hersteld) (DGK). Een deputaat gaf aan blij te zijn met de communicatie met de GKN en sprak de hoop uit dat dat meehelpt om als GKN en DGK op één lijn te komen wat betreft dit belangrijke onderwerp. De kerkelijke eenwording geeft nog meer reden om nu op elkaar gericht te zijn en tot een toekomstbestendige lijn te komen.

Hierna volgt het complete voorstel van de synodecommissie met de bijlagen:

- Instructie interne vertrouwenspersoon
- Profielschets van de vertrouwenspersoon
- Taken en werkwijze Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties
- Gemeentebegeleider en klachtencommissie
- Stappenplan: houd het Jeugdwerk Veilig

Het samengevoegde voorstel is, waar nodig, aangevuld met actuele informatie vanuit het deputaatschap ZSM van DGK.

Overzicht van de gevraagde besluiten:

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op 16 december 2023, besluit:	
Besluit 1	om aan te sluiten bij een bestaand meldpunt inzake seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag
Besluit 2	om aansluiting te zoeken bij het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties
Besluit 3	een deputaatschap in te stellen, bestaande uit tenminste twee broeders en twee zusters uit de kerken van het kerkverband, die de volgende taken heeft: <ol style="list-style-type: none"> a. de aansluiting bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties te regelen b. vier interne vertrouwenspersonen (zo mogelijk twee vertrouwenspersonen per classis), te weten twee broeders en twee zusters uit het eigen kerkverband, te zoeken en te benoemen, dan wel als zodanig ter benoeming aan de respectievelijke classes voor te stellen c. informatie in te laten winnen en onderzoek te laten doen naar het instellen van een professioneel en ervaren deskundige als gemeentebegeleider
Besluit 4	<i>in totaal voor de komende drie jaren</i> een budget van maximaal € 1.000 per vertrouwenspersoon beschikbaar te stellen t.b.v. opleiding en het verwerven van informatie
Besluit 5	het door deputaten begeleiden in de opstartfase van de vertrouwenspersonen en de eventueel benoemde gemeentebegeleider
Besluit 6	bijgevoegde Instructie interne vertrouwenspersoon en Profielschets van de vertrouwenspersoon als kader voor de vertrouwenspersonen te hanteren

Voorstel zorg inzake seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag

Inleiding

Een actueel thema in Nederland is op dit moment seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag. Voorbeelden te over in mediakringen, sport e.d.. Deze zaken krijgen hoge aandacht en halen met regelmaat de pers. In april en mei jl. publiceerde ook het Reformatorisch Dagblad over dit thema. Het is ook helaas, getuige de artikelen in het Reformatorisch Dagblad, een illusie om te veronderstellen dat dergelijke voorvallen de kerkdeuren voorbijgaan. In voorkomend geval is het de vraag of de kerkenraad voldoende is toegerust om tot een goede behandeling van zaken rond seksueel misbruik te komen en of deskundige ondersteuning hierin wenselijk dan wel noodzakelijk is.

Seksueel misbruik is zonde: kwaad in Gods ogen en onrecht tegenover een ander.

Voelen slachtoffers zich voldoende vrij om misbruik te melden bij een predikant of kerkenraadslid, of is daar toch een onafhankelijke derde, een vertrouwenspersoon voor nodig? Kennen ambtsdragers de weg naar hulpverlening en de juridische weg? Hebben zij voldoende invoelingsvermogen? Staan zij onafhankelijk ten opzichte van de betrokkenen en van de zaak? En dan nogmaals de vraag: zijn wij als kerkenraden voldoende toegerust om het gesprek met de dader aan te gaan? Zijn wij in staat om dadermechanismen te onderkennen? Hierbij valt te denken aan het bagatelliseren door de dader, de eigen rol verdoezelen en een deel van de verantwoordelijkheid bij het slachtoffer te leggen, draaien, vluchtgedrag, ontkennen, blaming the victim, uit zijn op snelle vergeving en verzoening om er vanaf te zijn, zichzelf als slachtoffer presenteren. De dader zal proberen zijn aandeel zo klein mogelijk te maken en de zaak zo veel mogelijk geheim te houden.

Vastgesteld moet worden dat ten aanzien van zaken die betrekking hebben op (seksueel) misbruik in pastorale- en gezagsrelaties op dit moment binnen de Gereformeerde Kerken Nederland **niets** is geregeld.

Gelet op de ernst van het kwaad 'seksueel misbruik', de frequentie waarmee dit voorkomt (nu niet aantoonbaar binnen de GKN, maar wel binnen andere kerkverbanden) en de specialistische dan wel specifieke kennis en vaardigheden die dit vraagt om hiermee op een juiste wijze mee om te gaan, worden aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland een aantal voorstellen gedaan om tot een laagdrempelige opvang c.q. meldpunt te komen voor broeders en zusters die binnen de kerk te maken hebben (gehad) met seksueel misbruik. *Waar kunnen betrokkenen heen indien er zich een geval voordoet van misbruik en/of onveiligheid?*

De kerk moet een veilige plek te zijn, voor iedereen. Dus ook voor de kinderen, tieners en jeugdleiders. Dat lijkt een open deur, maar veiligheid ontstaat niet vanzelf. De besluiten hebben daarom ook een preventief karakter. *Hoe werk je aan een veilige sfeer en hoe voorkom je allerlei vormen van (seksueel) misbruik en ander ongewenst gedrag?*

Het is goed om in dit verband de professionaliteit te waarborgen en in een achtervang te voorzien op kerkverbandelijk niveau, aangezien er lang niet altijd materiedeskundigen in onze overwegend kleine kerken aanwezig zijn. Om te voorzien in een achtervang van professionele vertrouwenspersonen zou aansluiting bij externe expertise mogelijk zijn.

Het voorstel gaat echter verder dan alleen seksueel misbruik en heeft ook betrekking op preventie en het geven van voorlichting over ongewenst gedrag waarmee de veiligheid binnen de kerken vergroot kan worden.

Niets doen en afwachten is de minste optie

Materiaal

- Artikel Reformatorisch Dagblad 13 april 2023 van psychosociaal therapeut Bas van Dijk “Noodkreet misbruik in reformatorische gezindte houden we zelf in stand”
- Artikel Reformatorisch Dagblad 18 april 2023 van oud-rechercheur zedenzaken P. Vijfhuizen “Wie aangifte doet na misbruik heeft Bijbel achter zich”
- Artikel Reformatorisch Dagblad 29 april 2023 van Hanneke Klein-den Hertog “Zorg voor slachtoffer misbruik schiet tekort”
- Artikel Reformatorisch Dagblad 6 mei 2023 van Hanneke Klein-den Hertog “Wijst kerk in misbruikzaak weg naar politie nadrukkelijk genoeg?”
- Hoofdreactioneel commentaar Reformatorisch Dagblad 20 mei 2023 “Slachtoffer misbruik niet altijd gebaat bij meldplicht politie”
- Acta Generale Synode DGK Lutten 2021-2022
 - Hoofdstuk 2 – Kerkregering (pag. 43 - 45)
 - Cie.rapport m.b.t. het Rapport Deputaten Zorg Seksueel Misbruik in kerkelijke relaties (pag. 99– 104)
 - Cie.rapport m.b.t. het Aanvullend Rapport Deputaten Zorg Seksueel Misbruik in kerkelijke relaties (pag. 105 – 111)
 - Rapporten Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (pag. 511 – 574)
 - Aanv. rapportage Deputaten Zorg Seksueel Misbruik in kerkelijke relaties (ZSM) (pag. 575 – 588)
- Website www.meldpuntmisbruik.nl
- Website <https://www.veiligekerk.nl>
- Website <https://kerkpunt.nl/>

Overwegingen en Voorstellen

Overweging A

De Gereformeerde Kerken Nederland is een klein kerkverband. Ook de gemeenten zijn veelal klein, evenals de kerkenraden. Daarnaast is, gelet op de gegevens die in de pers zijn verschenen, het niet aannemelijk om te veronderstellen dat het kwaad van seksueel misbruik niet voorkomt binnen het kerkverband. Het gevolg hiervan is dat er weinig onafhankelijkheid is binnen de kerken t.o.v. zowel slachtoffer als dader en er weinig professionele kennis is binnen het kerkverband. Voor aan te stellen vertrouwenspersonen dient professionele achtervang georganiseerd te worden en aansluiting te zoeken met externe expertise.

Besluit 1:

De synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op 16 december 2023, besluit om aan te sluiten bij een bestaand meldpunt inzake seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag.

Gronden:

1. Seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag komen veelvuldig voor, ook binnen andere kerkverbanden. Het is aannemelijk dat dit ook binnen de GKN het geval is.
2. Wanneer seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag binnen de kerk voorkomt, wordt de Naam van onze God en van Zijn gemeente gelasterd.
3. Het is van groot belang dat op korte termijn de aanpak van de problematiek rond het seksueel misbruik in kerkelijke relaties geregeld wordt.
4. Het kerkverband GKN te klein is om dit op korte termijn te regelen.
5. Er op korte termijn geen voldoende geschoolde personen zijn die de opvang, het behartigen en het adviseren van slachtoffers kunnen uitvoeren.

Overweging B

Er zijn meerdere instanties die actief zijn binnen of zich richten op leden van bepaalde kerkverbanden. De Generale Synode van DGK (2021-2022) heeft besloten aansluiting te zoeken bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties. Vanuit het deputaatschap Zorg inzake Seksueel Misbruik van DGK is bericht ontvangen dat op 15 november 2023 een overeenkomst met dit meldpunt is gesloten. Dit meldpunt is een onderdeel van het Samenwerkingsverband Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties, waarin o.a. CGK, HHK en NeGK participeren.

Andere meldpunten zijn:

- het 'Meldpunt Misbruik Reformatorische Kerken' van de Gereformeerde Gemeente, Gereformeerde Gemeente in Nederland en de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland;
- het 'Meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties' dat onder andere voor de PKN werkt; • de 'Stichting Evangelisch Meldpunt' dat ontstaan is vanuit de Evangelische Alliantie en
- het R.K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

Naast de verschillende doelgroepen waarvoor deze instanties werken, is ook van belang hoe aangekeken wordt tegen verzoening, vergeving, recht doen, e.d..

Aansluiting bij het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties betekent niet dat er tussen kerken binding ontstaat als het gaat om Schrift, belijdenis of wat betreft het toepassen van opzicht en tucht. Het is de vraag of de interkerkelijkheid zo zwaar weegt dat deze route onbegaanbaar is. De vijf verschillende Meldpunten zijn ondergebracht in Stichting Veilige Kerk. Veiligekerkerk.nl helpt kerken om huiselijk geweld en grensoverschrijdend gedrag binnen de kerk te (h)erkennen, te voorkomen en aan te pakken.

Besluit 2:

De synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op 16 december 2023, besluit om aansluiting te zoeken bij het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties.

Gronden:

1. Het is van groot belang dat op korte termijn de aanpak van de problematiek rond het seksueel misbruik in kerkelijke relaties geregeld wordt.
2. De onafhankelijkheid van de hulpverleners is beter gewaarborgd in een groter geheel dan in een klein kerkverband (ons kent ons / veel familiebanden).
3. De kerken waar het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties voor werkt staan relatief dicht bij de GKN.

Overweging C

De kerk moet een veilige plek te zijn, voor iedereen. Dus ook voor de kinderen, tieners en jeugdleiders. Dat lijkt een open deur, maar veiligheid ontstaat niet vanzelf. Preventief: *Hoe werk je aan een veilige sfeer en hoe voorkom je allerlei vormen van (seksueel) misbruik?* Curatief: *Waar kunnen betrokkenen heen indien er zich een geval voordoet van misbruik en/of onveiligheid?* Afwachten is de minste optie. Om die reden wordt het dringend gewenst geacht om nu te komen tot het benoemen van onafhankelijke vertrouwenspersonen binnen de Gereformeerde Kerken Nederland. In dat verband zijn een aantal praktische zaken af te spreken. Het meest praktische is om dit door een deputaatschap, die het onderwerp voor langere termijn behartigt, te laten uitvoeren. Enkele gemeenten zijn al overgegaan tot de aanstelling van een interne vertrouwenspersoon of hebben dat in voorbereiding. Dit moet zeker niet tegengegaan worden. Gezien de kleinschaligheid van het kerkverband is het raadzaam ook te komen tot gemeenteoverstijgende vertrouwenspersonen.

De synodecommissie is van oordeel dat de aanstelling van interne vertrouwenspersonen geschied door de respectievelijke classes, op voordracht van het deputaatschap, dan wel door het deputaatschap zelf. Hiermee wordt voorkomen dat er een rechtstreekse verantwoordingslijn naar de plaatselijke kerkenraad ontstaat.

Het werkgebied van de vertrouwenspersoon gaat niet enkel over seksueel misbruik in pastorale relaties maar ook over preventie en voorlichting aan kerkenraden en gemeenten over ongewenst gedrag binnen een gemeente. Hierbij valt te denken aan machtsrelaties, uitsluiting en andere thema's waardoor gemeenteleden zich onveilig kunnen voelen. Binnen het meldpunt bevinden zich externe vertrouwenspersonen die mede de interne vertrouwenspersonen kunnen ondersteunen.

Als een situatie van misbruik bekend wordt, geeft dat vaak veel onrust binnen de gemeente. Een gemeentebegeleider is een functionaris die zich gespecialiseerd heeft in de processen

die zich voordoen binnen een gemeente die geconfronteerd is met seksueel misbruik door een kerkelijke functionaris. Aan het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties zijn gemeentebegeleiders verbonden waarop een beroep kan worden gedaan.

Als taken voor dit deputaatschap wordt gedacht aan:

- In overleg en samenwerking met Deputaten ZSM DGK de realisatie van de aansluiting bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties; • Het vinden en laten opleiden van interne vertrouwenspersonen;
- Het organiseren van voorlichting aan de kerken en kerkenraden.

Besluiten 3 t/m 6

Verder besluit de synode van de Gereformeerde Kerken Nederland, bijeen te Harderwijk op 16 december 2023,

3. een deputaatschap in te stellen, bestaande uit tenminste twee broeders en twee zusters uit de kerken van het kerkverband, die de volgende taken heeft:
 - a. de aansluiting bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties te regelen;
 - b. vier interne vertrouwenspersonen (zo mogelijk twee vertrouwenspersonen per classis), te weten twee broeders en twee zusters uit het eigen kerkverband, te zoeken en te benoemen, dan wel als zodanig ter benoeming aan de respectievelijke classes voor te stellen;
 - c. informatie in te laten winnen en onderzoek te laten doen naar het instellen van een professioneel en ervaren deskundige als gemeentebegeleider;
4. in *totaal voor de komende drie jaren* een budget van maximaal € 1.000 per vertrouwenspersoon beschikbaar te stellen t.b.v. opleiding en het verwerven van informatie;
5. het door deputaten begeleiden in de opstartfase van de vertrouwenspersonen en de eventueel benoemde gemeentebegeleider;
6. bijgevoegde *Instructie interne vertrouwenspersoon* en *Profielchets van de vertrouwenspersoon* als kader voor de vertrouwenspersonen te hanteren.

Gronden:

1. Seksueel misbruik en ander grensoverschrijdend gedrag heeft een grote impact op zowel het slachtoffer als op de dader.
2. Kerkenraden behoefte hebben aan professionele ondersteuning bij de behandeling van zaken rond seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag.
3. Het gecoördineerd werken m.b.t. seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag is nieuw binnen het kerkverband GKN.
4. In pastoraal opzicht deskundigheid op dit gebied niet of nauwelijks aanwezig is.
5. Gelet op de impact van 'seksueel misbruik' op slachtoffer en gemeente, maakt dat hiervoor een zorgvuldige en deskundige aanpak noodzakelijk is.
6. Belemmeringen / drempels die er liggen om zaken op dit gebied met ambtsdragers bespreekbaar te maken leiden ertoe dat de inzet van vertrouwenspersonen dringend gewenst is.

7. Door formeel samen te werken met anderen buiten het eigen kerkverband, verlaagt dit de drempel om melding te doen. Door bijv. melding te doen bij het landelijke Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties maar niet bij een vertrouwenspersoon uit het eigen kerkverband, kan het 'gevaar' van ons-kent-ons voorkomen worden.
8. De werkers in zaken van 'seksueel misbruik' dienen zich gedragen te weten door het kerkverband en dienen over de benodigde middelen te beschikken.

Instructie interne vertrouwenspersoon

binnen de Gereformeerde Kerken Nederland *Bron:*

Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties

Naam Interne Vertrouwenspersoon (IVP)

.....

Vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de kerk benoemt het deputaatschap namens de synode –na overleg met de betrokkene(n)– tot Interne Vertrouwenspersoon (IVP). Deze benoeming geldt voor een periode van 3 jaren. Herbenoeming is mogelijk.

Taken Interne Vertrouwenspersoon

Het takenpakket van de IVP is tweemaal:

- A. Preventie
- B. Eerste aanspreekpunt bij klachten

Taak A Preventie

De IVP stimuleert en ontwikkelt, in overleg met het deputaatschap, initiatieven die gericht zijn op preventie van het plegen of ondergaan van seksueel misbruik binnen de gemeente. De IVP maakt daarbij gebruik van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk (zie laatste bijlage).

Taak B Eerste aanspreekpunt bij klachten

- 1) De IVP kan benaderd worden door leden of ex-leden van de Gereformeerde Kerken Nederland.
- 2) De IVP is neutraal, gaat vertrouwelijk om met de in vertrouwen verstrekte informatie en werkt volledig zelfstandig. Wel is de IVP vrij om advies in te winnen van of overleg te plegen met deskundigen of (deelnemers van) het IVP-netwerk. Bij een dreigende belangenverstremming zal de IVP doorverwijzen naar een andere IVP binnen het IVP-netwerk.
- 3) De IVP verzorgt de eerste opvang bij klachten die betrekking hebben op seksueel misbruik⁽ⁱⁱ⁾ door hen die binnen de gemeente een functie bekleden of bekleed hebben⁽ⁱⁱⁱ⁾ en tijdens het uitoefenen van deze functie zich daaraan schuldig maken of hebben gemaakt.
- 4) De taak van een IVP is om mensen met een klacht eerste opvang te verlenen. De taak van de IVP ligt niet op het gebied van pastoraat, hulpverlening, rechtsbijstand of arbitrage. De IVP is verplicht de door klager toevertrouwde informatie vertrouwelijk te behandelen. De IVP kan niets doen zonder de klager hiervan op de hoogte te brengen, een en ander met inachtneming van Nederlandse en Europese wetgeving en het genoemde onder 2. Onder eerste opvang wordt verstaan het bieden van een luisterend

oor en, na advies te hebben ingewonnen bij het IVP- netwerk of het Meldpunt Misbruik, het adviseren van klager over het nemen dan wel afzien van verdere stappen.

- 5) De IVP vormt zich in het kader van de eerste opvang een beeld van de inhoud van de klacht. In overleg met klager wordt getracht de aard, ernst en omvang van de klacht vast te stellen.

Vervolgens adviseert de IVP, na advies te hebben ingewonnen bij het IVP-netwerk of het Meldpunt Misbruik, over een eventueel vervolgtraject. Dat vervolg kan onder meer bestaan uit één van de volgende stappen of een combinatie daarvan:

- a) contact opnemen met het Meldpunt Misbruik, www.meldpuntmisbruik.nl;
 - b) het aan de orde stellen van de klacht bij de wijkouderling, predikant, kerkenraad (eventueel het moderamen) of een andere instantie binnen de gemeente;
 - c) zoeken van een instantie waar klager hulpverlening of therapie kan aanvragen;
 - d) begeleiden van klager bij het indienen van een klacht bij de klachtencommissie seksueel misbruik;
 - e) begeleiden van klager bij het doen van aangifte bij de politie.
- 6) Bij het nemen van genoemde stappen kan de IVP - wanneer klager daarom vraagt - besluiten klager bij te staan, bijv. bij het leggen van een eerste contact of het voeren van een eerste gesprek. De IVP is daartoe niet verplicht. Wanneer de IVP klager daarin bijstaat dient de IVP voorafgaand aan een eerste contact of (inhoudelijk) gesprek, bij de gesprekspartner de positie van onafhankelijk en onpartijdig vertrouwenspersoon toe te lichten.
- 7) Wanneer de IVP van oordeel is dat verdere gesprekken met klager niet zinvol of ongewenst zijn, heeft de IVP het recht om na overleg met het IVP-netwerk eenzijdig te besluiten tot het beëindigen van de gesprekken. De IVP deelt deze beslissing met redenen omkleed schriftelijk aan klager mee.
- 8) Aan ieder die zich tot de IVP wendt met een klacht zal in het eerste gesprek een afschrift van deze instructie ter hand worden gesteld. De IVP zal in dit gesprek een beknopte uitleg geven van de eigen positie en de te volgen procedures.

Relaties

De IVP is formeel verantwoording schuldig aan het deputaatschap. Dit houdt in dat eenmaal per jaar van de werkzaamheden verslag uitgebracht wordt aan het deputaatschap. In dit verslag worden geen inhoudelijke mededelingen gedaan; er wordt alleen vermeld of en zo ja door hoeveel gemeenteleden de IVP is benaderd en hoeveel gesprekken er zijn gevoerd. De IVP legt eveneens verantwoording af van de door haar / hem ondernomen stappen op het gebied van preventie. Het deputaatschap legt verantwoording af aan de Generale Synode en informeert jaarlijks de kerkenraden.

Faciliteiten

De IVP neemt deel aan het IVP-netwerk van de Gereformeerde Kerken Nederland.

De IVP is gerechtigd cursussen en seminars te volgen, vergaderingen bij te wonen en literatuur aan te schaffen ter ondersteuning van de uitoefening van de functie. De IVP dient daartoe zelf een scholingsplan in bij het deputaatschap.

De kosten die de IVP maakt in de uitoefening van de functie zullen op basis van declaratie door het deputaatschap worden vergoed voor de komende drie jaren tot maximaal € 1.000 per persoon. Declaraties worden ingediend bij het deputaatschap, voor akkoord getekend en doorgegeven aan de quaestor van CFB. Indien door bepaalde te maken kosten de limiet wordt overschreden, worden deze voorgestelde uitgaven door de IVP eerst voorgelegd aan het deputaatschap.

Aldus vastgesteld

Plaats:

Datum:

Handtekening deputaat:

Handtekening IVP:

ⁱ Worden meerdere interne vertrouwenspersonen aangesteld, dan heeft een team bestaande uit zowel vrouwelijke als mannelijke interne vertrouwenspersonen onze voorkeur.

ⁱⁱ Onder 'seksueel misbruik' wordt verstaan: Een of meerdere uitingen, verbaal of non-verbaal, opzettelijk dan wel onopzettelijk, gewent dan wel ongewent, in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel getinte toespelingen of uitnodigingen tot seksueel contact, dan wel het op één van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contact en/of op bedoelde toespelingen, al dan niet onder druk van geheimhouding, gedaan door een kerkelijk werker, ten opzichte van iemand binnen of buiten de gemeente, in een ambtelijke of anderszins op bevoegdheid en vertrouwen gebaseerde relatie, waardoor vertrouwen geschonden en de grens van persoonlijke integriteit overschreden wordt, en welke derhalve op gespannen voet staan met datgene wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste.

ⁱⁱⁱ Onder 'kerkelijk functionaris' wordt verstaan: Een man of vrouw, die uit hoofde van een kerkelijk ambt als bedoeld in art. 2 K.O., of uit hoofde van een aanstelling door de kerkenraad in een nietambtelijke kerkelijke functie, of uit hoofde van een aanstelling in een bijzondere functie door groepen van gemeenteleden, binnen een gemeente een positie bekleedt die wordt gekenmerkt door het genieten van vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid, en die vanuit die positie relaties kan aangaan en onderhouden met gemeenteleden en anderen.

Profielschets van de vertrouwenspersoon

Bron: Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties

a. Bij aanstelling

De vertrouwenspersoon

- heeft een levend geloof in Christus
- heeft empathisch vermogen, d.w.z. kan zich inleven in een ander
- heeft lef (ook in de zin van hart)
- heeft een liefdevolle houding
- is onafhankelijk en objectief
- kan luisteren zonder (voor)oordeel
- kan helder communiceren
- is in staat grenzen te bewaken van de ander en van zichzelf
- is betrouwbaar
- neemt zelfstandig beslissingen
- heeft een open houding in relaties met anderen
- is flexibel om in te kunnen spelen op wisselende situaties etc.

b. Na het volgen van de cursus

De vertrouwenspersoon

- beschikt over kennis van de problematiek
- heeft voldoende gespreksvaardigheden bij luisteren, samenvatten, doorvragen
- heeft enige kennis van de sociale kaart
- beschikt over mogelijkheden om draagvlak te creëren
- maakt gebruik van intervisie of supervisie
- weet balans te houden tussen afstand en nabijheid
- is in staat draagvlak te creëren

NB 1: De vertrouwenspersoon opereert in opdracht van de classis maar niet namens de classis. Een vertrouwenspersoon kan geen lid zijn van een kerkenraad binnen de classis. Zij/hij heeft een onafhankelijke positie.

NB 2: De vertrouwenspersoon is bij voorkeur ook geen partner van een kerkenraadslid of predikant Dit staat de onafhankelijke positie in de weg.

NB 3: het verdient de voorkeur om twee mensen, een man en een vrouw aan te stellen als vertrouwenspersoon binnen een gemeenschap. Is er maar één persoon die deze functie bekleedt, dan gaat de voorkeur uit naar een vrouw.

Taken en werkwijze Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties

Het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties (SMKR) is als een onafhankelijke stichting opgericht door de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, de Hersteld Hervormde Kerk en de voortgezette Gereformeerde Kerken. Het Meldpunt opereert los van de kerken en heeft geen formele binding met de kerkgenootschappen. Inhoudelijk is zij geen verantwoording schuldig aan genoemde kerkgenootschappen. Iedereen die zich meldt bij het Meldpunt kan er zeker van zijn dat zijn/haar gegevens veilig zijn.

Taken

[Het Meldpunt](#) is opgericht door de kerken. Zij functioneert als een onafhankelijke stichting die geen inhoudelijke verantwoording schuldig is aan de kerken. Het Meldpunt heeft de volgende taken:

- Het Meldpunt biedt aan slachtoffers een veilige haven waar zij hun verhaal kunnen vertellen.
- Het Meldpunt adviseert en begeleidt mensen die slachtoffer zijn geworden of dreigen te worden van seksuele intimidatie en/of misbruik door iemand die binnen de kerkgemeenschap een functie bekleedt.
- Het Meldpunt begeleidt slachtoffers bij het maken van keuzes en verwijst zo nodig door.
- Het Meldpunt begeleidt slachtoffers die een klacht bij de klachtencommissie willen indienen.
- Het Meldpunt adviseert kerken die geconfronteerd worden met misbruik in kerkelijke relaties.
- Het Meldpunt beschikt over een bestand van gemeentebegeleiders en verwijst de kerkenraad indien nodig naar één van hen door.
- Het Meldpunt stimuleert en ondersteunt kerken bij preventieactiviteiten. Zij geeft voorlichting, advies en informatie.
- Het Meldpunt stimuleert kerken interne vertrouwenspersonen aan te stellen en biedt hen scholing aan door middel van de [training Interne Vertrouwenspersoon](#) en een jaarlijkse [toerustingsdag](#).
- Het Meldpunt registreert (anoniem) de aantallen adviezen, meldingen en klachten, ten behoeve van signalering en preventie.

'Niet-taken' van het Meldpunt Wat doet het Meldpunt niet?

Om misverstanden te voorkomen is het ook belangrijk te vermelden wat het Meldpunt niet doet.

- Het Meldpunt is niet een orgaan dat aan waarheidsvinding doet. Zij verwijst hiervoor door naar politie, justitie en/of de klachtencommissie.
- Rondom situaties van misbruik en het bekend worden ervan kunnen verschillende belangen een rol spelen en conflicten ontstaan. Het Meldpunt kan in die situaties niet de rol van mediator op zich nemen. Daarvoor zijn andere instanties toegerust.
- Het Meldpunt biedt zelf geen therapie of pastorale begeleiding. Indien gewenst kan het Meldpunt wel adviseren en doorverwijzen.
- Het Meldpunt is geen aanspreekpunt voor 'gewone' kerkelijke conflicten. Zij verwijst daarvoor naar de gebruikelijke kerkelijke routes, zoals visitatoren, classis enz.

Werkwijze

Iedereen die contact opneemt met het Meldpunt vindt een luisterend oor. We brengen samen met u de situatie in kaart en helpen u met informatie, advies en eventueel begeleiding bij de gang naar de [klachtencommissie](#).

Betreft het een complexe situatie, dan overleggen wij met een collega of een externe deskundig adviseur voordat wij een advies aan u geven. Wij bespreken dit vooraf met u. Dit overleg gebeurt anoniem en altijd onder geheimhoudingsplicht.

Uw verhaal is bij ons veilig. U kunt kiezen of u alleen uw verhaal wilt vertellen, een melding wilt doen of een klacht wilt indienen. Wij volgen uw tempo en zullen niets doen zonder u daar vooraf over in te lichten.

Kerken die misbruik willen melden of begeleiding willen bij stappen die ondernomen moeten worden begeleiden wij bij het gebruik van het protocol en het invoeren van een gemeentebegeleider.

Gemeentebegeleider en klachtencommissie

Belang gemeentebegeleider

Uit informatie van Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik van DGK blijkt het grote belang dat een gemeentebegeleider wordt aangewezen. Deze persoon kan uit de eigen gelederen komen, maar kan ook worden aangeleverd door het Meldpunt. In het laatste geval zal de kerkenraad de gemeentebegeleider moeten benoemen in een concrete situatie.

Wanneer wordt een gemeentebegeleider ingezet?

Het Meldpunt adviseert (dringend/proactief) kerken om, bij situaties van misbruik, een gemeentebegeleider in te schakelen. Volgen kerken dat advies op dan benadert het Meldpunt een gemeentebegeleider. De Gemeentebegeleider overweegt het verzoek, let daarbij op eigen beschikbaarheid, kerkgenootschap en of er contra indicaties zijn om aan deze gemeente zijn diensten aan te bieden. Gaat de gemeentebegeleider akkoord dan meldt het MM dat aan betreffende kerk verstrekt de adresgegevens van de gemeentebegeleider met het verzoek om zelf contact met de gemeentebegeleider op te

nemen en hem uit te nodigen hen bij te staan. De gemeentebegeleider functioneert vervolgens onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente.

Het Meldpunt zorgt ervoor dat de gemeentebegeleider een opleiding krijgt en mee kan doen met de intervisie. Deze training is van belang om goed voorbereid te zijn wat betreft de omgang met een mogelijke dader van seksueel misbruik. De gemeentebegeleider staat los van de vertrouwenspersonen. Hij of zij voorziet de kerkenraad van advies bij een zaak van seksueel misbruik. De man of vrouw is vooral een procesbegeleider met enige juridische kennis en groepspsychologie. De gemeentebegeleider kan geen deel uitmaken van de kerkenraad en moet het respect van een professional genieten.

Taak gemeentebegeleider

De gemeentebegeleider houdt zich zoveel mogelijk aan het protocol voor kerkenraden die geconfronteerd worden met misbruik situaties. De gemeentebegeleider adviseert de betreffende kerkenraad een regiegroep aan te stellen. Deze regiegroep houdt de eindverantwoordelijkheid, de gemeentebegeleider heeft een adviserende stem.

De gemeentebegeleider schakelt voor communicatieadvies (eventueel via het Meldpunt Misbruik) een communicatieadviseur in.

De regiegroep draagt zorg voor de juridische en kerkrechtelijke gang van zaken, organiseert en begeleidt pastoraat voor betrokkenen, draagt zorg voor de externe en interne communicatie en regisseert de processen rondom betrokkenen, kerkenraad en gemeente.

De gemeentebegeleider is deskundig in het hanteren van processen binnen groepen en organisaties en kent de mogelijke gevolgen van seksueel misbruik in een gemeente of parochie.

Verantwoordelijkheid gemeentebegeleider

De gemeentebegeleider neemt geen taken van de kerkenraad over, maar heeft een adviesfunctie. De kerkenraad zelf houdt de eindverantwoordelijkheid. De gemeentebegeleider is te allen tijde strikte geheimhouding verschuldigd. Ten behoeve van advies, intervisie en registratie wordt het Meldpunt Misbruik op de hoogte gesteld. Voor advies van derden buiten het Meldpunt Misbruik wordt een casus anoniem ingebracht.

Profielschets gemeentebegeleider

Eigenschappen

- heeft een levend geloof in Christus
- heeft empathisch vermogen, d.w.z. kan zich inleven in een ander
- heeft lef (ook in de zin van hart)
- heeft een liefdevolle houding
- is onafhankelijk en objectief
- kan luisteren zonder (voor)oordeel
- kan helder communiceren
- is in staat grenzen te bewaken van de ander en van zichzelf
- is betrouwbaar, rustig, stabiel en stressbestendig
- heeft een open houding in relaties met anderen
- is flexibel om in te kunnen spelen op wisselende situaties etc.

Kwaliteiten

- Kennis van het kerkelijk recht en de gang van zaken in de kerk
- Kennis van klachtprocedure en de betekenis van het Meldpunt in deze
- Kennis van seksueel misbruik en de gevolgen voor slachtoffers en daders
- Kennis van groepsprocessen, met name ook in een kerkelijke gemeente na misbruik
- Vaardigheid in leiding geven aan kerkenraden, zorgvuldig en besluitvaardig
- Heeft een ‘helikopterview’ en weet tegelijkertijd van kleine stapjes
- Kan coachen en met name anderen stimuleren hun verantwoordelijkheid te blijven nemen
- Inzicht in communicatieprocessen, ook m.b.t. de media
- Moet op korte termijn wat tijd kunnen vrijmaken (al snel 2 avonden in de week gedurende 3 weken), daarna op ‘roepafstand’ beschikbaar (e-mail)

Klachtencommissie

Als er een klacht of melding bij het Meldpunt binnenkomt en de klager of melder wil een formele behandeling van de klacht, dan komt de *klachtencommissie van het Meldpunt* in beeld. Daarnaast kan de kerkenraad van de gemeente waar de situatie speelt, een *gemeentebegeleider* aanstellen om – zoals de functieomschrijving al zegt – de gemeente te begeleiden in verband met de impact van een (openbare) klacht of melding van seksueel misbruik in een kerkelijke relatie.

De gemeentebegeleider is lid van het kerkverband en heeft kennis en vaardigheden wat betreft de problematiek. Door aan te sluiten bij het Meldpunt kan gebruik gemaakt worden van de klachtencommissie, die zij hebben ingesteld. In die klachtencommissie zit onder andere de jurist mr.

P.T. Pel.

Stappenplan: houd het Jeugdwerk Veilig

Stappen die de kerkenraad kan nemen of initiëren voor Veilig Jeugdwerk

STAP 1: Zet het onderwerp op de agenda

- Zet het onderwerp Veilig jeugdwerk op de agenda van de kerkenraad.
- Bespreek het onderwerp met anderen, bijvoorbeeld: vraag een naburige gemeente of andere vereniging naar hun beleid, zoek uit wie contactpersoon is van de GGD, bel eens met het AMK, noteer het nummer van de zedenpolitie.

STAP 2: Stel omgangsregels vast

- Stel omgangsregels vast.
- doe dit samen met gemeenteleden/verenigingsleden,
- ook jongeren en kinderen.
- Maak de omgangsregels vervolgens ook bekend, bijvoorbeeld door middel van posters, berichten, afbeeldingen, maandthema en Bijbelverhalen.

STAP 3: Voer een gedragscode in

- Voer een gedragscode in (voor medewerkers en vrijwilligers die in het plaatselijke jeugdwerk actief zijn).
- Gebruik hiervoor de voorbeeldgedragscode.
- Neem de gedragscode op bij de arbeids- en/of vrijwilligersovereenkomst.

STAP 4: Maak een risicoanalyse

- Maak een risicoanalyse. Dit kan d.m.v. individuele vragenlijsten, het bevragen van groepen en het registreren en analyseren van incidenten.
- Analyseer de uitkomsten van de onderzoeken eerst als kerkenraad/bestuur zelf. Bespreek ze vervolgens met alle betrokkenen: medewerkers, ouders, minderjarigen, gemeente/vereniging. Betrek hen in het bepalen van de prioriteiten voor vervolgacties.

STAP 5: Stel een vertrouwenspersoon aan

- Stel een vertrouwenspersoon aan.
- Maak praten makkelijker door middel van een praatpaal of brievenbus.
- Bespreek het onderwerp 'seksueel gedrag' met kinderen en jongeren op een bij de leeftijd passende manier. Dit kan eventueel in een bredere context van gepast en ongepast gedrag.

STAP 6: Voer een zorgvuldig aanstellingsbeleid

- Kies je vrijwilliger zorgvuldig, zet niet zomaar iedereen in. Vraag aan de potentiële vrijwilliger waarom hij/zij met kinderen/jongeren wil werken en of hij/zij ervaring heeft.
- Vraag een nieuwe vrijwilliger om een Verklaring Omtrent Gedrag.

STAP 7: Maak melden mogelijk

- Bij het Meldpunt Misbruik is een protocol beschikbaar voor kerken die geconfronteerd worden met situaties van seksueel misbruik.
- Het Meldpunt Misbruik heeft voor Interne Vertrouwenspersonen een Routekaart ontwikkeld.
- Maak de naam van de vertrouwenspersoon bekend of van een andere persoon bij wie men vermoedens of kennis van seksueel misbruik kan melden. Vermeld daarbij ook de contactgegevens van het Meldpunt Misbruik.

STAP 8: Informeer de vrijwilligers

- Verzorg een informatieavond over seksueel misbruik: de systemen, gevolgen en de noodzaak van preventie. Er is een PowerPoint presentatie beschikbaar op: www.meldpuntmisbruik.nl/veiligjeugdwerk.

STAP 9: Veilige omgeving creëren (en behouden)

- In stap 4 zijn de prioriteiten voor het veilig jeugdwerk bepaald. Formuleer na deze prioriteitstelling de verbeteracties en doelen zo concreet en meetbaar mogelijk.
- Bepaal per doel hoeveel tijd en geld er nodig is en maak een plan van aanpak. Betrek waar mogelijk de omgeving bij de uitwerking en wijs één verantwoordelijke aan die de voortgang bewaakt.
- Herhaal de risicoanalyse uit stap 4 regelmatig. De situatie kan namelijk door allerlei factoren veranderen (zowel ten goede als ten slechte). De eerste risicoanalyse is de nulmeting. Na een paar jaar kan een nieuwe risicoanalyse gedaan worden om te kijken of er vooruitgang is geboekt en of er nieuwe inspanningen nodig zijn. Maak bij de evaluatie weer gebruik van de input van de gemeente/vereniging.
- Laat het onderwerp Veilig Jeugdwerk regelmatig terugkomen in de (kerkenraads-) vergaderingen, in het jaarverslag, in het kerk-/verenigingsblad, op de website, via flyers of posters, tijdens clubs, etc. etc.

STAP 10: Maak gebruik van de klachtenregeling

- Haak aan bij de gezamenlijke klachtenregeling van de CGK, GKv en NGK.
- Deze klachtenregeling is te downloaden op:
www.meldpuntmisbruik.nl/veiligjeugdwerk

STAP 11: Informeer alle betrokkenen over het ontwikkelde preventiebeleid

- Betrek zoveel als mogelijk de gemeente/vereniging bij de besluitvorming rondom de voorgaande stappen.
- Betrek de ambtsdragers, medewerkers en vrijwilligers.
- Maar betrek ook andere leden waaronder kinderen, jongeren en ouders.
- Licht de gemeente/vereniging voor over het totaalpakket, wanneer het beleid staat.

Bron: https://meldpuntmisbruik.nl/wp-content/uploads/2017/10/Brochure-Veilig-Jeugdwerk_webversie-2.pdf

BIJLAGE N. Appelzaken rapport bemiddeling time out

Rapport

Deputaten appelzaken

van de Gereformeerde Kerken Nederland

Inzake bemiddeling, instellen van een time out e.d.

Opdracht

De synode besluit aan de deputaten Appelzaken te vragen over de mogelijkheden en wenselijkheid van bemiddeling, instellen van een time out e.d. te spreken en daarover aan de volgende synode te rapporteren en eventueel met voorstellen te komen ('Artikel 37. Appelregeling' uit de Acta van de Generale Synode Harderwijk, 3 oktober 2020).

Vorbereiding

In de Appelregeling wordt veel aandacht gegeven aan de voorbereiding door de deputaten van de behandeling op de synode.

In artikel 7 van de appelregeling staat o.a. dat deputaten de bevoegdheid hebben een geschil te schikken zodat het tot intrekking van het appelschrift zal leiden.

In de artikelen 9 en 10 wordt veel aandacht gegeven aan het horen van de partijen, aan het reageren van de partijen op wat de andere partij heeft aangedragen, en ook om de partijen in elkaars aanwezigheid te horen.

In artikel 13 is aangegeven dat deputaten hulp en advies van deskundigen kunnen vragen.

Overwegingen

Hoewel het in de KO alsook in de Appelregeling zakelijk geregeld is, is voor de behandeling van appelzaken essentieel om het uitgangspunt in de Schrift te nemen. Naast dat we als broeders en zusters in liefde met elkaar om moeten gaan [Galaten 5:13: Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde. en 1 Korinthe 16:14: Laat alles bij u in liefde gebeuren], is het ook belangrijk om de vrede in de kerk te dienen en te bewaren [1 Korinthe 14:33: Want God is geen God van wanorde, maar van vrede, zoals in alle gemeenten van de heiligen].

Een korte toelichting bij deze teksten: Wanorde wordt zichtbaar als de gemeente samenkomt en ieder meent iets te mogen zeggen en de een zichzelf geestelijker vindt dan de ander. Daarachter liggen zonden die volgens de apostel onder andere bestaan in gebrek aan liefde en in zelfverloochening, onverdraagzaamheid, zelfzucht en eigengereidheid. Er ontstaat wanorde als mensen - die zich aan deze zonden schuldig maken - in de kerkdienst samenkomen. Opvallend echter is dat de apostel dan niet zegt dat God een God van orde is, maar een God van vrede. Het gaat er dus maar niet om dat het in de samenkomst ordelijk verloopt, maar dat de vrede van God aan de orde komt.

Niet orde maar vrede is het doel. Vrede is niet de afwezigheid van oorlog maar de aanwezigheid van God. Vrede op aarde is er niet als de wapens zwijgen, maar als de God van genade spreekt. Daarom is ook de boodschap van de kerk: laat u met God verzoenen. Niet verzoening is het doel, maar leven in de herstelde relatie met God; daartoe is verzoening het middel. Echter, als er wanorde in de kerk is, stoort dat de vrede van God. God wil vrede met mensen en laat daarom verzoening verkondigen, maar wanorde in de kerk belemmert dat.

Het kan zeer zeker verhelderend zijn wanneer een derde naar een geschil kijkt. Met doorvragen zonder partij te zijn in een geschil, kunnen achtergronden en beweegredenen aan het licht komen die in eerdere contacten achterwege waren gebleven.

Wanneer men elkaar beter begrijpt, kan er ook begrip of meer begrip voor de ander komen. Soms heeft men elkaar verkeerd begrepen of heeft men aspecten over het hoofd gezien of wist men die niet.

Ook het aspect in liefde met elkaar om te gaan, kan bijdragen om de vrede in de gemeente en het kerkverband te bewaren.

Een uitspraak in een appelzaak geeft altijd minstens een verliezer. Wanneer er door bemiddeling een oplossing komt, waardoor het betreffende appelschrift teruggenomen wordt, geeft dit aan alle kanten winst. Allereerst wordt de vrede gediend, maar kan de weg daarna met elkaar en tot elkaar gemakkelijker in liefde worden bewandeld.

In de Appelregeling is niet aangegeven waaruit advies of hulp kan bestaan, evenmin wie als deskundigen in aanmerking komen. Bemiddeling kan daar zeer zeker onder begrepen worden. In het heetst van de strijd worden wel eens uitspraken gedaan en handelingen verricht die niet goed zijn. Op dat moment is daar dan veelal geen oog voor. Wanneer er een periode is waarin men tijd neemt om alles te overdenken en te overzien, biedt dit een gelegenheid voor het zien van eigen fouten. Dit is winst en maakt dat er inhoudelijker over de kwestie gepraat kan gaan worden. Een ongeschreven regel is dat een appelzaak op de eerstkomende synode, nadat het appelschrift is ingediend, behandeld en afgehandeld dient te worden. Indien het voorbereidende werk niet is afgerond voordat de synode in eerste zitting bijeenkomt, zal in overleg met het moderamen van de synode een datum worden bepaald waarop de deputaten de synode van advies dienen met betrekking tot de behandeling van de appelzaak. Hoewel een zo kort mogelijk durende synode het kerkenwerk ten goede komt, is een termijn van drie jaar ruim voldoende om daarbinnen een timeout te hebben, om te bemiddelen, om meerdere deskundigen te raadplegen en/of in te schakelen. Ook is niet vastgelegd dat de synode in één zitting de appelzaak moet afhandelen. Zowel deputaten als de synode kunnen een time-out instellen. En ook de synode kan hulp van en advies aan deskundigen vragen.

Bovenstaande geldt ook voor de classicale appelregeling. Echter, een bemiddelingsproces of een time-out kan langer duren dan de periode tot aan het moment dat de volgende classis weer bijeenkomt. Aan de andere kant is nergens vastgelegd dat een appelzaak afgehandeld moet worden door de classis waarbij het is ingediend.

Adviezen

I

Bemiddeling is een goed middel om tot een gezamenlijke oplossing te komen. De huidige regeling maakt bemiddeling ook mogelijk. Om misverstanden te voorkomen wordt voorgesteld bemiddeling expliciet te noemen in de regeling door aan artikel 13 toe te voegen: 'Hierbij wordt nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheid voor bemiddeling. Voor uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1 bij deze regeling.'

II

Een time-out kan bijdragen aan een betere behandeling en/of oplossing van de zaak. Men kan de zaak en/of wat gezegd of geschreven is overdenken en tot rust en/of bezinning komen. Aan de andere kant is het niet goed om een zaak onnodig lang te rekken. Partijen zijn erbij gebaat wanneer snel duidelijkheid komt in een zaak. De huidige regeling noemt dit begrip echter niet, doch met de huidige frequentie waarop de Generale Synode bijeenkomt, kan het gemakkelijk ingepast worden. De huidige regeling hoeft hiervoor niet aangepast te worden.

III

Hoewel de opdracht alleen voor de appelregeling van de Generale Synode is gegeven, is ook naar het classicale niveau gekeken. Bovendien is het zo dat elke classis zijn eigen Appelregeling vaststelt, waardoor er mogelijk verschillen zijn tussen de classicale regelingen (al is dat op dit moment niet het geval t.a.v. de Appelregeling). Tijdens de laatst gehouden GS (t.w. Harderwijk 2020) is ook de Appelregeling voor de classes vastgesteld, omdat het niet goed is dat daarin verschil is tussen de classes.

Voorgesteld wordt om dit rapport ook naar de classes door te sturen, zodat ook zij hun winst kunnen doen met genoemde adviezen.

Deputaten Appelzaken december
2023

D.R. Buist - Biewenga

L. Buit

J.W. Meijer

G.H. Werkman

Bijlagen: twee

- Acta GS GKN 3 oktober 2020 Artikel 37

- Huishoudelijk Reglement Generale Synode GKN Bijlage C. Appelregeling Artikelen 7, 9, 10 en 13

-

Bijlage 1: Acta GS GKN 3 oktober 2020

Artikel 37. Appelregeling

In comité wordt gesproken over de mogelijkheden en wenselijkheid van bemiddeling, instellen van een time out e.d. Dit in relatie tot de huidige Appelregeling en wat daar eventueel aanvullend voor geregeld en vastgelegd zou moeten worden. Besloten wordt aan deputaten Appelzaken te vragen hier over te spreken en daarover aan de volgende synode te rapporteren en eventueel met voorstellen te komen.

Bijlage 2: Huishoudelijk Reglement Generale Synode GKN Bijlage C. Appelregeling Artikelen 7, 9, 10 en 13

Vorbereidende behandeling door deputaten Artikel 7

De deputaten zullen zo spoedig mogelijk van het appelschrift kennisnemen en de behandeling ervan door de synode voorbereiden. Wanneer zij er niet in slagen dit voorbereidende werk af te ronden voordat de synode in eerste zitting bijeenkomt, zullen zij dit tijdig aan haar meedelen. In overleg met het moderamen van de synode zal een datum worden bepaald waarop in de vergadering hun advies kan worden behandeld. Deputaten hebben de bevoegdheid een geschil te schikken wat tot intrekking van het appelschrift zal leiden.

Artikel 9

Als partijen in het geschil worden beschouwd de partijen die betrokken zijn bij het oorspronkelijke bezwaar.

De partijen zullen aan de deputaten desgevraagd alle relevante stukken die op het geding betrekking hebben ter beschikking stellen, digitaal dan wel schriftelijk, en alle nodige inlichtingen verschaffen.

De deputaten zijn bevoegd termijnen te stellen waarbinnen de gevraagde medewerking moet worden gegeven. Zij zullen erop toezien dat de partijen volledig geïnformeerd zijn over de stukken en

inlichtingen die van weerszijden in de behandeling van de zaak ter tafel worden gebracht. Het is aan deputaten om - indien de indiener daar uitdrukkelijk om vraagt - te beoordelen of stukken vanwege hun vertrouwelijk karakter niet geschikt zijn om voorgelegd te worden aan de wederpartij. Indien geoordeeld wordt dat een beroep op de vertrouwelijkheid terecht is, behoren deputaten wel het karakter van die vertrouwelijke stukken te benoemen. De wederpartij mag dan vragen dat deze stukken bij de besluitvorming buiten beschouwing blijven.

Artikel 10

De deputaten zullen ten aanzien van de aanhangige kwestie zo nodig mondeling hoor en wederhoor toepassen. Zij zullen daarbij aan de partijen gelegenheid geven tot toelichting en/of verweer en tot het reageren op elkaars stukken. Zij kunnen ook de partijen in elkaars aanwezigheid horen. Ook kerkleden, die de zaak rechtstreeks aangaat, kunnen door deputaten gehoord worden. Dit geldt eveneens voor visitatoren en anderen die in de rechtsgang bij de zaak betrokken zijn geweest. Van dit horen moeten de partijen kennis kunnen nemen.

Artikel 13

De deputaten zullen advies en hulp kunnen vragen van deskundigen, mits daarbij de noodzakelijke geheimhouding in acht wordt genomen.

BIJLAGE Ka. Appendixregeling bemiddeling time out

Appendix bij de regeling Appenzaken van de GKN

In artikel 7 staat o.a. vermeld dat deputaten de bevoegdheid hebben een geschil te schikken met als doel intrekking van het appelschrift.

In artikel 10 staat o.a. vermeld dat deputaten de partijen in elkaars aanwezigheid kunnen horen.

Beide bovengenoemde punten zijn onderdeel van bemiddeling. Onderstaand geeft handvatten aan het toepassen en uitvoeren van bemiddeling.

1. Definitie

Bemiddeling is een manier om bij geschillen of in een appelzaak tot een oplossing te komen, waarbij de oplossing door beide partijen gedragen wordt. In plaats van tot een uitspraak te komen waarbij altijd minstens een verliezer is, komt men gezamenlijk tot een win-win situatie.

2. Onderscheid ten opzichte van een ‘drie-partijen-gesprek’

Een drie-partijen-gesprek is een gesprek tussen partijen onder voorzitterschap van de Deputaten Appenzaken, zoals bedoeld in artikel 10 met de zin “Zij kunnen ook de partijen in elkaars aanwezigheid horen”. Dit gesprek is bedoeld voor verduidelijking over en weer, zodat er geen onduidelijkheid meer over blijft.

Het bemiddelingsgesprek gaat een stap verder en zoekt een gezamenlijk gedragen oplossing. Een bemiddelingsgesprek kan ook een drie-partijen-overleg bevatten. Het bemiddelingsgesprek kent een (externe) onpartijdige voorzitter.

3. Voorwaarden

- a. Bemiddeling kan niet toegepast worden bij zaken die over de leer gaan.
- b. De partijen staan open voor bemiddeling en gaan vrijwillig met elkaar in gesprek.
- c. Bemiddeling kan alleen gebruikt worden, wanneer alle partijen aangeven dat zij hiermee akkoord gaan.
- d. Alles wat tijdens de bemiddeling wordt gezegd en alle informatie die tijdens de bemiddeling gebruikt wordt blijft vertrouwelijk.
- e. De (externe) bemiddelaar is en blijft onafhankelijk en kiest geen partij.
- f. Er wordt met respect voor elkaar gecommuniceerd.

4. Voordelen

- a. Bemiddeling draagt zorg voor de onderlinge relaties en voor elk van de partijen op zich. Het constructief afronden van een conflict vormt voor elk van de partijen een opsteker.
- b. Bemiddeling kan bijdragen aan eensgezindheid binnen Christus’ gemeente en bij Christelijk gemeentelieven.
- c. Er wordt in de betreffende zaak niet door een derde beslist/ uitspraak gedaan. Betrokkenen dragen zelf bij aan de oplossing/ het resultaat.
- d. Er is ruimte voor emotie.
- e. Er ontstaat veelal wederzijds begrip.
- f. Er kan heel breed naar de zaak gekeken worden, waardoor ‘oplossingen’ kunnen komen waar in eerste instantie niet aan gedacht is.

- g. Doordat partijen zelf tot een consensus komen, en die consensus ook hun belangen dient, wordt deze doorgaans beter en gemotiveerder nageleefd.
- h. Er wordt minder naar het verleden gekeken, en meer naar de toekomst.

5. De bemiddelaar:

- a. is onafhankelijk en kiest geen partij;
- b. belegt en coördineert de onderhandelingen/gesprekken;
- c. is zowel gespreksleider als procesbewaker;
- d. geeft de partijen de ruimte om te zeggen wat ze willen zeggen;
- e. heldert misverstanden op;
- f. kan actief luisteren;
- g. beheerst de gesprekstechniek LSD en past deze toe (LSD = luisteren, samenvatten, doorvragen);
- h. heeft basale praktische kennis van kerkrecht, psychologie, pedagogiek en sociologie;
- i. creëert ruimte om behoeften, wensen en gevoelens met elkaar te bespreken;
- j. begeleidt de partijen naar een oplossing die voor beide partijen acceptabel en haalbaar is.

6. Processtappen

- Omdat iedere zaak anders is, kan hier niet anders dan in algemeenheden geschreven worden:
- a. deputaten bestuderen het appelschrift en alle relevante stukken;
 - b. en inventariseren eigen vragen;
 - c. deputaten horen alle partijen die bij de zaak betrokken zijn (geweest) en proberen daarin de onderliggende moeiten/zorgen/pijnpunten voor zichzelf helder te krijgen;
 - d. deputaten overwegen of bemiddeling toegepast kan worden;
 - e. indien deputaten van mening zijn dat bemiddeling een haalbare mogelijkheid is in de betreffende zaak, leggen zij de betrokken partijen uit wat bemiddelen inhoudt en hoe dat proces verloopt. Ook wat van de bemiddelaar(s) verwacht mag worden en wat de werkwijze is. In hetzelfde gesprek wordt voorgesteld bemiddeling toe te passen;
 - f. deputaten kunnen zelf als bemiddelaar optreden, maar er kan ook een derde gevraagd worden te bemiddelen. Er wordt een keuze gemaakt voor een bemiddelaar waar alle betrokkenen achter staan, d.w.z. die voor alle partijen aanvaardbaar is;
 - g. belangrijk is dat iedere partij de andere partij(en) begrijpt, wat de onderliggende moeiten/zorgen/pijnpunten/redenen/belangen zijn van de andere partij(en), wat de ander wil bereiken, wat daarbij het motief was en is, enz. Met andere woorden: het echte punt kan alleen besproken worden, wanneer dit voor iedereen 'aan tafel' duidelijk is. De bemiddelaar zal hierbij veelvuldig LSD toepassen;
 - h. wanneer er geen vragen meer liggen, maken de partijen hun wensen kenbaar;
 - i. vervolgens wordt er gezamenlijk een oplossing/uitweg/afspraken gevonden die voor iedereen aanvaardbaar is;
 - j. de overeenkomst/afspraken wordt/worden uitgewerkt en vastgelegd en daarna door de betrokkenen ondertekend;
 - k. wanneer bemiddeling niet tot een (volledige) oplossing leidt, kan het (deel-)conflict (alsnog) aan een oordeel van de meerdere/meeste vergadering worden voorgelegd.

Afsloten, april 2024